THE SCIENCE, CRAFT AND ART OF TRIAL COURT ADVOCACY

A Step-by-Step Guide to Trial Excellence
(Semi-Telugu Version (Telugu–English))

BY
G. ANIL KIRAN KUMAR
B.A., B.L (Hons) (NALSAR)
Advocate, High Court for the State of Telangana
(Former District Judge)

Foreword by
Shri K. Narasimha Chary
Advocate, High Court for the State of Telangana,
(Former Judicial Member, Income Tax Appellate Tribunal)

AND

V.V. Lakshmi Narayana, IPS
Addl DGP (Retired), Maharashtra
& Former Joint Director, CBI, Hyderabad

The Science, Craft and Art of Trial Court Advocacy

A Step-by-Step Guide to Trial Excellence

(Semi-Telugu Version (Telugu–English))

BY

G. ANIL KIRAN KUMAR,
B.A., B.L (Hons) (NALSAR)
Advocate, High Court for the State of Telangana

Foreword by

Shri K. Narasimha Chary,
Advocate, High Court for the State of Telangana,
(Former Judicial Member, Income Tax Appellate Tribunal)

AND

V.V. Lakshmi Narayana, IPS
Addl DGP (Retired), Maharashtra
& Former Joint Director, CBI, Hyderabad

అంకితం

నా తల్లిదండ్రులైన

దివంగత డా. జి.వి. రాఘవ రావు గారు

మరియు

దివంగత జి. నాగేశ్వరమ్మ గారి

శాశ్వత స్మృతికి...

అమ్మా, నాన్నా... నాలో నింపిన ప్రేమ, కరుణ, నైతిక విలువలు, మానవత్వమే నా ఆలోచనలకు ఊపిరి... నా ఆచరణకు దిక్సూచి.
మీ అదృశ్య సాన్నిధ్యం, నన్ను న్యాయ మార్గంలో నిబద్ధతతో నడిచేలా,
మానవత్వానికి అంకితమైన జీవితాన్ని గడిపేలా నిరంతరం స్ఫూర్తినిస్తోంది.

మీ కుమారుడు

జి. అనిల్‌కిరణ్ కుమార్

TABLE OF CONTENTS

S.No.	Contents	Page No.
Acknowledgments		5
Foreword		10
Preface		15
Frequently Asked Questions by Young Advocates		19
1	**Chapter 1:** Introduction - Legal System and Role of a Lawyer	33
2	**Chapter 2:** Key Habits of a Successful Advocate	37
3	**Chapter 3:** Principles of Proper Conduct for Advocates	49
4	**Chapter 4: Lawyering Skills**	
4.1	Introduction	53
4.2	Client Interaction – Principles	54
4.3	Client Interaction – Theory of Relevancy and Admissibility	58
4.4	Choosing the Appropriate Legal Forum	68
4.5	Legal Drafting – Pleadings and Conveyancing	81
4.6	Recording Evidence	92
4.7	Appreciation of Evidence	104
4.8	Arguments	113
5	**Chapter 5: Civil Practice**	
5.1	Introduction	118

5.2	Key Stages in a Civil Case	120
5.3	Money Suit	125
5.4	Injunction Suit	140
5.5	Suit for Specific Performance	171
5.6	Partition Suit	193
6	**Chapter 6: Criminal Practice**	
6.1	Introduction	217
6.2	Key Stages in a Criminal Case	219
6.3	Offence under S.85, Bharatiya Nyaya Sanhita (BNS)	222
6.4	Offence under S.105, Bharatiya Nyaya Sanhita (BNS)	239
6.5	Offence under S.138, Negotiable Instruments Act, 1881	261
6.6	Offence under S.9(1) r/w S.51(1), Wild Life (Protection) Act, 1972	273
7	**Chapter 7: Interlocutory Applications**	
7.1	Introduction	291
7.2	Interlocutory Applications in Civil Proceedings	292
7.3	Interlocutory Applications in Criminal Proceedings	299
8	**Chapter 8: Artificial Intelligence**	306
9	**Chapter 9: Miscellaneous**	309

ACKNOWLEDGMENTS

Writing a book on the practice of Trial Advocacy cannot be claimed as an individual endeavor, nor merely as a team effort. Rather, it is the culmination of profound insights, guidance, and encouragement offered by innumerable advocates, judges, and clients, whose collective wisdom has shaped my understanding of the law–and the science, craft, and art of trial advocacy–making it both meaningful and resourceful. Over the course of my 23-year career in law, I have had the privilege of practicing as an advocate for more than 14 years and serving as a judge for over 8 years. Throughout this journey, I have benefited immensely from the mentorship, guidance, and support of many remarkable individuals whose contributions have profoundly influenced my professional development. It would be a failure of my duty if I did not formally place on record my gratitude for their invaluable service and wisdom, which have contributed in no small measure to the completion of this book.

Special Recognition & Foreword

I wish to express my heartfelt gratitude to **Shri K. Narasimha Chary, Advocate** (Former Judicial Member and Vice-President, ITAT), and **Shri V.V. Lakshmi Narayana, IPS**, for graciously taking the time to write the Foreword for this book. Their invaluable guidance, insightful perspectives, and vast experience have greatly enriched this work, making it more comprehensive and meaningful for readers. Their constant support and encouragement have been of immense value in the completion of this endeavor.

Distinguished Mentors and Judges

The foundation of this work rests upon the profound wisdom and guidance of the following eminent legal luminaries. Their distinguished careers on the bench and in academia provided the intellectual framework necessary to explore trial advocacy and set a standard of excellence that I have continually strived to emulate:

- Late **Sura Surrender Babu Reddy**, Former District Judge and Director, Judicial Academy

- **Prof. Dr. Ranbir Singh**, Former Vice-Chancellor, NALSAR University of Law, Hyderabad
- **Hon'ble Justice Sridevi**, Former Judge, High Court for the State of Telangana
- **P. Mohan Rao**, Former District Judge & Chief Faculty Member, PALSARH
- **Shri B. Shivananda Prasad**, Senior Advocate & Former Advocate General, High Court for the State of Telangana

---

High Court Practitioners & Bar Council Leadership

These esteemed advocates and leaders represent the pinnacle of legal practice within the State of Telangana. Their strategic mastery and institutional leadership have significantly influenced the legal landscape, offering invaluable insights into the complex dynamics of High Court litigation and the professional standards of the Bar:

- **Shri A. Narsimha Reddy**, Former Chairman, Bar Council of Telangana
- **Shri M.V. Durga Prasad,** Advocate (Author's Senior)
- **G.V. Subrahmanyam**, Advocate (Former District Judge)
- **Shri Kiran Palakurthi**, Advocate (Former Bar Council Member)
- **G. Lakshmi Lavanya**, Advocate & Head - PALSARH (Former Special Public Prosecutor, ACB)
- **Shri Gaddam Kiran Kumar**, Government Pleader
- **Shri Kampalli Uday Kanth**, Advocate (Vice-Chairman Legal, Human Rights & RTI Department - TPCC)
- **Nellutla Sushma Vijaya Kumar**, Advocate (Central Government Standing Counsel)
- **Lakshma Reddy**, Advocate (Former President, All India Judicial Employees Association)
- **Dr. K.V. Muralidhar Patnaik**, Advocate (Stellar Astrologer)
- **Balakrishna Mandapati**, **B. Pramod**, **Gadiwala Abhijeeth**, and **Dasi Ramesh**, Advocates
- **Ganapuram Chandra Shekar** & **Saidam Lakshmi Narayana**, Assistant Government Pleaders

---

Ranga Reddy District Bar Associations

The vibrant legal community of Ranga Reddy District has played a crucial role in shaping my practical understanding of trial procedures. The practitioners from Rajendra Nagar, L.B. Nagar, and Chevella represent a dedicated group whose collective experience and cooperation remain vital to the local judicial administration:

- **Rajendra Nagar Bar Association**: Shri Ailaboina Krishna Yadav; Dukanam Praveen Kumar (Former AGP); B. Kumar Yadav (AGP)
- **L.B. Nagar (Ranga Reddy Court Bar Association)**: Potedara Rajeshwar Rao (Former General Secretary); B. Kamalakar; Ranga Praveen Kumar
- **Chevella Bar Association**: Patlolla Upender Reddy; Patlolla Jithendar Reddy

---

Warangal & Mulugu Regions

Representing the historical heart of the legal profession in Telangana, the members of the Warangal, Mahabubabad, and Mulugu Bar Associations bring a rich tradition of advocacy. Their steadfast commitment to justice and deep-rooted expertise in regional legal issues have provided a meaningful perspective to this endeavor:

- **Warangal Bar Association**: M. Ram Chander (Former AO, Judicial Dept.); Y. Shyam Sunder Reddy (Former President)
- **Mulugu Bar Association**: Chakravarthula Venugopala Chary (President); Yekkanti Narsireddy (Ex-President); Masregani Vinay Kumar (Ex-President); Musipatla Venkateshwar Rao (AGP);; Bolli Sarangapani, Senior Advocates
- Bajaru Shyam Prasad Patel, former Public Prosecutor, Mulug District

---

Northern Telangana Bar Associations

The legal professionals across Asifabad, Sirpur, Bellampally, Mancherial, and Bhupalapalli embody the resilience and dedication of the northern Bar. Their contributions reflect a wide spectrum of trial experiences, highlighting the unique challenges and successes encountered in courts across this vital and expanding industrial region:

- **Asifabad Bar Association**: Raparthi Ravinder (President); T. Suresh, Muktha Suresh, & B. Satish Babu (Former Presidents); Rajiv Reddy
- **Sirpur Bar Association**: V. Kishore Kumar (Former President); M. Shankar Rao; Mohd Rais Ahmed
- **Bellampally Bar Association**: A. Shiva Kumar (President); Ch. Ravi Kumar (Secretary); T. Gopi Kishan Singh & Chippa Manohar (Former Presidents); SVL Narsimha Rao, D. Ashok, L. Ramu, M. Srinivas, Srinivas & KP. Balakrishna
- **Mancherial Bar Association**: N. Lalithaa Prasaad & Akula Ravinder (Senior Advocates); Kotha Sathaiah (Former President); D. Manohar Rao (GP); Pagadala Raj Kumar (PP); Gadapa Umesh & Kotte Thirupathi
- **Bhupalapalli Bar Association**: Valaboju Srinivasa Chary (President); Vala Sravan Rao (General Secretary); Adulapuram Srinivas (PP & First Bar President); Ravula Ramesh

---

Other District Bars

I am equally indebted to the practitioners from the Medchal-Malkajgiri, Mahabubabad, and Kukatpally Bar Associations, as well as the City Civil Courts. Their diverse environments offer a broad spectrum of civil and criminal trial scenarios, enriching the comprehensive nature of the observations documented throughout this book:

- **Mahabubabad Bar Association**: D. Nageshwara Rao (Former President); G. Venkathaih (PP); B. Anand Guptha (Former GP)
- **Medchal-Malkajgiri Bar Association**: A. Yeshwanth; Masna Anand; P. Geetanjali; Vijaya Bhaskar, Advocates
- **Kukatpally Bar Association**: M. Vittal, Advocate; Smt. Vishnumolakala SreeDevi Prasad (APP)
- **City Civil Courts, Hyderabad**: R. Saidhi Reddy & B. Lakshman, Advocates

---

Special Agencies & Advisors

The specialized nature of this work was further refined through the expertise of these dedicated advisors and agency officials. Their focused engagement in investigation, public prosecution, and judicial analysis added significant technical depth, ensuring that the practical nuances of advocacy were accurately addressed:

- **Yateendra Raju**, Advocate & Public Prosecutor (National Investigation Agency)
- **P. Sudrashan Reddy**, Chief Advisor, PALSARH
- **V. Ashok**, Founder, **FACT OPINION**
- **Peddelli Prakash**, Advocate (Godavarikhani)

Office Colleagues & Legal Team

I am also sincerely grateful to my office colleagues–**V. Pavan Kumar, B. Damodhar, Solleti Suresh Kumar, Jamalpur Naresh, B. Rajani, Ekkelly Mallesham, B. Pushpa Latha Subash, Karimeraka Lakshmi Sasidhar, Karimeraka Sivatej, G. Shravani, M. Pushpa Latha Subhash, and Ailaboina Suraj Yadav**–for their unwavering support, cooperation, and invaluable assistance in the writing of this book.

Publisher's Appreciation

Finally, I extend my special thanks to **Shri J. Jaya Kumar**, **Smt. J. Manjula Jaya Kumar**, Kesava and the entire team at **Surya Graphics, RTC Cross Roads, Hyderabad**. Their timely assistance and high-quality production work have presented this book in a truly fabulous manner.

Despite my best efforts to acknowledge all those who contributed to this work, I recognize that I may have inadvertently omitted some names, either due to the sensitive nature of their vocation or for other reasons. Any such omission is entirely unintentional. To all who have shaped my career, inspired my practice, and enriched this book with their knowledge and encouragement, I remain sincerely grateful.

కె. నరసింహ చారి
అడ్వకేట్, తెలంగాణ రాష్ట్ర హైకోర్టు
(మాజీ న్యాయ సభ్యుడు, ఆదాయపు పన్ను అప్పీళ్ల ట్రిబ్యునల్)

ముందుమాట

న్యాయవాద వృత్తి ఒక నిరంతర అన్వేషణ. అయితే, ఈ ప్రయాణంలో సరైన మార్గదర్శనం లేకపోతే యువ న్యాయవాదులు ఎదుర్కొనే సవాళ్లు సామాన్యమైనవి కావు. నేను ముఫసిల్ (Mofussil) ప్రాంతాలలో, ఎంతోమంది ప్రతిభావంతులైన యువ న్యాయవాదులు సరైన 'సీనియర్' అండ లేక, సరైన దిశానిర్దేశం చేసేవారు కరువై పడుతున్న ఇబ్బందులను నేను స్వయంగా గమనించాను. న్యాయశాస్త్రంలో పట్టా పొందినప్పటికీ, కోర్టు గదిలో ఒక సాక్షిని ఎలా విచారించాలి, ఒక పత్రాన్ని సాక్ష్యంగా ఎలా నిరూపించాలి అనే 'వృత్తిపరమైన మెళకువలు' అందక వారు పడే తపనను నేను చూశాను.

తరువాత నేను న్యాయమూర్తిగా బాధ్యతలు చేపట్టినప్పుడు, ఈ సమస్య యొక్క తీవ్రత మరింత స్పష్టంగా అర్థమైంది. ముఖ్యంగా జిల్లా మరియు మండల స్థాయి కోర్టులలో సరైన ట్రయల్ అడ్వకేసీ నైపుణ్యాలు లేకపోవడం వల్ల విచారణ ప్రక్రియలో ఎన్నో అవరోధాలు ఎదురవుతుంటాయి. న్యాయవాదులు సాక్ష్యాలను సరిగ్గా రికార్డ్ చేయకపోవడం లేదా క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌లో ప్రాథమిక సూత్రాలను విస్మరించడం వల్ల కేసుల గమనం దెబ్బతినడమే కాకుండా, కక్షిదారులకు అందాల్సిన న్యాయం ఆలస్యమవుతుంటుంది. ఒక జడ్జిగా, న్యాయవాది నుండి ఆశించిన స్థాయి సహకారం మరియు స్పష్టత లేనప్పుడు, సరైన తీర్పునివ్వడం ఒక సవాలుగా మారుతుంది.

మిత్రుడు జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్ రూపొందించిన ఈ పుస్తకం ‘The Science, Craft, and Art of Trial Court Advocacy’ చూశాక, ముఫసిల్ ప్రాంతాల్లోని యువ న్యాయవాదుల ప్రధాన సమస్యకు ఒక పరిష్కారం దొరికిందనిపించింది. క్లైంట్‌తో

మాట్లాడటం నుండి మొదలుకొని, విచారణా ప్రక్రియలో ఎదురయ్యే ప్రతి క్లిష్టమైన అడుగులోనూ ఈ పుస్తకం ఒక 'నిశ్శబ్ద సీనియర్' లాగా మార్గదర్శనం చేస్తుంది.

ముఖ్యంగా ఇందులో వివరించిన సాక్ష్యాధారాల సేకరణ మరియు విచారణా పద్ధతులు ముఫసిల్ న్యాయవాదులకు ఒక గొప్ప ఆయుధం. చట్టాన్ని పుస్తకాల్లో చదవడం వేరు, దానిని కోర్టు గదిలో ఆచరణలో పెట్టడం వేరు. ఆ ఆచరణాత్మక జ్ఞానాన్ని అనిల్ కిరణ్ కుమార్ గారు ఎంతో సులభంగా అందించారు. ఈ పుస్తకం కేవలం యువ న్యాయవాదులకే కాకుండా, న్యాయవ్యవస్థలో నాణ్యమైన విచారణలు జరగడానికి ఎంతగానో దోహదపడుతుంది. అనిల్ కిరణ్ కుమార్ గారు తన 23 ఏళ్ల సుదీర్ఘ అనుభవాన్ని ధారపోసి, సమాజానికి మేలు చేసే ఉద్దేశంతో చేసిన ఈ కృషికి నా హృదయపూర్వక అభినందనలు.

శుభాకాంక్షలతో,

శ్రీ కె. నరసింహ చారి

వి.వి. లక్ష్మీ నారాయణ, ఐపీఎస్
అదనపు డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్ (పదవీ విరమణ), మహారాష్ట్ర
మాజీ సంయుక్త దర్శకుడు, సీబీఐ, హైదరాబాద్

ముందుమాట

న్యాయం అనేది కేవలం న్యాయస్థానాల్లో వెలువడే తీర్పుల సమాహారం కాదు; అది ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రాణవాయువు, రాజ్యాంగానికి ఆత్మ, పౌరుని గౌరవానికి ఆధారం. న్యాయం సకాలంలో, సమర్థవంతంగా, నిర్పక్షపాతంగా అందినప్పుడే చట్ట పాలన (Rule of Law) సమాజంలో వాస్తవంగా అమలవుతుంది. న్యాయం ఆలస్యం కావడం లేదా అందకపోవడం అనేది వ్యక్తిగత అన్యాయంగా మాత్రమే కాకుండా, ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థల పట్ల ప్రజల విశ్వాసాన్ని క్రమంగా దెబ్బతీసే ఒక వ్యవస్థాపక వైఫల్యంగా పరిగణించాలి.

భారత రాజ్యాంగం సమానత్వం, స్వేచ్ఛ, న్యాయం మరియు గౌరవం వంటి విలువలను తన మూలస్తంభాలుగా స్వీకరించింది. మౌలిక హక్కులు, దిశానిర్దేశక సూత్రాలు, సామాజిక న్యాయానికి సంబంధించిన చట్టాలు – ఇవన్నీ ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచాలనే సంకల్పానికి ప్రతీకలు. అయినప్పటికీ, ఈ హామీలు ఆచరణలోకి రావాలంటే న్యాయ వ్యవస్థలో ప్రవేశించే మార్గాలు ప్రజలకు సులభంగా, సవ్యంగా, సమర్థవంతంగా అందుబాటులో ఉండాలి. వాస్తవ పరిస్థితిలో, ముఖ్యంగా బలహీనులు, అణగారిన వర్గాలు, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన ప్రజలు తమ హక్కులు ఉల్లంఘించబడినప్పుడు న్యాయ వ్యవస్థలో సరైన దారి కనుగొనలేకపోతున్నారు.

ఈ సందర్భంలో న్యాయవాది పాత్ర అత్యంత కీలకమైనది. న్యాయవాది కేవలం ఒక వృత్తిపరుడు మాత్రమే కాదు; అతడు రాజ్యాంగం మరియు పౌరుడి మధ్య ఉన్న ఒక జీవంతమైన వారధి. చట్ట భాషను ప్రజల భాషగా మార్చే బాధ్యత, రాజ్యాంగ హామీలను

కోర్టు తీర్పులుగా రూపాంతరం చేసే బాధ్యత న్యాయవాదులదే. అయితే, న్యాయవాద వృత్తి సిద్ధాంతపరంగా అందరికీ తెరిచి ఉన్నప్పటికీ, వృత్తి నైతికత, నాణ్యమైన ఆలోచన, సమగ్ర చట్టపరమైన అవగాహన మరియు నిపుణత కలిగిన న్యాయవాదులు పరిమితంగానే ఉన్నారన్నది మనం నిర్భయంగా అంగీకరించాల్సిన వాస్తవం. ముఖ్యంగా బలమైన legal Drafting (చట్టపరమైన ముసాయిదా రచన), వ్యూహాత్మక వాదన, మరియు కోర్టు ప్రక్రియలపై లోతైన అవగాహన లేకపోవడం వల్ల అనేక కేసుల్లో న్యాయం అర్హులైనవారికి అందకుండా పోతున్నది.

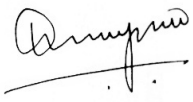
సమకాలీన న్యాయ వ్యవస్థలో పెండింగ్ కేసులు, గణాంకాలు, వేగవంతమైన పరిష్కారాలపై ఎక్కువ దృష్టి కేంద్రీకృతమవుతోంది. అయితే న్యాయం అనేది సంఖ్యలతో కొలవలేని ఒక నైతిక ప్రమాణం. న్యాయ ప్రక్రియ వేగవంతంగా ఉండటం ఎంత ముఖ్యమో, న్యాయం నాణ్యతతో, సమగ్రతతో, మానవీయ దృక్పథంతో ఉండటం అంతకన్నా ముఖ్యమైనది. ఈ నేపథ్యంలో, చట్టాన్ని కేవలం యాంత్రికంగా అన్వయించకుండా, దాని ఆత్మను గ్రహించి, రాజ్యాంగ విలువల వెలుగులో ఆచరించే న్యాయవాదుల తయారీ ఒక జాతీయ అవసరంగా మారింది.

"The Science, Craft, and Art of Trial Court Advocacy – A Step-by-Step Guide to Trial Excellence" అనే ఈ గ్రంథం ఆ అవసరానికి సమాధానంగా నిలుస్తుంది. ట్రయల్ కోర్టు వాదనను ఒక శాస్త్రంగా, ఒక నైపుణ్యంగా, ఒక కళగా సమగ్రంగా ఆవిష్కరించడమే ఈ పుస్తక ప్రధాన లక్ష్యం. కోర్టులో వాదన అనేది కేవలం చట్ట నిబంధనల ఉటంకణ మాత్రమే కాదు; అది వాస్తవాల సమీకరణ, సాక్ష్యాల విశ్లేషణ, మానవ ప్రవర్తన అవగాహన, వ్యూహాత్మక ఆలోచన మరియు నైతిక బాధ్యతల సమన్వయం.

ఈ గ్రంథం న్యాయవాద వృత్తికి అవసరమైన ప్రతి అంశాన్ని పద్ధతిగా, లోతుగా, అనుభవసారంగా వివరిస్తుంది. న్యాయవాది యొక్క ప్రవర్తన, వృత్తి నైతికత, కోర్టు ఎటికెట్, క్లయింట్‌తో సంబంధాలు, సరైన న్యాయస్థాన ఎంపిక, legal Drafting (చట్టపరమైన ముసాయిదా రచన) వంటి మౌలిక నైపుణ్యాల నుంచి ప్రారంభించి, సాక్ష్యాల సేకరణ, సాక్ష్యాల నమోదు, సాక్ష్యాల పరిశీలన, వాదనల నిర్మాణం, ట్రయల్ వ్యూహాల రూపకల్పన వరకు అన్ని దశలను స్పష్టంగా వివరిస్తుంది. సివిల్ దావాలు

– మనీ సూట్లు, ఇంజక్షన్ సూట్లు, పార్టిషన్ సూట్లు; క్రిమినల్ కేసులు – భారతీయ న్యాయ సంహితలోని నేరాలు; ఇంటర్‌లొక్యూటరీ అప్లికేషన్లు, బెయిల్ అప్లికేషన్లు వంటి అంశాలపై కూడా ఈ గ్రంథం సమగ్ర మార్గనిర్దేశం అందిస్తుంది.
ఈ పుస్తకం యువ న్యాయవాదులకు కేవలం వృత్తి నైపుణ్యాలను మాత్రమే బోధించదు; వారిలో రాజ్యాంగపరమైన బాధ్యతాభావం, నైతిక దృఢత్వం, ప్రజాస్వామ్య విలువల పట్ల నిబద్ధతను పెంపొందిస్తుంది. న్యాయవాదాన్ని జీవనోపాధిగా మాత్రమే కాకుండా, ఒక ప్రజాసేవగా భావించాలనే ఆలోచనను బలంగా ప్రతిపాదిస్తుంది.

ఈ స్థాయి ఆలోచనతో, అనుభవంతో, బాధ్యతాభావంతో రచించబడిన ఈ విలువైన గ్రంథాన్ని అందించిన తెలంగాణ రాష్ట్ర హైకోర్టు న్యాయవాది, మాజీ జిల్లా న్యాయమూర్తి శ్రీ జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్ గారిని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. ట్రయల్ కోర్టుల స్థాయిలో న్యాయ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంలో ఈ గ్రంథం దీర్ఘకాలిక ప్రభావం చూపుతుందని నాకు విశ్వాసం ఉంది. న్యాయమూర్తులు, న్యాయవాదులు, లా విద్యార్థులు ఈ గ్రంథాన్ని సద్వినియోగం చేసుకుని, న్యాయ వ్యవస్థలో నాణ్యత, నైతికత, విశ్వసనీయతను మరింత బలోపేతం చేయాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

V.V. లక్ష్మీ నారాయణ**,** ఐపీఎస్
అదనపు డీజీపీ (రిటైర్డ్), మహారాష్ట్ర
మరియు మాజీ జాయింట్ డైరెక్టర్, సీబీఐ, హైదరాబాద్

P R E F A C E

జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్
న్యాయవాది, తెలంగాణ రాష్ట్ర హైకోర్టు
హెడ్ - AKK లా అసోసియేట్స్
ప్లాట్ నం. 7 & 8, ద్వారక నగర్ కాలనీ,
SBI బ్యాంక్ పక్కన, బండ్లగూడ జాగిర్,
గండిపేట్ మండలం, హైదరాబాద్ - 500086

ఈ దేశంలోని సామాన్య ప్రజలకు తమ legitimate grievancesను పరిష్కరించుకునేందుకు Legal Advocacy ఇప్పటికీ ఒక popular, affordable మరియు effective meansగా మారలేకపోయింది. దీనికి అనేక కారణాలు ఉన్నప్పటికీ, ముఖ్యంగా మన Justice System operators మరియు Political Executive యొక్క needs, narrow benefits, perception మరియు attitudeలే అత్యంత కీలకమైన కారణాలుగా కనిపిస్తున్నాయి. నేటి justice redressal mechanism citizen-centricగా కాకుండా, ఎక్కువగా politician-centered, judge-centered లేదా advocate-centeredగా మారిపోయింది. Political democracyలో justice అనేది ప్రతి citizenకు సహజంగా లభించాల్సిన rightగా కాకుండా, ఒక politician ఇచ్చే benefit లేదా concessionలా ప్రజలు భావించేలా వ్యవస్థ పనిచేస్తోంది. ఫలితంగా, ప్రజలు తమ న్యాయపరమైన సమస్యలకు కోర్టులను ఆశ్రయించడంకన్నా political patronage కోసం ఎదురు చూడాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. వాస్తవానికి, దేశంలోని ప్రస్తుత political climateలో Justice Systemకు సంబంధించిన structural మరియు functional problems serious public discourse లేదా informed discussionలోకి రావడం లేదు.

ఇదే సమయంలో, judges కూడా justice యొక్క substantive quality కంటే statistics, pendency figures, disposal rates, speedy justice targets వంటి quantitative parameters ఆధారంగా తమ performance చూపించాల్సిన ఒత్తిడిలో

ఉన్నారు. దాంతో, న్యాయం విలువల ఆధారంగా కాకుండా సంఖ్యల ఆధారంగా అంచనా వేయబడుతున్న పరిస్థితి ఏర్పడింది. Advocates విషయానికి వస్తే, చాలాసార్లు ఒక case అనేది justice delivery సాధనంగా కాకుండా professional visibility, career advancement లేదా financial sustenance కోసం ఒక opportunityగా మారుతోంది. అయితే, justice కోసం నిజాయితీగా పనిచేసే advocates లేరు అని చెప్పడం సరికాదు. కానీ fast-changing social values, individual aspirations, market-driven professional pressures, delay-oriented procedures మరియు systemic bottlenecks వలన, వారి sincere efforts కూడా సులభంగా ఫలితాన్నివ్వలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది.

మొత్తంగా చూస్తే, మన Justice System ఇప్పటికీ పూర్తిగా victim-oriented approachను స్వీకరించలేదనే వాస్తవాన్ని మనం నిజాయితీగా అంగీకరించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ bewildering మరియు complex scenarioను మార్చాలంటే ఒక single reform, ఒక legislation లేదా ఒక executive order సరిపోదు. దీనికి sustained, conscious మరియు collective effort అవసరం, ఇందులో సమాజం మొత్తం భాగస్వామిగా మారాలి.

ఈ సందర్భంలో అత్యంత కీలకమైన ప్రశ్న ఒక్కటే—Is an advocate ready to take up this call and responsibility? దురదృష్టవశాత్తు, మన దేశంలోని present legal education system ఈ దిశగా advocatesను తయారుచేయడంలో ఆశించిన స్థాయిలో పనిచేయలేదనే విమర్శను నిరాకరించలేం. Legal education ఎక్కువగా classroom-centric, examination-oriented మరియు theoretical frameworkకే పరిమితమై ఉంది. Studentsకు statutes, sections మరియు case lawsను గుర్తుపెట్టుకోవడం నేర్పుతున్నాం కానీ, justice delivery అనే larger purposeను అర్థం చేసుకునేలా చేయడం లేదు. Values, ethics, social sensitivity, empathy towards litigants, practical skills మరియు problem-solving abilities వంటి అంశాలకు తగిన ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరగడం లేదు.

నిజంగా ఒక truly independent and democratic judicial system పనిచేయాలంటే advocatesలో right values inculcate చేయడం, requisite practical

skillsతో equip చేయడం, అలాగే application-oriented మరియు socially relevant legal knowledge impart చేయడం అత్యవసరం. ఇవన్నీ primary మరియు indispensable actionsగా తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఈ ఆలోచనా ధార నుంచే ఈ పుస్తకం రూపుదిద్దుకుంది. ఈ పుస్తకం యొక్క ఉద్దేశ్యం కేవలం law గురించి knowledge ఇవ్వడం మాత్రమే కాదు; lawను ground levelలో ఎలా practice చేయాలి, justice కోసం lawను ఎలా use చేయాలి, advocateగా సమాజం పట్ల మన బాధ్యత ఏమిటి అనే broader perspectiveను develop చేయడమే.

ఈ పుస్తకం ప్రారంభంలోనే ప్రతి young legal practitioner తప్పనిసరిగా తెలుసుకోవాల్సిన అంశాలను “Frequently Asked Questions by Young Advocates” అనే శీర్షిక కింద చర్చించాను. ఈ భాగం యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం young advocatesను practice నుండి discourage చేయడం కాదు; కానీ legal profession కోరుకునే meticulous discipline, unquestionable commitment, emotional resilience, patience మరియు uncompromising integrity గురించి ముందుగానే స్పష్టత ఇవ్వడమే. “Law is a Jealous Mistress” అనే ప్రసిద్ధ quote ఈ profession యొక్క natureను అత్యంత అర్థవంతంగా వివరిస్తుంది. ఈ పుస్తకం పూర్తిగా remedy-oriented perspectiveతో రచించబడింది.

సమాజంలో పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలు నేరుగా ప్రభావితమయ్యే legal remediesను, advocates తరచుగా deal చేయాల్సిన areasను మాత్రమే జాగ్రత్తగా ఎంపిక చేసుకున్నాను. Advocate యొక్క వృత్తిపరమైన జీవితం client interactionతోనే ప్రారంభమవుతుంది. Client నుండి facts సేకరించడం, legal claim ఉందా లేదా ascertain చేయడం, relevant evidence గుర్తించి secure చేయడం మొదటి మరియు కీలకమైన దశలు. ఆ తరువాత appropriate legal forum ఎంపిక, pleadings drafting, claim presentation, adducing of evidence మరియు submission of arguments వరకు మొత్తం adjudicatory process కొనసాగుతుంది.

Case pendency సమయంలో subject matterను preserve చేయడానికి లేదా proceedingsను facilitate చేయడానికి interim applications, interlocutory

proceedings, writs, revisions, appeals మరియు miscellaneous petitions వంటి అనేక steps తీసుకోవాల్సి వస్తుంది. ఈ మధ్యంతర దశలో file అనేక handsలోకి వెళ్లి, వివిధ vested interests, institutional delays, administrative hurdles మరియు human factorsతో advocate deal చేయాల్సి ఉంటుంది.

అందువల్ల, legal knowledge మాత్రమే కాకుండా human understanding, communication skills, negotiation ability, patience, emotional intelligence, ethical strength మరియు practical wisdom కూడా equally important. Popular cases, practical illustrations మరియు real-life situations సహాయంతో ఈ అన్ని skills, qualities మరియు requisite knowledgeను సమగ్రంగా వివరించడానికి ఈ పుస్తకం ప్రయత్నిస్తుంది.

ఈ పుస్తకాన్ని సరైన విధంగా utilise చేస్తే, advocateగా మీ practiceలో success సాధించడమే కాకుండా justice delivery systemలో మీ పాత్రను meaningful మరియు responsibleగా నిర్వర్తించడానికి ఇది బలమైన మార్గదర్శిగా నిలుస్తుంది. ఈ పుస్తకంలో చర్చించిన వివిధ **concepts** మరియు కేసుల ముఖ్యాంశాలను అర్థం చేసుకోవడానికి, రచయిత స్వయంగా కొన్ని వీడియోలు రూపొందించారు. అదేవిధంగా, రచయిత ఇచ్చిన లెక్చర్లను **'AKK-Insights'** యూట్యూబ్ ఛానల్‌లో (https:// www. youtube. com/@AKK-Insights) వీక్షించవచ్చు. పాఠకులు, ఈ ఆడియోలు మరియు వీడియోలను వీక్షించడం ద్వారా, పుస్తకంలో వివరించిన భావనలను మరింత స్పష్టంగా మరియు సమగ్రంగా అవగాహన చేసుకోవచ్చును.

అయినప్పటికీ, ఎంత meticulous editing మరియు scrutiny చేసినా errors సంభవించవచ్చు. అందువల్ల discrepancy లేదా doubt ఉన్నప్పుడు relevant Bare Acts, Codes, Rules లేదా authoritative judicial precedentsను consult చేయాలని పాఠకులకు నా వినమ్ర అభ్యర్థన. ఈ పుస్తకాన్ని మరింత మెరుగుపరచేందుకు మీ comments, criticisms మరియు constructive suggestions ఎల్లప్పుడూ welcome.

G. Aneel Kumar

జి. అనిల్‌కిరణ్ కుమార్

Frequently Asked Questions by Young Advocates

యువ న్యాయవాదులు వృత్తిలో అడుగుపెట్టిన ప్రారంభ దశలో అనేక సందేహాలు, ఆందోళనలు, మరియు ప్రశ్నలు ఎదుర్కొంటారు. న్యాయవాద వృత్తి స్వభావం, ట్రయల్ కోర్ట్ ప్రాక్టీస్ ప్రాముఖ్యత, సీనియర్‌ల కింద పని చేయడం, ప్రాక్టీస్ స్థలం ఎంపిక, వృత్తిలో స్థిరపడటానికి అవసరమైన కాలం, నైపుణ్యాలు, నీతి, రాజకీయాలు, మరియు భవిష్యత్ అవకాశాలపై స్పష్టత అవసరం అవుతుంది. ఈ Frequently Asked Questions (FAQs) భాగం, యువ న్యాయవాదులు తరచుగా ఎదుర్కొనే వాస్తవిక ప్రశ్నలకు ప్రాయోగికమైన, అనుభవాధారితమైన సమాధానాలను అందించడానికి రూపొందించబడింది. ఇవి న్యాయవాద వృత్తిని కేవలం ఒక ఉద్యోగంగా కాకుండా, ఒక సామాజిక బాధ్యతగా మరియు జీవన విధానంగా అర్థం చేసుకునేందుకు మార్గదర్శకంగా నిలుస్తాయి.

1. Advocacy అంటే ఏమిటి**?** ట్రయల్ కోర్ట్ ప్రాక్టీస్ ఎందుకు ముఖ్యం**?**

Ans: **Advocacy** అనేది ఇతరులను ఒప్పించగలిగే ఒక కళ (Art of Convincing). ఒక వ్యక్తి యొక్క హక్కు ఉల్లంఘించబడినప్పుడు లేదా ఉల్లంఘించబడబోతున్నప్పుడు, చట్టం మరియు న్యాయస్థానం సహాయంతో ఆ సమస్యకు పరిష్కారం కనుగొని, దానిని నివారించడానికి/సరిచేయడానికి ప్రయత్నించే ప్రక్రియనే లీగల్ అడ్వకసీ (Legal Advocacy) అంటారు. లీగల్ అడ్వకసీలో ట్రయల్ అడ్వకసీ, అప్పీలేట్ అడ్వకసీ వంటి రకాలు ఉన్నప్పటికీ, ట్రయల్ ప్రాక్టీస్ లేకుండా ఇతర లీగల్ అడ్వకసీని చేపట్టడం అనేది, ప్రపంచంలోని వాస్తవాలు (Realities) తెలియని అంధుడు అద్భుతాల గురించి మాట్లాడినట్లుగా ఉంటుంది. ఎందుకంటే ట్రయల్ ప్రాక్టీస్ ద్వారా మాత్రమే కేసు యొక్క నిజ జీవిత వాస్తవాలు తెలుస్తాయి. అందుకే ఇలా అంటారు న్యాయ ప్రపంచంలో న్యాయవాది ఒక హీరో అయితే, ట్రయల్ కోర్టు న్యాయవాది ఒక సూపర్ హీరో.

2. న్యాయవాద వృత్తిని ఏ విధంగా చూడాలి**? (Viewing the Legal Advocacy Profession)**

Ans: న్యాయవాద వృత్తిని కేవలం ఒక ఆదాయ మార్గంగా కాకుండా, సామాజిక ప్రభావాన్ని (Social Influence) చూపగలిగే ఒక శక్తివంతమైన వేదికగా చూడాలి. ఈ వృత్తికి రాజకీయాలతో చాలా దగ్గరి పోలిక ఉంది. రాజకీయాలు ఇతరులపై ప్రభావాన్ని చూపడం అయితే, న్యాయవాదం కూడా కేసులను నిర్వహించడం ద్వారా, క్లయింట్‌లకు న్యాయ సలహా ఇవ్వడం ద్వారా అదే ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. ఒక న్యాయవాది చేసే పని, దాని ఫలితంగా రుసుము తీసుకోకపోయినా, ఆయన వాదిస్తున్న వ్యక్తి యొక్క జీవితాన్ని సమూలంగా మార్చే (Life-changing Impact) సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది. ప్రజలు నిరంతరం ఏదో ఒక రకమైన అభద్రతా భావంతో (Insecurity) జీవిస్తారు. వారి స్వేచ్ఛ (Liberty) మరియు ఆస్తి (Property)ని పరిరక్షించుకోవడానికి వారికి మార్గదర్శకత్వం అవసరం. ఒక న్యాయవాది, కేసును తార్కిక ముగింపు వైపు నడిపించగలిగే తన సామర్థ్యం ద్వారా, ఏదైనా చట్టపరమైన లేదా సామాజిక సమస్యను పరిష్కరించడానికి తన విస్తృత మార్గదర్శకత్వం (Overarching Guidance) మరియు ప్రేరణ కోసం మొత్తం సమాజాన్ని తన వైపు చూసేలా చేస్తాడు. నిజానికి, న్యాయవాదిగా గడిపే సమయం పెరుగుతున్న కొద్దీ, ఆయన సమాజంపై ప్రయోగించే ప్రభావం మరియు అధికారం (Influence and Power) అపారంగా మరియు సర్వవ్యాప్తమై (All-embracing) ఉంటుంది. సారాంశం ఏమిటంటే: మీరు మానవ జీవితాలను ప్రభావితం చేయడంలో తీవ్రమైన మక్కువ (Passionate about Influencing Lives) కలిగి ఉంటే, న్యాయవాద వృత్తి మీకు సరైన ఉద్యోగం. డబ్బు సంపాదించడం మాత్రమే ఏకైక లక్ష్యమైతే, ఈ వృత్తిని చేపట్టడం ఆదర్శం కాదు. న్యాయవాదం మంచి ఆదాయాన్ని అందిస్తుందనడంలో సందేహం లేదు. అయినప్పటికీ, దీనిని కేవలం డబ్బు సంపాదించే వనరుగా మాత్రమే చూస్తే, ఇది తక్షణ ఫలితాలను అందించడం కష్టం. అందువల్ల, ఈ వృత్తిని ముందుగా ఒక సామాజిక లక్ష్యం మరియు సేవా దృక్పథంతో చూడటం చాలా ముఖ్యం.

3.ప్రాక్టికల్ నాలెడ్జ్ **(Practical Knowledge) vs** థియరెటికల్ నాలెడ్జ్ **(Theoretical Knowledge)** మధ్య వ్యత్యాసం మరియు **Advocacy** లో వాటి పాత్ర **?**

Ans: న్యాయవాద వృత్తిలో ఈ రెండింటి మధ్య వ్యత్యాసం చూపడం సరికాదు. లా కోర్సు అనేది డాక్టర్ కోర్సు మాదిరిగానే వృత్తిపరమైన కోర్సు (Professional Course). ఉత్తమ న్యాయవాదులను తయారు చేయాలనే లక్ష్యంతోనే బార్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా ఈ కోర్సును రూపొందించింది. సిద్ధాంతం (Theory) మరియు ఆచరణ (Practice) రెండూ కోర్సులో అంతర్భాగంగా ఉండాలి. ఈ రెండింటి మధ్య వ్యత్యాసం ఉందనే భావన ఏర్పడటానికి మూలకారణం పేలవమైన న్యాయ విద్య (Poor Legal Education). లా స్కూల్స్ మరియు కాలేజీలు, న్యాయవాదిగా అవసరమైన నైపుణ్యాలు మరియు విలువలపై మీకు శిక్షణ ఇవ్వడంలో విఫలమయ్యాయి. కేవలం లా స్కూల్స్ తమ పనిలో విఫలమైనందున, సిద్ధాంతం మరియు ఆచరణకు మధ్య అటువంటి తప్పుడు విభజన (Spurious Distinction) సృష్టించడం సరికాదు. ఒక న్యాయవాదిగా విజయవంతం కావడానికి, చట్టం యొక్క సిద్ధాంతపరమైన ప్రాథమిక అంశాలు మరియు న్యాయస్థానం యొక్క ఆచరణాత్మక నిర్వహణ రెండూ అత్యంత అవసరం. ఈ రెండూ ఒకే నాణేనికి రెండు వైపులాంటివి.

4. న్యాయవాద వృత్తి న్యాయవాది యొక్క **'LIE'** స్వభావాన్ని పెంచుతుందా**?**

Ans: న్యాయవాద వృత్తి 'అబద్ధం' స్వభావాన్ని పెంచుతుందనే అభిప్రాయం సరైనది కాదు, ఇది జీవితం పట్ల తప్పు వైఖరి (Incorrect Approach). చట్టం ప్రకారం (ఉదా. BNS), ఏ చర్య అయినా స్వతహాగా నేరం కాదు; దాని వెనుక ఉన్న ఉద్దేశం (Intention) మరియు ప్రయోజనం (Purpose) నేరాన్ని లేదా మినహాయింపును నిర్ణయిస్తాయి. అలాగే, నిజం మాట్లాడటం లేదా అబద్ధం చెప్పడం అనేది సందర్భాన్ని బట్టి మారుతుంది. ఈ సూత్రాన్ని వాస్తవంలో అమలు చేయడానికి గొప్ప అంతర్గత బలం (Greater Inner Strength) అవసరం. లేకపోతే, వ్యక్తిత్వం వికృతమవుతుంది. ఈ నైతిక సవాలును అధిగమించడానికి, శ్రీకృష్ణుడు, Jesus లేదా మహాత్మా గాంధీ వంటి గొప్ప వ్యక్తుల జీవితాలను అర్థం చేసుకోవాలి. 'అబద్ధం స్వభావం' అనే అంశాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకుంటే, న్యాయవాద వృత్తి అనేది సత్యంతో ప్రయోగాలు (Experiments with Truth) చేయడానికి మరియు జీవితంలోని నిజమైన ఉద్దేశాన్ని సాధించడానికి ఒక గొప్ప అవకాశంగా మారుతుంది. న్యాయవాది పని, క్లయింట్ యొక్క కేసుకు

అనుకూలంగా చట్టాన్ని మరియు సాక్ష్యాలను అర్థం చేసుకుని, వాదించడం. దీనిని అబద్ధంగా కాకుండా, చట్టపరమైన వాదనగా (Legal Argumentation) చూడాలి.

5. అధికారం **(Power)** అంటే ఏమిటి**?** వివిధ రకాల అధికారం ఏమిటి**?**

Ans: ఇతరులను ప్రభావితం చేయగల సామర్థ్యాన్నే (Ability to Influence) అధికారం (Power) అంటారు. అధికారం అనేక రకాలుగా ఉంటుంది, వాటిలో ముఖ్యమైనవి: a) Legal Power; b) Social Power; c)Economical Power; d) Cultural Power; e) Moral Power; f)Opinion Power; g) Psychological Power మొదలైనవి.

6. రాజకీయాలు **(Politics)** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: రాజకీయాలు అనే పదం సాధారణంగా ప్రభుత్వ లేదా రాష్ట్ర వ్యవహారాలను నడపడానికి సంబంధించిన కళ లేదా శాస్త్రానికి వర్తిస్తుంది. ఇందులో అధికారం (Authority or Power) తో కూడిన సామాజిక సంబంధాలు ఇమిడి ఉంటాయి. అలాగే, విధానాలను (Policy) రూపొందించడానికి మరియు అమలు చేయడానికి ఉపయోగించే పద్ధతులు మరియు వ్యూహాలు (Methods and Tactics) కూడా ఇందులో భాగమే.

7. న్యాయవాద వృత్తి**:** ఎవరు చేపట్టవచ్చు**?** ఆర్థిక మరియు సామాజిక నేపథ్యం పాత్ర ఎంత**?**

Ans: ఎవరైనా న్యాయవాద వృత్తిని చేపట్టవచ్చు. ఈ వృత్తిని చేపట్టడానికి చట్టపరమైన అర్హతలు ఉంటే సరిపోతుంది. ఒక వ్యక్తి యొక్క ఆర్థిక మరియు సామాజిక నేపథ్యం న్యాయవాద వృత్తిలో అతని/ఆమె ప్రాక్టీస్‌ను రూపుదిద్దడంలో (Shaping one's Practice) పాత్ర పోషిస్తుంది అనడంలో సందేహం లేదు. ఈ వృత్తిలో మొదట్లో ఆదాయం తక్కువగా ఉంటుంది. కాబట్టి, అంకితభావం (Devotion) మరియు నిబద్ధత (Commitment)తో ప్రాక్టీస్ కొనసాగించడానికి కుటుంబం నుండి తగిన ఆర్థిక మద్దతు అవసరం. ప్రజలు తరచుగా భావోద్వేగాలు మరియు అనుబంధాల ద్వారా ప్రభావితమవుతారు. బలమైన సామాజిక నేపథ్యం త్వరగా క్లయింట్లను పొందడంలో మరియు వృత్తిలో నిలదొక్కుకోవడంలో సహాయపడుతుంది. అయితే, వృత్తిపై అచంచలమైన విశ్వాసం (Unabiding Faith), తగినంత నైపుణ్యం (Adequate Skills and Abilities) మరియు న్యాయపరమైన దృష్టి (Legal Eye) ఉన్న వ్యక్తి ఎవరైనా ఖచ్చితంగా న్యాయవాదిగా రాణించగలరు. బలహీనమైన సామాజిక లేదా ఆర్థిక

నేపథ్యం ఒక వ్యక్తి యొక్క వృత్తిపరమైన అభివృద్ధిని నెమ్మదింపజేయవచ్చు (Delay one's Prosperity) కానీ, వారి భవిష్యత్తు అవకాశాలను నిరాకరించదు (Won't Deny Prospects). ప్రాణాపాయంలో లేదా ఆస్తి ప్రమాదంలో ఉన్న వ్యక్తి, తన కమ్యూనిటీకి చెందిన వ్యక్తి అయినప్పటికీ, కేసును సమర్థవంతంగా నిర్వహించగల సామర్థ్యం మరియు మంచి ఇమేజ్ ఉన్న న్యాయవాదిని మాత్రమే కోరుకుంటాడు. బలమైన నేపథ్యం తక్షణ ప్రయోజనాలను ఇచ్చినా, న్యాయపరమైన నైపుణ్యాలు మరియు మానవతా విలువలతో కూడిన మంచి ప్రతిష్ట లేకపోతే, ఆ విజయం ఎక్కువ కాలం నిలబడదు. ఈ నియమాలన్నీ న్యాయవాద వృత్తిపై ఆసక్తి ఉన్న మహిళలకు కూడా సమానంగా వర్తిస్తాయి. సారాంశంలో, నేపథ్యం ప్రారంభంలో ఒక సానుకూల అంశం (Advantage) కావచ్చు, కానీ నైపుణ్యం, నీతి మరియు అంకితభావం మాత్రమే దీర్ఘకాలిక విజయాన్ని నిర్ణయిస్తాయి.

8. సీనియర్ న్యాయవాది కింద పనిచేయడం అవసరమా**?** ఎందుకు**? (Is it necessary to work under a Senior Advocate? Why?)**

Ans: సాధారణంగా, సీనియర్ న్యాయవాది కింద పనిచేయాలనే నియమం (Rule) లేకపోయినా, కొత్త న్యాయవాదికి ఇది చాలా అవసరం. ఎందుకంటే: పని అనుభవం: సీనియర్ల కింద పనిచేయడం వలన వివిధ రకాల కేసులపై (Wide Variety of Cases) తక్కువ సమయంలోనే పని అనుభవం (Working Knowledge) లభిస్తుంది. అంతేగాక, కేసులను తయారుచేయడం, డ్రాఫ్టింగ్ చేయడం, వాదనలు నడపడం వంటి విధానాలను త్వరగా నేర్చుకోవచ్చు; ఇది ప్రజలతో మరియు ఇతర న్యాయవాదులతో సంబంధాలను (Public Relations) పెంచుకోవడానికి, సామాజిక గుర్తింపును (Image) పెంచుకోవడానికి సహాయపడుతుంది; పనితో పాటు ఆర్థికంగా కూడా నిలదొక్కుకునే అవకాశం ఉంటుంది. సీనియర్ల సహవాసం లేకుండా వృత్తి ప్రారంభించినా, కేసులను పొందడం మరియు వృత్తిలో స్థిరపడటం చాలా కష్టమవుతుంది.

9. సీనియర్ న్యాయవాదిని ఎంచుకోవడానికి గల ప్రమాణాలు ఏమిటి**? (What shall be the criteria to choose a Senior Advocate?)**

Ans: సీనియర్ న్యాయవాదిని ఎంచుకోవడానికి ఈ క్రింది ప్రమాణాలను పరిగణించాలి: 1) Senior దగ్గర ప్రస్తుతం ఉన్న కేసుల సంఖ్య (Number of cases) ప్రధాన ప్రమాణం. ఎక్కువ కేసులు ఉంటే, ఎక్కువ అనుభవం లభిస్తుంది, 2) ఆయన దగ్గర

పనిచేసిన మునుపటి జూనియర్లు (Ex-Juniors) సమాజంలో ఏ విధంగా స్థిరపడ్డారో విచారించడం మంచిది, 3) ఆయన యొక్క పబ్లిక్ ఇమేజ్ (Public Image) చాలా ముఖ్యం. ఎందుకంటే, ఆయన ప్రతిష్ట మీ భవిష్యత్తుపై ప్రభావం చూపుతుంది, మీ మానసిక దృక్పథం (Mentality) ఆయనకు అనుకూలంగా ఉందో లేదో సరిచూసుకోవాలి, సీనియర్‌ను ఎంచుకోవడంలో చెల్లింపు (Payment) ఎప్పుడూ ప్రధాన ప్రమాణం కాకూడదు. సీనియర్‌లు మీకు నేరుగా పాఠాలు చెప్పడానికి సమయం ఉండకపోవచ్చు. అయితే, వారి సహవాసం (Company), వారి జీవన విధానం, రోజువారీ అలవాట్లు, క్లయింట్‌లతో వారి సంభాషణ, సమస్యను కేసుగా మార్చే విధానం మరియు కేసుల నిర్వహణను ఆసక్తిగా గమనించడం ద్వారానే అనేక పాఠాలు నేర్చుకోవచ్చు.

10. ఒక న్యాయవాదిగా వృత్తిలో స్థిరపడటానికి ఎంత సమయం పడుతుంది**?**

Ans: ఒక న్యాయవాదిగా వృత్తిలో విజయవంతంగా స్థిరపడటానికి కనీసం మూడు నుండి ఐదు సంవత్సరాల పాటు పూర్తి అంకితభావంతో కూడిన (Undivided Devotion and Attention) ప్రాక్టీస్ తప్పనిసరి. ఈ కీలకమైన సమయంలో, ఒక యువ న్యాయవాది కింది అంశాలపై సంపూర్ణ పని పరిజ్ఞానాన్ని (Complete Working Knowledge) పొందాలి: కేసు ప్రక్రియ: సివిల్ (Civil) మరియు క్రిమినల్ (Criminal) కేసుల ప్రక్రియలపై కేసు ఫైలింగ్ (Filing) నుండి తుది తీర్పు (End Result) వరకు ప్రతి దశనూ ఆచరణాత్మకంగా నేర్చుకోవాలి. నైపుణ్యాల అభివృద్ధి: ఒక మానవ సమస్యను చట్టబద్ధమైన కేసుగా మార్చడానికి మరియు న్యాయస్థానం సహాయంతో త్వరగా పరిష్కారం కనుగొనేందుకు ఈ క్రింది నైపుణ్యాలను (Skills) అభివృద్ధి చేసుకోవాలి: చట్ట పరిజ్ఞానం (Legal Knowledge); చట్టపరమైన ముసాయిదా (Legal Drafting); న్యాయవాద నైపుణ్యాలు (Advocacy Skills); కోర్ట్ క్రాఫ్ట్ (Court Craft); సరైన అలవాట్లు (Right Habits). ఈ వృత్తిలో రాణించాలంటే, వ్యక్తిగత మరియు కుటుంబ జీవితాన్ని పక్కన పెట్టి, రోజుకు ఇరవై నాలుగు గంటలూ న్యాయ ప్రపంచంలో జీవించాలి. ఒక కేసుకు సంబంధించిన పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషిస్తూ, దానిని తార్కిక ముగింపుకు (Logical End) చేర్చడానికి ప్రయత్నించాలి. ఈ స్థాయి అంకితభావం మరియు నైపుణ్యాలు ఉంటేనే, ఈ వృత్తిలో తప్పక విజయవంతం కావచ్చు.

11.న్యాయ పోటీ పరీక్షలకు **(Law Competitive Exams)** సిద్ధం కావడం సరైనదేనా**?**

Ans: అవును, న్యాయ పోటీ పరీక్షలకు సిద్ధం కావడం (ముఖ్యంగా ప్రాక్టీస్ కోణం నుండి చూసినా) ఎల్లప్పుడూ ఆమోదయోగ్యమైనదే (Desirable). పోటీ పరీక్షలకు సిద్ధం కావడం వలన, చట్టాన్ని అధ్యయనం చేసే విధానం మరియు దృష్టికోణం (Approach) ఒక క్రమబద్ధీకరణకు (Organises Study) వస్తుంది. సివిల్ జడ్జి పరీక్ష లేదా మరేదైనా న్యాయ పోటీ పరీక్షకు గంభీరంగా సిద్ధం కావడం, చట్టంలోని ప్రాథమిక అంశాలను (Basics of Law) బలోపేతం చేసుకోవడానికి సరైన అవకాశం. ఇటీవల అడుగుతున్న అనేక ప్రశ్నలు చట్టంలోని ప్రాథమిక అంశాలతో పాటు ప్రాక్టికల్ కోణం (Practical Point of View) నుండి అడుగుతున్నారు. కాబట్టి, ఈ సన్నద్ధత ప్రాక్టీస్‌లో ఎదురయ్యే సమస్యలను విశ్లేషించడానికి చాలా ఉపయోగపడుతుంది. సారాంశంగా, పోటీ పరీక్షలకు సిద్ధపడటం అనేది కేవలం ఉద్యోగం కోసమే కాకుండా, మీ న్యాయ పరిజ్ఞానాన్ని (Legal Knowledge) పటిష్టం చేసుకుని, వృత్తిలో మెరుగ్గా రాణించడానికి కూడా ఉపయోగపడుతుంది.

12. ప్రాక్టీస్ చేసే స్థలం కి ఏమైనా ప్రాధాన్యం ఉన్నదా**?**అవును**,** న్యాయవాద వృత్తిలో ప్రాక్టీస్ స్థలానికి ముఖ్యమైన పాత్ర ఉంది**.** ప్రాక్టీస్‌కు అనువైన ప్రాంతాలు ఏవి**?**

Ans **:** ఎక్కడైతే పనికి పరిధి ఉందో, అలాంటి స్థలాన్ని ఎంచుకోవడం ముఖ్యం. పనికి అవకాశం లేని ప్రాంతంలో ప్రాక్టీస్ చేయడం వలన పెద్దగా ప్రయోజనం ఉండదు. వివాదాలు (Litigation) అనేవి సాధారణంగా మార్పు (Change) లేదా అభివృద్ధి (Development) యొక్క ఫలితంగా వస్తాయి. అందువల్ల, ఈ క్రింది కార్యకలాపాలు అధికంగా జరిగే ప్రాంతాలు ప్రాక్టీస్‌కు అనువైనవి: a) ఆర్థిక లావాదేవీలు (Financial Transactions) అధికంగా జరిగే ప్రాంతాలు b) అభివృద్ధి కార్యకలాపాలు (Developmental Activities) లేదా నిర్మాణ కార్యకలాపాలు జరిగే ప్రాంతాలు, c)సామాజిక మార్పులు (Social Transformational Actions) జరిగే ప్రాంతాలు. సాధారణంగా, నగరాలు (Cities), పట్టణాలు (Towns) లేదా పట్టణీకరణ (Urbanisation) వేగంగా జరిగే ప్రాంతాలు ప్రాక్టీస్‌కు అనువైనవి. ఎందుకంటే ఈ ప్రాంతాలలో ఆర్థిక మరియు సామాజిక కార్యకలాపాల తీవ్రత ఎక్కువగా ఉంటుంది, ఫలితంగా ఎక్కువ వివాదాలు మరియు న్యాయ సలహా అవసరం ఏర్పడుతుంది. ప్రాక్టీస్ స్థలాన్ని

ఎంచుకునేటప్పుడు, ఆ ప్రాంతంలో కేసుల ఉత్పత్తి (Litigation Generation) సామర్థ్యాన్ని అంచనా వేయడం న్యాయవాది యొక్క వృత్తిపరమైన ఎదుగుదలకు చాలా కీలకం.

13. Traditional Litigation కట్టుబడి ఉండటం సరైనదేనా**?**

Ans: సాంప్రదాయ న్యాయవాదానికి కట్టుబడి ఉండటం అంత ఆదర్శనీయం కాదు. న్యాయవాది ప్రాక్టీస్ చేసే ప్రాంతంలో బలమైన సామాజిక మరియు ఆర్థిక నేపథ్యం ఉంటే తప్ప, మఫ్ఫస్సిల్ కోర్టులలో (Mofussil Courts) కేవలం సాంప్రదాయ న్యాయవాదానికి కట్టుబడి ఉండటం సరికాదు. సాంప్రదాయ న్యాయవాదం తీవ్రమైన మార్పులకు లోనవుతోంది; మఫ్ఫస్సిల్ ప్రాంతాలలో ఎక్కువ కేసులు సమస్యీ (Compromise) లేదా ఇతర పరిష్కారాలతో త్వరగా ముగిసిపోతున్నాయి, దీంతో సీరియస్ పనికి అవకాశం తగ్గుతోంది. ట్రయల్ కోర్టులలో రెండు లేదా మూడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ పూర్తి చేసి, తగినంత పని అనుభవాన్ని పొందిన తరువాత, ప్రత్యేక న్యాయాంశాల (Special Area of Litigation) వైపు మారడం చాలా ఆదర్శప్రాయం. నగరాలు మరియు పట్టణాలలో అనేక ప్రత్యేక కోర్టులు మరియు ట్రిబ్యునల్స్ ఉన్నాయి. ఇక్కడ కుటుంబ చట్టాలు, కంపెనీ చట్టాలు, వినియోగదారుల చట్టాలు, రెవెన్యూ చట్టాలు, రియల్ ఎస్టేట్ చట్టం వంటి కొత్త రంగాలలో ఎక్కువ డిమాండ్ ఉంది. పట్టణీకరణ పెరుగుతున్న దృష్ట్యా, ప్రత్యేకీకరణ (Specialization) అనేది న్యాయవాది యొక్క వృత్తిపరమైన ఎదుగుదలకు మరియు స్థిరత్వానికి కీలకం. భవిష్యత్తులో రాణించడానికి, నేటి న్యాయవాదులు మార్కెట్ అవసరాలకు అనుగుణంగా మారడం తప్పనిసరి.

14. కార్పొరేట్ **law**లో రాణించడానికి **Trial Court** ప్రాక్టీస్ అనుభవం ఎంతవరకు అవసరం**?**

Ans: న్యాయవాద వృత్తిలో ఉండి, కార్పొరేట్ lawలో లేదా ఇతర న్యాయపరమైన ఉద్యోగాలలో రాణించాలనుకునే ఎవరికైనా కోర్టులో ప్రాక్టీస్ అనుభవం చాలా అవసరం. కొంతకాలం ప్రాక్టీస్ చేయడం వలన చట్టం యొక్క వాస్తవ నిర్వహణ (Actual Operation of Law) పై అవగాహన లభిస్తుంది. కేసు యొక్క ప్రయాణంలో ప్రతి దశలోనూ స్పష్టమైన పని జ్ఞానం (Working Knowledge) లభిస్తుంది. న్యాయ వ్యవస్థ యొక్క బలాలు, బలహీనతలు మరియు మొత్తం వృత్తి యొక్క విస్తృత అవగాహన

లభిస్తుంది. ఈ అనుభవం లేకపోతే, కార్పొరేట్ ఉద్యోగాలలో పనిచేసే న్యాయవాది విషయాలను కేవలం ఊహించుకుంటూ ముందుకు వెళ్లాల్సి వస్తుంది. ఫలితంగా, వృత్తి సంతృప్తి లభించక, కేసుకు 'File mover' లాగా మాత్రమే వ్యవహరించాల్సి వచ్చి, నిరాశ చెందుతారు.

15. న్యాయవాది కార్యాలయం **(Office)** యొక్క ఆవశ్యకత**?**

Ans: అవును, న్యాయవాదికి కార్యాలయం (Office) చాలా అవసరం. క్లయింట్ విశ్వాసం**:** న్యాయవాది భౌతికంగా మరియు మానసికంగా అందుబాటులో ఉండాలి. సరైన కార్యాలయం ఉండటం వలన క్లయింట్‌తో సంబంధంలో విశ్వాసం (Faith) ఏర్పడుతుంది. కార్యాలయం యొక్క వాతావరణం (Ambience) మీరు క్లయింట్‌లో నింపిన ధైర్యాన్ని మరియు నమ్మకాన్ని బలపరచాలి. ఫైళ్ల నిర్వహణ**:** ఫైళ్లను సరిగ్గా నిర్వహించడానికి కార్యాలయం అవసరం. ఫైల్ అనేది కేవలం కాగితాల కట్ట కాదు; అది ఒక మనిషి యొక్క జీవితం. ఆలోచన మరియు ప్రణాళిక**:** సమస్యను పరిష్కరించడానికి, ఫైళ్లను పదేపదే చదివి, కొత్త అంతర్దృష్టులను (New Insights) పొందడానికి ఆలోచించడానికి, ధ్యానించడానికి మరియు ప్రణాళిక వేయడానికి ఒక ఆహ్లాదకరమైన స్థలం అవసరం. అది మీ కార్యాలయం తప్ప మరొకటి కాదు. ప్రతి కొత్త రీడింగ్ సమస్యను అద్భుతంగా పరిష్కరించడానికి కొత్త మార్గాలను చూపుతుంది.కార్యాలయం మీ పనికి ఒక ముఖ్యమైన అవసరం (Pre-requisite).

16. టీమ్‌గా పనిచేయడం **(Working as a Team)** యొక్క ఆవశ్యకత**?**

Ans: అవును, న్యాయవాద వృత్తిలో టీమ్‌గా పనిచేయడం చాలా అవసరం. ఇది టీమ్ డైనమిక్స్ (Team Dynamics) యుగం. ఒక వ్యక్తి మాత్రమే అన్ని వ్యవహారాలను నియంత్రించి, నిర్వహించగలిగే రోజులు పోయాయి. వేగంగా మారుతున్న ఈ పరిస్థితులలో, న్యాయవాదుల బృందంగా పనిచేసి, మన సామర్థ్యాలను సమకాలీనం (Synergies) చేసుకోకపోతే, వృత్తిపరమైన అభివృద్ధికి అవకాశం ఉండదు. సరైన భాగస్వామిని ఎంచుకోవడం కీలకం. భాగస్వామి మన జ్ఞానంతో సమానంగా ఉండి, మన మానసిక స్థితికి దగ్గరగా ఉంటూ, సర్దుబాటు (Adjustability) స్వభావం కలిగి ఉండాలి. టీమ్‌వర్క్‌లో ప్రధానంగా డబ్బు (Money) మరియు అహం (Ego) సమస్యల కారణంగానే భాగస్వామ్యాలు విచ్ఛిన్నమవుతాయి. అందుకే, భాగస్వామ్యాన్ని డబ్బు నిర్ణయించకూడదు. ముందుగా కలిసి జీవించడం మరియు టీమ్‌తో పనిచేయడం

నేర్చుకోవాలి, ఆ తర్వాతే సరైన భాగస్వామిని ఎంచుకోవాలి. భారతదేశంలో బిర్లా, టాటా వంటి అనేక విజయవంతమైన వ్యాపార సంస్థలు ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ (Joint Family System) నుండి వచ్చాయి.

17. Face Value మరియు న్యాయమూర్తితో సంబంధం పనిచేస్తాయా**?**

Ans: అవును, ఫేస్ వాల్యూ (Face Value) లేదా న్యాయమూర్తితో సత్సంబంధాలు (Equation with Judge) పనిచేస్తాయి. ఆంగ్లో-సాక్సన్ (Anglo-Saxon) న్యాయ వ్యవస్థలో, ఒక కేసులో 90% విజయం అనేది న్యాయమూర్తి చేతుల్లోనే ఉంటుంది. న్యాయమూర్తి యొక్క మానసిక స్థితి (Mentality) ఎలా ఉన్నా, వారి Good Books ఉండేలా చూసుకోవడం ఎల్లప్పుడూ ఆదర్శప్రాయం. న్యాయవాదులు తమ కేసును సమర్పించే విధానం, కోర్టు పట్ల వారి గౌరవం, మరియు వారి వృత్తిపరమైన నీతి (Professional Ethics) వంటి అంశాలు న్యాయమూర్తి యొక్క అవగాహనపై ప్రభావం చూపుతాయి. న్యాయమూర్తికి వ్యతిరేకంగా వెళ్లడం (Going Against Him) అనేది అత్యంత అరుదైన (Rarest of the Rare) సందర్భాలలో మాత్రమే జరగాలి. వృత్తిపరమైన గౌరవాన్ని మరియు మర్యాదను పాటించడం న్యాయవాది వృత్తిలో చాలా కీలకం.

18. పబ్లిక్ రిలేషన్ **(Public Relation)** అవసరమా**?**

Ans: అవును, పబ్లిక్ రిలేషన్ అవసరం, కానీ అది మీ నైపుణ్యం తర్వాతే. వృత్తి జీవితపు ప్రారంభ రోజులలో (Initial Days) దీనిపై అనవసరమైన ఆసక్తి చూపవద్దు. మీ మొదటి మరియు ప్రధాన లక్ష్యం ఈ క్రింది వాటిని సాధించడం: కోర్టు క్రాఫ్ట్ (Court Craft) ను ఆకళింపు చేసుకోవడం. మానవ సమస్యను న్యాయపరమైన కేసుగా (Legal Case) మార్చే కళను నేర్చుకోవడం. కేసును నిర్వహించే విధానాన్ని (Mode of Conducting a Case) పూర్తిస్థాయిలో నేర్చుకోవడం. మీరు ఈ రంగాలలో సామర్థ్యం (Competence) గల వ్యక్తిగా నిరూపించుకున్న తర్వాత, ప్రజలు తమ సమస్యల పరిష్కారం కోసం స్వయంగా మీ వద్దకు వస్తారు. మీ పని నాణ్యత మరియు మీ విజయం మాట్లాడతాయి. ఈ ప్రయోజనం కోసం మీకు ప్రత్యేకమైన మార్కెటింగ్ (Special Marketing) అవసరం లేదు. మీ నైపుణ్యమే మీ ఉత్తమ పబ్లిక్ రిలేషన్ అవుతుంది. సారాంశంగా, మొదట మీ వృత్తిపరమైన నైపుణ్యాలపై దృష్టి పెట్టండి; పబ్లిక్ రిలేషన్స్ దానంతటవే వస్తాయి.

19. న్యాయవాదానికి **Convincing Skills** అవసరమా**, Compromising Skills** అవసరమా**?**

Ans: న్యాయవాద వృత్తికి ఒప్పించే నైపుణ్యాలు (Convincing Skills) మరియు రాజీపడే నైపుణ్యాలు (Compromising Skills) రెండూ అవసరం. మీరు కోర్టులో కేవలం మీ చట్టపరమైన ఆలోచనలను ప్రయోగించి (Experimenting with Legal Ideas), మానవ సమస్యల సహాయంతో చట్టాన్ని నేర్చుకోవడానికి అక్కడ లేరు. మీ ప్రధాన ఉద్దేశం మీ క్లయింట్‌కు ఉపశమనం (Relief) అందించడం. ఈ ఉపశమనం కొన్నిసార్లు బలమైన వాదనల ద్వారా (Convincing Arguments) తీర్పు రూపంలో రావచ్చు, లేదా కొన్నిసార్లు క్లయింట్ యొక్క ప్రయోజనాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని రాజీ (Compromise) ద్వారా కూడా సాధించాల్సి రావచ్చు.

20. న్యాయవాద వృత్తిలో **'**సురక్షితంగా ఆడటం**' (Play Safe)** సరైన వైఖరి అవుతుందా**?**

Ans: లేదు, న్యాయవాద వృత్తిలో 'సురక్షితంగా ఆడటం' సరైన వైఖరి కాదు. వ్యక్తిగత లేదా వృత్తిపరమైన జీవితంలో, ఎవరూ అలాంటి 'సురక్షితమైన' పరిస్థితిని ఆశించకూడదు. ప్రతి న్యాయవాది అన్ని సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. సాధారణ పద్ధతిలో కేసును నిర్వహించడం కంటే, విపత్తులను (Disaster) మరియు ఊహించని పరిస్థితులను ఎదుర్కోవడానికి తమను తాము ఎక్కువగా శిక్షణ ఇచ్చుకోవాలి. జీవితంలో లేదా వృత్తిలో విజయం యొక్క నిజమైన రహస్యం, సవాళ్లకు భయపడకుండా, నిరంతరం నేర్చుకోవడానికి మరియు కష్టమైన పరిస్థితులను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కోవడానికి సిద్ధంగా ఉండటమే.

21. Colleague Advocates నిరుత్సాహపరిచినప్పుడు వారిని ఎలా చూడాలి**?**

Ans: న్యాయవాద వృత్తి అనేది ఒక రకమైన పోటీ (Competition). ఈ పోటీ ప్రపంచంలో, మీ పక్కనే ఉన్న వ్యక్తి కూడా మిమ్మల్ని ఈ పోటీ ఆట నుండి తొలగించడానికి ప్రయత్నించవచ్చు. అందుకే వారు మిమ్మల్ని వృత్తిలో కొనసాగకుండా నిరుత్సాహపరచడానికి మార్గాలను మరియు పద్ధతులను వెతుకుతారు.అయినప్పటికీ, సహోద్యోగులు ఇచ్చే సలహా కొన్నిసార్లు సరైనది కూడా కావచ్చు. వారి సూచనలకు లొంగిపోయే ముందు (influence), మీరు ఈ క్రింది

అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని, శాంతంగా (Cool Decision) నిర్ణయం తీసుకోవాలి, ఈ వృత్తికి అవసరమైన నైపుణ్యాలు మరియు అలవాట్లు మీలో ఉన్నాయో లేదో సరిచూసుకోండి. మీ సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక నేపథ్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని మీ వృత్తి భవిష్యత్తును అంచనా వేయండి. గుర్తుంచుకోండి, ఈ ప్రపంచంలో ప్రతి మనిషి యొక్క పరిస్థితి ప్రత్యేకం (Unique). ఒకరికి పనికిరాని సలహా మరొకరికి పనికి రావచ్చు. ఇతరుల ప్రతికూల అనుభవాలు మీ వ్యక్తిగత సామర్థ్యాలకు అడ్డంకి కాకూడదు. సహోద్యోగుల మాటలను కేవలం నిరుత్సాహంగా చూడకుండా, మీ ఆత్మపరిశీలనకు (Self-Introspection) ఒక అవకాశంగా ఉపయోగించుకుని, మీ మార్గాన్ని మీరే వివేకంతో ఎంచుకోవాలి.

22. న్యాయవాదుల మధ్య రాజకీయాలు **(Politics)** ఎక్కువగా ఉంటాయా**?**

Ans: అవును, తోటి న్యాయవాదుల మధ్య లేదా ఏ కార్యాలయంలోనైనా రాజకీయాలు ఉండటం సర్వసాధారణం. ప్రతి వ్యక్తి తమ స్వయం ప్రయోజనాల (Self-interest) కోసం మరియు వ్యక్తిగత లక్ష్యాల (Individual Agenda) కొనసాగింపులో భాగంగా, కార్యాలయంలోని లేదా పని చేసే చోట విషయాలపై నియంత్రణ (Control) కలిగి ఉండాలని కోరుకుంటారు. న్యాయవాదులు ఇతరుల జీవితాలను ప్రభావితం చేయాలనే బలమైన కోరిక కలిగి ఉన్నందున, కోర్టులో విషయాలను ప్రభావితం చేయడానికి అధికారం (Authority) కోసం ఆరాటపడటం సహజమే. రాజకీయాలు చేయడం తప్పేమీ కాదు. వాస్తవానికి, రాజకీయాలు ఒక సంస్థ యొక్క అంతర్గత యంత్రాంగాలను నడిపించే కందెన (Lubricant) లాంటివి. కాబట్టి, ఇవి అవసరం. కొత్తగా వృత్తిలో ప్రవేశించేవారు (Young Entrants) ఈ సమస్యల గురించి భయపడటం లేదా ఆందోళన చెందడం అనవసరం. ప్రాక్టీస్ యొక్క ప్రారంభ దశలో మీ దృష్టి కేవలం కోర్టు క్రాఫ్ట్‌ను నేర్చుకోవడం (Learning Court Craft)పై తప్ప మరియు మరే ఇతర అంశంపై ఉండకూడదు. మీరు మీ నైపుణ్యాలపై దృష్టి పెడితే, రాజకీయాలు మీ వృత్తిపరమైన ఎదుగుదలను అడ్డుకోలేవు.

23. Advocates Bar Association Office Politics అంటే ఏమిటి**?**

Ans: బార్ అసోసియేషన్‌లో రాజకీయాలు సాధారణమే. కొందరు వ్యక్తులు తమ ప్రయోజనాలను సాధించడానికి లేదా కోర్టు సంబంధిత రోజువారీ కార్యకలాపాలపై ప్రభావం చూపడానికి రాజకీయాలు చేస్తారు. వీటి ద్వారా పొందగలిగే ప్రయోజనాలు

tangible లేదా intangible కావచ్చు. భౌతిక ప్రయోజనాలు, ఉదాహరణకు, పదోన్నతులు, getting some reliefs, intangible ప్రయోజనాలు అంటే మానసిక సంతృప్తి, ప్రతిష్ట, లేదా నెట్‌వర్క్ ద్వారా లభించే లాభాలు. ఈ రాజకీయాలు పని వాతావరణంలో నమ్మకం (trust) లేదా నమ్మకం లేకపోవడం (mistrust), ఐక్యత (unity) లేదా విభజన (division) ను సృష్టించవచ్చు. సానుకూలంగా నిర్వహిస్తే, అవి వ్యక్తుల మధ్య సమన్వయం మరియు సమర్థతను పెంపొందిస్తాయి; కానీ చెడ్డ విధంగా జరుగుతే, విభజన, ఆందోళన మరియు అసహనం కలిగించవచ్చు. అయినప్పటికీ, కొన్ని మేనేజ్‌మెంట్ నిపుణులు రాజకీయాలను ఒక సంస్థలోని అంతర్గత యంత్రాంగాలను నడిపించే 'లూబ్రికెంట్ (Lubricant)' లాగా వర్ణిస్తారు. అంటే, అధికార పంపిణీ, పనుల వంతు నిర్ణయాలు, మరియు రోజువారీ నిర్ణయాల్లో రాజకీయాలు అనివార్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. కాబట్టి, బార్ రాజకీయాలపై జాగ్రత్తగా శ్రద్ధ చూపడం మరియు సరైన రాజకీయ వాతావరణం (Political Landscape) ను సృష్టించడం వృత్తిపరమైన విజయానికి, ప్రతిష్టకు, మరియు కోర్టు వాతావరణంలో సమర్థతకు చాలా కీలకం. Because, if you do not interfere with politics, bad politics will interfere with your life. ఒక న్యాయవాది - Bar Politicsలో విజయవంతమైన ఆటగాడిగా (Successful Player) మారడానికి ఏకైక మార్గం సరైన వ్యక్తిత్వాన్ని (Right Personality) పెంపొందించుకోవడం. వ్యక్తిత్వం అనేది కేవలం బాహ్య ప్రదర్శన కాదు. ఇది ఒక వ్యక్తి యొక్క అంతర్గత నాణ్యతలు (Qualities), నైపుణ్యాలు (Skills), విలువలు (Values) మరియు భావోద్వేగ, ప్రవర్తనాపరమైన ప్రతిస్పందనల నిర్దిష్ట కలయిక (Particular Combination). సమర్థతతో కూడిన ఈ సమగ్ర వ్యక్తిత్వాన్ని కలిగి ఉన్న న్యాయవాది, కోర్టులో పనిచేసే రాజకీయ శక్తుల మధ్య కూడా తన నిబద్ధత (Integrity) మరియు సామర్థ్యం (Competence) ద్వారా నిలదొక్కుకోగలడు. నిరంతరం ఈ లక్షణాలను అభివృద్ధి చేసుకోవడం మరియు మెరుగుపరచుకోవడం ద్వారానే ఒక న్యాయవాది న్యాయస్థాన రాజకీయాలలో ఆధిపత్యం చెలాయించగలడు మరియు క్లయింట్‌కు న్యాయం అందించగలడు.

24. కోర్టులలో అవినీతి **(Corruption)** ఉందా**?**

Ans: కోర్టులలో అవినీతి ఉందా లేదా అనే దానిపై సానుకూల (Positive) లేదా ప్రతికూల (Negative) అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉండకపోవడం మంచిది. ఒక న్యాయవాదిగా ఈ సమస్యను పరిష్కరించడం మీ చేతుల్లో లేదు. న్యాయవాదులు

తరచుగా క్లయింట్‌లకు అత్యవసర సేవలను (Emergency Services) అందించాల్సి ఉంటుంది. అలాంటి సమయంలో, కోర్టు మరియు దాని సిబ్బంది యొక్క సేవలు అత్యంత ఆవశ్యకం అవుతాయి అధిక అత్యవసర సమయాల్లో, అసాధారణ గంటలలో కూడా కోర్టు సిబ్బంది నుండి పూర్తి సహకారాన్ని (Complete Co-operation) పొందడం అవసరం. మీరు కోర్టు గదిలో అవినీతిని నిర్మూలించే పనిలో నిమగ్నమైతే, మీ క్లయింట్ యొక్క నిజమైన లక్ష్యం (Real Cause) నుండి మరియు న్యాయవాద వృత్తి యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం నుండి మీరు దూరమైపోతారు (Disengage). భారతదేశంలో న్యాయ వ్యవస్థలో అవినీతి ఉందనే వాస్తవాన్ని అప్పటి భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి వి.ఎన్. ఖరే (V.N. Khare) గారే స్వయంగా ఆవేదన చెందారు. ఆయన మాటల్లో: "దిగువ కోర్టులలో అవినీతి రహస్యం కాదు" ('Corruption in lower courts is no secret').

25. 'Law is a jealous mistress' Comment.

Ans: న్యాయం ఒక అగాధమైన, జాగ్రత్తగా చూసుకోవలసిన మిత్రురాలి లాంటిది. ఇది ఎవరికీ సులభంగా gifts ఇస్తూ ఉండదు. Advocacyలో సక్సెస్ పొందాలంటే, వ్యక్తి తన సమయాన్ని, శ్రద్ధను, పూర్తి అంకితభావాన్ని న్యాయానికి అర్పించాలి. న్యాయం అర్ధరాత్రి సమయాన్ని, భోజనం మరియు విశ్రాంతి సమయాన్ని కూడా అడ్డగించగలదు. ఇది ఒక 'ఒకవేళ మీరు దానిని వదిలేస్తే, అది వెంటనే వేరే అవకాశాలను వెతుకుతూ వెళ్ళిపోతుంది' అనే లక్షణం కలిగి ఉంటుంది. Justice and Advocacy అంటే కేవలం పుస్తకాలతో లేదా క్రమబద్ధమైన శిక్షణతో పరిమితం కాకుండా, దానిలో వివేకం, ధైర్యం, సమగ్ర పరిశీలన, మరియు బాధ్యత కూడా కావాలి. న్యాయవాది law నిజంగా సేవిస్తే మాత్రమే గౌరవం, విజయాలు మరియు గుర్తింపు పొందగలడు. ఒకసారి ఈ అంకితభావం లేకపోతే, law తన అతనితో ఉండదు. కాబట్టి, న్యాయం ఒక అత్యంత నిష్ఠావంతమైన, కోరికపూర్వకమైన మిత్రురాలి. దీన్ని అర్థం చేసుకోవడం, అంకితభావంతో సేవ చేయడం మాత్రమే నిజమైన విజయానికి, గౌరవానికి, మరియు వ్యక్తిత్వానికి దారి చూపుతుంది.

CHAPTER 1: INTRODUCTION -
LEGAL SYSTEM AND ROLE OF A LAWYER

ప్రపంచంలో మానవుని మనుగడ (survival) కోరిక చాలా గొప్పది. మనిషి తన అవసరాలను తీర్చుకోవడానికి ఈ ప్రపంచంలోని వనరులను (resources) నియంత్రించాలని బలంగా కోరుకుంటాడు. ఈ కోరికల కారణంగా, ఇతర మనుషులతో సంఘర్షణ (conflict of interest) తలెత్తుతుంది. ఈ సంఘర్షణను పరిష్కరించడానికి, ఒక వివాద పరిష్కార యంత్రాంగం (dispute resolution mechanism) అవసరమైంది. దీనికి సమాధానంగా, మానవ సంబంధాలను హక్కులు (rights) మరియు బాధ్యతల (liabilities) ఆధారంగా లా (Law) అనే సాధనం (tool) ద్వారా ముడివేయడం జరిగింది. ఈ యంత్రాంగం విశ్వసనీయత (credibility) మరియు సమర్థత (efficiency) కోసం, స్వతంత్రత (independence) మరియు నిష్పాక్షికత (impartiality) గల వ్యక్తులతో నడిచే కొన్ని సంస్థలు (institutions) మరియు విధానపరమైన నియమాలు (procedural rules) సృష్టించబడ్డాయి. ఈ వ్యవస్థలో, ఇరు పక్షాలకు సరైన అవకాశం (due opportunity) ఇవ్వడం, న్యాయమూర్తుల (Judges) వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలు కాకుండా లా (Law) ప్రకారం న్యాయం అందించడం, మరియు కనీసం ఒక అప్పీలేట్ ఫోరమ్ (appellate forum) ఉండటం వంటి కోర్ విలువలు (core values) ముఖ్యమైనవి.

పారిశ్రామిక విప్లవం (industrial revolution) మరియు జ్ఞాన విప్లవం (knowledge revolution) అనంతరం జీవితం మరింత సంక్లిష్టంగా (complex) మరియు పరస్పరం ఆధారపడినదిగా (interdependent) మారింది. సహజంగానే చట్టాలు మరియు న్యాయ నియమాలు (laws and legal rules) కూడా మరింత విస్తృతంగా మరియు సంక్లిష్టంగా మారాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో ఒక సాధారణ వ్యక్తి లేదా బాధితుడు (ordinary person / victim) తన సమస్యను (grievance) స్వయంగా కోర్టు (court) ముందు సమర్థవంతంగా నిరూపించుకోవడం కష్టసాధ్యమైంది. అందువల్ల చట్టంపై లోతైన జ్ఞానం (knowledge)తో పాటు, వాస్తవాలను న్యాయపరంగా సమర్థంగా ప్రదర్శించగల నైపుణ్యం (skill) కలిగిన వ్యక్తి అవసరం ఏర్పడింది. ఈ అవసరమే న్యాయవాది అనే లీగల్ టెక్నీషియన్ (legal technician) పాత్రను అవతరింపజేసింది. న్యాయవాది ఒక కేసులో చేపట్టే ఈ మొత్తం ప్రక్రియను లీగల్ అడ్వకసీ (Legal Advocacy) అంటారు.

ఆధునిక యుగంలో యుద్ధం భౌతిక మైదానంలో జరిగేది. కానీ ప్రస్తుతం నాయస్థానంలో జరుగుతుంది. గతంలో యుద్ధాలు భౌతిక మైదానాల్లో ఆయుధాలు మరియు సైనిక శక్తితో జరిగేవి. కానీ ఆధునిక యుగంలో యుద్ధాల స్వరూపం మారింది– ఇప్పుడు యుద్ధాలు న్యాయస్థానాల్లో జరుగుతున్నాయి. Today, wars are fought not with weapons, but with facts and law. కోర్టు గదిలో ప్రతి వాదన ఒక fierce legal battle. ఆ యుద్ధంలో న్యాయవాది ఒక warrior; అతని అత్యంత పదునైన ఆయుధం లా (Law). ఒక న్యాయవాది విజయాన్ని సాధించాలంటే అతని personality, సరైన అలవాట్లు (right habits), లోతైన జ్ఞానం (knowledge), మరియు నైపుణ్యాలు (skills) అత్యంత కీలకమైనవి. ఈ నాలుగు అంశాలను సమగ్రంగా అలవరచుకున్న న్యాయవాది, తన ఆత్మవిశ్వాసం మరియు courtroom presence ద్వారా కేసును విజయం దిశగా నడిపించగలడు. Ultimately, ఒక న్యాయవాదిగా credibility మరియు charisma కేసు outcomeను నిర్ణయించే తుది అంశాలుగా నిలుస్తాయి. అందువల్ల, ఇప్పుడు మనం ఈ నాలుగు ముఖ్యమైన అంశాలను అధ్యయనం చేద్దాం:

I. అలవాట్లు **(Habits)**

II. ప్రవర్తనా విధానం **(Behavior Pattern)**

III. నైపుణ్యాలు **(Skills)**

IV. జ్ఞానం **(Knowledge)**

I. అలవాట్లు (HABITS)

విజయం సాధించడానికి, జ్ఞానం మరియు నైపుణ్యంతో పాటు, కొన్ని అలవాట్లు (Habits) న్యాయవాది వ్యక్తిత్వంలో భాగం కావాలి. న్యాయవాది వృత్తిలో విజయం సాధించడానికి నాలెడ్జ్ (Knowledge) మరియు స్కిల్స్ (Skills) ఎంత ముఖ్యమో, మంచి అలవాట్లు కూడా అంతే ముఖ్యం. The following are the best few.

1. న్యాయ వృత్తి పట్ల గాఢమైన ఆసక్తి (Passion) ఉండాలి.
2. న్యాయ వృత్తి పట్ల ప్రేమ ఉండాలి.
3. న్యాయాన్ని ఒక వృత్తిగా భావిస్తూ నిబద్ధత (Commitment) కలిగి ఉండాలి.
4. ప్రతి కేసుకు సరైన, సమగ్ర సిద్ధత (Good Preparation) కలిగి ఉండాలి.
5. న్యాయ రచన (Legal Writing) అలవాటు పెంపొందించుకోవాలి.

6. కేసుల ఫాలో-అప్ చేయడం మరియు కేసుల సమీక్ష (Case Review) చేయాలి.
7. న్యాయ పరిశోధన (Legal Research) చేయాలి మరియు తాజా న్యాయ పరిణామాలను ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకోవాలి.
8. సమయ పట్టికను (Time Schedule) క్రమబద్ధంగా పాటించాలి.
9. కార్యాలయంలో క్లయింట్లకు సులభంగా అందుబాటులో ఉండాలి.
10. సరైన సహచరుల గుంపు (Right Peer Group)ను ఎంపిక చేసుకోవాలి.
11. జీవితంలో సాదాసీదా, నేలమీద నడిచే దృక్పథం (Down-to-Earth Approach) ఉండాలి.
12. వినయం (Humility) కలిగి ఉండాలి.
13. జూనియర్లకు మార్గనిర్దేశం చేయడం (Mentoring Juniors) అలవాటు చేసుకోవాలి.
14. మంచి కార్యాలయాన్ని నిర్వహించాలనే ఆసక్తి (Passion to maintain a good office) కలిగి ఉండాలి.

II. ప్రవర్తనా విధానం (BEHAVIOR PATTERN)

బిహేవియర్ (Behavior) అనేది ఇతరులతో మన నడవడిక. Case ను handle చేసే సమయంలో, మనం అనేక ముఖ్యమైన వ్యక్తుల(key persons)తో interaction జరుపుకోవాలి, మరియు మన conduct వారి పట్ల వారి perception మరియు decision పై ప్రభావం చూపుతుంది. వీటిలో client, opposite client, opposite lawyer, court staff, మరియు judge కూడా ఉంటారు. అందువల్ల, మనం వారిపట్ల proper conduct ను పాటించడం చాలా అవసరం, తద్వారా case లో సరైన మరియు desired outcome సాధించవచ్చు. Clear understanding of professionalism, courtesy, punctuality, మరియు ethical behavior ప్రతి interaction లో ఉండాలి. ఇది not only client satisfaction, but courtroom credibility, మరియు professional reputation ను strengthen చేస్తుంది.

III. నైపుణ్యాలు (SKILLS)

విజయవంతమైన న్యాయవాది (**successful lawyer**) కావడం అంటే కేవలం knowledge మాత్రమే కాకుండా, అనేక **skills** కలిగి ఉండటం కూడా అవసరం. నైపుణ్యం (Skill) అనేది శిక్షణ (training) లేదా అనుభవం (experience) ద్వారా అభివృద్ధి చెందుతుంది. ముఖ్యమైన నైపుణ్యాలు:

1. క్లయింట్ ఇంటరాక్షన్ (Client Interaction).

2. సరైన లీగల్ ఫోరమ్ (Legal Forum) ఎంచుకోవడం.

3. Legal Drafting - లీగల్ డాక్యుమెంట్లు తయారు చేయడం.

4. Producing, recording and appreciation of evidence includes the skill of Cross-examination.

5. వాదనలు (Arguments) వినిపించడం.

అదనపు నైపుణ్యాలు:

1. Case Handling
2. Case File Management
3. Communication Skills
4. Analytical Skills
5. Conflict Resolution resolutions
6. Team Building and Manging Skills
7. Leadership Skills
8. Networking Skills

IV. జ్ఞానం (KNOWLEDGE)

న్యాయవాదికి Jurisprudence, Contract Act, Transfer of property Act, Stamp and Registration Act, BNS, BNSS, BSA, CPC, వంటి ప్రాథమిక చట్టాలపై పూర్తి అవగాహన. Constitution of India, Administrative Law, Right to Information, Consumer Law, Law of Arbitration వంటి వాటిపై సమగ్ర అవగాహన. ప్రాక్టీస్ (Practice) చేయాలనుకునే విభాగంలో ప్రత్యేక నాలెడ్జ్ (knowledge) పొందడం especially working or practical knowledge.

***

CHAPTER 2: KEY HABITS OF A SUCCESSFUL ADVOCATE

ముందటి భాగంలో మనం ఈ విషయంపై కొంత చర్చ చేసాం. విజయం సాధించడానికి, జ్ఞానం (Knowledge) మరియు నైపుణ్యాలు (Skills)తో పాటు, కొన్ని అలవాట్లు (Habits) కూడా న్యాయవాది వ్యక్తిత్వంలో భాగంగా ఉండాలి. అలవాటు (Habit) అనేది మనం తరచుగా, అచేతనంగా (subconsciously) చేసే పని. In fact, habits form the core of our personality, making us charismatic and magnetic. The following are some of the best ones:

1. మానవ సమస్యలను పరిష్కరించాలనే Passion ఉండాలి
2. Love towards to Legal Profession ఉండాలి
3. Commitment to Law as Profession
4. ప్రతి కేసుకు Good preparation కలిగి ఉండాలి.
5. Develop Habit of Legal Writing
6. Case follow-up మరియు Case review) చేయాలి
7. Legal research చేయడంతో పాటు Latest legal developments అప్డేట్గా ఉండాలి
8. Maintain time schedule
9. Accessible to clients at office
10. సరైన పీర్ గ్రూప్తో (Right peer group) స్నేహం చేయాలి.
11. A Down-to-Earth Approach to Life
12. వినయం (Humility) కలిగి ఉండాలి.
13. జూనియర్లకు మార్గదర్శకత్వం (Mentoring juniors) అందించాలి
14. Passion to maintain a good office

1. మానవ సమస్యలను పరిష్కరించాలనే **Passion** ఉండాలి **:** న్యాయవాది వృత్తిని కొనసాగించడానికి మానవ సమస్యలను పరిష్కరించాలనే (solving human problems) తపన ఉండాలి. ఎందుకంటే, సంతోషంగా జీవించడానికి మరియు పనిలో మెరుగైన ఫలితాలు (better results) సాధించడానికి, ఒక వ్యక్తి తన పనిని ప్రేమించాలి. ఎవరైతే తమ పనిని ప్రేమిస్తారో, వారికి దారిలో వచ్చే అడ్డంకులు (hurdles) సమస్యలుగా కాకుండా అవకాశాలుగా (opportunities) కనిపిస్తాయి. తపన ఫోకస్ను (Focus) పెంచుతుంది; సృజనాత్మకత (Creativity) మరియు ఆవిష్కరణకు (Innovation) వీలు కల్పిస్తుంది; శ్రేష్ఠతను (Excellence) సాధించాలనే కోరికను

పెంచుతుంది; పనికి శక్తిని (Energy) తెస్తుంది; ప్రేరణను (Motivation) పెంచి, ఒత్తిడిని (stressed) తగ్గిస్తుంది; ఎక్కువ పని (working more) 'వర్క్‌లోడ్' (workload) గా అనిపించదు; Extra hours పనిచేయడానికి సంతోషంగా అనిపిస్తుంది.

2. Love towards to Legal Profession ఉండాలి: కోర్టు రూమ్ రాజకీయాలు (Courtroom politics) చాలా విషపూరితంగా (venomous) మరియు చెడుగా (vicious) ఉండవచ్చు. ఈ వాతావరణంలో, తార్కిక కోణం (rationalistic angle) నుండి చూస్తే, యువ న్యాయవాదులు తమ దారిని సులభంగా కోల్పోయే అవకాశం ఉంది. దీనికి ఏకైక సమాధానం: వృత్తిని ప్రేమించడం. ఒకసారి న్యాయవాది తన వృత్తిని ప్రేమించడం మొదలుపెడితే, అతను ఎదుర్కొనే ప్రతి అపసవ్యం (aberration) లేదా తీవ్రమైన గాయం (lethal injury) ను తన శరీరానికి తగిలిన గాయంగా (wounds) చూస్తాడు మరియు వాటిని సరిదిద్దాలని ప్రయత్నిస్తాడు లేదా వాటిని భరించి ముందుకు సాగుతాడు. అటువంటి వ్యక్తి నిస్సందేహమైన ధైర్యం (unquestionable courage) మరియు నిబద్ధతతో (commitment) వృత్తిని కొనసాగిస్తాడు. నిజమైన ప్రేమ నిలబడాలంటే, న్యాయవాదికి దృఢమైన వ్యక్తిత్వం (robust personality), చట్టపరమైన జ్ఞానం (legal knowledge) తో పాటు, మానవ జీవితంలోని లోతుపాతులపై GOD like understanding ఉండాలి.

Self-Assessment Questions: న్యాయవాది నిజంగా తన వృత్తిని ప్రేమిస్తున్నాడో లేదో తెలుసుకోవడానికి ఈ ప్రశ్నలు వేసుకోవచ్చు ఇతరుల సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడంలో మరియు పరిష్కరించడంలో తనకు లోతైన ఆసక్తి (deep interest) ఉందా? ఈ తపన (passion) సమాజాన్ని మెరుగుపరచడానికి (better society) ఇతరుల జీవితాలను ప్రభావితం చేయాలనే కోరిక నుండి వచ్చిందా? కష్ట సమయాలలో (adversities) కూడా ఈ తపన కొనసాగుతుందా? న్యాయ సమస్యను పరిష్కరించినప్పుడు తనకు సంతోషం (pleasure) కలుగుతోందా, మరియు అది జీవితంలో ముందుకు సాగడానికి ప్రేరణ (motivated) ఇస్తుందా? సినిమాటిక్ ఐకాన్స్ (Cinematic Icons) యొక్క బాహ్య ప్రభావం (cosmetic influence) కాకుండా, న్యాయ వ్యవస్థ (Judicial System) మరియు సామాజిక పోకడలు (Societal trends) గురించి బాగా తెలుసుకుని ఈ వృత్తిని ఎంచుకున్నారా?ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు సానుకూలంగా ఉంటే, మీరు నిస్సందేహంగా ఈ వృత్తిని కొనసాగించవచ్చు.

3. Commitment to Law as Profession: **Lawyering** అంటే **fighting**, మరియు ఒక **lawyer** నిజంగా **fighter**. న్యాయవాదిగా పని చేస్తూ మనం అనేక setbacks ను ఎదుర్కోవాల్సి వస్తుంది, కానీ వెనక్కి తగ్గకూడదు. కేవలం **legal knowledge** లేదా **lawyering skills** మాత్రమే సరిపోదు. ఒక **lawyer**కి **unabiding fighting spirit** ఉండాలి, ఏ పరిస్థితినైనా **nobility** మరియు **civility** తో ఎదుర్కోవడానికి. నిజంగా పోరాటాన్ని కొనసాగించగలరు ఆ వ్యక్తికి తన **legal profession** పట్ల **commitment** ఉండాలి. మనము ఒక **lawyer**గా client యొక్క **case** లేదా **cause** ను తీసుకుంటే, అది ఏ పరిస్థితి అయినా దానికి మనం **stand** చేయాలి. దీన్ని **commitment** అంటారు, మరియు దీని కోసం మనసు మరియు నైతిక ధైర్యం (**mental and moral nerve fabric**) అవసరం. విజయవంతమైన న్యాయవాది కావాలంటే, ఒక lawyer కి ఒక నిర్దిష్టమైన వ్యక్తిత్వం (**temperament**) ఉండాలి. ముఖ్యమైన లక్షణాలు: **logical reasoning** (తార్కిక తర్కం), **physical stamina** (శారీరక శక్తి), **moral stamina** (నైతిక శక్తి), మరియు **persuasive expression** (స్పష్టమైన వ్యక్తీకరణ). వీటన్నిటికీ మించి, న్యాయవాదులను ప్రేరేపించే అత్యున్నత ఆదర్శం **Justice** (న్యాయం), కోసం వారు **judicial censure** లేదా **public disfavor** ను కూడా పణంగా (**risk**) పెడతారు. ఈ లక్షణాలను నిరంతరం అభ్యాసం చేస్తే అవి మనలో **inherent habits** గా మారతాయి, మనలను **integrity, courage, and purpose** గల న్యాయవాదులుగా తీర్చిదిద్దుతాయి, మరియు **commitment to the profession** మనం ప్రతి సవాలను గౌరవం, ధైర్యం, మరియు నైతికతతో ఎదుర్కోవడానికి సహాయపడుతుంది.

4. Proper Preparation: ప్రతి విజయవంతమైన న్యాయవాది యొక్క నినాదం: ఇతరుల కంటే కష్టపడి, ఎక్కువసేపు, వేగంగా సిద్ధం కావాలి (prepare harder, longer, and faster than the other side). అనుభవంపై ఆధారపడకండి: కేవలం మీ అనుభవం (experience) పై ఆధారపడి తయారీని తగ్గించవద్దు. సమగ్రమైన (thorough) మరియు పూర్తి తయారీ (complete preparation) అనేది గొప్ప సమానం చేసే సాధనం (great equalizer) మనం అన్నింటినీ నియంత్రించలేకపోవచ్చు (control), కానీ ఎవరూ మనకంటే ఎక్కువ పనిచేయలేరు మరియు ఎక్కువ తయారీ చేయలేరు అనే దానిపై మనకు నియంత్రణ (control) ఉంటుంది.

5. Develop and Strengthen the Habit of Legal Writing: న్యాయవాదిగా, నిజమైన పోరాటం (fight) మొదలు పెడటం paper పైనే జరుగుతుంది. ప్రతి case లో legal arguments, petitions, pleadings, contracts, మరియు notices ను ఖచ్చితంగా మరియు సమయానికి draft చేయడం lawyer యొక్క మొదటి battlefield. Well-prepared documents courtroom లో credibility, case strength, మరియు persuasive power ను greatly ప్రభావితం చేస్తాయి. Paper work లో mistakes ఉంటే, courtroom challenges, delays, మరియు client disappointment వచ్చే అవకాశం ఉంది. అందుకే, lawyer కి writing habit ను develop చేసి, దాన్ని strengthen చేయడం అత్యంత అవసరం. Daily writing practice, drafting, reviewing, మరియు revising lawyer analytical thinking, logical reasoning, clarity of thought, మరియు attention to detail ను బలపరుస్తుంది. Consistent writing habit errors తగ్గించడంలో, case preparation మరియు courtroom performance ను మెరుగుపరచడంలో, మరియు professional discipline ను maintain చేసుకోవడంలో సహాయపడుతుంది. ఇలాగా, courtroom fight నిజంగా paper పైనే ప్రారంభమవుతుంది, కాబట్టి writing habit lawyer career లో ఒక మూలసమర్థమైన tool.

6. Case Follow-up మరియు **Case Review:** న్యాయవాదిగా, **case follow-up** మరియు **case review** చేయడం అత్యంత ముఖ్యమని చెప్పవచ్చు. ప్రతి case లో litigation process, court dates, deadlines మరియు client requirements ను అనుసరించడం lawyer బాధ్యత. **Case follow-up** ద్వారా, మనం courts, opposing parties, మరియు clients తో సంబంధిత updates ను పరిగణలోకి తీసుకుంటాం. Regular follow-up ద్వారా case delays, missed deadlines లేదా procedural errors ను నివారించవచ్చు. **Case review** ద్వారా, lawyer తన case strategy, arguments, legal precedents, మరియు evidences ను సమీక్షించి, అవసరమైతే corrections చేస్తాడు. ఇది case preparation ను బలపరిచే మరియు courtroom performance ను మెరుగుపరచే సాధనం. Clients కు timely updates అందించడం (upon every critical adjournment) and for every three or six ఎలా నడుస్తోంది అని వివరించడం client confidence ను పెంచుతుంది. కాబట్టి, lawyer కి disciplined **case follow-up**

మరియు thorough **case review** అనేవి professional excellence, client satisfaction, మరియు విజయవంతమైన litigation కోసం అవసరమని చెప్పవచ్చు.

7. చట్ట పరిశోధన నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేసుకోండి: బలమైన పరిశోధనా నైపుణ్యాలను (Strong Research Skills) అభివృద్ధి చేసుకోవడం అవసరం. దీని ద్వారా మీరు కేసులకు సంబంధించిన సరైన చట్టాలు మరియు సూత్రాలను గుర్తించగలరు. చట్టాలలో ఎప్పటికప్పుడు వచ్చే మార్పులపై పట్టు సాధించడం, సంబంధిత తీర్పులను కనుగొనడం మీ వాదనను బలోపేతం చేస్తుంది.

8. Maintain time schedule: న్యాయవాదిగా పని చేయడం అనేది కేవలం కేసులు చూడటమే కాదు, సమయాన్ని సరిగ్గా నిర్వహించడం కూడా అత్యంత ముఖ్యమైన బాధ్యత. ఒక lawyer రోజువారీ పనులను, client appointments, court appearances, legal research, మరియు drafting documents వంటి అన్ని పనులను సమయానికి పూర్తి చేయగలగాలి. సమయపాలన లేకపోతే deadlines మిస్సవుతాయి, clients కు నష్టం కలుగుతుంది, మరియు professional reputation కు దెబ్బతీస్తుంది. అందువల్ల, effective **time management** అనేది న్యాయవాదికి ఒక ప్రధాన లక్షణం. దీని కోసం, lawyer రోజు కార్యక్రమాన్ని ముందుగా ప్రణాళిక చేయాలి, ప్రాధాన్యతలను సరిగ్గా నిర్ణయించాలి, మరియు అనవసరమైన activities ను తగ్గించాలి. ప్రతి appointment మరియు hearing కి ముందే సిద్ధంగా ఉండటం, legal documents సమయానికి పూర్తి చేయడం, మరియు case preparation కోసం adequate time కేటాయించడం ద్వారా lawyer సమయపాలనలో శ్రేష్ఠత సాధిస్తాడు. ఇది professional discipline, client satisfaction, మరియు courtroom performance ను బలంగా ప్రభావితం చేస్తుంది.
Similarly, కేసులను**,** పత్రాలను సమయానికి మరియు ఖచ్చితంగా ఫైల్ చేయడం ఒక lawyer కి ముఖ్యమైన వృత్తిపరమైన బాధ్యత. ప్రతి case లో deadlines, court dates, మరియు legal procedures ను సరైన సమయానికి పాటించడం చాలా అవసరం. కేసులను మరియు సంబంధిత documents ను **accurately** మరియు **on time** ఫైల్ చేయకపోతే, lawyer తప్పిదానికి బాధ్యత వహించాలి, మరియు client యొక్క interests కి నష్టం తగలవచ్చు. మీరు proper timings maintain చేయకపోతే, లేదా action తీసుకోకపోతే, మీరు guilty అనిపిస్తారు. సమయపాలన పాటించడం ద్వారా **case delays** ను నివారించవచ్చు, procedural errors ను తగ్గించవచ్చు,

మరియు client యొక్క legal rights ను రక్షించవచ్చు. అలాగే, documents ను సక్రమంగా మరియు ఖచ్చితంగా maintain చేయడం, courtroom లో professional credibility ను పెంచుతుంది. ఈ practice disciplined, responsible, మరియు effective lawyer గా ఎదగడానికి సహాయపడుతుంది.

9. Accessible to Clients at Office: న్యాయవాదిగా, clients కు **accessible** గా ఉండటం అత్యంత కీలకమని చెప్పవచ్చు. Office లో అందుబాటులో ఉండటం, clients తో సమావేశాలు ఏర్పాటు చేయడం, వారి కేసుల ప్రగతిని వివరించడం ద్వారా వారు lawyer పై విశ్వాసాన్ని పెంచుకుంటారు. ఒక lawyer clients యొక్క సందేహాలు, ప్రశ్నలు, మరియు అభ్యర్థనలకు తక్షణ సమాధానాలు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. Office timings ను క్రమపూర్వకంగా పాటించడం, appointments కు punctual గా హాజర కావడం, మరియు clients తో professional courtesy తో వ్యవహరించడం వల్ల వారికి న్యాయ సేవలు సులభంగా అందుతాయి. Clients కి lawyer సులభంగా చేరుకోవడం, అవసరమైతే phone, email లేదా office visits ద్వారా వారిని సంప్రదించడం వల్ల అనవసరమైన అశాంతులు మరియు తప్పిదాలు తగ్గుతాయి. Lawyer clients కు తాము ముఖ్యమైనవి, వారి కేసులు సక్రమంగా నడుస్తున్నాయని చూపించడం, professional reputation ను బలంగా పెంచుతుంది. అందువల్ల, accessibility కేవలం courtesy మాత్రమే కాదు, professional discipline మరియు client satisfaction ను సాకారం చేసే ఒక ముఖ్యమైన లక్షణం.

10. Right Peer Group తో స్నేహం చేయాలి**:** న్యాయవాదిగా ఎదుగుతూ, సరైన **peer group** తో స్నేహం చేయడం చాలా ముఖ్యమైనది. ఒక lawyer కి professional growth, knowledge sharing, మరియు ethical guidance కోసం right colleagues, mentors, మరియు fellow lawyers తో సంబంధాలు ఉండాలి. Positive peer group మనకు కొత్త legal perspectives, case strategies, మరియు courtroom experiences ను పంచుతుంది. అందువల్ల, మనం law practice లో ఎదుర్కొనే సవాళ్లను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కోవచ్చు. Conversely, toxic or negative peer group మన professional values ను affect చేయవచ్చు, మన discipline ను తగ్గించవచ్చు, మరియు ethical boundaries ను దాటే అవకాశాలు పెంచుతుంది. అందుకే, lawyer కి professional integrity, growth, మరియు learning ను support చేసే **right peer**

group ను ఎంచుకోవడం, regular interactions, discussions, మరియు brainstorming sessions లో actively participate అవ్వడం చాలా అవసరం. ఈ approach lawyer ని competent, ethical, మరియు socially responsible professional గా తీర్చిదిద్దుతుంది.

11. వాస్తవిక దృక్పథం **(A Down-to-Earth Approach to Life):** అత్యంత విజయవంతమైన ట్రయల్ లాయర్లు (Trial Lawyers) కేవలం అవసరమైన సాంకేతిక నైపుణ్యాలను (technical skills) మాత్రమే కాకుండా, అన్నింటికంటే గొప్ప కళ అయిన తమలా తాముగా ఉండటం (truly being themselves) అనే కళను సాధించారు. అంతిమంగా, క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ (Cross-examination) యొక్క సాధారణ టెక్నిక్‌లతో (techniques) లేదా చివరి వాదనల్లో (final arguments) తడబడటం వలన విజయం రాదు. విజయం సాధించే వ్యక్తి విశ్వసనీయత (trustworthy), స్పష్టమైన మాటలు (plainspoken), నిజాయితీ (candid) తో కూడిన వ్యక్తి అయి ఉండాలి. అతను తన ఆత్మ (soul) యొక్క పదార్థంతో కూడిన పదాలతో, మరియు తన ఉనికి (being) యొక్క రక్తం (blood) లో నానిన పదాలతో నిజం (it like it is) చెబుతాడు. సరళమైన, నమ్మకమైన (trustworthy) వ్యక్తిత్వం కలిగి ఉండటం వృత్తిలో నిలకడకు (sustenance) దారి తీస్తుంది.

12. వినయం **(Humility):** వినయం (Humility) అంటే అణకువగా (humble) ఉండటం. విజయవంతమైన న్యాయవాదులు తరచుగా తమ ఇంటర్వ్యూలలో 'నేను అదృష్టవంతుడిని' (I have been fortunate), 'నాకు చాలా దీవెనలు (blessings) లభించాయి' వంటి పదబంధాలను ఉపయోగిస్తారు. తమ విజయాలకు కారణం తమ కృషి (work) తో పాటు, ఇతరుల మద్దతు (support) మరియు దైవ సహాయం (blessings) కూడా ఉందని గుర్తించడం వినయాన్ని సూచిస్తుంది.

13. మెంటరింగ్ **(Mentoring):** మెంటరింగ్ (Mentoring) అనేది న్యాయవాదుల వృత్తిపరమైన అభివృద్ధికి (professional development) ఒక ముఖ్యమైన సాధనం (tool). సీనియర్ న్యాయవాదులు (senior members) యువ న్యాయవాదులకు మరియు లా విద్యార్థులకు (law students) గురువుగా (mentor) వ్యవహరించాలి. మెంటరింగ్ ద్వంద్వ స్వభావాన్ని (dual nature) కలిగి ఉంటుంది. చురుకైనది

(Proactive): సీనియర్లు జూనియర్‌లను తమ సంరక్షణలోకి (under their wings) తీసుకుని పోషిస్తారు (nurture). సమర్థవంతమైన ప్రాతినిధ్యం (competent representation), నైతిక ప్రవర్తన (ethical conduct), మరియు ప్రజా సేవ (public service) ద్వారా తమ ఉదాహరణ (example) ద్వారా నేర్పిస్తారు. మన నాయకత్వం (leadership) కింద ఉన్న వ్యక్తుల పట్ల ప్రేమ (love) ఉండాలి. కేవలం కష్టపడి పనిచేయడం మాత్రమే కాదు, తపన (passion) కూడా ఉండాలి. ఈ తపనను కొత్త సభ్యులకు అందించడం ద్వారా, మన వృత్తి గౌరవం (respect), స్థాయి (stature) పెరుగుతుంది.

14. Passion to Maintain a Good Law Office: న్యాయవాదిగా, ఒక **good law office** ను నిర్వహించడానికి **passion** చాలా ముఖ్యమని చెప్పవచ్చు. Office discipline, cleanliness, proper documentation, మరియు timely case management ద్వారా clients కి professionalism మరియు reliability చూపించవచ్చు. Office staff, interns, మరియు colleagues తో cordial మరియు cooperative relationship maintain చేయడం కూడా lawyer యొక్క passion ను ప్రతిబింబిస్తుంది. ప్రతి document, case file, appointment, మరియు client interaction ను సక్రమంగా మరియు సమయానికి నిర్వహించడం lawyer responsibility. ఒక lawyer office ను సక్రమంగా, well-organized, మరియు efficient గా maintain చేస్తే, clients కు convenient, transparent, మరియు trustworthy experience ఇవ్వబడుతుంది. Passion తో పని చేయడం వల్ల lawyer motivation, focus, మరియు commitment పెరుగుతుంది. ఇది not only office efficiency, but also professional reputation మరియు client satisfaction ను పెంచుతుంది. కాబట్టి, lawyer యొక్క office maintenance పై **passion** professionalism, discipline, మరియు long-term success కోసం కీలకమని చెప్పవచ్చు.

న్యాయవాది కార్యాలయం: నిర్మాణం మరియు నిర్వహణ

(Advocate's Office: Structure and Management)

ప్రతి న్యాయవాదికి ఒక సొంత లా ఆఫీస్ (Law Office) ఉండటం తప్పనిసరి. బాగా నిర్వహించబడిన ఆఫీస్, ఆరోగ్యకరమైన పని వాతావరణాన్ని (healthy working atmosphere) సృష్టించి, క్లయింట్‌లను ఆకర్షించడమే (attract clients) కాక, పనిలో సామర్థ్యాన్ని (efficiency) మరియు ఉత్పాదకతను (productivity) కూడా పెంచుతుంది. న్యాయవాది కార్యాలయం సాధారణంగా ఛాంబర్‌లు, లైబ్రరీ, అల్మారాలు, రిజిస్టర్‌లు, డైరీలు, కంప్యూటర్‌లు, స్టేషనరీ మరియు క్లయింట్‌లతో సమావేశమయ్యే ప్రదేశాలను కలిగి ఉంటుంది.

న్యాయవాది తన ఆఫీస్‌ను కోర్టు పరిసరాలకు సమీపంలో (near to the Court premises) ఏర్పాటు చేసుకోవడం ఉత్తమం. నివాసాన్ని (residence) కూడా కోర్టు ప్రాంగణానికి రెండు నుండి మూడు కిలోమీటర్ల పరిధిలోనే ఏర్పాటు చేసుకోవడం ఆదర్శప్రాయం (ideal). న్యాయవాది సేవలు అత్యవసరం (urgent) మరియు తీవ్రమైన (serious) స్వభావం కలవి. సంక్షోభ పరిస్థితులను (crises) నిర్వహించడంలో ఏ చిన్న ఆలస్యం జరిగినా, అది పూడ్చలేని నష్టాన్ని (irreparable risk) కలిగించవచ్చు.

కోర్టుకు క్రమం తప్పకుండా హాజరు కావడానికి ఆఫీస్ మరియు నివాసం మూడు నుండి ఐదు కిలోమీటర్ల పరిధిలో ఉండటం సమయాన్ని, డబ్బును మరియు శక్తిని (energies) ఆదా చేస్తుంది. నేటి వేగవంతమైన జీవితం (fast life) మరియు కేసుల త్వరిత పరిష్కారం (speedy disposal) అనే ఆలోచనల కారణంగా, ప్రతి న్యాయవాది ప్రతి క్షణం అప్రమత్తంగా (stand on toes) ఉండటం తప్పనిసరి. సమీపంలో ఉండటం ఈ ప్రాక్టీస్‌కు (Practice) మద్ధతు ఇస్తుంది.

ఆఫీస్ లేఅవుట్లో న్యాయవాది ఛాంబర్, సరైన ఫర్నిచర్ అమరిక, కంప్యూటర్, లైబ్రరీ మరియు క్లయింట్‌లు, సిబ్బంది కోసం వసతి (accommodation) ఉండాలి. న్యాయవాది ఛాంబర్ విడిగా (secluded) ఉండాలి. దీనివల్ల క్లయింట్‌లతో రహస్య సంభాషణలు (confidential communication) స్వేచ్ఛగా మరియు నిజాయితీగా (frank) జరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అంతేకాక, అనవసరమైన అంతరాయాలను

(unnecessary interruptions) నివారించవచ్చు. ఫర్నిచర్ అమరిక ఆఫీస్‌ను వసతిగా (tidy) మరియు అందుబాటులో ఉన్న స్థలానికి (space) సరిపోయే విధంగా ఉండాలి. సిబ్బంది మరియు యంగ్ అడ్వకేట్‌ల (Young Advocates) కోసం సరైన వసతి కల్పించాలి. న్యాయవాది ఏ పనినైనా సులభంగా నిర్దేశించడానికి (easily direct) వీలుగా సహాయకులను (assistants) కూర్చోబెట్టాలి. న్యాయవాది ఒకేసారి అందరి క్లయింట్‌లతో మాట్లాడలేరు, కాబట్టి వారు వేచి ఉండాల్సి రావచ్చు. అందుకే, సరైన ఫర్నిచర్, వార్తాపత్రికలు (newspapers) మరియు మ్యాగజైన్‌లు (magazines) సదుపాయంతో కూడిన వెయిటింగ్ రూమ్‌ను ఏర్పాటు చేయడం తప్పనిసరి.

ఫైల్స్ మరియు డాక్యుమెంట్ల నిర్వహణ: కేసు నిర్వహణలో (case management) డాక్యుమెంట్ల (documents) నిర్వహణ చాలా ముఖ్యమైన అంశం. ప్రతి న్యాయవాది కేసు ఫైల్‌ను నిర్వహించాల్సిన బాధ్యత (obligation) ఉంది. కేసులు కనీసం మూడు నుండి ఎనిమిది సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలం నడుస్తాయి కాబట్టి, ఫైల్‌లను సులభంగా గుర్తించగలిగే (easy to identify), భద్రపరచగలిగే (secure) మరియు పునరుద్ధరించగలిగే (restore) విధంగా ఉంచాలి. కొత్తగా ప్రాక్టీస్ ప్రారంభించిన న్యాయవాది, కోర్టులో దాఖలు చేయబడిన వివిధ రకాల కేసుల (variety of cases), పిటిషన్‌లు (petitions), ప్లీడింగ్‌లు (pleadings) మరియు పూర్తయిన కేసుల సాక్షుల వాంగ్మూలాల (deposition statement of the witnesses) ఫోటోకాపీలను (photocopy) సేకరించాలి. ఈ పత్రాలను సేకరించడం యొక్క ఉద్దేశం వాటి ఫార్మాట్‌ను కాపీ చేయడం (copy the format) కాదు. కేసులకు అనుగుణంగా ప్రాక్టీస్ విధానం (mode and method of practice), పిటిషన్‌లు మరియు ప్లీడింగ్‌లను ఎలా దాఖలు చేయాలి అనే పద్ధతిని అర్థం చేసుకోవడానికి ఇవి సహాయపడతాయి.

భద్రత మరియు గోప్యత **(Safety and Confidentiality):** డాక్యుమెంట్ల యొక్క భద్రత మరియు గోప్యత (confidentially) కాపాడటం న్యాయవాదిపై ఉన్న ముఖ్య కర్తవ్యం (duty cast). దీనివల్ల న్యాయవాదిపై క్లయింట్ యొక్క విశ్వాసం (trust) పెరుగుతుంది. డాక్యుమెంట్ల భద్రత కోసం లాకింగ్ సౌకర్యం (locking facility) ఉన్న అల్మారాలను ఏర్పాటు చేయాలి.కేసు ఫైల్‌ల కోసం ఒక ప్రత్యేక క్యాబిన్ (cabin) ఉండాలి, దీనివల్ల అనవసరంగా ఫైల్‌లను వెతకాల్సిన అవసరం తప్పుతుంది. క్లయింట్ తీసుకువచ్చిన ఒరిజినల్ డాక్యుమెంట్‌లను (Original Documents) వారి

సమక్షంలోనే వెరిపై (verify) చేసి, కేవలం ఫోటోకాపీలను మాత్రమే తీసుకొని, ఒరిజినల్స్‌ను వెంటనే (then and there) వారికి తిరిగి ఇచ్చేయడం మంచిది. ఒకవేళ ఒరిజినల్స్ దాఖలు చేయాల్సిన అవసరం ఉంటే, వాటిని కోర్టుకు తీసుకురావాలని క్లయింట్‌కు నేరుగా సూచించడం (direct the client) ఆదర్శప్రాయం. ఒకవేళ న్యాయవాది ఒరిజినల్ పత్రాలను తీసుకుంటే, వాటి వివరాలు స్పష్టంగా ఉన్న రిజిస్టర్‌ను నిర్వహించాలి మరియు క్లయింట్ నుండి రసీదు (receipt) తీసుకోవాలి.

Diary and Case Management: Case Diary అనేది న్యాయవాది యొక్క షెడ్యూల్ మేనేజర్ (schedule manager) లాంటిది. ఒక క్యాలెండర్ ఆధారంగా కేసుల పోస్టింగ్‌ల (postings) వివరాలను కేస్ డైరీ నమోదు చేస్తుంది. ఇది న్యాయవాదికి మరుసటి రోజు పని కోసం సిద్ధం కావడానికి (preparing for the next day's work) సహాయపడుతుంది. సాధారణంగా, బార్ అసోసియేషన్లు (Bar Associations) తమ సభ్యులైన న్యాయవాదులకు ప్రామాణిక కేస్ డైరీలను (standard form case diaries) అందిస్తాయి.

Comprehensive Case Management: కేసు నిర్వహణలో డాక్యుమెంట్ల నిర్వహణతో పాటు ఈ క్రింది అంశాలు కూడా ఉంటాయి కేసు అంచనా మరియు పరిశోధన: కేసు యొక్క సరైన అంచనా (proper appraisal), చట్టాల యొక్క తగిన నిబంధనల (appropriate provisions of laws) అధ్యయనం (study) మరియు కేసు చట్టాలపై (case laws) పరిశోధన (research) చేయాలి. ఇది న్యాయవాది యొక్క గుర్తింపు (image) మరియు విలువలను (standards) పెంచుతుంది. కేసు యొక్క ప్రతి దశలో (every stage of the proceeding) క్లయింట్‌తో సంప్రదించి (consultation with the client) సకాలంలో చర్య (Timely action) తీసుకోవడం తప్పనిసరి. పరిశోధన (research), ప్రీ-ట్రయల్ ప్రిపరేషన్ (pre-trial preparation) మరియు క్లయింట్‌లతో సమావేశాలు (meeting with clients) వంటి ముఖ్యమైన పనులలో ఎక్కువ భాగం కార్యాలయంలోనే జరుగుతుంది. అందువల్ల, ఈ కీలక పనుల నుండి ఉత్తమ ఫలితాన్ని (best outcome) పొందేలా ఆఫీస్‌ను నిర్వహించాలి.

టెక్నాలజీ మరియు లైబ్రరీ **(Technology and Library):** ప్రతి న్యాయవాదికి ఒక మంచి సొంత లైబ్రరీ ఉండటం అవసరం. న్యాయవాది లైబ్రరీలో అన్ని బేర్ యాక్ట్‌లు (bare acts), రిఫరెన్స్ బుక్స్ (reference books) మరియు డైజెస్ట్‌లు (digest) ఉండాలి. అన్ని సంబంధిత యాక్ట్‌లను (Acts) లైబ్రరీలో ఉంచుకోవడం వల్ల సమయం ఆదా అవుతుంది మరియు తక్షణమే ఎక్కడికీ వెళ్లకుండానే వాటిని రిఫర్ (refer) చేయవచ్చు. నేటి కాలంలో ప్రతి న్యాయవాది టెక్-సావీ (tech-savvy) గా ఉండాలి. పిటిషన్ దాఖలు చేయడం, కేసు స్థితి (case status) మరియు కోర్టు నిర్ణయాలు (decisions) వంటి అన్ని రకాల సమాచారం కంప్యూటర్‌కు అప్‌లోడ్ చేయబడుతుంది. ఇంటర్నెట్ మరియు వైఫై (Wi-Fi) సౌకర్యాన్ని కలిగి ఉండటం కూడా అంతే ముఖ్యం.
Stationery: న్యాయవాది కార్యాలయం ఆఫీస్ వినియోగం కోసం అవసరమైన స్టేషనరీ (stationery) వస్తువులను తప్పక కలిగి ఉండాలి. వీటిని స్టాక్‌లో (stock) ఉంచుకోవాలి. తెల్ల కాగితాలు (white paper), చుట్టే కాగితం (wrapper paper), పెన్నులు (pens), పెన్సిళ్లు (pencils), పిన్నులు (pins), ట్యాగ్‌లు (tags), పిన్నింగ్ మెషిన్ (pinning machine), గోందు (gum), ఎన్వలప్‌లు (envelops), కార్డ్‌లు, పోస్టల్ స్టాంపులు (postal stamps), ప్యాడ్‌లు మరియు కోర్టులలో దాఖలు చేయాల్సిన వివిధ రకాల ప్రింటెడ్ ఫారాలు (printed forms) వంటివి. ఈ వస్తువులన్నీ నిల్వ ఉంచుకోవడం వల్ల అవసరమైనప్పుడు వీటి కోసం బయటికి వెళ్లాల్సిన శ్రమ తప్పుతుంది. న్యాయవాది కార్యాలయాన్ని సమర్థవంతంగా నిర్వహించడం ద్వారా, వృత్తిపరమైన పనితీరును మెరుగుపరచుకోవడమే కాక, న్యాయవాది తమ వృత్తిపరమైన లక్ష్యాలను (professional goals) సులభంగా చేరుకోగలరు.

CHAPTER 3: PRINCIPLES OF PROPER CONDUCT FOR ADVOCATES

ఒక ఉద్యోగి తన వ్యక్తిగత జీవితంలో ఎలా ఉన్నా, పనిలో ఉన్నప్పుడు (while on duty) కొన్ని నియమాలను పాటించాల్సి ఉంటుంది. దీనినే మనం 'డ్యూటీలో నడవడిక' అంటాం. వ్యక్తులు, తాము ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న సంస్థకు గౌరవాన్ని తీసుకురావడానికి ఎల్లప్పుడూ మంచి conduct ను ప్రదర్శించాలి. న్యాయవాదికి కూడా ఇదే వర్తిస్తుంది. ఇవి వృత్తి ధర్మానికి ముఖ్యం.

Every Case ఎల్లప్పుడూ ఒక సామాజిక వాతావరణంలోనే (Social Environment) Process చేయబడుతుంది. ఈ వాతావరణంలో అనేక మంది వ్యక్తులు ఉంటారు, వీరి ఆటిట్యూడ్ (Attitude) మరియు కండక్ట్ మన క్లయింట్ కేసు యొక్క ఫలితంపై (Outcome) ప్రతికూల ప్రభావాన్ని చూపవచ్చు. ఈ వ్యక్తుల ప్రాధాన్యతలు వారి **Narrow values** - సంకుచిత విలువలు **or** ధోరణులకు సంబంధించినవిగా ఉండవచ్చు. దీనికి తోడు, పెరిగిన వ్యాపారీకరణ (commercialisation) కారణంగా మన భాగస్వాములలో (stake holders of the justice system) సాంస్కృతిక విలువలు కూడా తగ్గుతున్నాయి. ఈ పరిస్థితులలో, ఉద్యోగం చేసే వ్యక్తి యొక్క మొదటి ప్రాధాన్యత తన ఉద్యోగాన్ని కాపాడుకోవడం మరియు ఎలాంటి రిస్క్ లేకుండా దాని నుండి లాభం పొందడం. దీని కోసం, వారు తరచుగా వారి సరైన వైఖరిని (right attitude), అవగాహనను మరియు వ్యక్తిత్వాన్ని పణంగా పెట్టవచ్చు. కాబట్టి, కేసులను ప్రాసెస్ చేసే వ్యక్తులు వారి అధికార స్థానాన్ని (authoritative position) కాపాడుకోవడంతో పాటు, దాని నుండి ప్రయోజనం పొందడానికి ఆసక్తి చూపుతారు. అందువల్ల, న్యాయవాదిగా ఈ సవాళ్లను సృజనాత్మకంగా (creatively), తెలివిగా (shrewdly) మరియు వ్యూహాత్మకంగా (strategically) ఎదుర్కోవాలి. దీనికి న్యాయవాది సర్వతోముఖాభివృద్ధి (all-embracing) చెందిన నడవడిక, వైఖరి మరియు వ్యక్తిత్వం (conduct, attitude, and personality) కలిగి ఉండటం తప్పనిసరి. **As an advocate,** మనం సంభాషించే వివిధ వ్యక్తులతో ఎలా ప్రవర్తించాలో కింద కొన్ని ముఖ్యమైన చిట్కాలు ఇవ్వబడ్డాయి:

1. క్లయింట్ **(Client):** క్లయింట్‌తో మన వృత్తిపరమైన సంబంధంలో (Professional Relationship) ఎల్లప్పుడూ గుర్తుంచుకోవాల్సిన మానసిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ ఏమిటంటే: 'క్లయింట్ అంటే క్లయింట్ మాత్రమే' (A client is a Client). క్లయింట్ తమ పూర్తి వాస్తవాలను (facts) వెల్లడించడానికి వారిలో సరైన నమ్మకం (belief) కలగాలి. వారికి కస్టమైజ్డ్ ట్రీట్‌మెంట్ (customized treatment) ఇవ్వడం అవసరం. కేసు విషయంలో, మన వైఖరిలో నిజాయితీ (frankness) ఉండాలి. ఒకవేళ కేసు బలహీనంగా (bad case) ఉంటే, ఆ విషయాన్ని వారికి స్పష్టంగా తెలియజేయాలి. న్యాయవాదిగా మన కర్తవ్యం (duty) ఏమిటంటే, క్లయింట్ యొక్క చట్టపరమైన కేసును నిర్ధారించడం (ascertain his legal case), చట్టపరమైన పరిష్కారం కోసం వ్యూహాలను (strategies for a legal solution) రూపొందించడం మరియు చట్టం యొక్క పరిధిలో (framework of the law) దాన్ని ప్రాసెస్ చేయడం. మనం క్లయింట్‌కు ఫలితం గురించి హామీ ఇవ్వకూడదు (shouldn't assure about the outcome). ఇది చాలా ముఖ్యం. అయినప్పటికీ, కేసు లేని పరిస్థితుల్లో, క్లయింట్ సమయాన్ని కొనుగోలు చేయాలనుకుంటే (wants to buy time), వారి కోరిక మేరకు ముందుకు వెళ్లవచ్చు. కోర్టు కార్యకలాపాలలో (court proceedings) జరిగిన అభివృద్ధిని (development) క్లయింట్‌కు ఎప్పటికప్పుడు తెలియజేయడం ఆదర్శప్రాయం (ideal). ఇది తప్పనిసరి బాధ్యత కానప్పటికీ, క్లయింట్ మరియు న్యాయవాది మధ్య విశ్వాసాన్ని (trust) పెంచుతుంది. క్లయింట్ పంచుకున్న సమాచారం పట్ల సంపూర్ణ గోప్యతను (Absolute Confidentiality) నిర్వహించడం న్యాయవాది యొక్క నైతిక బాధ్యత. ఈ గోప్యత క్లయింట్‌తో మీకు ఉన్న నమ్మకాన్ని పెంచుతుంది. గోప్యతను కాపాడటం వలన క్లయింట్ ఎలాంటి సంకోచం లేకుండా పూర్తి వివరాలను వెల్లడిస్తారు.

క్లయింట్ ఎప్పుడైతే నిరాభ్యంతర పత్రం (NOC) కోరితే, దానిని వెంటనే ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. ఇది క్లయింట్ వేరే న్యాయవాదిని నియమించుకోవడానికి ఉన్న హక్కు. వారి అభ్యర్థనను గౌరవించడం మరియు వెంటనే NOC ఇవ్వడం వృత్తిపరమైన విలువగా పరిగణించాలి. Advocacy అనేది ఒక గొప్ప ఆహ్వానం (Noble Calling), యాచించడం (Begging) కాదు. వృత్తిపరమైన గౌరవాన్ని మరియు నైతికతను కాపాడుకోవాలి. డబ్బు కోసం లేదా కేసు కోసం ఎవరినీ బతిమాలకూడదు. మీ పని యొక్క విలువను మరియు వృత్తి యొక్క హుందాను కాపాడుకుంటూ వాదించాలి, న్యాయం కోసం నిలబడటం, క్లయింట్‌లకు చట్టపరమైన సహాయం

అందించడం మరియు సమాజంలో ధర్మాన్ని నిలబెట్టడం దీని ముఖ్య ఉద్దేశం. ఇది కేవలం డబ్బు లేదా కేసుల కోసం యాచించే వ్యాపారం కాదు. న్యాయవాదులు తమ వృత్తిపరమైన గౌరవాన్ని, నైతిక విలువలను కాపాడుకుంటూ, తమ సామర్థ్యం మరియు నిజాయితీ ఆధారంగా పని చేయాలి.

2. ప్రత్యర్థి న్యాయవాది **(Opposite Lawyer):** ప్రత్యర్థి న్యాయవాది మనతో పాటు బార్‌లో సభ్యులే (co-bar member). వారు కూడా న్యాయస్థానం యొక్క అధికారి (officer of the Court). భవిష్యత్తులో మనం వారితో కలిసి ఒకే కేసులో పనిచేయాల్సి రావొచ్చు. క్లయింట్లు, కేసులు తాత్కాలికమే కావచ్చు, కానీ న్యాయవాదులు న్యాయం కోసం (for the cause of justice) ఒకే చోట జీవితాంతం పనిచేయాలి. ప్రత్యర్థి న్యాయవాదితో మన వ్యవహారాలలో నిష్పాక్షికంగా (fair) ఉండాలి. మన క్లయింట్ భావోద్వేగాలను (emotions of our client) వారిపైకి తీసుకెళ్లకూడదు. ప్రత్యర్థి న్యాయవాది అనుచిత కార్యకలాపాల్లో (engaged in such activities) పాల్గొన్నప్పటికీ, మనం వారితో వాగ్వాదం (cross-talk) లేదా గొడవకు దిగకూడదు. ఎందుకంటే ఇది కోర్టు వాతావరణాన్ని (court environment) కలుషితం (pollutes) చేస్తుంది. ఇటువంటి సమస్యలను న్యాయస్థానానికి నివేదించడం ఆదర్శప్రాయం మరియు అవసరం.

3. ప్రత్యర్థి పక్షంతో మాట్లాడటం **(Opposite Party):** మన క్లయింట్ యొక్క తక్షణ అనుమతి మరియు సమక్షంలో (immediate presence and consent of our client) తప్ప, ప్రత్యర్థి పక్షంతో మాట్లాడటం సలహాదగినది కాదు (not advisable).

4. Judge: ప్రతి న్యాయవాదికి న్యాయమూర్తి పట్ల పాటించాల్సిన నియమం ఏమిటంటే: కోర్టు పట్ల గౌరవం, విధేయత మరియు విధేయత (respectful, dutiful, and obedient to Court) కలిగి ఉండాలి. న్యాయమూర్తికి గౌరవం చూపడం అనేది కేవలం నైతిక ఉపదేశం (moral sermon) మాత్రమే కాదు, ఆచరణాత్మక జ్ఞానం (practical wisdom) కూడా. న్యాయ వ్యవస్థ సజావుగా నడవడానికి మరియు కేసులలో సానుకూల వాతావరణం కోసం ఇది అవసరం. న్యాయమూర్తి ఆదేశాలను విధేయతతో (obedient) పాటించడం వృత్తిపరమైన ధర్మం. న్యాయవాది యొక్క మంచి conduct వలన కేసులో సానుకూల ఫలితాలు (beneficial outcome) వచ్చే అవకాశాలు పెరుగుతాయి.

5. Colleague Lawyers and Bar: బార్ సభ్యులతో మంచి సంబంధాలు, ఫెయిర్ డీలింగ్ (fair dealing) కలిగి ఉండటం ముఖ్యం. వృత్తిపరమైన సహకారం మరియు జ్ఞానాన్ని పంచుకోవడానికి ఇది అవసరం.

6. కోర్టు సిబ్బంది మరియు ఇతరులు **(Court Staff and Others):** కోర్టు సిబ్బంది, అటెండర్లు మొదలైన వారితో మర్యాదగా (respectfully) మరియు వినయంగా వ్యవహరించాలి. వీరంతా కేసు ప్రాసెసింగ్‌లో (case processing) ముఖ్యపాత్ర వహిస్తారు. వారిపై ఆధిపత్యాన్ని (authortative position) ప్రదర్శించడం కంటే సహకారం తీసుకోవడం ఉత్తమం.

7. బాహ్య ప్రపంచం **(External World):** సమాజంలో న్యాయవాదిగా మీ నడవడిక (conduct) మరియు వ్యక్తిత్వం (personality) మీ వృత్తిపరమైన ప్రతిబింబాన్ని (professional image) ప్రభావితం చేస్తాయి. సామాజిక విలువలను గౌరవించడం మరియు వృత్తి ధర్మాన్ని పాటించడం ముఖ్యం.

ముగింపు **(Conclusion):** న్యాయవాది యొక్క నడవడిక కేవలం వ్యక్తిగత లక్షణం కాదు, అది అతని మానసిక లక్షణాలు (mental traits), దైనందిన అలవాట్లు (daily habits), సంస్కృతి (culture), విశ్వాస వ్యవస్థ (belief system), విద్య (education) మరియు పెంచడం (upbringing) యొక్క ఫలితం. న్యాయవాది విజయం సాధించాలంటే, ఈ సంక్లిష్టమైన సామాజిక-చట్టపరమైన వాతావరణాన్ని (complex socio-legal environment) అర్థం చేసుకొని, సృజనాత్మక మరియు వ్యూహాత్మక విధానంతో (creative and strategic approach) వ్యవహరించాలి. సర్వతోముఖాభివృద్ధి చెందిన నడవడిక, వైఖరి మరియు వ్యక్తిత్వాన్ని పెంపొందించుకోవడం ద్వారానే న్యాయవాది తన వృత్తిలో విజయం సాధించగలరు.

CHAPTER 4: LAWYERING SKILLS

4.1INTRODUCTION

భారతదేశంలో **Modern Legal Education** కు పితామహుడిగా గుర్తింపు పొందిన **Late Sri N. R. Madhava Menon** గారు, legal profession లో excellence సాధించాలంటే *mere knowledge of law is not sufficient* అని స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. ఒక న్యాయవాది వృత్తిపరంగా ఎదగాలంటే, అతడు అనేక **professional skills** ను క్రమబద్ధంగా అభ్యసించి, నిరంతర practice ద్వారా వాటిని తనలో అలవరచుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని ఆయన నొక్కి చెప్పారు. Sri Menon గారి అభిప్రాయం ప్రకారం, lawyering లో **more than 70% consists of skills**, మరియు doctrinal knowledge plays only a supporting role. Law అనేది static subject కాదు; it is applied in real-life human conflicts. అందువల్ల ఒక న్యాయవాది law ని practically apply చేయగల సామర్థ్యం కలిగి ఉండాలి. ఈ skills కోర్టు గదిలో మాత్రమే కాదు, case initiation stage నుంచే ప్రారంభమవుతాయి. Professional branding, client interaction and counselling, client grievance ను సరైన విధంగా understand చేయడం, మరియు **making out a case** అనేవి అత్యంత కీలకమైన అంశాలు. అదేవిధంగా, facts మరియు legal issues ను identify చేయడం, pleadings ను accurately draft చేయడం, case ను properly file చేయడం వంటి **procedural skills** న్యాయవాదికి తప్పనిసరి. Once the case enters the courtroom, advocacy skills become decisive. ఇవి **presenting the case effectively**, evidence ను produce చేసి prove చేయడం, మరియు ముఖ్యంగా **the art of cross-examination** ను mastery చేయడం వంటి అంశాలను కలిగి ఉంటాయి. Witness behaviour ను observe చేయడం, contradictions ను expose చేయడం వంటి skills ఒక advocate ను outstanding గా నిలబెడతాయి. Finally, **oral and written submissions** లో clarity, logical reasoning, and legal backing అత్యంత అవసరం. Sri Menon repeatedly emphasized that without these skills, even sound legal knowledge remains ineffective. Hence, this chapter aims to study all these legal skills in a detailed and systematic manner, enabling aspiring lawyers to build professional competence, credibility, and confidence in the legal profession.

4.2 CLIENT INTERACTION - PRINCIPLES

I. వాతావరణం మరియు వినే పద్ధతి (Environment and Listening)

1. Showcases your professional ability and integrity: క్లయింట్‌తో మాట్లాడే విధానం మీ వృత్తిపరమైన సామర్థ్యాన్ని మరియు నిజాయితీని తెలియజేస్తుంది. మీ ప్రవర్తన, సంభాషణ నైపుణ్యాలు మరియు పనితీరు క్లయింట్ యొక్క నమ్మకాన్ని పెంచాలి. సరైన కమ్యూనికేషన్ ద్వారానే క్లయింట్ పూర్తి వివరాలను వెల్లడిస్తారు, ఇది కేసు విజయంపై ప్రభావం చూపుతుంది.

2. Create an environment where the client can express freely: క్లయింట్ తమ సమస్యను ఎలాంటి భయం లేదా సంకోచం లేకుండా స్వేచ్ఛగా వ్యక్తం చేయగలిగే వాతావరణాన్ని మీరు సృష్టించాలి. స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణంలోనే వారు దాచిన లేదా చెప్పడానికి వెనకాడుతున్న ముఖ్య వాస్తవాలను బయటపెడతారు, ఇది కేసును పూర్తిగా అర్థం చేసుకోవడానికి కీలకం.

3.Ensure a calm, private, and comfortable discussion space: క్లయింట్‌తో చర్చించడానికి శాంతంగా, ప్రైవేటుగా మరియు సౌకర్యవంతంగా ఉండే స్థలాన్ని నిర్ధారించుకోవాలి. గోప్యత (Privacy) వారికి భద్రతా భావాన్ని ఇస్తుంది, తద్వారా వారు వ్యక్తిగత మరియు సున్నితమైన విషయాలను కూడా ధైర్యంగా చెప్పగలుగుతారు.

4. Allow the client to narrate their full version: క్లయింట్ తమ సమస్య యొక్క పూర్తి వెర్షన్‌ను (full version) చెప్పడానికి అనుమతించండి. మధ్యలో వారిని అడ్డుకోకుండా లేదా తొందర పెట్టకుండా ఉండటం ముఖ్యం. పూర్తి కథనాన్ని వినడం ద్వారానే న్యాయవాదిగా మీకు కేసు యొక్క సందర్భం (context) మరియు క్లయింట్ దృష్టికోణం పూర్తిగా అర్థమవుతాయి.

5.**Take notes as the client narrates the facts:** క్లయింట్ వాస్తవాలను వివరిస్తున్నప్పుడు ముఖ్యమైన విషయాలను నోట్స్ తీసుకోవడం చాలా అవసరం, నోట్స్ తీసుకోవడం వలన ముఖ్యమైన సమాచారాన్ని మరచిపోకుండా ఉంటారు.

అంతేకాక, నోట్స్ తీసుకోవడం న్యాయవాది క్లయింట్ చెప్పేది శ్రద్ధగా వింటున్నారనే నమ్మకాన్ని కూడా కలిగిస్తుంది.

6. **Avoid Judging the client's vices or virtues:** క్లయింట్ యొక్క తప్పులు లేదా మంచి పనులు (vices or virtues) గురించి వ్యక్తిగత అంచనా వేయడం మానుకోవాలి. న్యాయవాదిగా మీ దృష్టి కేవలం చట్టపరమైన వాస్తవాలు మరియు పర్యవసానాలపై మాత్రమే ఉండాలి. నిష్పాక్షికమైన విధానం క్లయింట్ నుండి పూర్తి సహకారం పొందడానికి సహాయపడుతుంది.

7. **Listen without any preconceptions or critical judgment.:** మీరు క్లయింట్ చెప్పే విషయాలను ఎలాంటి ముందస్తు అభిప్రాయాలు (preconceptions) లేదా విమర్శనాత్మక తీర్పు లేకుండా వినాలి. వృత్తిపరంగా, కేసులోని చట్టపరమైన అంశాలపై మాత్రమే దృష్టి పెట్టాలి. ముందస్తు అభిప్రాయాలు లేకుండా వినడం వలన అసలు వాస్తవాలు బయటపడతాయి.

8. **Patient listening offers mental relief and reassurance:** ఓర్పుగా (Patient) వినడం వలన క్లయింట్‌కు మానసిక ఉపశమనం (mental relief) లభిస్తుంది మరియు భరోసా (reassurance) దొరుకుతుంది. న్యాయవాది తమ సమస్యను అర్థం చేసుకుంటున్నారనే భావన క్లయింట్‌కు మరింత నమ్మకాన్ని ఇచ్చి, కేసు విషయంలో మరింత సహకరించేలా చేస్తుంది.

II. విశ్లేషణ మరియు వ్యూహం (Analysis and Strategy)

1. Clarify doubts and missing links honestly to uncover true facts: నిజమైన వాస్తవాలను తెలుసుకోవడానికి, కథనంలో ఉన్న సందేహాలను మరియు తెలియని లింకులను (missing links) నిజాయితీగా స్పష్టం చేయండి. ఈ విధంగా లోతుగా ప్రశ్నించడం వలన, కేసును ప్రభావితం చేయగల ఏవైనా దాచిపెట్టిన లేదా పొరపాటున చెప్పని విషయాలు బయటపడతాయి.

2. Listen like a lawyer—focus on facts and legal consequences**:** మీరు ఒక న్యాయవాదిగా, కేవలం వ్యక్తిగత కథగా కాకుండా, వాస్తవాలు (facts) మరియు

చట్టపరమైన పర్యవసానాలపై (legal consequences) దృష్టి సారించి వినాలి. ఏ వాస్తవం కేసును బలపరుస్తుంది లేదా బలహీనపరుస్తుందో గుర్తించాలి.

3. Identify legal rights and issues from the client's narrative: క్లయింట్ కథనం నుండి చట్టపరమైన హక్కులు మరియు సమస్యలను గుర్తించడం ముఖ్యం. వారి సమస్యలో ఇమిడి ఉన్న చట్టాలను, నియమాలను మరియు ఆ సమస్య యొక్క ప్రధాన అంశాలను గుర్తించడం ద్వారా కేసును సరైన దిశలో నడిపించడానికి సహాయపడుతుంది.

4. Use the Theory of Relevancy, Admissibility and Credibility: క్లయింట్‌తో సంభాషించేటప్పుడు theory of Relevancy, Admissibility and Credibility ఉపయోగించాలి. అంటే, క్లయింట్ చెప్పే విషయాలలో ఏవి relevant facts మరియు ఏవి irrelevant facts, ఏవి admissible facts మరియు ఏవి inadmissible facts, ఏవి credible facts మరియు ఏవి not credible అనేది గుర్తించాలి. ఇది case strategy ని రూపొందించడానికి చాలా సహాయపడుతుంది. మనం తదుపరి అధ్యాయంలో దీన్ని మరింత వివరంగా **explore** చేస్తాం**, effective client interactions** కోసం**.**

5. Read all documents given and seek necessary clarifications: క్లయింట్ ఇచ్చిన అన్ని పత్రాలను (documents) శ్రద్ధగా చదవండి మరియు అవసరమైన స్పష్టతలను (clarifications) కోరండి. కేసు యొక్క ఆధారం ఈ పత్రాలలో ఉంటుంది, కాబట్టి వాటిని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించడం, వాటిపై క్లయింట్‌కు ఉన్న సందేహాలను నివృత్తి చేయడం అత్యవసరం.

6. Review the case, checking logic, legality, and factual truth: కేసును తర్కం (logic), చట్టబద్ధత (legality), మరియు వాస్తవిక సత్యం (factual truth) కోసం సమీక్షించండి. అంటే, కేసు ఎంతవరకు నిలబడుతుంది, చట్టపరంగా ఎంత బలంగా ఉంది మరియు క్లయింట్ చెప్పే వాస్తవాలు నమ్మదగినవిగా ఉన్నాయా అని విశ్లేషించాలి.

7. **Conduct legal research after the first meeting to build strategy:** మొదటి సమావేశం తర్వాత, కేసు వ్యూహాన్ని (strategy) రూపొందించడానికి చట్టపరమైన పరిశోధన (legal research) చేయాలి. ఈ పరిశోధన కేసు యొక్క బలాన్ని, బలహీనతలను మరియు సంబంధిత కేసు తీర్పులను అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది, ఇది బలమైన వాదనకు ఆధారం.

8. **Hold a second consultation to confirm the legal positions:** మొదటి పరిశోధన తర్వాత, చట్టపరమైన స్థితిని ధృవీకరించడానికి (confirm the legal position) రెండవ సంప్రదింపులు నిర్వహించండి. ఇది క్లయింట్‌కు చట్టపరమైన అవకాశాలు మరియు సవాళ్ల గురించి స్పష్టంగా తెలియజేయడానికి సహాయపడుతుంది.

9. Use the second meeting to explore practical solutions: రెండవ సమావేశాన్ని కేసు కోసం ఆచరణాత్మక పరిష్కారాలను (practical solutions) అన్వేషించడానికి ఉపయోగించండి. ఇందులో రాజీ (settlement), మధ్యవర్తిత్వం (mediation) లేదా విచారణకు వెళ్లే వ్యూహం వంటి వివిధ పద్ధతులు ఉంటాయి.

10. Let fees be offered out of gratitude, not demanded: క్లయింట్ ఫీజును కృతజ్ఞతగా (out of gratitude) స్వచ్ఛందంగా ఇవ్వనివ్వండి, దానిని మీరు డిమాండ్ చేయకూడదు. ఇది మీ వృత్తిపరమైన విలువలను కాపాడుతుంది మరియు క్లయింట్‌తో ఆరోగ్యకరమైన, విశ్వసనీయమైన సంబంధాన్ని కొనసాగించడానికి సహాయపడుతుంది.

4.3 CLIENT INTERACTION - THEORY OF RELEVANCY AND ADMISSIBILITY

ఒకసారి nature of right or liability violated గురించి మనం స్పష్టమైన నిర్ణయానికి వచ్చిన తరువాత, the primary duty of an advocate అనేది ఆ ఉల్లంఘనను కోర్టులో నిరూపించగలమా లేదా అనే అంశాన్ని పరిశీలించడం. Right చట్టంలో ఉన్నా, proper proof లేకపోతే దానికి విలువ ఉండదు. Evidence ఉన్నప్పుడే ఆ right practically enforce చేయవచ్చు. అందువల్ల అసలు కీలకమైన ప్రశ్న – not 'what happened', but 'what can be proved before the Court'.

అడ్వకేట్ క్లయింట్‌ను ఎలాంటి ప్రశ్నలు అడగాలి?

Ans: ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA), ముఖ్యంగా S. 3 & S.141 లో స్పష్టంగా ఉంది. S.3 of BSA ప్రకారం, S.4 to S.50 లో పేర్కొన్న facts ద్వారానే కేసును నిరూపించాలి but not with any other facts. As per BSA, a case shall be proved with the aid of Relevant fact only and no others. ఒక పక్షం Sections 4 to 50 పరిధికి బయట ఉన్న fact ను ప్రవేశపెట్టాలనుకుంటే, S.141 ప్రకారం, కోర్టుకు ఆ fact ఏ విధంగా relevant అవుతుందో ప్రశ్నించే అధికారం ఉంది. ఆ fact S.4 to 50 లోకి రాకపోతే లేదా చట్టం ద్వారా నిరాకరించబడితే, కోర్టు దానిని స్వీకరించకుండా తిరస్కరిస్తుంది. So, advocate తన case ను సరిగా prove చేయడానికి, facts అలాగే right లేదా liability ను constitute చేసే వాటితో సంబంధం ఉన్న connected facts గురించి inquiry చేయాలి. ఇలా చేయడం వల్ల, theory of relevancy ప్రకారం, caseకు సంబంధించిన అవసరమైన factsను court ముందు establish చేయడానికి advocateకు సహాయపడుతుంది. ఆ ప్రశ్నలను అడగాలంటే, ఒక advocate కు right లేదా liability గురించి మాట్లాడే substantive law మీద, అలాగే theory of relevancy మీద extraordinary command ఉండాలి. అలాంటి అవగాహన ఉన్నప్పుడే, caseకు సంబంధించిన సరైన questions అడిగి, court ముందు విషయాలను సమర్థవంతంగా establish చేయగలుగుతాడు.

ఈ సందర్భంలో అడ్వకేట్‌కు క్రింది పదాలపై సంపూర్ణ స్పష్టత ఉండాలి:

1. Fact in Issue: ఒక fact నిరూపితమైతే, right లేదా liability establish అవుతుంది. ఉదాహరణ - హత్య కేసు: A అనే వ్యక్తి B ను హత్య చేశాడా లేదా? ఇక్కడ 'A హత్య చేశాడా?' అనే విషయం fact in issue. ఈ విషయం నిరూపితమైతే, A పై నేరబాధ్యత ఏర్పడుతుంది.

2. Relevant Fact: fact in issue ను నిరూపించడానికి ఉపయోగపడే fact. (Fact in issue itself is also a relevant fact.) ఉదాహరణ: A, B పై దాడి చేయడానికి ముందు కత్తి కొనుగోలు చేయడం. ఇది: హత్యకు సంబంధించిన preparation, Section 6 కింద relevant fact,

3. Irrelevant Fact:Case ను నిరూపించడానికి ఉపయోగపడని fact. ఉదా: హత్య కేసులో A మంచి విద్యార్థి అని చెప్పడం. ఇది: హత్య జరిగిందా లేదా అన్న విషయంతో సంబంధం లేదు, irrelevant fact.

4. Shall Not Be Proved: fact relevant అయినప్పటికీ, law prohibits its use for proof. ఉదాహరణ - Section 23(1): A పోలీస్ ముందు 'నేనే హత్య చేశాను' అని ఒప్పుకోవడం. ఇది: హత్యకు సంబంధించిన relevant fact, కానీ Section 23(1) ప్రకారం నిరూపించరాదు. అందువల్ల ఇది **'relevant but shall not be proved'.** భావోద్వేగపూరితమైన కానీ relevancy లేని విషయాలు ఎంత ఉన్నా అవి కేసుకు ఉపయోగపడవు. అందువల్ల ప్రతి అడ్వకేట్ తన మానసిక వ్యవస్థలో ఒక mental software లా పనిచేసే Theory of Relevancy అనే సిద్ధాంతాన్ని తప్పనిసరిగా కలిగి ఉండాలి.

Sections 4 to 50 - The Complete Relevancy Code

S.4 to S.50 ఒక fact in issue ను నిరూపించడానికి ఉపయోగపడే 64 varieties of relevant facts ను గుర్తించాయి. ఒక అడ్వకేట్ ఈ సెక్షన్లను సంపూర్ణంగా అవగాహన చేసుకొని, client narration ను Sections 4 to 50 లోకి fit చేయగలిగితే, అప్పుడు కేసు యొక్క evidentiary foundation extremely strong అవుతుంది. అంటే, client చెప్పే కథను law-recognised relevant facts గా మార్చే ప్రక్రియే **'**Inquiring with the Client.'

ఈ ప్రక్రియ పూర్తయిన తరువాత: అవసరం లేని విషయాలు తొలగించబడతాయి, relevant విషయాలు స్పష్టంగా గుర్తించబడతాయి, కేసు పూర్తిగా legal framework లోనే, (i.e, only with relevant facts) కోర్టు ముందు ఉంచబడుతుంది.

Client Examination - Relevancy-Oriented Questioning

క్లయింట్‌ను ప్రశ్నించే సమయంలో, questions must strictly correspond to Sections 4 to 50 of the law of Evidence. The following are broad facts covered under theory of relevancy.

1. Facts which establish right or liability
2. Facts which establish state of mind - intention, knowledge,
3. Facts forming part of the same transaction
4. Facts which are inconsistent or making facts probable
5. Facts which could show Occasion or Cause or Effect
6. Motive
7. Preparation
8. Conduct - Previous or subsequent
9. Facts explaining or introducing facts in issue
10. Facts showing intent in similar acts
11. Facts showing a regular course of business or conduct
12. Admissions and confessions
13. Expert opinions
14. Character evidence

Conclusion: Evidence Law లో నైపుణ్యం అంటే sections కంఠస్థం చేయడం కాదు relevancy లో ఆలోచించడం. Sections 4-50 ఆధారంగా క్లయింట్‌ను ప్రశ్నించే అడ్వకేట్ raw facts ను relevant and admissible legal evidence గా మార్చగలడు. ఈ ప్రక్రియ సమగ్రంగా జరిగితే, కేసు ఒక భావోద్వేగ కథగా కాకుండా legally compelling proposition గా మారుతుంది, దీంతో కోర్టు relevant and admissible evidence ఆధారంగా మనకు అనుకూలంగా తీర్పు ఇవ్వక తప్పదు.

Hypothetical Situation - I

వాది మరియు ప్రతివాది ఇద్దరూ Shameerpet గ్రామానికి చెందినవారు. వారు చిన్ననాటి స్నేహితులు (childhood friends). వారి పరిచయం కారణంగా, 02.10.2009 నాడు, Shameerpet గ్రామంలో, ప్రతివాది తన సోదరి వివాహం (marriage of his sister) నిర్వహించడానికి అవసరమైన ఖర్చుల కోసం, వాదిని రూ.1,00,000/- (Rupees One Lakh) మొత్తాన్ని hand loanగా ఇవ్వమని కోరాడు. అదేవిధంగా, వాది ప్రతివాదికి పై మొత్తాన్ని అప్పుగా ఇచ్చాడు. ఆ సమయంలో, ప్రతివాది వాది అనుకూలంగా ఒక demand promissory noteను రాసిచ్చి, అప్పు మొత్తాన్ని నెలకు 2% వడ్డీతో (interest @ 2% per month) తిరిగి చెల్లిస్తానని హామీ ఇచ్చాడు. అప్పు ఇచ్చిన తరువాత, వాది పలుమార్లు ప్రతివాదిని అప్పు మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించమని కోరాడు. చివరికి, 11.11.2011 నాడు వాది ప్రతివాదికి ఒక legal notice పంపి, అప్పు మొత్తాన్ని చెల్లించాలని డిమాండ్ చేశాడు. అయినప్పటికీ, ప్రతివాది అప్పు మొత్తాన్ని చెల్లించలేదు. అదేవిధంగా, ప్రతివాది ఒక reply legal notice పంపుతూ, పై అప్పు లావాదేవీ తప్పుడు మరియు అసత్యమైనదని (false transaction) పేర్కొన్నాడు, ఇది వాస్తవానికి అసత్యం. అందువల్ల, వాది రూ.1,00,000/- (Rupees One Lakh) మొత్తాన్ని రికవరీ చేయుటకు ఈ present suit for recoveryను దాఖలు చేశాడు. తపాలా ద్వారా reply notice అందుకున్న వెంటనే, 28/12/2011 న defendant Plaintiff ఇంటికి వచ్చి, caused hurt చేశాడు. తరువాత ఈ case పోలీస్‌కు reported చేయబడింది మరియు inquiry నిర్వహించబడింది. విచారణలో defendant తన liability అంగీకరించాడు. గ్రామస్థులు కూడా ప్రతివాది behavior ని చెడుగా భావిస్తూ, అతడిపై చెడుగా opinions ప్రకటించారు మరియు అనేక rumors కూడా వ్యాప్తి చెందాయి.

I. Facts In Issue (వివాదంలోని ప్రధాన అంశాలు**)**

Facts which, if proved, establish legal right or liability

1. 02.10.2009 నాడు ప్రతివాది వాదిని రూ.1,00,000/- hand loanగా తీసుకున్నాడా? 2. అప్పు కొరకు ప్రతివాది వాదికి demand promissory note రాసి, repayment @2% interest per month హామీ ఇచ్చాడా? 3. ప్రతివాది అప్పు మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించక default చేశాడా? All these facts establish fact in issue as mentioned under S.13of the Evidence act.

II. Relevant Facts: (కేసు **prove** చేయడానికి ఉపయోగపడే అంశాలు**)**

1. S.6 - motive & conduct : 02.10.2009 నాడు ప్రతివాది తన సోదరి వివాహ ఖర్చులకు డబ్బు కావాలని అడగడం
2. S.5 - transaction: వాది, ప్రతివాదికి రూ.1,00,000/- అప్పుగా ఇవ్వడం
3. S.15 & S.65 Demand Promissory Note Execution.
4. S.6 & S.15 వాది repayment కోసం పలుమార్లు కోరడం
5. S.7: Personal Relationship
6. S.4: Sister's marriage & related expenses
7. S.6: Sister's marriage & related expenses
8. S.6: Defendant caused hurt to plaintiff
9. S.15 ప్రతివాది తన తప్పును పోలీస్ ముందు ఒప్పుకున్నాడా?

III. Irrelevant Facts:

Villagers' opinions & gossip about defendant and his Community, Social disapproval of the defendant, Character attacks or moral judgments on defendant. Hearsay/rumors spread in village

Hypothetical Situation - II

Raju మరియు Ramini భార్యాభర్తలు. వారికి ఒక కుమారుడు ఉన్నాడు, అతని పేరు Arjun, Ramini 2005 సంవత్సరంలో మరణించింది. తరువాత, 2010 సంవత్సరంలో Raju, Rukmini అనే మహిళను రెండవ వివాహంగా పెళ్లి చేసుకున్నాడు. Raju, Rangareddy Collector Office లో Senior Assistant గా పనిచేసి, పదవీ విరమణ పొందాడు. Raju 2024 సంవత్సరంలో మరణించాడు. Raju పేరు మీద State Bank of India (SBI) లో రూ.1,00,000/- (One Lakh Rupees) డిపాజిట్ ఉంది. Raju మరణానంతరం, Arjun బ్యాంకును సంప్రదించి ఆ మొత్తాన్ని పొందేందుకు ప్రయత్నించాడు. అయితే, Rukmini కూడా తనకు హక్కు ఉందని క్లెయిమ్ చేయడంతో , బ్యాంక్ అధికారులు Succession Certificate తీసుకురావాలని కోరారు. ఇంతలో, Raju తన జీవితకాలంలో ఒక Will రాసి, తన సంపూర్ణ ఆస్తిని Arjun కు బహుకరించాడు, అందువల్ల, Arjun కోర్టును ఆశ్రయించి Succession

Certificate జారీ చేయాలని OP దాఖలు చేశాడు. **Arjun** యొక్క ప్రధాన వాదన ఏమిటంటే**:** తాను Raju యొక్క ఏకైక కుమారుడు (only son) అని Rukmini కి బ్యాంక్ డిపాజిట్ పై చట్టబద్ధ హక్కు లేదని , అయినప్పటికీ dishonestly claim చేస్తోందని.

I. Facts In Issue: Facts which, if proved, establish the legal right to obtain Succession Certificate. (Section 11, Evidence Act)

ఈ OP లో కోర్టు నిర్ణయించాల్సిన ప్రధాన అంశాలు:

1. Arjun మరియు Raju మధ్య Father-Son relationship ఉందా?
2. Raju మరణించాడా? (Death of the propositus)
3. Raju పేరు మీద SBI Bank లో రూ.1,00,000/- డిపాజిట్ ఉందా?
4. Raju తన ఆస్తిని Arjun అనుకూలంగా Will ద్వారా బహుకరించాడా?
5. Rukmini కి ఆ డిపాజిట్ పై Succession హక్కు ఉందా లేదా?

ఈ అంశాలు నిరూపితమైతే, Arjun కు Succession Certificate పొందే చట్టబద్ధ హక్కు ఏర్పడుతుంది.

II. Relevant Facts:

1. Father-Son Relationship: Arjun, Raju కుమారుడని చూపించే**:** Birth Certificate School records, Service records of Raju, Family ration card. S.6: Facts forming part of same family transaction. S.44: Opinion as to relationship by family members

2. Death of Raju: Raju మరణాన్ని నిరూపించే Death Certificate. It is r**elevant under S.**29- Entry in public record made in performance of duty.

3. Bank Deposit of ₹1,00,000/-: SBI Bank passbook / account statement Certificate issued by Bank. It is r**elevant under** S.28 - Entries in books of accounts and S.29 of the Official records.

4. Will Executed in Favour of Arjun: Raju రాసిన registered / unregistered Will Attesting witnesses testimony. It is r**elevant under:** S.6 - Conduct of testator, Section 26 - Statements relating to family affairs, S.58 (Succession Act) & Section 67 (BSA) - Proof of Will

5. Claim of Rukmini: Rukmini రెండవ భార్య అన్న విషయం Marriage date (2010) Will లో ఆమెకు ఎలాంటి హక్కు ఇవ్వకపోవడం it is relevant under: S.7 - Facts explaining facts in issue and S.6 - Conduct of parties.

III. Irrelevant Facts:

Arjun మరియు Raju మధ్య భావోద్వేగ సంబంధం Village gossip regarding second marriage Rukmini పై సామాజిక అభిప్రాయాలు. ఇవి Succession Certificate జారీ చేయడంలో legal relevance కలిగినవి కావు.

IV. Facts which shall not be proved:

Rumors about inheritance, Hearsay statements regarding family disputes, Character evidence of Arjun or Rukmini. Sections 46-47.

ADMISSIBILITY

Every relevant fact must also be legally admissible. Admissibility depends on the mode of proof prescribed under the BSA. సాక్ష్యాన్ని కోర్టులో నిరూపించాలంటే, అది కేవలం relevant అయి ఉండడం సరిపోదు, admissible mode లో prove చేయాలి. Evidence can be oral or documentary or electronic. ఒక advocate కు తెలుసు ఉండాలి ఏ విధంగా ఒక fact ను prove చేయాలో, అంటే oral, documentary లేదా electronic evidence ద్వారా, మరియు చివరికి ఆ fact ను ఎవరితో prove చేయాలో కూడా తెలుసు ఉండాలి.

Oral Evidence must be direct. It means oral evidence is admissible if స్వయంగా చూశానని, విన్నానని, అనుభవించానని వ్యక్తి చెప్పడం (S.60, BSA). Hearsay / Indirect Evidence - ఇతరులు చెప్పినది చెప్పడం, ఇది సాధారణంగా admissible కాదు. Hearsay evidence admissible under few circumstances and they are: 1) Death of a Person (S.32) 2) Statements Against Interest (S.32), 3) Statements in Course of Business / Official Duties (S.35-S.39), 4) Statements of Family Matters (S.32(5)), 5) Statements of Reputed Facts / Custom (S.13, S.17), 6) Dying Declarations (S.32(1) & S.32(2)), 7) Statements Made Under Special Circumstances (S.10-S.21).

Documentary Evidence - fact ను నిరూపించడానికి documents ఉపయోగించడం (S.61-S.65, BSA). BSA divides documents into various kind for the purpose of the proving the case. Document nature తెలుసుకోకుండా proof strategy తయారు చేయలేం. Client దగ్గర ఉన్న document ఏ category కి చెందుతుందో తెలుసుకోవాలి. న్యాయవాది ఒక నియమంపై extraordinary command కలిగి ఉండాలి - ఏ fact ను oral evidence తో, ఏ fact ను documentary లేదా electronic evidence తో prove చేయవచ్చో తెలుసుకోవాలి. For this, he shall have a wizard-like understanding of S.94 & 95 of BSA. Proof కోసం documents ను వివిధ రకాలుగా classify చేస్తారు. ఈ అంశాలపై complete understanding లేకపోతే, మంచి trial advocate అవడం అసాధ్యం. This is a fundamental rule of admissibility. Let us have a glance at various kinds of documents.

1.Primary & Secondary Documents: Primary document అంటే original document itself. ఇది best mode of proof. Secondary document అంటే original లభించకపోయినప్పుడు substitute గా ఉపయోగించే copy. Original lost, destroyed లేదా public document అయితే మాత్రమే secondary evidence allow అవుతుంది. Reason లేకుండా secondary evidence accept చేయరు.

2. Attested & Non-Attested - Wills, Gift Deeds: కొన్ని documents కు law ప్రకారం attestation తప్పనిసరి. Will, Gift Deed వంటి documents కనీసం ఇద్దరు attesting witnesses చేత సంతకం చేయబడాలి. Attestation లేకపోతే document validity question లో పడుతుంది. Non-attested documents లో attestation అవసరం ఉండదు.

3. Public & Private Documents - Public documents అంటే ప్రభుత్వ అధికారులచే official duty లో తయారైన records. ఉదా: Birth, Death registers. Private documents అంటే వ్యక్తుల మధ్య transactions కు సంబంధించినవి. Public documents కు certified copies admissible. Private documents ను సాధారణంగా original ద్వారా prove చేయాలి.

4. Ancient Document (S.92 BSA): 15 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే పాత document ను Ancient Document అంటారు and 5+ years in case of electronic records. ఇవి proper custody నుంచి వస్తే, court may presume its due execution, attestation and hand writing. కానీ custody suspicious అయితే presumption apply కాదు.

5. Ambiguous/Latent Defect Documents: Document లో language స్పష్టంగా లేక ambiguity ఉంటే court interpretation అవసరం అవుతుంది. Latent defect అంటే బయటకు కనిపించని లోపం, usage సమయంలో తెలుస్తుంది. అలాంటి సందర్భాల్లో surrounding circumstances ద్వారా document meaning explain చేయవచ్చు.

6. Negotiable Instruments – Promissory Note, Cheque: Promissory Note, Cheque లాంటి instruments special legal character కలిగి ఉంటాయి. ఇవి transferability మరియు presumptions తో వస్తాయి. Negotiable Instruments Act provisions apply అవుతాయి. Execution prove చేస్తే consideration presume అవుతుంది unless rebutted.

7. Stamped/Unstamped Documents: Stamp duty చెల్లించాల్సిన document unstamped లేదా insufficiently stamped అయితే court లో admissible కాదు. Proper stamp లేకుండా document evidence గా accept చేయరు. Deficit stamp + penalty చెల్లిస్తే, court discretion తో admit చేయవచ్చు.

8. Registered/Unregistered Documents: Certain documents registration compulsory. ఉదా: Sale Deed. Registration లేకపోతే document property rights convey చేయదు. Unregistered document collateral purpose కు మాత్రమే ఉపయోగపడుతుంది. Registration document కు higher evidentiary value ఉంటుంది.

Electronic Evidence – ఆధునిక litigation లో Electronic Evidence అత్యంత కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. ఇందులో emails, WhatsApp chats, SMS, call records, CCTV footage, audio/video recordings, computer files, social media data వంటి వాటి చేరతాయి. భారతదేశంలో electronic evidence admissibility ప్రధానంగా BSA, ముఖ్యంగా Sections 62 మరియు 63(4) ద్వారా నియంత్రించబడుతుంది. Electronic evidence ను Court లో ఉపయోగించాలంటే మొదటి మరియు ముఖ్యమైన అవసరం S.63(4) BSA compliance. ఒకవేళ electronic data ను CD, DVD, pen drive లేదా printout రూపంలో produce చేస్తే, దానితో పాటు తప్పనిసరిగా certificate జత చేయాలి. ఈ certificate లో electronic record ఒక regularly used computer / device నుండి తీసినదని, సమాచారం ordinary course of activities లో feed చేయబడిందని, ఆ device సక్రమంగా proper working condition లో ఉందని స్పష్టంగా పేర్కొనాలి.

4.4 CHOOSING THE APPROPRIATE LEGAL FORUM

న్యాయవాది ఒక చట్టపరమైన హక్కు **(legal right)** ఉల్లంఘించబడిందని నిర్ధారించిన తరువాత, ఆ హక్కుకు తగిన పరిహారం **(remedy)** పొందడానికి సరైన ఫోరమ్ **(forum)** ను ఎంచుకోవడం అత్యంత ముఖ్యమైన మరియు క్లిష్టమైన దశగా ఉంటుంది. ఆధునిక న్యాయవ్యవస్థలో, ఒకే రకమైన చట్టపరమైన ఉల్లంఘన **(legal violation)** కు అనేక ఫోరమ్‌లు **(forums)** మరియు చట్టాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఇవి వేర్వేరు పని విధానాలలో **(functional modalities)** పనిచేస్తూ, విభిన్న రకాల పరిహారాలను అందిస్తాయి.

సాధారణంగా, కొన్ని సందర్భాలలో ఒకే సమస్యకు సివిల్ కోర్టు **(Civil Court)**, రిట్ కోర్టు **(Writ Court)** లేదా కన్స్యూమర్ ఫోరం **(Consumer Forum)** లలో పరిహారం పొందే అవకాశం ఉంటుంది. అందువల్ల, న్యాయవాది అన్ని సంబంధిత అంశాలను లోతుగా పరిశీలించి, క్లయింట్ ప్రయోజనాలకు అనుకూలమైన సరైన ఫోరమ్‌ను ఎంపిక చేయాలి. సరైన ఫోరమ్ ఎంపిక చేయడం ద్వారా కేసుకు తగిన మరియు ప్రభావవంతమైన ఫలితం సాధించే అవకాశం గణనీయంగా పెరుగుతుంది. వాస్తవానికి, ఒక న్యాయవాది విజయంలో సగానికి పైగా భాగం సరైన ఫోరమ్ ఎంపికపై ఆధారపడి ఉంటుంది అని చెప్పవచ్చు.

అందువల్ల, న్యాయవాది తన విశ్లేషణాత్మక ఆలోచన **(analytical thinking)**, చట్టపరమైన జ్ఞానం (legal knowledge), మరియు అనుభవాన్ని (experience) వినియోగించి, క్లయింట్‌కు ఉత్తమ ఫలితాన్ని అందించే ఫోరమ్‌ను ఎంచుకోవాలి. సరైన ఫోరమ్‌ను ఎంపిక చేయడానికి ముందు, ఆయా ఫోరమ్‌ల అధికార పరిధి, పని విధానం, పరిహార స్వభావం, మరియు పక్షాల ప్రయోజనాలను సమగ్రంగా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ఈ సందర్భంలో న్యాయవాది పరిశీలించవలసిన కొన్ని ముఖ్యమైన అంశాలు క్రిందివి:

1. ఆ ఫోరమ్ సమర్థవంతమైన మరియు తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన పరిహారాన్ని అందిస్తుందా**:**

కుటుంబ వివాదాల విషయంలో, చాలా సందర్భాలలో సివిల్ వ్యవస్థ కంటే క్రిమినల్ లేదా ప్రత్యేక చట్టాల కింద ఉన్న పరిహార విధానాలు మరింత ప్రభావవంతంగా ఉంటాయి.

ఉదాహరణ **- I:** కుటుంబ వివాదంలో, భర్త భార్య ఆస్తిని అక్రమంగా విక్రయించకుండా నిరోధించడానికి సివిల్ కోర్టులో ఇంజంక్షన్ **(injunction)** దావా వేయవచ్చు. అదే సమయంలో, గృహ హింస నిరోధక చట్టం **(Domestic Violence Act)** కింద కూడా పరిహారం కోరవచ్చు. గృహ హింస చట్టం కింద దాఖలు చేసే పిటిషన్, సివిల్ కోర్టుతో పోలిస్తే తక్కువ ఖర్చుతో, త్వరగా మరియు ఎక్కువ ప్రభావవంతంగా ఉంటుంది. కారణం ఏమిటంటే, సివిల్ చట్టం ప్రకారం కేసు ఆస్తి ఉన్న ప్రదేశంలో లేదా ప్రతివాది నివసిస్తున్న ప్రాంతంలో మాత్రమే దాఖలు చేయాలి. కానీ గృహ హింస చట్టం కింద పిటిషనర్ నివసిస్తున్న ప్రదేశంలో కూడా కేసు దాఖలు చేయవచ్చు.

ఉదాహరణ **- II:** చెక్ బౌన్స్ కేసులు **(Cheque Bounce Cases)** లో, చెక్ ద్వారా పొందవలసిన మొత్తాన్ని తిరిగి పొందడానికి సివిల్ కోర్టులో దావా వేయవచ్చు లేదా క్రిమినల్ కోర్టులో ఫిర్యాదు చేయవచ్చు. సాధారణంగా, క్రిమినల్ కోర్టు ప్రక్రియ సివిల్ కోర్టుతో పోలిస్తే తక్కువ సమయం తీసుకుంటుంది మరియు ఎక్కువ ప్రభావవంతంగా ఉంటుంది.

2. ఆ ఫోరమ్ అందించే పరిహార స్వభావం (nature of relief).

3. కేసులో ఉన్న అత్యవసరత (urgency).

4. ఆ ఫోరమ్ అనుసరించే dispute resolution process.

5. న్యాయమూర్తి దృక్పథం మరియు వైఖరి (judge's perspective).

6. పక్షాల సౌకర్యం (convenience of parties).

7. న్యాయవాదికి కలిగే సౌకర్యం (convenience of lawyer).

సరైన ఫోరమ్‌ను ఎంపిక చేయాలంటే, న్యాయవాదికి వివిధ చట్టాల కింద ఏర్పాటు చేయబడిన న్యాయ ఫోరమ్‌లు, అవి పరిష్కరించే వివాదాల స్వభావం, సమస్యలను పరిష్కరించే విధానం, అందించగల పరిహారాల స్వరూపం, మరియు వాటి సంస్థాగత విధానాలపై సమగ్ర అవగాహన ఉండాలి. ఈ భిన్నతలను స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవడానికి కొన్ని చట్టాలను ఉదాహరణగా తీసుకుని వివరించడం జరిగింది. ముఖ్యంగా, Legal Services Authorities Act కింద ఏర్పాటైన న్యాయ సేవా సంస్థలు, Consumer Protection Act కింద ఉన్న కన్స్యూమర్ ఫోరమ్‌లు, అలాగే Writ Jurisdiction ద్వారా హైకోర్టులు మరియు సుప్రీంకోర్టు వినియోగించే రాజ్యాంగాధికారాల స్వరూపం, విధానాలు, పరిహార విధానం విశ్లేషించబడ్డాయి. ఈ విధంగా, న్యాయవాది వివిధ ఫోరమ్‌ల అధికారం, పరిహార విధానం, ప్రయోజనాలు, పరిమితులు అర్థం చేసుకుని, సరైన forum selection ద్వారా క్లయింట్‌కు అత్యుత్తమ ఫలితం అందించగలడు. ఈ అవగాహనతో కూడిన వ్యూహాత్మక ఫోరమ్ ఎంపికే, క్లయింట్‌కు అత్యుత్తమ న్యాయ ఫలితం (best possible outcome) అందించడానికి పునాది అవుతుంది.

ఆధునిక వివాద పరిష్కార వ్యవస్థల ఆవిర్భావం **(Modern Dispute Resolution Systems):** సంక్షేమ రాజ్యం (Welfare Concept State) ఏర్పడిన తర్వాత, రాజ్యం (State) వివిధ రకాల విధులు (functions) చేపట్టడం వల్ల, హక్కులను రక్షించడానికి (protect the rights) గతంలో ఉన్న సివిల్ మరియు క్రిమినల్ కోర్టులు మాత్రమే సమర్థవంతంగా (effective) పనిచేయలేకపోయాయి. దీంతో కొత్త వివాద పరిష్కార యంత్రాంగాల (new model of dispute resolution mechanisms) అవసరం అనివార్యమైంది. ఈ కొత్త వ్యవస్థలు స్వరూపంలో (in form) విభిన్నంగా ఉన్నప్పటికీ, సారంలో (in substance) కొత్తవి కావు. అవి ఇప్పటికీ కింది సాధారణ సూత్రాలపై (common principles) పనిచేస్తాయి: సహజ న్యాయ సూత్రాలు (Principles of Natural Justice); నిరూపణ భారం (Burden of Proof); ఉత్తర్వుల అమలు (Execution) పద్ధతులు. అయితే, అవి కింది విషయాలలో సాధారణ కోర్టుల నుండి భిన్నంగా (differ) ఉంటాయి: ప్రత్యేకత (Exclusivity) మరియు వృత్తి నైపుణ్యం (Professionalism); సాక్ష్యం యొక్క పరిమాణం (Quantum of proof); కఠిన సాక్ష్య నియమాల నుండి మినహాయింపు (Relaxation from rigid rules of evidence); ప్రభావవంతమైన అమలు యంత్రాంగం (Effective enforcement mechanism).

Various Kinds of Dispute Resolution Systems:

ఆధునిక యుగంలో అందుబాటులో ఉన్న కొన్ని ముఖ్యమైన వివాద పరిష్కార వ్యవస్థలు:

1. సివిల్ కోర్టు (Civil Court)
2. క్రిమినల్ కోర్టు (Criminal Court)
3. రిట్ కోర్టు (Writ Court)
4. వినియోగదారుల ఫోరం (Consumer Forum)
5. లీగల్ సర్వీస్ అథారిటీ (Legal Service Authority)
6. శాశ్వత ప్రజా వినియోగ సేవల అథారిటీ (Permanent Public Utility Services)
7. రెవెన్యూ కోర్టు (Revenue Court)
8. సమాచార హక్కు (Right to Information)
9. ఆర్బిట్రేషన్ ఫోరం (Arbitration Forum)
10. కుటుంబ కోర్టు (Family Court)
11. Human Rights
12. Loka-Yuktha
13. Women Commisison
14. SC & ST commission
15. Real-Estate Regualtory authority (RERA)

Traditional Civil మరియు Criminal justice systems యొక్క విస్తృత అధ్యయనం వచ్చే chapters లో తీసుకోవబడుతుంది. ఈ భాగంలో, మనం Legal Services Authority, Writ Court, మరియు Consumer Forum వంటి సంస్థలు ఎలా పనిచేస్తాయి, వాటి powers, procedures, మరియు case handling విధానాలు ఏమిటి అన్నదానిపై study చేస్తాము. ఇది lawyer కి practical understanding ఇస్తుంది, litigation లో సరైన forum ఎంచుకోవడానికి, మరియు cases ను effectively manage చేయడానికి ముఖ్యమైన సహాయాన్ని అందిస్తుంది.

వివాద పరిష్కారంలో ఏదైనా వివాద పరిష్కార యంత్రాంగం (Dispute resolution mechanism) అనుసరించే ప్రాథమిక దశలు (important stages) సాధారణంగా కింది విధంగా ఉంటాయి:

1. ఫిర్యాదు (Complaint) దాఖలు చేయడం.
2. సమన్స్ (Summons) జారీ చేయడం.
3. రిటన్ స్టేట్‌మెంట్ (Written Statement) దాఖలు చేయడం.
4. ఇష్యూస్ (Issues - వివాదాంశాలు) రూపొందించడం.
5. సాక్ష్యం నమోదు (Evidence Recording).
6. తీర్పు (Judgment) ఇవ్వడం.
7. అమలు (Execution) చేయడం.

Writ Court - Jurisdiction and Functioning Model

రిట్ అధికార పరిధి (Writ Jurisdiction) అనేది రాజ్యాంగ నియమాలు (Constitutional norms), విలువలు (values) మరియు చట్టాల (laws) యొక్క పరిమితులలో రాష్ట్ర ఏజెన్సీలు (agencies of state) పనిచేస్తున్నాయని నిర్ధారించడానికి, రాజ్యపు సార్వభౌమాధికారం (sovereign of state) ఆ సంస్థల వ్యవహారాల్లో క్లుప్తంగా జోక్యం (summary interference) చేసుకోవడం. సుప్రీంకోర్టు (ఆర్టికల్ 32) మరియు హైకోర్టులకు (ఆర్టికల్ 226) ఈ విశేష అధికారం కల్పించబడింది. సాధారణ న్యాయ ప్రక్రియల కంటే రిట్ అధికార పరిధి ఎంతో సమర్థవంతంగా (efficacy) మరియు ప్రభావవంతంగా (effective) పనిచేయడానికి గల సిద్ధాంతపరమైన (theoretical) మరియు క్రియాశీలక (operational) కారణాలను

Writ is a చవకైన (cheap) మరియు శీఘ్ర (quick) remedy. Court fee సాధారణంగా ₹100/- (వంద రూపాయలు మాత్రమే) మించదు. దీనికి విరుద్ధంగా, సివిల్ కోర్టు (Civil Court) అధికార పరిధిలో, వివాదాస్పదమైన హక్కు విలువను బట్టి కోర్టు ఫీజు చెల్లించాల్సి వస్తుంది. If the petitioner is fortunate it gets disposed very quickly. రిట్ కోర్టుల ముందు ఉండే న్యాయ ప్రక్రియ సరళంగా (simple) మరియు సులభంగా ఉంటుంది, ఇది సాధారణ కోర్టుల కఠిన నిబంధనల నుండి వేరుగా ఉంటుంది.

Generally, evidence record or appreciation ఎటువంటి కఠినమైన నియమాలు (rigid rules) లేవు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం, ప్రాథమిక హక్కుల (fundamental rights) అమలు కోసం న్యాయస్థానం తగిన విధానాన్ని (appropriate procedure) రూపొందించుకోవచ్చు. సాధారణ కోర్టుల మాదిరిగా మూల పత్రాలు (original documents) మరియు సాక్ష్యం (evidence) యొక్క సంక్లిష్టమైన విచారణ (complicated trial) రిట్ కోర్టుల ముందు ఉండదు. అత్యంత అరుదైన సందర్భాలలో తప్ప, వాస్తవాల నిరూపణ (Proof of facts) ప్రధానంగా సమర్పించిన పత్రాలు (documents) మరియు అఫిడవిట్లపై (affidavits) ఆధారపడి ఉంటుంది. There is no time limitation for filing writ.

రిట్ కోర్టు (Writ Court) ఉత్తర్వుల అధికార పరిధి దేశం అంతటా (across the country) ఉంటుంది. దీనికి విరుద్ధంగా, ఒక సివిల్ కోర్టు అధికార పరిధి ఒక నిర్దిష్ట ప్రాంతానికి (particular area) మాత్రమే పరిమితం చేయబడుతుంది. రిట్ కోర్టుకు న్యాయ సమీక్ష (judicial review) అధికారం ఉంటుంది, అంటే ఇది రాజ్యాంగ విరుద్ధమైన లేదా చట్ట విరుద్ధమైన చర్యలను రద్దు చేయగలదు.

ఆర్టికల్ 32 లేదా ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం, సుప్రీంకోర్టు లేదా హైకోర్టులు అన్యాయం జరిగిన చోట న్యాయాన్ని అందించడానికి (reach injustice and remedy it) న్యాయ ప్రక్రియను మార్చడానికి (mould adjudicatory process) అపారమైన అధికారాలు కల్పించబడ్డాయి. ఈ కారణంగానే రిట్ పిటిషన్లలో (writ petition) నష్టపరిహారం (damages) మంజూరు చేయడం, కమిషనర్ల (commissioners) ద్వారా సాక్ష్యం సేకరించడం మరియు ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యాలు (Public Interest Litigation - PIL) వంటి వినూత్న పద్ధతులు ఉద్భవించాయి.

రిట్ ఉత్తర్వుల అమలు (enforcement) సాధారణ కోర్టుల కంటే త్వరగా (quick) మరియు బలంగా (effective) ఉంటుంది. రాష్ట్రంలోనే అత్యున్నత న్యాయ వేదికల (highest judicial forum) ద్వారా రిట్ తీర్పు ఇవ్వబడుతుంది. కోర్టు **Court** ఉత్తర్వులను ఉల్లంఘించినందుకు (violation) కోర్టు ధిక్కారం (contempt) యొక్క అధికారం రిట్ కోర్టులకు ఇవ్వబడింది. అందువల్ల, రిట్ ఉత్తర్వులను పాటించకపోతే (violation), కోర్టు ధిక్కార అధికారంతో తక్షణ అమలుకు (immediate implementation) చర్య తీసుకోవచ్చు. దీనికి విరుద్ధంగా, సివిల్ కోర్టు ఉత్తర్వుల అమలుకు సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CPC) లోని ఆర్డర్ XXI క్రింద సంక్లిష్టమైన (complicated) మరియు ఎక్కువ సమయం తీసుకునే (time taking) అమలు ప్రక్రియ (execution process) అవసరం అవుతుంది. పై కారణాల వల్ల, తమ అసంతృప్తులను (grievances) పరిష్కరించడానికి న్యాయవాదులు (lawyers) తమ పార్టీలను రిట్ అధికార పరిధి ద్వారా న్యాయం కోరడానికి మొగ్గు (prefer) చూపుతారు.

Legal Services Authority Act

లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ (Legal Services Authority - LSA) చట్టం, 1987 పేదలకు మరియు బలహీన వర్గాల ప్రజలకు ఉచిత న్యాయ సహాయం (Free Legal Aid) మరియు సేవలు (Services) అందించడం, అలాగే లోక్-అదాలత్‌ల (Lok-Adalats) ద్వారా వివాదాలను సామరస్యపూర్వకంగా పరిష్కరించడం ఈ చట్టం యొక్క ప్రధాన సిద్ధాంతం (Core Principle). ఈ చట్టం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు మూడు విస్తృత కోణాలలో విశ్లేషించబడ్డాయి.

I. సంస్థాగత నిర్మాణం మరియు ప్రత్యేక కూర్పు

(Institutional Framework and Unique Composition)

ఈ చట్టం దేశవ్యాప్తంగా న్యాయ సహాయాన్ని అందించడానికి నాలుగు-అంచెల (four-tier) సంస్థాగత నిర్మాణాన్ని (structure) ఏర్పాటు చేసింది. ఈ సంస్థలు న్యాయ సహాయ పథకాలకు విధానాలను (policies) రూపొందించడం, వాటిని అమలు చేయడం మరియు పర్యవేక్షించడం చేస్తాయి.

1. నేషనల్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ **(NALSA):** జాతీయ స్థాయిలో (National Level) పనిచేస్తుంది. దేశవ్యాప్తంగా న్యాయ సేవల లభ్యత (availability) మరియు సమర్థత (effectiveness) కోసం విధానాలను మరియు పథకాలను (schemes) రూపొందిస్తుంది.

2. స్టేట్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ **(SLSA):** రాష్ట్ర స్థాయిలో (State Level) NALSA నిర్దేశించిన విధానాలను అమలు చేస్తుంది మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో అత్యంత సమర్థవంతమైన (effective) మరియు ఆర్థికపరమైన (economical) న్యాయ సేవలను అందిస్తుంది.

3. డిస్ట్రిక్ట్ లీగల్ సర్వీస్ అథారిటీ **(DLSA):** జిల్లా స్థాయిలో (District Level) న్యాయ సహాయాన్ని నిర్వహించే ప్రధాన విభాగం. ప్రిన్సిపల్ డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జి దీనికి చైర్మన్‌గా వ్యవహరిస్తారు.

4. తాలూకా/మండల్ లీగల్ సర్వీస్ కమిటీ **(TLSC/MLSC):** తాలూకా లేదా మండల్ స్థాయిలో పనిచేసే సంస్థ. ఇది సామాన్య ప్రజలకు న్యాయ సేవలను నేరుగా అందించడానికి ప్రాథమిక కేంద్రంగా (primary unit) పనిచేస్తుంది.

B. రాష్ట్ర విభాగాల కలయిక **(Conglomeration of State Wings)**

ఈ సంస్థల యొక్క కూర్పు (Composition) ఈ చట్టం యొక్క ఒక ముఖ్య లక్షణం. దిగువ స్థాయిలలో (ఉదాహరణకు, జిల్లా మరియు తాలూకా కమిటీలలో) న్యాయ వ్యవస్థ (Judiciary - సీనియర్ న్యాయమూర్తులు), కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థ (Executive - జిల్లా కలెక్టర్, రెవెన్యూ ఆఫీసర్) మరియు పోలీస్ వ్యవస్థ (Police - సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్) నుండి సభ్యులు ఉంటారు. ఈ కలయిక (Conglomeration) కారణంగా, వివాదాలను పరిష్కరించడానికి మరియు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడానికి అనుకూలమైన వాతావరణం ఏర్పడి, వేగవంతమైన (quick) మరియు తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన (inexpensive) నివారణ మార్గాలు (remedies) సాధ్యమవుతాయి.

II. Nature of Legal Aid and Eligibility:

న్యాయ సహాయం నిర్వచనం **(S.2-Legal Service):** ఈ చట్టం ప్రకారం 'లీగల్ సర్వీస్' (Legal Service) అనేది కేవలం సలహా ఇవ్వడానికి మాత్రమే పరిమితం కాదు. ఇది ఏదైనా కోర్టు లేదా ఇతర అథారిటీ లేదా ట్రిబ్యునల్ ముందు కేసు (case) లేదా ఇతర చట్టపరమైన ప్రొసీడింగ్‌ల (legal proceeding) నిర్వహణలో సహాయం (rendering of service) అందించడం. ఏదైనా చట్టపరమైన విషయంలో (legal matter) సలహా (giving of advice) ఇవ్వడం వంటివి కూడా ఇందులో ఉంటాయి.

సేవలకు అర్హతగల వ్యక్తులు **(Persons Entitled - S.12):** సామాజిక మరియు ఆర్థిక బలహీనత ఆధారంగా, ఈ చట్టం ఉచిత న్యాయ సహాయం పొందేందుకు అర్హతగల వ్యక్తులను S.12 లో జాబితా చేసింది. ఈ వర్గీకరణ న్యాయ సహాయం యొక్క లక్ష్య సమూహాన్ని (target group) స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది షెడ్యూల్డ్ కులాలు (Scheduled Caste) లేదా షెడ్యూల్డ్ తెగలు (Scheduled Tribe) కి చెందిన వ్యక్తి. స్త్రీలు (Women) లేదా పిల్లలు (Child). మానవ అక్రమ రవాణా (trafficking in human beings) బాధితులు. మానసిక అనారోగ్యం (mentally ill) ఉన్నవారు లేదా వికలాంగులు (disabled person). తక్కువ వార్షిక ఆదాయం (low annual income) ఉన్న వ్యక్తి (రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన పరిమితి కంటే తక్కువ ఆదాయం ఉన్నవారు).

III. వివాద పరిష్కార యంత్రాంగం: లోక్-అదాలత్ **(Dispute Resolution Mechanism: Lok-Adalat):** ఈ చట్టం యొక్క అత్యంత ముఖ్యమైన ఆవిష్కరణ (novelty) మరియు వివాద పరిష్కార విధానం (resolution mechanism) లోక్-అదాలత్ (Lok-Adalat).

A. దరఖాస్తు మరియు రిఫరెన్స్ విధానం **(Application and Reference Procedure)** న్యాయ సహాయం కోరుకునే అర్హతగల వ్యక్తి పెండింగ్‌లో ఉన్న వ్యాజ్యం (pending litigation) లేదా వ్యాజ్యానికి ముందు (pre-litigation) సంబంధించిన విషయాలపై తాలూకా లేదా జిల్లా లీగల్ సర్వీస్ కమిటీకి లిఖితపూర్వక దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. దరఖాస్తు అందిన తర్వాత, లీగల్ సర్వీస్ కమిటీలు ఆ విషయాన్ని లోక్-అదాలత్‌కు సిఫార్సు చేస్తాయి. ఇవి అవసరాన్ని బట్టి బహుళ లోక్-అదాలత్ బృందాలను (Benches) ఏర్పాటు చేయవచ్చు.

B. లోక్-అదాలత్ యొక్క అధికారాలు మరియు విధానం **(Powers and Procedure of Lok-Adalat).** లోక్-అదాలత్ అనేది వ్యాజ్య ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం (Alternative Dispute Resolution - ADR) యొక్క ఒక ప్రత్యేక రూపం. దీని ప్రత్యేకతలు: కోర్టు ఫీజు మినహాయింపు (No Court-fee); వివాద పరిష్కార ప్రక్రియకు ఎటువంటి కోర్టు ఫీజు (Court-fee) అవసరం లేదు; వివాదాలను పరిష్కరించడానికి సరళమైన (simplified), సౌకర్యవంతమైన (flexible) విధానాన్ని అనుసరిస్తుంది. లోక్-అదాలత్ బృందానికి సివిల్ కోర్టు (Civil Court) యొక్క అధికారాలు ఉంటాయి, అవి: ఏ వ్యక్తిని అయినా హాజరు కావాలని (summon) ఆదేశించడం; సాక్ష్యం (evidence) ఇవ్వమని కోరడం; పత్రాలను (documents) సమర్పించాలని ఆదేశించడం.

C. తీర్పు యొక్క బలం **(Enforceability of the Award):**
లోక్-అదాలత్ ద్వారా అందించబడిన తీర్పు (Award) అనేది సివిల్ కోర్టు (Civil Court) జారీ చేసిన డిక్రీ (decree)తో సమానమైన చట్టపరమైన బలాన్ని (legal force) కలిగి ఉంటుంది. అందువల్ల, ఈ తీర్పును సివిల్ కోర్టు డిక్రీ వలె అమలు చేయవచ్చు (enforced). ఈ లక్షణం లోక్-అదాలత్ ను ఒక బలమైన మరియు ప్రభావవంతమైన (effective) వివాద పరిష్కార యంత్రాంగంగా మారుస్తుంది.

CONSUMER PROTECTION ACT

వినియోగదారుల పరిరక్షణ చట్టం, 1986 (Consumer Protection Act, 1986) అనేది వినియోగదారుల హక్కులను పరిరక్షించే ఉద్దేశ్యంతో రూపొందించబడిన ఒక దయాపూర్వక సామాజిక శాసనం (benevolent social legislation). మార్కెట్‌లో సామాజిక న్యాయాన్ని (social justice) మరియు వినియోగదారుల సార్వభౌమత్వాన్ని (consumer sovereignty) నెలకొల్పడం ఈ చట్టం యొక్క సిద్ధాంతపరమైన ఆధారం (theoretical foundation). ఈ చట్టం 'కొనుగోలుదారు జాగ్రత్త' (Caveat Emptor) అనే సాంప్రదాయ నియమాన్ని రద్దు చేసి, 'విక్రేత జాగ్రత్త' (Caveat Venditor) అనే నూతన యుగానికి నాంది పలికింది. వినియోగదారుల వివాదాల త్వరిత మరియు చవకైన పరిష్కారం కోసం ఈ చట్టం కింది అంశాలను అందిస్తుంది.

I. Institutional Structure: The Three-Tier Quasi-Judicial Mechanism

వినియోగదారుల ఫిర్యాదుల పరిష్కారం (redressal of grievances) కోసం ఈ చట్టం క్వాసీ-జుడీషియల్ (Quasi-judicial) స్వభావం గల మూడు అంచెల (three-tier) నిర్మాణాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ఈ సంస్థలు సాధారణ సివిల్ కోర్టుల (Civil Courts) వలె కాకుండా, క్లుప్తమైన (summary) మరియు వేగవంతమైన (speedy) పరిష్కార విధానాన్ని అందిస్తాయి:

1. జిల్లా ఫోరం **(District Forum):** ప్రతి జిల్లాలో స్థాపించబడింది. ఇది జిల్లా న్యాయమూర్తిగా (District Judge) నియమించబడటానికి అర్హత గల వ్యక్తి నేతృత్వంలో ఉంటుంది. దీని ద్రవ్య పరిధి (Pecuniary Jurisdiction) ₹20 లక్షల వరకు ఉంటుంది.

2. రాష్ట్ర కమిషన్ **(State Commission):** రాష్ట్ర స్థాయిలో స్థాపించబడింది. దీనికి హైకోర్టు న్యాయమూర్తి (High Court Judge)గా పనిచేసిన లేదా పనిచేస్తున్న వ్యక్తి అధ్యక్షత వహిస్తారు. దీని పరిధి ₹1 కోటి వరకు ఉంటుంది.

3. జాతీయ కమిషన్ **(National Commission):** జాతీయ స్థాయిలో పనిచేస్తుంది. దీని పరిధి ₹1 కోటి కంటే ఎక్కువ విలువైన వివాదాలకు వర్తిస్తుంది. ఈ అంచెల విధానం (Appellate system) లో, జిల్లా ఫోరం నిర్ణయంతో సంతృప్తి చెందని వినియోగదారుడు రాష్ట్ర కమిషన్‌కు, రాష్ట్ర కమిషన్ నిర్ణయంతో సంతృప్తి చెందని వినియోగదారుడు జాతీయ కమిషన్‌కు అప్పీల్ చేసుకోవచ్చు.

II. Definition and Scope of the Consumer:

A. వినియోగదారుడి పరిధి **(Scope of the Consumer)**

ఈ చట్టం వినియోగదారుడిని కేవలం కొనుగోలుదారుడికి (buyer) మాత్రమే పరిమితం చేయలేదు. ప్రతిఫలాన్ని (consideration) చెల్లించి వస్తువులను కొనుగోలు చేసిన వ్యక్తితో పాటు, కొనుగోలుదారుడి అనుమతితో (approval) ఆ వస్తువులను ఉపయోగించే ఏ వ్యక్తి అయినా వినియోగదారుడే. అదేవిధంగా, సేవలను పొందే వ్యక్తి మరియు ఆ సేవ యొక్క లబ్ధిదారుడు (beneficiary) కూడా ఇందులో చేర్చబడతారు. పూర్తి చెల్లింపు చేయకపోయినా వినియోగదారుడిగా పరిగణించబడతారు.

B. వస్తువులు మరియు సేవల కవరేజ్ **(Coverage of Goods and Services)**

ఈ చట్టం యొక్క నిబంధనలు 'వస్తువులు' (Goods - చరాస్తి) మరియు 'సేవలు' (Services) రెండింటినీ కవర్ చేస్తాయి. సేవలు: బ్యాంకింగ్, భీమా (insurance), వైద్య చికిత్స (medical treatment), గృహ నిర్మాణం (housing construction), టెలిఫోన్, విద్యుత్ (electrical energy) వంటి ఏ రకమైన సేవలు అయినా ఇందులో చేర్చబడతాయి. ఉచితంగా (free of charge) అందించే సేవలకు లేదా వ్యక్తిగత సేవల (personal service) ఒప్పందాల క్రింద వచ్చే లోపాలకు ఫిర్యాదు దాఖలు చేయబడదు.

C. ఫిర్యాదు యొక్క దాఖలు **(Filing of Complaint)**

ఒక వినియోగదారుడు, రిజిస్టర్డ్ వినియోగదారుల సంస్థ, కేంద్ర లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, లేదా ఒకే విధమైన ఆసక్తి (same interest) ఉన్న అనేక మంది వినియోగదారులు కూడా ఫిర్యాదు దాఖలు చేయవచ్చు. ఫిర్యాదు సాధారణంగా చేతితో రాసిన లేదా టైప్ చేసిన సాదా కాగితంపై (plain paper) చేయబడుతుంది.

III. Redressal Procedure and Enforcement:

A. ఫిర్యాదుకు గల ప్రాతిపదిక **(Grounds for Complaint):** ఫిర్యాదు చేయడానికి గల ప్రాథమిక కారణాలు కింది : అన్యాయమైన (unfair) లేదా లోపభూయిష్ట (defective) పద్ధతులు; అన్యాయమైన లేదా నియంత్రిత వ్యాపార పద్ధతి (restrictive trade practice) అనుసరించడం. లోపభూయిష్ట వస్తువులు (Defective goods); సేవలో లోపం (Deficiency in service); అధిక ధర (Excess price) వసూలు చేయడం; జీవితానికి మరియు భద్రతకు (safety) హాని కలిగించే వస్తువుల చట్టవిరుద్ధమైన అమ్మకం.

B. కాలపరిమితి మరియు రుసుము **(Limitation and Fees):** కాలపరిమితి (Time Limit): సెక్షన్ 24A ప్రకారం, ఫిర్యాదుకు గల కారణం (cause of action) తలెత్తిన తేదీ నుండి రెండు సంవత్సరాల లోపు ఫిర్యాదు దాఖలు చేయాలి. అయితే, సరియైన కారణం (sufficient cause) ఉన్నట్లయితే, జాప్యాన్ని మన్నించి (condonation of delay) ఫిర్యాదును స్వీకరించడానికి ఫోరమ్‌కు అధికారం ఉంది. ఈ చట్టం కింద దావా వేసేందుకు కోర్టు ఫీజు (Court Fees) అవసరం లేదు, కానీ 2002 సవరణ తర్వాత నామమాత్రపు రుసుము (nominal fee) చెల్లించాల్సి ఉంటుంది.

C. ఉత్తర్వుల అమలు మరియు శిక్షలు **(Enforcement of Orders and Penalties)** వినియోగదారుల కోర్టులకు తమ ఉత్తర్వులను అమలు చేయడానికి (enforce) విస్తృత అధికారాలు ఉన్నాయి: ఉత్తర్వులను పాటించని వ్యక్తికి మూడేళ్ల వరకు జైలు శిక్ష లేదా ₹10,000/- వరకు జరిమానా లేదా రెండూ విధించే అధికారం ఉంది. మధ్యంతర ఉత్తర్వులను (interim order) పాటించనప్పుడు, కోర్టులు ఆ వ్యక్తి యొక్క ఆస్తిని జప్తు (attach the property) చేయవచ్చు. ఆరు నెలల కంటే ఎక్కువ కాలం ఉల్లంఘన కొనసాగితే, జప్తు చేసిన ఆస్తిని విక్రయించే (sell the attached property) అధికారం కూడా ఉంది. చెల్లించాల్సిన మొత్తాన్ని వసూలు చేయడానికి, వినియోగదారుల కోర్టులు ఆ మొత్తానికి సంబంధించిన సర్టిఫికేట్‌ను (certificate) జిల్లా కలెక్టర్‌కు జారీ చేయవచ్చు. కలెక్టర్ ఆ మొత్తాన్ని భూ రెవెన్యూ బకాయిల (arrear of land revenue) వలె వసూలు చేస్తారు.

ఈ లక్షణాలన్నీ వినియోగదారుల పరిరక్షణ చట్టాన్ని ఒక శక్తివంతమైన (powerful) మరియు వినియోగదారులకు అనుకూలమైన (consumer-friendly) ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కార వేదిక.

4.5 LEGAL DRAFTING - PLEADINGS AND CONVEYANCING

న్యాయవాది వృత్తిలో న్యాయపరమైన పత్రాల తయారీ (Legal Drafting) అనేది ఒక ముఖ్యమైన నైపుణ్యం (skill). దీనిని 'ఒక చట్టపరమైన హక్కు (legal right), విశేషాధికారం (privilege), విధి (duty) లేదా స్థితిని (status) నిర్దిష్ట రూపంలో (definitive form) వ్యక్తపరచడం"గా నిర్వచించవచ్చు. డ్రాఫ్టింగ్ (Drafting) అనేది చట్టం (Law) మరియు వాస్తవాలను (facts) భాషా రూపంలో (language form) సంశ్లేషణ (synthesis) చేసే ప్రక్రియ.

లీగల్ డ్రాఫ్టింగ్ రకాలు **(Kinds of Legal Drafting):**

Functional: పార్టీల మధ్య చట్టపరమైన సంబంధాన్ని (legal relationship) నియంత్రించడం మరియు ఒక నిర్దిష్ట ఫలితాన్ని (particular result) సాధించడం. ఉదాహరణలు: సేల్ డీడ్ (Sale Deed), గిఫ్ట్ డీడ్ (Gift Deed), మార్ట్‌గేజ్ డీడ్ (Mortgagee Deed). దీనిని 'కన్వేయన్సింగ్' (Conveyancing) అంటారు.

Persuasive: చదివే వ్యక్తిని (reader) ఒక నిర్దిష్ట దృక్పథాన్ని (view point) అంగీకరించమని ఒప్పించడం (convince). ఉదాహరణలు: ప్లెంట్ (Plaint - దావా పత్రం), రిటన్ స్టేట్‌మెంట్ (Written Statement), అప్పీల్ (Appeal), బెయిల్ (Bail) అప్లికేషన్.దీనిని 'ప్లీడింగ్స్' (Pleadings) అంటారు.

Informative: పాఠకుడికి అవసరమైన మరియు ఉపయోగకరమైన సమాచారాన్ని (information) మాత్రమే కలిగి ఉండటం. ఉదాహరణలు: క్లయింట్‌కు (Client) రాసిన లేఖలు (Letters) మరియు లీగల్ అభిప్రాయాలు (Legal Opinions).

డ్రాఫ్టింగ్ దశలు **(Stages in Drafting)**

1. Planning Stage: Client నుండి సూచనలు (instructions) తీసుకోవడం. ఆ సూచనలను వాస్తవిక (factual) మరియు చట్టపరమైన (legal) సందర్భంలో విశ్లేషించడం (analyze). డాక్యుమెంట్‌ను (document) రూపొందించడం వెనుక ఉన్న ఉద్దేశ్యం (purpose) మరియు లక్ష్యాన్ని (objective) నిర్ధారించడం. సంబంధిత కేస్ లా (case law) పరిశోధన (Research) మరియు తగిన ఫారమ్‌లు (forms) లేదా ప్రీసిడెంట్లను (precedents) కనుగొనడం.

2. Writing Stage: ఒక స్కెలిటన్ డ్రాఫ్ట్‌ను (skeleton draft - ప్రాథమిక రూపం) సిద్ధం చేయడం. డ్రాఫ్ట్ కోసం ఆలోచనలను (ideas) సృష్టించడం. ప్లానింగ్ దశలో రూపొందించబడిన మొత్తం కంటెంట్ (content) డ్రాఫ్ట్‌లో చేర్చబడిందని (incorporated) నిర్ధారించుకోవడం.

3. **Revision Stage:** సూచనలు, వాస్తవిక పరిస్థితి (factual situation) మరియు చట్టపరమైన పరిశోధనను మళ్లీ విశ్లేషించడం. పదాలను (re-write) సరిచేయడం, పొందిక (coherence) ఉండేలా చూసుకోవడం. మెటీరియల్‌ను (material) స్పష్టంగా మరియు వినియోగదారునికి అనుకూలంగా (user friendly) ఉండేలా పునర్వ్యవస్థీకరించడం (re-organize). స్పెల్లింగ్ (spelling) మరియు వ్యాకరణం (grammar) పై దృష్టి సారించడం.

PLEADINGS

ప్లీడింగ్ (Pleading) అంటే వాది యొక్క వాదనకు (plaintiff's cause of action) లేదా ప్రతివాది యొక్క రక్షణకు (defendant's grounds of defense) సంబంధించిన వాస్తవాల యొక్క తార్కిక ప్రకటన (statement of facts in a logical form). ఇది ప్లెంట్ (Plaint) లేదా రిటన్ స్టేట్‌మెంట్ (Written Statement) అని అర్థం. ప్లీడింగ్స్ యొక్క లక్ష్యం: పార్టీల మధ్య ఉన్న నిజమైన వివాదాన్ని (real dispute) నిర్ధారించడం మరియు సంఘర్షణ ప్రాంతాన్ని (area of conflict) కుదించడం (narrow down).

Fundamental Rules of Pleading

పార్టీలు pleadings shall contain **(Material Facts only.** మెటీరియల్ ఫ్యాక్ట్స్ ను పేర్కొనడంలో విఫలమైతే (omission), it is fatal. ప్లీడింగ్ లేనప్పుడు (అంటే, మెటీరియల్ ఫ్యాక్ట్స్ లేనప్పుడు) సాక్ష్యాన్ని (evidence) ఎంత అందించినా దానిని పరిగణలోకి తీసుకోరు (cannot be looked into). ప్లీడింగ్స్‌లో చట్టాన్ని (Law) ప్రస్తావించకూడదు. అయితే, ఈ నియమం విదేశీ చట్టం (foreign law) విషయంలో వర్తించదు. విదేశీ చట్టాన్ని తప్పనిసరిగా నిర్దిష్టంగా (specifically) ప్లీడ్ చేయాలి. ప్లీడింగ్స్‌లో సాక్ష్యాన్ని ప్రస్తావించకూడదు.

మినహాయింపులు: కేసుకు అవసరమైన అన్ని ముందస్తు షరతుల (conditions precedent) నిర్వహణను (performance) గురించి వివరించాల్సిన అవసరం లేదు (not required to be averred specifically). చట్టం తమకు అనుకూలంగా ఊహించే (presumes) లేదా నిరూపణ భారం (burden of proof) వ్యతిరేక పార్టీపై (opposite party) ఉన్న మెటీరియల్ ఫ్యాక్ట్‌లను ప్లీడ్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. నష్ట పరిహారం (damages) గురించి ప్రతివాది సాధారణంగా (generally) తిరస్కరించాల్సిన (deny) అవసరం లేదు. కానీ ప్రత్యేక నష్టాలు (special damages) మరియు నష్టాలను పెంచే (aggravation) లేదా తగ్గించే (mitigations) వాస్తవాలను నిర్దిష్టంగా తిరస్కరించాలి.

ప్లీడింగ్‌ను పేరాగ్రాఫ్‌లుగా (paragraphs) విభజించి, వరుసగా సంఖ్యలు (numbered consecutively) ఇవ్వాలి. తేదీలు (dates), మొత్తాలు (sums) మరియు సంఖ్యలు (numbers) అంకెలు (figures) మరియు పదాలలో (words) వ్యక్తపరచాలి. సాధారణ వాక్యాలు (Simple sentences) ఉపయోగించాలి; పాసివ్ వాయిస్ (passive voice) ను మరియు సర్వనామాలను (pronounces) నివారించాలి. అలాగే సివిల్ రూల్స్ ఆఫ్ ప్రాక్టీస్ (Civil Rules of Practise) వ్రాయడానికి ఖచ్చితమైన పద్ధతి (method) ఉంది. వాస్తవాలను క్లుప్తంగా మరియు ఖచ్చితమైన రూపంలో (precise and concise form) తెలియజేయాలి. న్యాయవాది కథనాన్ని (narration) తార్కికంగా మరియు ఖండించలేని విధంగా (logically and unassailably) నిర్మించాలి. ముఖ్యమైన వాస్తవాలు మాత్రమే చెప్పాలి, సాక్ష్యం (Evidence) చెప్పకూడదు.

Power of Court with Respect to Pleadings: ప్లీడింగ్‌లను తొలగించడం లేదా సవరించడం (Strike out or Amend Pleadings) న్యాయస్థానం (Court) ఏ దశలోనైనా ప్లీడింగ్‌లో ఉన్న అంశాలను (matter) తొలగించాలని (struck-out) లేదా సవరించాలని (amend) ఆదేశించవచ్చు, అవి: అనవసరమైనవి (unnecessary), అసభ్యకరమైనవి (scandalous) లేదా వేధించేవిగా (vexatious) ఉన్నప్పుడు; న్యాయమైన విచారణకు (fair trial) పక్షపాతం (prejudice) కలిగించినప్పుడు; కోర్టు ప్రక్రియను దుర్వినియోగం (abuse of process) చేసినప్పుడు.

Amendment of Pleadings - OVIR.17 CPC: ప్లీడింగ్‌ను సవరించే హక్కు (Amendment of pleadings) పార్టీకి ఒక హక్కు (right) కాదు; ఇది కోర్టు విచక్షణాధికారం (discretion). పార్టీల మధ్య ఉన్న నిజమైన వివాదాన్ని (real questions in controversy) నిర్ధారించడానికి న్యాయస్థానం న్యాయమని (just) భావించినప్పుడు మాత్రమే సవరణకు అనుమతిస్తుంది.

PLAINT - CONTENTS

Plaint అనేది క్లెయిమ్ యొక్క ప్రకటన (statement of claim). ప్లెంట్ సరిగ్గా ఉంటే, అది సూట్‌గా (Suit) నమోదు చేయబడుతుంది. సూట్‌గా నమోదు చేయడానికి ప్లెంట్‌లో తప్పనిసరిగా ఉండవలసిన వివరాలు:

1) కోర్టు పేరు (Name of the court)
2) Plaintiffs and defendants) పేర్లు, వివరణ మరియు నివాస చిరునామా.
3) The cause of action and when it occurred
4) The jurisdiction of the Court to determine the dispute
5) Suit Valuation and Court fee
6) Relief Sought
7) In case of immovable property - its complete description shall be given

WRITTEN STATEMENT - CONTENTS

Written Statement అనేది ప్రతివాది యొక్క ప్లీడింగ్ (pleading of the defendant). **CPC** లోని **O.VIII R.3, R.4.** ఇందులో ప్రతివాది ప్లెంట్‌లో వాది పేర్కొన్న ప్రతి మెటీరియల్ ఫ్యాక్ట్‌ను ఎదుర్కొంటాడు. Written Statementలో వాస్తవాలను నిర్దిష్టంగా నిరాకరించాలి (specifically deny). సాధారణ నిరాకరణలు (General denials) అనుమతించబడవు. వాది చెప్పిన ప్రతి వాస్తవాన్ని స్పష్టంగా మరియు వివక్షత లేకుండా (explicitly and not evasively) నిరాకరించాలి. A bare or evasive denial has no value. It is of no use. Otherwise, the facts pleaded in the plaint are deemed to admitted. నష్ట పరిహారం (damages) మినహా, అతను అంగీకరించని (does not admit) ప్రతి వాస్తవాన్ని (fact) నిర్దిష్టంగా తిరస్కరించాలి (R.3). The new facts shall be specifically pleaded like void, voidable, fraud, barred by limitation, payment e.t.c.,.

Counter Claim: ప్రతివాది వాదికి వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేసే వ్యతిరేక దావా.

Set-off: వాదికి చెల్లించాల్సిన మొత్తంలో, ప్రతివాదికి వాది నుండి రావలసిన మొత్తాన్ని సర్దుబాటు (adjustment) చేయమని కోరడం.

CONVEYANCING

న్యాయవాది చేసే ముఖ్యమైన పనులలో డీడ్ (Deed) లేదా పత్రాన్ని (Instrument) డ్రాఫ్ట్ (Draft) చేయడం ఒకటి, దీనినే కన్వేయన్సింగ్ (Conveyancing) అంటారు. లీగల్ డ్రాఫ్టింగ్ (Legal Drafting) అనేది ఒక చట్టపరమైన హక్కు (Legal right), విధి (Duty) లేదా బంధాన్ని (Legal relationship) నిర్దిష్ట రూపంలో (definitive form)కి తీసుకువస్తుంది. సమర్థవంతమైన డ్రాఫ్టింగ్ అనేది చట్టం (Law) మరియు వాస్తవాల (facts) యొక్క సంశ్లేషణ (synthesis) ప్రక్రియ.

Essentials of Conveyancing: Drafting నైపుణ్యాన్ని రాత్రికి రాత్రే పొందలేరు; దీనికి చట్టం (Law) మరియు జీవితం (Life) గురించి విస్తృతమైన అనుభవం (experience) అవసరం. ఒక డీడ్ ను డ్రాఫ్ట్ చేయడానికి కింది అంశాలు తప్పనిసరి. We shall have a complete Knowledge about the facts. క్లయింట్ (Client) యొక్క హక్కులు (rights), ఆసక్తులు (interests) మరియు బాధ్యతలను (liabilities) తెలియజేసే వాస్తవాలను (oral and document) న్యాయవాది తెలుసుకోవాలి. పార్టీల ఉద్దేశాన్ని (intention) లిఖితపూర్వకంగా (writing) మార్చడానికి అవసరమైన చట్టపరమైన మార్గాలు (legal ways and means) న్యాయవాది అధ్యయనం చేయాలి. సంబంధిత చట్టం మరియు అది నిజ ప్రపంచంలో (real world) ఎలా పనిచేస్తుందో స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవాలి. చట్టపరమైన అడ్డంకులు (legal hurdles) మరియు వాటికి పరిష్కార మార్గాలు (remedial ways) వివరించిన తర్వాతే డ్రాఫ్టింగ్ చేయాలి. ఏ పదం (word) దేని కోసం ఉద్దేశించబడిందో (meant) పూర్తిగా తెలుసుకుని, పరిశీలించిన తర్వాతే న్యాయవాది దానిని ఉపయోగించాలి.

FUNDAMENTAL ELEMENTS OF A DEED

Every Deed లో ప్రధానంగా ఉండే ప్రాథమిక అంశాలు:

1. డీడ్ వివరణ (Description of the deed)
2. అమలు చేసిన తేదీ (Date on which it is executed)
3. పార్టీలు (Parties to the deed)
4. పూర్వకథనం (Recitals)

5. హక్కుల బదిలీ (Habendum)
6. నిబంధనలు (Covenants)
7. మినహాయింపులు మరియు రిజర్వేషన్లు (Exceptions and reservations)
8. లావాదేవీ పూర్తి (Completion of transaction)
9. అమలు (సంతకం) (Execution)
10. సాక్షి సంతకాలు (Attestation)

Sale deed ఉదాహరణ సహాయంతో చట్టపరమైన (Legal) మరియు నిర్మాణాత్మక (Structural) అవసరాలను పరిశీలిద్దాం.

LEGAL ELEMENTS OF A DEED

A. అమ్మకానికి చట్టపరమైన అవసరాలు (Legal Requirements of Sale - S.54 of Transfer of Property Act gives Sale definition మరియు essentials వివరిస్తుంది. ఈ అంశాలు తప్పనిసరిగా సేల్ డీడ్‌లో ఉండాలి:

1. The Parties: అమ్మకంలో విక్రేత (Seller/Vendor) మరియు కొనుగోలుదారుడు (Buyer/Vendee) ఉండాలి. విక్రేత: ఆ ఆస్తిని బదిలీ చేయడానికి (transfer) మరియు అమ్మడానికి (sell) శక్తి (power) లేదా టైటిల్ (title) ఉన్న సమర్థుడు (competent person) అయి ఉండాలి.

2. Purchaser: Transferee shall be competnet to contract.

3. విషయం **(Subject Matter):** అమ్మకానికి సంబంధించినది బదిలీ చేయదగిన స్థిర ఆస్తి (transferable immovable property) అయి ఉండాలి. యాజమాన్యం బదిలీ (Transfer of Ownership): అమ్మకంలో యాజమాన్యం (Ownership) లోని అన్ని హక్కుల (absolute transfer of all rights) యొక్క సంపూర్ణ బదిలీ జరుగుతుంది. ట్రాన్స్‌ఫెరర్ (Transferor) వద్ద ఎటువంటి హక్కులు మిగిలి ఉండవు. ఉదాహరణలో: సర్వే నెం.25 లోని 150 చదరపు గజాల (Square yards) భూమి (land) విషయం (subject matter).

4. బదిలీ **(The Transfer or Conveyance):** రిజిస్ట్రేషన్ (Registration): అమ్మకం (Sale) అనేది రిజిస్ట్రేషన్ (registration) మరియు అధీనం అప్పగించడం (delivery of possession) పూర్తయిన తర్వాతే పూర్తి అవుతుంది. ఉదాహరణలో: విక్రేత (Vendor) అమ్మకం ధర (sale consideration) అందుకుని, కొనుగోలుదారుకు (Vendee) ఆధీనం (possession) అప్పగించినట్లు పేర్కొనబడింది.

5. ధర లేదా ప్రతిఫలం **(The Price or Consideration):** ధర (Price) అనేది అమ్మకపు ఒప్పందంలో (contract of sale) సారం (essence). ధర నిర్ణయించకపోతే, అది శూన్యం (void) మరియు అమలు చేయలేని (unenforceable) ఒప్పందం (contract) అవుతుంది. ధర చెల్లించినా (paid), చెల్లిస్తానని వాగ్దానం (promised) చేసినా లేదా పాక్షికంగా చెల్లించినా (part paid) సేల్ డీడ్‌లో (Sale Deed) తప్పనిసరిగా స్పష్టంగా (conspicuously) పేర్కొనబడాలి. ఉదాహరణలో: అమ్మకం ధర రూ.50,000/- (fifty thousand only) గా నిర్ణయించబడింది మరియు విక్రేత (Vendor) ఈ మొత్తాన్ని స్వీకరించాడు (received) అని పేర్కొనబడింది. ముఖ్య గమనిక: సెక్షన్ 54 (S.54) అవసరాలను తీర్చిన తర్వాత, పార్టీలు సెక్షన్ 55 (S.55) క్రింద పేర్కొన్న నిబంధనలు మరియు షరతులను (terms and conditions) మార్చడానికి (vary) స్వేచ్ఛగా ఉంటారు, అయితే చట్టంలోని తప్పనిసరి నిబంధనలను (mandatory provision of any law) మార్చే ఏ షరతు అయినా శూన్యం (void) అవుతుంది.

STRUCTURAL ELEMENTS OF A DEED

Description of the Deed: గందరగోళాన్ని (confusion) నివారించడానికి, డీడ్ యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని (purpose) మరియు విషయాన్ని (matter) తెలుపుతుంది. ఇది సాధారణంగా పెద్ద అక్షరాలలో (capital letters) వ్రాయబడుతుంది. ఉదాహరణలో: డీడ్‌ను 'SALE DEED' అని పేర్కొనాలి.

Date of Execution: ఇది పరిమితి (limitation) మరియు యాజమాన్యం బదిలీ (passing of title) ఎప్పుడు జరిగిందో నిర్ణయించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. ఉదాహరణలో: 27.04.2012 గా పేర్కొనబడింది.

Parties to the Deed: బదిలీదారు (transferor - Vendor), బదిలీ గ్రహీత (transferee - Vendee) మరియు బదిలీని ధృవీకరించే (confirming the transfer) ఇతర పార్టీల పూర్తి వివరాలు (full particulars) ముఖ్యమైనవి. ఉదాహరణలో: G. భాస్కర్ (Vendor) మరియు M. సురేష్ (Vendee) వారి వయస్సు (Age), వృత్తి (Occ) మరియు చిరునామా (R/O) తో వివరించబడ్డారు.

Recitals: ఇవి ఒప్పందం (contract) లేదా డీడ్ యొక్క ప్రారంభ భాగాలు, ఇవి లావాదేవీ (transaction) యొక్క నేపథ్య వాస్తవాలను (background facts) మాత్రమే వివరిస్తాయి, కానీ షరతులు (conditions) విధించవు. They are2 types: **Narrative Recitals and Introductory Recitals.** బదిలీదారుకు ఆస్తి ఎలా వచ్చిందో (ఉదాహరణకు, వారసత్వం - inherited) వంటి property acquisition స్వభావాన్ని (nature of interest) చూపించే వాస్తవాలు - **Narrative Recitals.** డీడ్ ను అమలు చేయడానికి (execution) వెనుక ఉన్న ఉద్దేశ్యాన్ని (motive) లేదా కారణాన్ని (reason) వివరిస్తాయి (Ex:Family needs)- **Introductory Recitals**.

Habendum: ఈ భాగం purchaser ఆస్తిలో పొందబోయే ఆసక్తి (interest) గురించి మాట్లాడుతుంది. అమ్మకపు పత్రంలో (Sale Deed), బదిలీ చేయబడిన ఆసక్తి (interest transferred) అనేది యాజమాన్యం (ownership). This is also known as **Operative Portion. Because,** ఇది డీడ్ యొక్క ప్రధాన చర్యను (Main Act) నిర్వచించే భాగం. ఈ డీడ్‌లో, విక్రేత (Vendor) రూ. 50,000/- మొత్తానికి ఆస్తిపై అన్ని టైటిల్, ఆసక్తులు, హక్కులను కొనుగోలుదారుడికి పూర్తిగా బదిలీ చేయడం మరియు స్వాధీనాన్ని అప్పగించడం ఆపరేటివ్ పోర్షన్ అవుతుంది.

నిబంధనలు **(Covenants):** పార్టీల (parties) మధ్య ఒక నిర్దిష్ట వాస్తవం నిజమని నిర్ణయించే (stipulating) లేదా ఒక నిర్దిష్ట పనిని చేయాలని (bound to do) లేదా చేయకూడదని (not to do) ఒప్పుకునే ఒప్పందాలు. ఉదాహరణలో: ట్రాన్స్‌ఫర్ ఆఫ్ ప్రాపర్టీ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 55 (S.55) క్రింద ఉన్న హక్కులు మరియు బాధ్యతలకు (rights and liabilities) పార్టీలు కట్టుబడి ఉంటామని అంగీకరించడం (agreed to abide) ఈ కేటగిరీ (category) కిందకు వస్తుంది.

అమలు **(Execution):** పార్టీలు సంతకం (signing) చేయడం. అమ్మకం లావాదేవీ (sale transaction) పూర్తి కావడానికి విక్రేత (Vendor) సంతకం సరిపోతుంది. మ్యాప్ ప్లాన్ (map plan) వంటి ఏవైనా జోడింపులు (annexed) ఉంటే, వాటిపై కూడా పార్టీలు సంతకం చేయాలి.

సాక్షి సంతకాలు **(Attestation):** సాక్షులు (Witnesses) డీడ్‌పై సంతకం చేయడం. ఈ డీడ్ ను సక్రమంగా అమలు (properly executed) చేశారని ధృవీకరించడానికి సాక్షులు అవసరం.

టెస్టిమోనియం **(Testimonium) &** టెస్టేటమ్ **(Testatum):** ఈ భాగాలు పార్టీలు డీడ్‌పై సంతకం చేశాయని తెలుపుతాయి.

Completion of Transaction: ఇండియన్ స్టాంప్ యాక్ట్ (Indian Stamp Act) ప్రకారం సరైన స్టాంప్ (properly stamped) వేయడం మరియు ఇండియన్ రిజిస్ట్రేషన్ యాక్ట్ (Indian Registration Act) ప్రకారం రిజిస్ట్రేషన్ (registration) అవసరం. ఈ ఖర్చులను (expenses) సాధారణంగా కొనుగోలుదారుడు (transferee) భరించాలి.

MODEL SALE DEED

This Deed is executed on 27.04.2012

By

G.Bhaskar S/o Surya Rao, Age: 30 years,
Occ: Mess Supervisor, Nalsar Mess,
R/O Adarash Nagar, Shameer Pet, R.R District. (Hereinafter called as Vendor)

And

M.Suresh S/o M.Rambabu, Age:38 years,
Occ: Office Sub-ordinate Nalsar,
R/O NALSAR University, Shameer Pet, R.R Dist.(Hereinafter called as Vendee)

The vendor is the absolute owner and possessor of the property admeasuring 150 SQ yards (One hundred fifty Square yards) of land situated in survey no.25 of Shameer Pet Village and Mandal, Ranga Reddy District, which is fully described in the schedule. అతను ఈ భూమిని తన తండ్రి మరణానంతరం **sole legal heir**గా వారసులుగా పొందాడు. అత్యవసర కుటుంబ మరియు వ్యక్తిగత అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని, విక్రేత ఈ ప్రాపర్టీపైని అన్ని **title, interests, rights**లను Rs.50,000/- (Fifty Thousand Only)కు కొనుగోలుదారుకు విక్రయించి**,** పూర్తి హక్కులు చేశాడు. Vendor **sale consideration** అందుకున్నాడు మరియు కొనుగోలుదారుకు ప్రాపర్టీ **possession** ఇచ్చాడు, దీనిని కొనుగోలుదారు acknowledge చేశాడు. ఇది ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన **assigned land** కాదు. Parties **Transfer of Property Act**లోని హక్కులు, బాధ్యతలను పాటించడానికి agree అయ్యారు.

Vendor

SCHEDULE OF PROPERTY

Property admeasuring one hundred fifty square yards of land bearing Survey no.25 of Shameerpet Village and Mandal, Ranga Reddy District and bounded as under:-
East: thirty feet road; West: House of Ravi Kiran;
North: twenty feet road; South: Sreenivas Reddy House;

VENDOR/PURCHASE

Enclosure: Sketch map of Site plan is enclosed.

4.6 RECORDING EVIDENCE

Meaning of the term Evidence:

The term **evidence** means a statement made on oath before the Court. ప్రతి **evidence** మూడు ముఖ్యమైన భాగాలుగా ఉంటుంది:

a) Examination-in-Chief: సాక్షిని పిలిచిన party అడిగే ప్రశ్నలు మరియు సాక్ష్యం. ఇందులో లీడింగ్ ప్రశ్నలు (Leading Questions) అడగకూడదు.

b) Cross-Examination: adverse party ద్వారా సాక్షి నుండి రాబట్టే సాక్ష్యం.

c) Re-Examination : cross-examination తర్వాత, సాక్షిని పిలిచిన party మళ్లీ ప్రశ్నలు అడగడం.

ఈ మూడు దశలు కలిసి న్యాయస్థానానికి నిజాన్ని నిర్ధారించడంలో సహాయపడతాయి.

Mode of Recording Evidence:

సివిల్ కేసులలో (Civil Case), ఆర్డర్ 18 రూల్ 4 (O.18 R.4) ప్రకారం, ప్రతి సాక్షి యొక్క ఎగ్జామినేషన్-ఇన్-చీఫ్ (Examination-in-chief) అఫిడవిట్ (affidavit) రూపంలో ఉండాలి. క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ (Cross-examination) మరియు రీ-ఎగ్జామినేషన్ (Re-examination) కోర్టు ద్వారా లేదా కోర్టు నియమించిన కమిషనర్ (commissioner) ద్వారా తీసుకోవాలి. క్రిమినల్ కేసులలో (Criminal Case) సాధారణంగా సాక్షి కోర్టుకు వచ్చి సాక్ష్యం ఇవ్వాలి except in S.138 Negotiable Instruments Act. సాక్షి యొక్క సాక్ష్యాన్ని (testimony) డిపోజిషన్ (Deposition) అంటారు. The names are referred to as **PW1, PW2, etc.** for prosecution in criminal cases and **DW1, DW2** for defense. Civil cases లో, plaintiff witnesses ను **PW's** మరియు defendant witnesses ను **DW's** అని పిలుస్తారు. Witness యొక్క evidence ను **Deposition** అంటారు.

Order: చీఫ్-ఎగ్జామినేషన్, క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్, ఆ తర్వాత రీ-ఎగ్జామినేషన్ (S.138 IEA). సెక్షన్ 139 IEA ప్రకారం, డాక్యుమెంట్‌ను (document) ఉత్పత్తి చేయడానికి పిలిచిన వ్యక్తి, సాక్షిగా పిలవబడే వరకు క్రాస్-ఎగ్జామిన్ చేయబడడు.

Marking: Marking అనేది ఏ document లేదా material object ను కోర్టు ముందు evidence లో భాగంగా చేయడం. ఈ process ను **marking** అంటారు. ఏ document లేదా object witness ద్వారా మాత్రమే marked చేయబడుతుంది, witness దానిని గుర్తించి authenticate చేస్తాడు. Marking చేయడం సాధ్యమే either **Examination-in-Chief** లో లేదా **Cross-Examination** లో. కానీ, ఏ case లో అయినా, document లేదా object marked చేయడానికి ముందు witness అది **genuine** లేదా **relevant** అని admit చేయాలి. Opposite party objection చెయ్యవచ్చు. Grounds for objection: 1) Document produced **secondary evidence** గా, proper justification లేకుండా. 2) Document **unduly stamped** అయి ఉండటం.

Once a document/object is marked through a witness, court assigns **specific identification name or number** witness మరియు document/object కి. ఇది trial record లో clarity మరియు proper reference కోసం అవసరం. Civil Rules of Practice మరియు Criminal Rules of Practice లో marking కి special rules ఉన్నాయి. ఈ rules identification, admission, మరియు use of documents/material objects as evidence ను guide చేస్తాయి. Proper marking వల్ల evidence పై reliance, accurate reference, మరియు authenticity preserved అవుతుంది.

Civil cases లో, documents plaintiff side ద్వారా marked అయితే, వాటిని **Ex.A1, Ex.A2, etc.** అని పిలుస్తారు. Defendant side ద్వారా marked అయితే, వాటిని **Ex.B1, Ex.B2, etc.** అని పిలుస్తారు. Criminal cases లో, prosecution side ద్వారా marked documents ను **Ex.P1, Ex.P2, etc.** అని పిలుస్తారు. Defendant side ద్వారా marked documents ను **Ex.D1, Ex.D2, etc.** అని పిలుస్తారు. ఈ marking system వల్ల documents ను trial లో సులభంగా refer చేసుకోవచ్చు మరియు proper record కోసం clarity ఉంచబడుతుంది.

Examination-in-Chief - (Direct Examination)

న్యాయవాది వృత్తిలో, సాక్ష్యం (evidence) సమర్పించడం మరియు ఎగ్జామినేషన్-ఇన్-చీఫ్ (Examination-in-Chief), అంటే డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్ (Direct Examination) నిర్వహించడం అత్యంత ముఖ్యమైన నైపుణ్యాలలో (skills) ఒకటి. డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్ యొక్క లక్ష్యం (goal) సాక్షిని (witness) దృష్టి కేంద్రంగా (centre of attention) ఉంచడం. సాక్షిని న్యాయవాది అడిగే ప్రశ్నల (questions) నైపుణ్యం వల్ల కాకుండా, సాక్షి ఇచ్చే సాక్ష్యం (testimony) యొక్క విధానం (manner) మరియు విషయం (content) కారణంగా అతను విశ్వసించబడతాడు (believed) మరియు గుర్తుంచుకోబడతాడు (remembered). న్యాయమూర్తి ఒక సాక్షి చాలా నమ్మశక్యంగా (particularly convincing) ఉన్నాడని గుర్తుంచుకుంటే, ఆ డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్‌ను ఎవరు నిర్వహించారో స్పష్టంగా తెలియకపోయినా, మీరు మీ పనిని సమర్థవంతంగా (well) చేసినట్లే. ఒక మంచి డైరెక్ట్ ఎగ్జామినర్ (Direct Examiner) ఒక ఫిల్మ్ డైరెక్టర్ (director of a film crew) లాంటివాడు. స్క్రిప్ట్‌కు (script) పరిమితం అయినప్పటికీ, అతను తన సొంత అప్రోచ్ (approach) మరియు దృక్పథాన్ని (perspective) ప్రొడక్షన్‌లోకి తీసుకురాగలడు. ప్రభావవంతమైన డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్‌లో ముఖ్యమైన అంశాలు (Elements) ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. Keep it Simple: న్యాయమూర్తికి ఈ సాక్ష్యం (testimony) ఇంతకు ముందు విని ఉండరు. నోటి మాటల సమాచారాన్ని (oral information) గ్రహించే (absorb) మరియు గుర్తుంచుకునే (retain) సామర్థ్యం ప్రతి వ్యక్తికి పరిమితంగా ఉంటుంది. శ్రద్ధ (Attention spans) 15 నుండి 20 నిమిషాల తర్వాత గణనీయంగా తగ్గుతుంది (drop significantly). కాబట్టి, ఎగ్జామినేషన్ చిన్నదిగా (short) మరియు దృష్టి కేంద్రీకరించి (focused) ఉండాలి. సాక్షి సాక్ష్యంలో కీలకమైన (critical) భాగం ఏదో ముందే నిర్ణయించుకుని, త్వరగా (quickly) ఆ పాయింట్‌కు చేరుకుని, దానిని సరిపోను (sufficiently) అభివృద్ధి చేసి, ఆపై ఆపేయండి (stop).

2. Organize Logically: డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్ లోని ముఖ్య అంశాలను నిర్ణయించిన తర్వాత, వాటిని ఒక తార్కిక క్రమంలో (logical order) అమర్చాలి. న్యాయమూర్తులు (Judges), ఇతరుల మాదిరిగానే, సంgఘటనలు (events) వాస్తవానికి జరిగిన (chronological order) క్రమంలో సమర్పించినట్లయితే వాటిని బాగా అర్థం చేసుకోగలరు. వ్యక్తిగత గాయాలు (personal injury) మరియు క్రిమినల్ కేసులలో (criminal cases) సాక్షులను ప్రశ్నించేటప్పుడు తరచుగా ఉపయోగించే మరియు తార్కికమైన (logical) క్రమం ఇది: వ్యక్తిగత నేపథ్యం (personal background); సంఘటన జరిగిన ప్రదేశం (Scene description); వివరణ చర్య (action) వివరణ; ఎగ్జిబిట్స్‌ను (Exhibits) ఉపయోగించి ముఖ్యాంశాలు (highlight) మరియు పునరావృతం (repeat) చేయడం; నష్ట పరిహారం (damages description) వివరణ (అవసరమైతే).

3. Use Introductory and Transition Questions: Introductory quesitons, న్యాయమూర్తులను ఏమి ఆశించాలి (expect what) మరియు ఏమి ఆశించకూడదు (expect what not) అనే దాని గురించి వారికి తెలియజేస్తాయి. **Transition questions-** సైన్ పోస్టులు (sign posts) లాగా పనిచేస్తాయి. సాక్షి అనేక అంశాలపై సాక్ష్యం (testimony) ఇవ్వబోతున్నప్పుడు, ఒక అంశంపై ప్రశ్నలు ముగిశాయని మరియు తదుపరి అంశం ప్రారంభం (begin) కాబోతోందని న్యాయమూర్తులకు పరివర్తన ప్రశ్నలు తెలియజేస్తాయి. అవి పుస్తకంలోని చాప్టర్ హెడ్డింగ్‌ల (chapter heading) వలె పనిచేసి, డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్‌ను అనుసరించడం సులభతరం చేస్తాయి.

4. Introduce Witness and Develop Background: ఒక సాక్షి (witness) స్టాండ్‌లోకి (witness stand) వచ్చినప్పుడు, న్యాయమూర్తి (Judge) మనస్సులో మూడు ప్రశ్నలు మెదులుతాయి: "ఆమె ఎవరు?" (Who is she?), "ఆమె ఎందుకు ఇక్కడ ఉంది?" (Why is she here?), మరియు "నేను ఆమెను ఎందుకు నమ్మాలి?" (Why should I believe her?).

5. **Credibility:** న్యాయమూర్తి విశ్వసనీయతను (credibility) అంచనా వేయడానికి సాక్షి గురించి కొంచెం తెలుసుకోవాలనుకుంటారు. వివాహం (married) అయిందని, పిల్లలు (children) ఉన్నారని, బాధ్యతాయుతమైన ఉద్యోగం (responsible job) ఉందని

చూపించే కొన్ని సాధారణ ప్రశ్నలు సాక్షి పరిణతి చెందిన, బాధ్యతాయుతమైన వ్యక్తి (mature, responsible person) అని చూపుతాయి. సాక్షి తన ఉద్యోగం (job) లేదా కుటుంబం (family) గురించి మాట్లాడేలా చేయడం ద్వారా న్యాయమూర్తికి సాక్షిపై ఒక "ఫీల్" (feel) ఏర్పడుతుంది. పర్సనల్ ఇంజరీ కేసులోని ప్లెయింటిఫ్ (plaintiff), క్రిమినల్ కేసులోని డిఫెండెంట్ (defendant) వంటి కీలక సాక్షులు (Key witnesses) త్రిమితీయంగా (three-dimensional) కనిపించాలి, అప్పుడే న్యాయమూర్తికి వారిపై వాస్తవ అవగాహన (real sense) లభిస్తుంది.

సాక్షి కోర్టు గదిలోకి (court room) అడుగు పెట్టినప్పటి నుండి బయలుదేరే వరకు శబ్దరహిత సంకేతాలు (nonverbal clues) కూడా కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. సాక్షి ధరించే clothes న్యాయమూర్తికి సాక్షి కోర్టు (Court) హాజరును (seriously) తీసుకుంటున్నారనే భావనను ఇవ్వాలి. సాక్షి ఎలా కోర్టు లోకి ప్రవేశిస్తారు, సాక్షి స్టాండ్‌కి ఎలా నడుస్తారు, ప్రమాణం (oath) ఎలా తీసుకుంటారు, మరియు ఐ కాంటాక్ట్ (eye contact) ఎలా మెయింటైన్ చేయాలి వంటి వాటిని ముందే రిహార్సల్ చేసుకోవాలి.

6. Set the Scene: న్యాయమూర్తులు (Judges) వార్తలలో (evening news) చూసే 5 నుండి 15 సెకన్ల సౌండ్ బైట్స్ (sound bites) లో సమాచారాన్ని పొందడానికి అలవాటు (accustomed) పడ్డారు. అందుకే, సాధారణం (general) నుండి నిర్దిష్టానికి (specific) వెళ్లాలి. ఒక జూమ్ లెన్స్ (zoom lens) పనోరమిక్ వీక్షణతో (panoramic view) ప్రారంభించి, ఆపై వివరాలపై (details) జూమ్ ఇన్ (zoom in) చేసినట్లుగా వివరించండి. Llocation మరియు ఆ సమయంలో ఉన్న లైటింగ్ పరిస్థితుల (lighting conditions) యొక్క సాధారణ వివరణ (general description) ఇవ్వండి. స్ట్రీట్ ఎంత వెడల్పుగా ఉంది, ప్రమాదం జరిగిన ప్రదేశం నుండి సాక్షి ఎంత దూరంలో ఉన్నాడు వంటి నిమిషం వివరాలను (minute details) క్రాస్ ఎగ్జామినర్ (cross examiner) అడగడానికి వదిలివేయండి. సంఘటనా స్థలాన్ని సాక్షి కోణం (point of view of the witness) నుండి వివరించడం ద్వారా, న్యాయమూర్తికి ఆ దృశ్యాన్ని (scene) ఒక ప్రత్యేక దృక్పథం (perspective) నుండి చూసే అవకాశం లభిస్తుంది.

7. Recreate the Action: ప్రభావవంతమైన డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్ లో సాక్షి ద్వారా చర్యను పునఃసృష్టి (recreate the action) చేయడం చాలా ముఖ్యం, తద్వారా న్యాయమూర్తి సంఘటనను (event) సాక్షి ద్వారా అనుభూతి (experience) చెందగలరు. ఈ ప్రక్రియలో నాలుగు ప్రాథమిక అంశాలు ఉన్నాయి:

a) Point of View: Judge చర్యను లాభదాయకమైన దృక్పథం (advantageous point of view) నుండి చూడటానికి వీలుగా డైరెక్ట్ ఎగ్జామ్‌ను నిర్వహించాలి. ఇది సాధారణంగా సాక్షి కళ్ళ (eye of the witness) ద్వారా ఉంటుంది. ఈ రకమైన సాక్ష్యం (testimony) న్యాయమూర్తిని కారులో వెనుక సీటులో (back seat of the car) ఉంచినట్లు, ప్లెయింటిఫ్ (plaintiff) చూసేదాన్ని చూసినట్లు అనిపిస్తుంది.

b) Pace: Pace అనేది ఎగ్జామినేషన్ వేగాన్ని (speed of the examination) నియంత్రించడం. ఇది సాక్షి సాక్ష్యం (testimony) విషయంలో చాలా ముఖ్యం. పేస్‌ను నియంత్రించడం ద్వారా, సంఘటన జరిగిన వేగాన్ని (rate) న్యాయమూర్తికి అనుభూతిని ఇవ్వవచ్చు.

c)Sensory Language: Language simple ఉండాలి, తద్వారా న్యాయమూర్తులు అర్థం చేసుకోగలరు. అంతేకాకుండా, భాష సెన్సరీ (sensory)గా ఉండాలి, తద్వారా అది సజీవంగా (vivid) మరియు గుర్తుండిపోయేలా (memorable) మారుతుంది.

d) పదాల ఎంపిక**:** సరళమైన పదాలు (simple words) మరియు పదబంధాలను (phrases) ఎంచుకోవాలి. ప్రశ్నలను (questions) రూపొందించే విధానం (phrased) సమాధానంపై (answer) గణనీయమైన ప్రభావాన్ని (significant impact) చూపుతుందని మానసిక అధ్యయనాలు (psychological studies) నిరూపించాయి.

e) Present Tense: లాయర్ ప్రశ్నలలో మరియు సాక్షి సమాధానాలలో రెండింటిలోనూ ప్రెజెంట్ టెన్స్ (Present Tense) ను ఉపయోగించడం అనేది ఒక నాటకీయ సంఘటనను (dramatic event) పునఃసృష్టించడానికి (recreate) ఒక ప్రభావవంతమైన టెక్నిక్ (technique). ఇది న్యాయమూర్తిని కథలో భావోద్వేగంగా పాల్గొనేలా (emotionally involved) చేస్తుంది.

అదనపు అంశాలు **(Additional Elements):**

a) డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్‌లో సాధారణంగా లీడింగ్ ప్రశ్నలను (leading questions) నివారించాలి, సాక్షి స్వయంగా (himself) వాస్తవాలను చెప్పడానికి ప్రోత్సహించాలి (encourage).

b) సాక్షిని వివరంగా (explain) మాట్లాడటానికి అనుమతించాలి.

c) మీ కేసుకు (case) ఉన్న ఏవైనా బలహీనతలు (weakness) లేదా సాక్షి యొక్క బలహీనతలను స్వచ్ఛందంగా (volunteer) బయటపెట్టడం ద్వారా, క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌లో (Cross-examination) వాటి ప్రభావం తగ్గుతుంది.

d) ఎగ్జిబిట్స్‌ను (Exhibits - పత్రాలు, ఫోటోలు మొదలైనవి) ఉపయోగించడం ద్వారా వాస్తవాలను (facts) ముఖ్యాంశాలుగా (highlight) చూపవచ్చు మరియు సారాంశం (summarise) చేయవచ్చు.

ఈ టెక్నిక్స్ (techniques) ను అనుసరించడం ద్వారా, న్యాయవాది తమ డైరెక్ట్ ఎగ్జామినేషన్‌ను కేసుకు అనుకూలంగా, న్యాయమూర్తిని విశ్వసించేలా (trustworthy) మరియు ప్రభావవంతంగా (effective) నిర్వహించగలరు.

Cross-Examination - Principles

I. సిద్ధత & వ్యూహం (Preparation & Strategy)

1. Meticulous preparation before trial: క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్‌లో విజయం కోసం విచారణకు ముందే అత్యంత జాగ్రత్తగా, లోతుగా సిద్ధం కావాలి. కేసులోని అన్ని వాస్తవాలు, సాక్ష్యాలు, చట్ట పాయింట్లు, మరియు ప్రత్యర్థి వాదనలను పూర్తిగా అర్థం చేసుకోవాలి. పక్కా తయారీ విచారణ సమయంలో అపారమైన ఆత్మవిశ్వాసాన్ని అందిస్తుంది, ఇది సరైన ప్రశ్నలు వేయడానికి కీలకం.

2. Acquire command over the case of your opponent: మీరు వాదిస్తున్న కేసులోని ప్రతివాది యొక్క వాదనపై పూర్తి అవగాహన మరియు నియంత్రణ కలిగి ఉండాలి. వారి సాక్ష్యాలు, పత్రాలు మరియు వాదనలను పూర్తిగా పరిశీలించాలి. ఇది వారి బలహీనతలు లేదా వ్యత్యాసాలను గుర్తించి, సమర్థవంతంగా ప్రశ్నించడానికి మీకు సహాయపడుతుంది.

3. **Have a clear idea of your case theory:** మీ కేసు సిద్ధాంతం (Case Theory), అంటే మీరు న్యాయమూర్తిని ఒప్పించాలనుకుంటున్న ప్రధాన కథాంశం, దానిపై మీకు స్పష్టమైన ఆలోచన ఉండాలి. మీ ప్రశ్నలు, వాదనలు మరియు విధానం ఈ కేంద్రీకృత సిద్ధాంతాన్ని నిరూపించే దిశగా మాత్రమే ఉండాలి.

4. **Identify how the witness can harm or help your case - identify it:** మీరు ప్రశ్నించే సాక్షి మీ కేసుకి ఏ విధంగా నష్టం చేయగలరు లేదా సహాయం చేయగలరనేది ముందుగానే అంచనా వేయాలి. సాక్షి చెప్పే విషయాలు మీ వాదనకు అనుకూలమా లేదా ప్రతికూలమా అని గుర్తించి, దానికి అనుగుణంగా ప్రశ్నించడానికి మీ వ్యూహాన్ని రూపొందించుకోవాలి.

5. **Know every witness has a boiling or melting point:** ప్రతి సాక్షికి ఉద్రేకం (Boiling Point) లేదా ఆందోళన (Melting Point) వచ్చే ఒక బలహీనత ఉంటుంది. దానిని గుర్తించడం చాలా ముఖ్యం. ఈ పాయింట్‌ను తెలుసుకోవడం ద్వారా, మీరు సాక్షిని అదుపులోకి తీసుకోవచ్చు లేదా మీకు అనుకూలమైన సమాధానాలు రాబట్టడానికి సరైన సమయాన్ని ఎంచుకోవచ్చు.

6. **Strictly know which questions should not be asked:** ఏ ప్రశ్నలు అడగకూడదో అనే దానిపై ఖచ్చితమైన అవగాహన ఉండాలి. జవాబు మీకు తెలియని ప్రశ్నలు లేదా ప్రతికూల సమాధానం వచ్చే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నలను ఖచ్చితంగా మానుకోవాలి. అనవసరమైన ప్రశ్నలతో కేసులో నష్టాన్ని నివారించడం సమర్థతకు సూచిక.

7. **Do not repeat what was already covered in examination-in-chief:** సాక్షి ఇప్పటికే ఎగ్జామినేషన్-ఇన్-చీఫ్ (Examination-in-chief) సమయంలో చెప్పిన విషయాలను తిరిగి పునరావృతం చేయకూడదు. ఇది క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ సమయాన్ని వృథా చేస్తుంది మరియు న్యాయమూర్తికి చిరాకు కలిగిస్తుంది. కేవలం కొత్త అంశాలపై లేదా సాక్షి పొరపాట్లపై దృష్టి కేంద్రీకరించాలి.

8. **Questions shall focus on facts central to the case:** క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్‌లో ప్రశ్నలు కేసుకు అత్యంత కేంద్రమైన వాస్తవాలపై (Facts Central to the Case) మాత్రమే దృష్టి సారించాలి. చిన్న చిన్న, అప్రధానమైన అంశాలపై దృష్టి పెట్టడం వలన ముఖ్యమైన పాయింట్లు పక్కదారి పట్టే అవకాశం ఉంటుంది. మీ ప్రశ్నలు మీ కేసు సిద్ధాంతాన్ని బలపరచాలి.

II. ప్రశ్నించే విధానం (Questioning Technique)

1. Never ask a question unless you get a favorable answer: మీరు అనుకూలమైన సమాధానం పొందుతారని ఖచ్చితంగా తెలిసినంత వరకు ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ప్రశ్న అడగవద్దు. ప్రతికూల సమాధానం మీ కేసుపై తీవ్ర ప్రభావం చూపవచ్చు. కాబట్టి, ప్రతి ప్రశ్నకు ముందు దాని ఫలితం గురించి జాగ్రత్తగా అంచనా వేసుకోవాలి. 'అవును' లేదా 'కాదు' ప్రశ్నలనే అడగండి: సాక్షిని నియంత్రించడానికి, మీరు అడిగే ప్రశ్నలు కేవలం 'అవును' లేదా 'కాదు' అని మాత్రమే సమాధానం ఇవ్వడానికి వీలుగా ఉండేలా చూసుకోవాలి. విస్తృతమైన వివరణలు వచ్చే ప్రశ్నలను అడగడం మానుకోవాలి. ఇలా చేయడం ద్వారా స్పష్టత లభిస్తుంది మరియు సాక్షి అదుపులో ఉంటారు.

2. Each question should focus on a single fact:: ప్రతి ప్రశ్న ఒకే ఒక వాస్తవం (Single Fact) పై మాత్రమే దృష్టి సారించాలి. ఒకే ప్రశ్నలో అనేక వాస్తవాలను ఇరికించడం వలన సాక్షి గందరగోళానికి గురయ్యే అవకాశం ఉంది, లేదా మీకు స్పష్టమైన జవాబు రాకపోవచ్చు. ప్రశ్నలు ఎల్లప్పుడూ సరళంగా ఉండాలి. ప్రశ్నలు సరళంగా, స్పష్టంగా ఉండాలి: ప్రశ్నలను సరళంగా (Simple), స్పష్టంగా (Clear), తటస్థంగా (Neutral) మరియు ఖచ్చితమైన (Precise) పద్ధతిలో రూపొందించాలి. ప్రశ్న యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు అర్థం సాక్షికి మరియు న్యాయమూర్తికి సులభంగా మరియు త్వరగా అర్థమయ్యేలా ఉండాలి.

3. వాదనకు దిగే (Argumentative), అసంబద్ధమైన (Irrelevant), అసభ్యకరమైన లేదా అవమానకరమైన (Insulting) ప్రశ్నలు వేయడం పూర్తిగా మానుకోవాలి. ఈ రకమైన ప్రశ్నలు కోర్టులో వాతావరణాన్ని దెబ్బతీసి, మీ వృత్తి నైతికతను తగ్గిస్తాయి.

4. **If the court objects, withdraw the question:** న్యాయస్థానం మీ ప్రశ్నకు అభ్యంతరం (objects) చెబితే, ఆ ప్రశ్నను వెంటనే ఉపసంహరించుకోవడం ఉత్తమం. కోర్టు నిర్ణయాన్ని గౌరవించాలి. దీనిపై అనవసరంగా వాదించడం వలన కేసులో ప్రయోజనం ఉండకపోవచ్చు.

5. Re-frame the withdrawn question: మీరు ఉపసంహరించుకున్న ప్రశ్నలను తరువాత మళ్లీ ప్రయత్నించడానికి, వాటిని సూక్ష్మంగా (Subtly) వేరే విధంగా రూపొందించండి (Reframe). ఈ కొత్త ప్రశ్న పద్ధతి కోర్టు అభ్యంతరాన్ని అధిగమించేలా మరియు మీ పాయింట్‌ను వదులుకోలేదని తెలియజేసేలా ఉండాలి.

III. సాక్షి విశ్వసనీయత (Witness Credibility)

1. Put denials and suggestions to assert your case: మీ కేసు వాదనను బలంగా నిరూపించడానికి, సాక్షికి తిరస్కరణలు (Denials) మరియు సూచనలు (Suggestions) అందించండి. అంటే సాక్షి చెప్పినదానికి విరుద్ధంగా మీ వాదనను సూచించే ప్రకటనలు చేసి, మీ వైపు కథనాన్ని కోర్టు రికార్డులో నమోదు చేయాలి.

2. **Highlight the witness's interest to the case:** సాక్షికి కేసుపై ఉన్న వ్యక్తిగత ఆసక్తిని (Interest to the case) బహిరంగంగా నొక్కి చెప్పండి. సాక్షికి మరియు మీ ప్రతివాదికి మధ్య ఉన్న వ్యక్తిగత లేదా ఆర్థిక సంబంధాలను ఎత్తి చూపడం ద్వారా, సాక్షి మాటలపై ఉన్న విశ్వసనీయతను తగ్గించవచ్చు.

3. Show the witness lacks personal knowledge: సాక్షికి తాము చెప్పే విషయాలపై వ్యక్తిగత జ్ఞానం (Personal Knowledge) లేదా ప్రత్యక్ష సమాచారం లేదని నిరూపించండి. అంటే, సాక్షి కేవలం ఊహించి లేదా ఇతరుల నుండి విన్న విషయాలను మాత్రమే చెబుతున్నారని నిరూపించడానికి ప్రయత్నించాలి.

4. **Expose gaps or flaws in the witness's story:** సాక్షి కథనంలో ఉన్న ఖాళీలు (Gaps) లేదా పొరపాట్లను (Flaws) బహిరంగంగా చూపించండి. కాలక్రమం, స్థానం లేదా ఇతర వివరాలలో సాక్షి మాటల్లో ఉన్న వ్యత్యాసాలను చూపించడం ద్వారా వారి విశ్వసనీయతను ప్రశ్నించవచ్చు.

5. **Note omissions to demonstrate inconsistencies:** ముఖ్యమైన విషయాలను సాక్షి చెప్పడంలో వదిలివేసిన మినహాయింపులను గమనించండి. ఇది వారి మునుపటి ప్రకటనలలో మరియు ప్రస్తుత సాక్ష్యంలో ఉన్న అసంబద్ధతలను (Inconsistencies) నిరూపించడానికి కీలకమైన ఆధారంగా ఉపయోగపడుతుంది.

IV. ప్రవర్తన **&** ముగింపు **(Conduct & Conclusion)**

1. **Keep C.E brief, focused, and effective:** క్లుప్తంగా, లక్ష్యంగా మరియు ప్రభావవంతంగా ఉంచండి:_క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్‌ను క్లుప్తంగా (Brief), దృష్టి కేంద్రీకరించి (Focused), మరియు ప్రభావవంతంగా (Effective) ఉంచండి. అనవసరంగా దానిని సాగదీయడం వలన దాని ప్రభావం తగ్గుతుంది. మీ ప్రధాన లక్ష్యాలను చేరుకున్న తర్వాత ఆపడం మంచిది.

2. Speak and act confidently before the judge and witness: న్యాయమూర్తి మరియు సాక్షి ముందు ఆత్మవిశ్వాసంతో (Confidently) మాట్లాడండి మరియు వ్యవహరించండి. మీ శరీర భాష మరియు స్వరంలో నిశ్చయత ఉండాలి. ఈ ఆత్మవిశ్వాసం మీ వాదనకు బలాన్నిస్తుంది మరియు కోర్టులో మీకు గౌరవాన్ని పెంచుతుంది.

3. **Stay calm and handle surprises smoothly:** క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ సమయంలో ప్రశాంతంగా (Stay Calm) ఉండండి. సాక్షి నుండి లేదా మీ ప్రత్యర్థి నుండి వచ్చే ఆశ్చర్యకరమైన (Surprises) విషయాలను కూడా సున్నితంగా (Smoothly) నిర్వహించండి. కంగారు పడకుండా, తార్కికంగా ఆలోచించి ప్రతిస్పందించడం ముఖ్యం.

4. **Keep cross-examination professional, not theatrical:** క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ సమయంలో ఎప్పుడు మౌనం (Silence) పాటించాలో తెలుసుకోవడం ఒక ముఖ్యమైన వ్యూహం. ముఖ్యంగా సాక్షి సమాధానం ఇచ్చిన తర్వాత కొంతసేపు ఆగి ఉండడం వలన, వారు మరింత సమాచారాన్ని బయటకు చెప్పే అవకాశం ఉంటుంది.

5. **Keep cross-examination professional, not theatrical:** క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్‌ను ఒక వృత్తిపరమైన (Professional) పద్ధతిలో నిర్వహించాలి. దానిని నాటకీయంగా (Not Theatrical) మార్చకూడదు. అతిగా వ్యవహరించడం లేదా భావోద్వేగాలను ఉపయోగించడం కంటే, వాస్తవాలు మరియు చట్టపరమైన ఆధారాలపై దృష్టి పెట్టడం ఉత్తమం.

4.7 APPRECIATION OF EVIDENCE

Appreciation of Evidence అంటే court ముందు ఉంచబడిన oral evidence, documentary evidence, మరియు other matters ను జాగ్రత్తగా, సమగ్రంగా examine చేసి, facts in issue true or false అనే విషయంపై నిర్ణయానికి రావడం. It is essentially a decision-making process. ఈ ప్రక్రియలో court applies prudent man's logical reasoning and judgment. It means witness credibility మరియు reliability ఆధారంగా evidence ను assess చేస్తుంది. It involves assessing the credibility and reliability of witnesses, అలాగే evidence లో కనిపించే discrepancies, contradictions, మరియు omissions ను verify చేయడం. Finally, justice deliver చేయడానికి, court evidence పై logical reasoning తో reasoned decision తీసుకుంటుంది. Evidence appreciate చేయడం అనేది అత్యంత కీలకమైన decision-making step. For appreciation, evidence ను క్రింది కోణాల్లో చూడాలి:

1. What are the admitted facts in the case?
2. What are the disputed facts?
3. Are the disputed facts covered under the principle of Judicial Notice?
4. Are the disputed facts affected by the principle of Estoppel?
5. Are the facts governed by the rules of Presumption?
6. On whom does the burden of proof lie?
7. Is the witness competent to testify?
8. Are the facts testified admissible and credible?

ADMITTED FACTS

1. కోర్ట్‌కు నిర్ణయం తీసుకోవాల్సిన అంశాలు (issues or points for determination) గురించి స్పష్టమైన అవగాహన ఉండాలి. ఈ స్పష్టత వల్ల, ఏ వాస్తవాలను (facts) సాక్ష్యపూర్వకంగా నిరూపించవలసినవో, ఏ వాస్తవాలను నిరూపించనవసరంలేదో గుర్తించగలుగుతుంది. కారణం ఏమిటంటే, **BSA** సెక్షన్ **53** ప్రకారం, ఏవైనా వాస్తవాలు (facts) అభ్యర్థులు (parties) చేత అంగీకరించబడ్డాయంటే, వాటిని కోర్టులో నిరూపించాల్సిన అవసరం ఉండదు. ఒక కేసులో party స్పష్టంగా లేదా పరోక్షంగా ఏదైనా fact ను admit చేస్తే, ఆ fact ను మళ్లీ prove చేయాల్సిన అవసరం ఉండదు. Admissions pleadings లో, documents లో లేదా court ముందు oral statements రూపంలో ఉండవచ్చు. అయితే, law ఒక fact ను తప్పనిసరిగా writing లోనే prove చేయాలని నిర్దేశించిన సందర్భాలలో, oral admissions ను accept చేయరాదు. Admitted facts ను proved గా పరిగణించడం వల్ల court వివాదాస్పద అంశాలపై మాత్రమే దృష్టి సారించి, సమర్థవంతమైన మరియు వేగవంతమైన న్యాయం అందించగలుగుతుంది.

JUDICIAL NOTICE

2. Judicial Notice అంటే, కోర్టు కొన్ని సాధారణంగా తెలిసిన వాస్తవాలను (facts of common knowledge) లేదా చట్టం ద్వారా గుర్తించబడిన విషయాలను, ప్రత్యేకంగా సాక్ష్యం కోరకుండా స్వయంగా గుర్తించడం. ఇటువంటి వాస్తవాలను prove చేయాల్సిన అవసరం ఉండదు. Section 56 of the Evidence Act ప్రకారం, కోర్టు judicial notice తీసుకునే విషయాలు నిరూపణకు అవసరం లేదు. ఉదాహరణకు, చట్టాలు అమలులో ఉన్నాయని, ప్రభుత్వ విభాగాల ఉనికి, క్యాలెండర్ తేదీలు, లేదా భౌగోళిక వాస్తవాలు వంటి విషయాలను కోర్టు స్వయంగా గుర్తిస్తుంది. ఈ సూత్రం న్యాయ ప్రక్రియను సులభతరం చేసి, సమయాన్ని ఆదా చేస్తుంది.

ESTOPPEL

3. Estoppel అంటే ఒక party ఒక fact ను accept చేసి, ఆ acceptance కు విరుద్ధంగా తర్వాత స్వయంగా claim చేయలేని legal principle. ఇది fairness మరియు justice కోసం ఉపయోగించబడుతుంది. Estoppel ద్వారా parties ను contradictory claims చేయకుండా న్యాయం సులభతరం అవుతుంది. Examples: ఒక landlord tenant కి property ఇచ్చి, తరువాత tenant ని eject చేయాలని claim చేయకపోవడం. ఒక party ఫాక్ట్స్ ను acknowledge చేసి, court లో వ్యతిరేకంగా వివాదం చేయకపోవడం.

PRESUMPTION

4. Presumption అంటే, కొన్ని ఇప్పటికే నిరూపితమైన వాస్తవాల (proved facts) ఆధారంగా న్యాయస్థానం తీసుకునే అనుమానం లేదా తర్కపూర్వక నిర్ణయం (inference). ఇది Proof కు ఒక short cut లాంటిది. Presumptions ద్వారా కోర్టు ప్రతి విషయాన్ని ప్రత్యేకంగా నిరూపించాల్సిన అవసరం లేకుండా, చట్టం అనుమతించిన మేరకు నిర్ణయం తీసుకోగలుగుతుంది. Presumptions are three kinds:

i)May Presume: ఈ సందర్భంలో, కోర్టుకు ఒక fact ను presume చేయాలా లేదా అన్నది విచక్షణాధికారం (discretion) ఉంటుంది. Court కావాలంటే presume చేయవచ్చు, లేకపోతే proof కోరవచ్చు. ఉదాహరణ: a) సాధారణ మానవ ప్రవర్తన ఆధారంగా కోర్టు కొన్ని విషయాలను presume చేయవచ్చు. B) ఒక లేఖ సరైన చిరునామాకు పోస్టు చేయబడితే, అది అందుకున్నదని presume చేయవచ్చు.

ii)Shall Presume: ఇక్కడ, చట్టం కోర్టుకు ఆ fact ను తప్పనిసరిగా presume చేయాలని ఆదేశిస్తుంది, కానీ వ్యతిరేక పక్షానికి ఆ presumption ను ఖండించే అవకాశం ఉంటుంది. ఉదాహరణ: ప్రభుత్వ అధికారిక పత్రాల నిజత్వాన్ని కోర్టు presume చేయాలి. సర్టిఫైడ్ కాపీ నిజమైనదని కోర్టు తప్పనిసరిగా presume చేయాలి, అయితే వ్యతిరేక పక్షం దాన్ని rebut చేయవచ్చు.

iii)Conclusive Proof: ఇది అత్యంత బలమైన presumption. ఒక fact ను conclusive proof గా చట్టం ప్రకటిస్తే, దానికి వ్యతిరేకంగా ఎటువంటి సాక్ష్యాన్నీ అనుమతించరు. ఉదాహరణ: చెల్లుబాటు అయ్యే వివాహంలో జన్మించిన శిశువు చట్టబద్ధమైన సంతానమే. దీనికి వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి proof ను కోర్టు స్వీకరించదు.

BURDEN OF PROOF

Burden of proof trial లో fairness, logical reasoning, మరియు proper decision-making కోసం ప్రథమ సాధనం. ఇది court ను వివాదాస్పద అంశాలను focus చేయించడంలో, trial ను సమర్థవంతంగా conduct చేయడంలో సహాయపడుతుంది. Burden of proof అనేది appreciation of evidence లో మొదటి మరియు ముఖ్యమైన సాధనం. ఇది court కు దిశ చూపుతుంది - ఏ party వాస్తవాలను నిరూపించాలి. ఎవరు తన legal right లేదా ఇతరుని liability ను court లో assert చేస్తారో, ఆ party అదే నిరూపించాల్సిన బాధ్యత ఉంటుంది. నిరూపించలేకపోతే, ఆ party case లేదా అతని version ను court disbelieve చేస్తుంది, మరియు verdict నిరూపించని facts ఆధారంగా తీసుకుంటుంది. ఒక fact నిరూపణ మరొక fact పై ఆధారపడి ఉంటే, latter fact ను prove చేయాల్సిన burden కూడా అదే partyపై ఉంటుంది. కానీ కొన్ని exceptions ఉన్నాయి, ఇవి party ని నిరూపణ బాధ్యత నుంచి ఉపశమనం ఇస్తాయి. ఇవి: admitted facts, judicial notice, estoppel, presumptions.

COMPETENCY

కోర్టులో వాస్తవాలను సాక్ష్యంగా సమర్పించడానికి సాక్షి competent person కావాలి. మొదటి మరియు ముఖ్యమైన qualification witness కోసం మానసిక సామర్థ్యం (mental capability). అంటే, S.124 BSA ప్రకారం, witnessకు ప్రశ్నలను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు సమర్థవంతమైన rational సమాధానాలు ఇవ్వడానికి సామర్థ్యం ఉండాలి. తదుపరి, witnessకు చట్టం ప్రకారం సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి explicitly నిషేధం ఉండకూడదు. కాబట్టి, కొన్ని సందర్భాల్లో వ్యక్తి mental capability కలిగి ఉన్నా, చట్టం అతన్ని సాక్ష్యం చెప్పడంలో నిరోధిస్తుంది. ఈ నియమం S.124 నుండి S.137 BSA వరకు స్పష్టంగా చూడవచ్చు.

Admissibility and Credibility

కోర్టులో సమర్పించదలచిన fact relevant మరియు admissible అయ్యే మాత్రమే సరిపోదు; అది credibility అనే test ను కూడా meet చేయాలి. కోర్టు ఏదైనా fact ను నమ్మే ముందు, అది credible (నమ్మదగినది) అని పరిశీలిస్తుంది. అందువల్ల, ఒక lawyer కు credibility అంటే ఏమిటి, ఏ సందర్భాల్లో fact credible అవుతుంది, court ఏ పరిస్థితుల్లో ఆ fact ను accept చేస్తుంది అన్న విషయాలు స్పష్టంగా తెలుసుకోవాలి.

Relevancy → ఏం prove చేయాలో నిర్ణయిస్తుంది

Admissibility → ఎలా prove చేయాలో నిర్ణయిస్తుంది

Credibility → relevant & admissible fact ను court నమ్మేలాగా మార్చుతుంది

ఇది lawyer కి facts ను సమర్థంగా present చేసేందుకు, challenges anticipate చేయడానికి, మరియు court కు నిజాన్ని అంచనా వేసేందుకు సహాయపడుతుంది. అందుకే, client interrogation ఎల్లప్పుడూ Relevancy + Admissibility + Credibility ఆధారంగా జరగాలి. కోర్టు facts ను prudent man's test ప్రకారం పరిగణిస్తుంది. అందువల్ల, facts credibility ను multiple angles నుండి పరిశీలించాలి. క్రింది కొన్ని tools చట్టం అందిస్తున్నవి, వాటి ద్వారా credibility ను పరీక్షించవచ్చు:

1.Fact కేసు facts యొక్క logical framework లో సరిపోతుందా?

2. Fact సరిపడే corroboration తో support అవుతున్నదా?

3. Fact లో ఏ contradictions లేదా omissions ఉన్నాయా?

4. Fact natural human nature & conduct కి సరిపోతుందా?

5. Fact common course of natural events తో match అవుతున్నదా?

6. ఏమైనా discrepancies ఉన్నాయా?ఆ fact పై other side యొక్క viewpoint ఏమిటి?

7. Other side ద్వారా fact ను stronger evidence తో attack చేయవచ్చా?

13. Witness మరియు document మధ్య relation ఏమిటి?

14. Secondary evidence ఎందుకు produce చేస్తున్నారు?

16. Witness యొక్క veracity, identity, character & social position ఏమిటి?

18. Witness యొక్క personal knowledge source ఏమిటి?

KINDS OF EVIDENCE

Appreciation of Evidence కోసం మనం సాక్ష్యాన్ని క్రింది కోణాల నుండి అధ్యయనం చేయాలి: Substantive Evidence, Corroborative Evidence and Contradictory Evidence.

Substantive evidence అంటే court ముందు witness ద్వారా ఇచ్చిన oral testimonies, dying declaration. వీటిని ఆధారంగా తీసుకొని conviction లేదా decree ఇవ్వవచ్చు, provided such evidence relevant మరియు admissible అవ్వాలి.

Corroborative Evidence (S.160 BSA): అంటే witness earlier statement, recorded version, లేదా document ను support చేసే సాక్ష్యం. Corroboration evidence కి value పెంచుతుంది, consistency చూపిస్తుంది & court ఆ సాక్ష్యంపై act చేయవచ్చు.

Contradictory Evidence (S.148 BSA): అంటే witness court ముందు ఇచ్చిన statement/ recorded documentకి contraగా చెప్పడం. Contradiction సాక్ష్యానికి value తగ్గిస్తుంది, consistency లేకపోవడం వల్ల court కు act చేయడం safe కాదు. ఒక material omission కూడా contradiction గా పరిగణించబడుతుంది. Witness ను కేవలం తన previous recorded version తో corroborate లేదా contradict చేయవచ్చు, ఇతరవారితో కాదు. Witness ను అతని **previous statements** గురించి, writing చూపకుండా కూడా క్రాస్-ఎగ్జామైన్ చేయవచ్చు. కానీ, witness యొక్క previous statements in writing ను **contradict** చేయాలంటే (adverse evidence గా ఉపయోగించడానికి), **witness** కి చూపించి, contradiction explain చేసే అవకాశం ఇవ్వాలి. Witness admit చేస్తే, అది contradiction అవుతుంది. Witness earlier version ను dispute చేస్తే, అది **investigating officer** (statement record చేసిన వ్యక్తి) కు చెప్పాలి. సాధారణంగా, investigating officer **court** లో **witness testimony untrue** అని depose చేస్తారు. Then that witness statement contradiction అవుతుంది.

Use of Contradictions: Evidenceలో contradictions ఉంటే, అవి witness credibility ను ప్రభావితం చేస్తాయి. Court contradictions వల్ల witness evidence ను reject చేయవచ్చు. Accused కాపాడడానికి contradictions and Witness reliability మరియు credit challenge చేయడానికి ఉపయోగపడతాయి. The land mark judgments are: Vishnu Naryan Moger v. The Karnataka State,1996CrLJ1121(Kant) and Baladin v. State of U.P., AIR1956SC181.

Omission: Material fact ను **FIR, S.180 BNSS, S.183 BNSS statements** లో not mentioned, కానీ witness box లో mention చేయడం. S.180 BNSS statements లో omission **contradiction** అవుతుందో లేదో **fact dependent**. Supreme Court held that (a) Omissions, unless necessary implication ద్వారా statement భాగంగా ఉన్నవిగా భావించబడకపోతే, contradiction కోసం ఉపయోగించలేరు; (b) Omission **important features** పై ఉండాలి.

Section 181 BNSS ప్రకారం, police officer writing లోకి తీసుకోని statements contradiction కోసం ఉపయోగించలేవు. కానీ, **implicitly part of recorded statement** అయితే, contradiction కోసం ఉపయోగించవచ్చు.

Examples:

Before police: A stabbed B at a particular time;

Before Court: A & C stabbed B at the same time;

Police statement లో “only” implied - witness only A ని చూసాడు.

Before police: A stabbed B & ran north;

Before Court: A stabbed B & ran south;

Same time లో north & south impossible → ఒకటి necessarily false. Police statement లో “only” implied - witness only A stabbed B.

ఈ అధ్యాయం ముగింపునకు ముందుగా, చర్చించిన విషయానికి సంబంధించిన కొన్ని ముఖ్యమైన పదాలు మరియు వాటి తెలుగు అర్థాలు ప్రస్తావించడం సరైనది.

Proved: A fact is said to be proved when, after considering the matters before it, the court either believes it to exist or considers its existence so probable that a prudent man ought, under the circumstances of the particular case, to act upon the supposition that it exists.

Proved: Proved అంటే న్యాయస్థానం తన ముందున్న అంశాలను (matters) పరిశీలించిన తర్వాత, ఆ వాస్తవం (fact) ఉనికిలో ఉందని నమ్మినప్పుడు (believes it to exist) లేదా దాని ఉనికి చాలా సంభావ్యత (probable) కలిగి ఉందని, వివేకవంతుడైన వ్యక్తి (prudent man) ఆ పరిస్థితుల్లో అది ఉనికిలో ఉందనే ఊహపై (supposition that it exists) వ్యవహరించాలని భావించినప్పుడు దానిని నిరూపితం (proved) అంటారు. నిరూపణ (Proof) = అంశాలు (Matters) + నమ్మకం (Belief). అంశాలు (Matters): సాక్ష్యం (Evidence) మరియు ఇతర వాస్తవాలు (other facts).

A fact is proved: Matters + Belief. Now the question what is Matters?
The term matters: Evidence and other facts.

Evidence: Oral or documentary statement made on oath before court or any public authority. All facts can be proved by oral evidence except the contents of a document. **Ev**idence means and includes–
(1) all statements which the Court permits or requires to be made before it by witnesses, in relation to matters of fact under inquiry, such statements are called oral evidence: S.54, 55, 58(5), 94 Explanation, 94, 125 & S.147 Explanation deal with oral evidence.
(2) all documents including electronic records produced for the inspection of the Court such documents are called documentary evidence: S.56, 57, 60, 94, 95 & 148 deal with documentary evidence.

The following facts which are not oath cannot be called as evidence and they are called as matters:

a) A confession or statement of the accused (S.262, 274, 351, 183 BNSS)
b) Demeanor of witness (S.315 BNSS),
c) Local investigation or inspection (S.347 BNSS)
d) Facts judicially noticeably without proof (S.57 BSA)
e) Material objects (Criminal rules of Practise).

Fact: S.2 BSA says Fact **means and includes**:- (1) Anything, state of things, or relation of things, capable of being perceived by senses. (2) Any mental condition of which any person is conscious. **Ex:** (a) That there are certain objects arranged in a certain order in a certain place, is a fact. (b) Any mental condition of which any person is conscious.

వాస్తవం **(Fact):** ఇంద్రియాల ద్వారా గ్రహించదగిన (capable of being perceived by senses) ఏదైనా వస్తువు (thing), వస్తువుల స్థితి (state of things) లేదా వస్తువుల సంబంధం (relation of things). ఏదైనా వ్యక్తి చేతనంగా (conscious) ఉన్న మానసిక పరిస్థితి (mental condition) కూడా వాస్తవం అవుతుంది.

Fact in issue: S.2 BSA defines fact in issue.
Fact in issue: Any fact from which, either by itself or in connection with other facts, the existence, non-existence, nature, or extent of any right, liability, or disability, asserted or denied in any suit or proceedings, necessary follows. It means matter in controversy.

Fact in Issue: ఏదైనా వాస్తవం (fact) ద్వారా, అది స్వయంగా లేదా ఇతర వాస్తవాలతో కలిపి, ఒక దావా (suit) లేదా ప్రొసీడింగ్స్‌లో (proceedings) నొక్కి చెప్పబడిన (asserted) లేదా తిరస్కరించబడిన (denied) ఏదైనా హక్కు (right), బాధ్యత (liability) లేదా అసమర్థత (disability) యొక్క ఉనికి (existence), లేమి (non-existence), స్వభావం (nature) లేదా పరిధి (extent) అనివార్యంగా అనుసరిస్తే, దానిని వివాదాస్పద వాస్తవం (Fact in Issue) అంటారు.

4.8 ARGUMENTS

(Skills and Techniques to Argue a Case)

I. కోర్టులో ప్రవర్తన (Conduct in Court)

1. Adress he Court politely and humbly: కోర్టును ఎల్లప్పుడూ మర్యాదగా మరియు వినయంగా సంబోధించడం అలవాటు చేసుకోండి. మీ వాదనను ప్రారంభించే ముందు మరియు ముగించేటప్పుడు గౌరవ భావాన్ని ప్రదర్శించడం ద్వారా వృత్తిపరమైన గౌరవాన్ని పెంచుకోవాలి. ఈ వినయం మీ వాదనను సానుకూల దృష్టితో వినడానికి న్యాయమూర్తికి దోహదపడుతుంది.

2. Be Humble and Composed in your presentation: వాదన సమయంలో వినయంగా (Humble) మరియు నిశ్చలంగా (Composed) ఉండటం చాలా అవసరం. ఉద్రేకం లేదా ఆందోళన ప్రదర్శించకుండా, స్థిరమైన మనస్సుతో మీ వాదనను ప్రశాంతంగా సమర్పించండి. ఈ ప్రశాంతమైన ప్రదర్శన మీ వాదనకు బలాన్నిస్తుంది మరియు న్యాయస్థానంలో మీ విశ్వసనీయతను పెంచుతుంది.

3. Arguments are meant to convince the Court: వాదనలు కేవలం మీ వాదనను సమర్పించడానికి మాత్రమే కాదు, ప్రధానంగా న్యాయస్థానాన్ని ఒప్పించడానికి ఉద్దేశించినవి. మీరు సమర్పించే ప్రతి పాయింట్ చట్టపరమైన ఆధారాలు మరియు తర్కంతో నిరూపించబడాలి. న్యాయమూర్తి మీ వాదనను అంగీకరించే విధంగా, సాక్ష్యాలతో కూడిన వివరణను ఇవ్వాలి.

4. Know the exact relief you are arguing for: మీరు వాదిస్తున్న కేసులో మీరు కోరుకుంటున్న ఖచ్చితమైన ఉపశమనం (Exact Relief) ఏమిటో పూర్తిగా తెలుసుకోవాలి. మీ వాదన ఉపశమనాన్ని సమర్థించే దిశగా ఉండాలి. అస్పష్టమైన కోరికలు కాకుండా, కోర్టు నుండి మీరు ఏమి ఆశిస్తున్నారో స్పష్టంగా, నిర్దిష్టంగా చెప్పగలగాలి.

II. సిద్ధత మరియు నిర్మాణం (Preparation and Structure)

5. Mach your argumetns with the facts, issues and evidence and do legal research and stay updated on case law: మీ వాదనలు కేసులోని వాస్తవాలు, సమస్యలు మరియు సాక్ష్యాలతో ఖచ్చితంగా సరిపోయేలా చూసుకోండి. అంతేకాక చట్టపరమైన పరిశోధన నిర్వహించి, కొత్త కేసు చట్టాలు (Case Law) గురించి ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకోవాలి. ఇది మీ వాదనకు చట్టపరమైన ఆధారాన్ని ఇస్తుంది.

6.Prepare written arguemtns to your oral submisisons: మౌఖిక సమర్పణలకు మద్దతుగా లిఖితపూర్వక వాదనలు (Written Arguments) సిద్ధం చేసుకోవాలి. ఇది మీ కేసు యొక్క క్లుప్త వివరణను, ముఖ్య పాయింట్లను మరియు చట్టపరమైన ఆధారాన్ని న్యాయమూర్తికి ముందుగానే అందిస్తుంది. ఈ తయారీ వాదన సమయంలో మరింత స్పష్టతనిస్తుంది.

7. Know the judge's approach and perspective: న్యాయమూర్తి యొక్క విధానం (Approach) మరియు శైలి (Style) గురించి తెలుసుకోవడం చాలా ప్రయోజనకరం. న్యాయమూర్తి ప్రశ్నలు అడగడానికి ఎక్కువ సమయం ఇస్తారా, లేదా క్లుప్తంగా చెప్పాలని కోరుకుంటారా అని తెలుసుకోవడం ద్వారా,మీ వాదనను దానికి అనుగుణంగా మలచుకోవచ్చు.

8.Organise evidence in a clear, simple and logical sequence: మీ కేసులో ఉన్న సాక్ష్యాధారాలను స్పష్టంగా, సరళంగా మరియు తార్కిక క్రమంలో (Logical Sequence) నిర్వహించండి. పత్రాలు లేదా సాక్షులను సమర్పించేటప్పుడు సరైన క్రమాన్ని పాటించడం వలన, న్యాయమూర్తికి కేసు యొక్క గమనం సులభంగా అర్థమవుతుంది.

9. Anticipate Counter Arguments and prepare your response: మీ ప్రత్యర్థి తరపు నుండి వచ్చే ప్రతివాదనలను ముందే ఊహించి, వాటికి మీ ప్రత్యుత్తరాలను సిద్ధం చేసుకోండి. ఈ ముందు తయారీ మీకు ఆత్మవిశ్వాసాన్నిస్తుంది. ప్రత్యర్థి వాదనకు వెంటనే మరియు సమర్థవంతంగా స్పందించడానికి ఇది కీలకం.

III. వాదనను సమర్పించే పద్ధతి (Argument Delivery)

1. Submit arguments to the Judge, not to the opponent: మీ వాదనలను న్యాయమూర్తికి ఉద్దేశించినవిగా ఉండాలి, ప్రత్యర్థికి కాదున్యాయమూర్తిని ఒప్పించడమే మీ ప్రధాన లక్ష్యం. ప్రత్యర్థితో వాదించడం వలన మీ ప్రధాన దృష్టి పక్కదారి పట్టవచ్చు.

2. Focus on strongest points: మీ వాదనలలో బలమైన పాయింట్లపై మాత్రమే దృష్టి పెట్టండి, చిన్న చిన్న లేదా అప్రధానమైన అంశాలపై సమయాన్ని వృధా చేయవద్దు. కేసు యొక్క విజయాన్ని నిర్ధారించే ముఖ్య అంశాలను నొక్కి చెప్పడం వలన, న్యాయమూర్తి త్వరగా ప్రభావితమయ్యే అవకాశం ఉంటుంది.

3. Use Simple and professional language: వాదన కోసం సరళమైన, స్పష్టమైన మరియు వృత్తిపరమైన భాషను (Professional Language) ఉపయోగించండి. అస్పష్టమైన లేదా సంక్లిష్టమైన భాషను వాడటం మానుకోవాలి. సులభమైన పదాలు మీ వాదనను న్యాయమూర్తికి త్వరగా మరియు స్పష్టంగా అర్థమయ్యేలా చేస్తాయి.

4. Support your arguemtns with case laws: మీ వాదనలకు మద్దతుగా ప్రామాణికమైన కేసు చట్టాలు (Relevant Case Law) మరియు ఉదాహరణలను ఉపయోగించండి. ఈ చట్టపరమైన ఆధారం మీ వాదనకు విశ్వసనీయతను పెంచుతుంది. మరియు న్యాయమూర్తి తీర్పును ఇవ్వడానికి సహాయపడుతుంది.

5. Use pauses and emphasis to highlight important points: ముఖ్యమైన పాయింట్లను నొక్కి చెప్పడానికి (Emphasize) మరియు న్యాయమూర్తి దృష్టిని ఆకర్షించడానికి విరామాలను (Pauses) ఉపయోగించండి. సరైన విరామం మీ మాటలకు శక్తినిస్తుంది మరియు ముఖ్య అంశాలను న్యాయమూర్తి గుర్తుంచుకోవడానికి సహాయపడుతుంది.

IV. కోర్టు హుందాతనం (Court Decorum)

1. Maintain a respectful, confident and professional demeanor: మీరు గౌరవప్రదమైన (Respectful), ఆత్మవిశ్వాసంతో (Confident) మరియు వృత్తిపరమైన (Professional) పద్ధతిని కొనసాగించండి. మీ నిలకడ, కంటి చూపు మరియు స్వరంలో స్థిరత్వం ఉండాలి. ఈ వృత్తిపరమైన ప్రవర్తన మీ వాదనకు మరింత బలాన్నిస్తుంది.

2. Never interrupt the judge or opposing counsel: న్యాయమూర్తిని లేదా ప్రత్యర్థి న్యాయవాదిని (Opposing Counsel)ఎప్పుడూ అడ్డుకోవద్దు. వారు మాట్లాడేటప్పుడు ఓపికగా వినండి. ఈ నియమాన్ని పాటించడం కోర్టులో మీ క్రమశిక్షణను మరియు గౌరవాన్ని తెలియజేస్తుంది.

3. Never argue with the judge: ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ న్యాయమూర్తితో వాదనకు దిగడం మానుకోండి. న్యాయమూర్తి తీసుకున్న నిర్ణయాలు లేదా అభిప్రాయాలపై అసమ్మతి ఉంటే, దానిని వినయంగా మరియు చట్టబద్ధంగా మాత్రమే వ్యక్తం చేయాలి.

4. Avoid emotional reactions or aggressive tone: ఉద్వేగభరితమైన ప్రతిస్పందనలు (Emotional Reactions) లేదా దూకుడు స్వరాన్ని (Aggressive Tone) ఉపయోగించడం పూర్తిగా మానుకోండి. భావోద్వేగాలు కాకుండా, తర్కం మరియు సాక్ష్యాధారాల తో మాత్రమే వాదించాలి.

5. Avoid unnecessary social, personl and moral commentary: అనవసరమైన సామాజిక, వ్యక్తిగత లేదా నైతిక వ్యాఖ్యానాలను (Commentary) వాదనలో చేర్చకుండా ఉండండి. మీ దృష్టి కేవలం చట్టపరమైన వాస్తవాలు మరియు సమస్యలపై మాత్రమే ఉండాలి.

V. ప్రతిస్పందన మరియు ముగింపు (Response and Conclusion)

1. Answer the Judge's questions clarly, directly and promptly: న్యాయమూర్తి అడిగే ప్రశ్నలకు స్పష్టంగా, నేరుగా మరియు వెంటనే మాధానం ఇవ్వండి. ప్రశ్నలకు detailed explanation ఇవ్వకుండా, నిర్దిష్ట సమాధానం ఇవ్వడం ముఖ్యం.

2. Observe the Judge's body language and reactions: న్యాయమూర్తి యొక్క శరీర భాష (Body Language) మరియు ప్రతిస్పందనలను (Reactions) గమనించడం చాలా ముఖ్యం. వారి ఆసక్తిని, అంగీకారాన్ని లేదా అసమ్మతిని అర్థం చేసుకోవడం ద్వారా, మీ వాదనను దానికి అనుగుణంగా మార్చుకోవచ్చు.

3. Think before responding to the opponent or judge: ప్రత్యర్థికి లేదా న్యాయమూర్తికి స్పందించే ముందు ఒకసారి ఆలోచించండి. ఇది మీరు తొందరపాటులో ప్రతికూల సమాధానాలు ఇవ్వకుండా నిరోధిస్తుంది. ఆలోచించి స్పందించడం వలన మీ జవాబులు సమర్థవంతంగా ఉంటాయి.

4. Stay calm and handle unexpected questions smoothly: ప్రశాంతంగా ఉండండి మరియు ఊహించని ప్రశ్నలను (Unexpected Questions) సున్నితంగా నిర్వహించండి. కంగారు పడకుండా, తార్కికంగా ఆలోచించి సమాధానం ఇవ్వడం మీ వృత్తి నైపుణ్యాన్ని తెలియజేస్తుంది.

5. Reinforce your key points in a clear and concise summary: మీ ముఖ్య పాయింట్లను (Key Points) ఒక స్పష్టమైన మరియు సంక్షిప్త సారాంశంలో బలోపేతం చేయండి. ఈ సారాంశం న్యాయమూర్తికి మీ వాదన యొక్క ప్రధాన అంశాలను గుర్తు చేస్తుంది మరియు తీర్పును రూపొందించడానికి సహాయపడుతుంది.

6. Conclude by restating the precise relief sought: మీ వాదనను ముగించేటప్పుడు, మీరు కోరుతున్న Precise Relief తిరిగి స్పష్టం చేస్తూ ముగించండి. ఇది మీ వాదన యొక్క లక్ష్యాన్ని స్పష్టంగా తెలుపుతుంది మరియు న్యాయమూర్తికి తుది నిర్ణయం తీసుకోవడానికి మార్గనిర్దేశం చేస్తుంది.

CHAPTER 5: CIVIL PRACTICE

5.1INTRODUCTION

సివిల్ కోర్ట్ ప్రాక్టీస్‌ను సమగ్రముగా అర్థం చేసుకోవడానికి, మొదట బాధితుడి ఫిర్యాదు, సివిల్ కేసుగా ఎలా మారుతుంది, అది కోర్టులో ఎలా దాఖలు అవుతుంది, ఎలా నిరూపించబడుతుంది, మరియు చివరికి ఫలితం ఏమిటి అనేది అధ్యయనం చేయాలి. మనము సివిల్ కోర్ట్‌లో సాధారణంగా చూసే ప్రధాన కేసులు: Money suits, Injunction suits, Specific performance suits, Partition suits, Declaration cum injunction, Declaration cum recovery. ఇవి సాధారణంగా వ్యక్తుల మధ్య ఆస్తి, రుణ, ఒప్పందాలు, హక్కులు, మరియు న్యాయపరమైన రక్షణ కోసం దాఖలు చేయబడతాయి. ఈ భాగంలో మనం pre-trial procedures, written statement, issues framing, సాక్ష్య పరిశీలన, వాదనలు, parties హక్కులు, మరియు కోర్టు తీర్పు వచ్చే పద్ధతులు ను వివరిస్తాము. ఇది Money suit, Injunction suit, Specific performance suit, Partition suit వంటి ఉదాహరణల సహాయంతో, సివిల్ కోర్ట్ ప్రాక్టీస్ యొక్క working structure ను సులభంగా అర్థం చేసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. చదివినవారికి కేసు ప్రణాళిక, సాక్ష్య నిర్వహణ, కోర్టులో వాదనలు మరియు తీర్పులు ఎలా జరుగుతాయో స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవడంలో ఇది ఉపయోగపడుతుంది. Before proceeding further, సివిల్ జస్టిస్ సిస్టమ్ యొక్క మౌలిక సూత్రాలపై స్పష్టమైన అవగాహన కలిగి ఉండటం అవసరం.

Fundaments of Civil Justice System:

1. సివిల్ కేసులో plaintiff తన కేసును తానే నిరూపించాలి.
2. The standard proof is preponderance of probabilities
3. Defendant plaintiff కేసును deny చేయవచ్చు; అవసరమైతే తన వాదనను స్పష్టంగా వివరించాలి.
4. Defendant మౌనం వహిస్తే లేదా సరైన ప్రతివాదం లేకపోతే, అది plaintiff కేసుకు అంగీకారం (admission) గా పరిగణించబడుతుంది.
5. Defendant తనవైపు చేసిన averments / allegations ను తానే prove చేయాల్సిన బాధ్యత కలిగి ఉంటాడు.

6. Defendant తన written statement కు అనుగుణంగా witness గా examine కాకపోతే, కోర్టు అతని కేసుపై adverse inference draw చేస్తుంది.
7. సివిల్ కేసుల్లో documents కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. అందువల్ల ఒక civil law lawyer కి mode of proof of documents మరియు వాటి evidentiary value పై మంచి అవగాహన ఉండాలి.
అంతిమంగా, oral evidence మరియు documentary evidence ఆధారంగా advocates తమ proof strategy ని జాగ్రత్తగా ప్లాన్ చేయాలి.

సివిల్ లా ప్రాక్టీస్‌లో ప్రతిభ చూపడానికి, ఒక సివిల్ లాయర్ కు ఈ క్రింది విషయాలపై బలమైన command ఉండాలి:
1. The Code of Civil Procedure, 1908 – Rules governing civil cases, procedures, filing, and trials.
2. Civil Rules of Practice – Court practices, formats, and day-to-day procedural compliance.
3. Limitation Act, 1963 – Time-limits within which different civil actions must be filed.
4. Court-Fees and Suits Valuation Act, 1956 – Court fees calculation and valuation of suits.
5. Negotiable Instruments Act, 1881
6. Revenue Laws – Land records, property disputes, and revenue-related cases.
7. Indian Contract Act, 1872 – Contracts, obligations, breach, and remedies.
8. Transfer of Property Act, 1882
9. Specific Relief Act, 1963
10. Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (Evidence Act) – Oral, documentary, electronic evidence; admissibility, relevance, and proof strategies.
11. Stamp Act
12. Registration Act, 1908
Note: A civil lawyer with strong command over these subjects can effectively draft pleadings, manage evidence, advise clients, and argue cases in court.

5.2 KEY STAGES IN A CIVIL CASE

సివిల్ న్యాయస్థానం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం వాది (Plaintiff) పక్షాన హక్కు (Right) ఉందో లేదో, మరియు ప్రతివాది (Defendant) పక్షాన బాధ్యత (Liability) ఉందో లేదో నిర్ధారించడం.వాది తన ఫిర్యాదును ప్లెయింట్ (Plaint) రూపంలో న్యాయస్థానానికి సమర్పించడం ద్వారా తన హక్కు మరియు దాని ఉల్లంఘనను వివరిస్తాడు, తనకు ఉపశమనం (Relief) కలిగించమని కోరతాడు. Plaintలో కోరిన relief ఇవ్వాలంటే, అది కొన్ని ముఖ్యమైన stages ద్వారా వెళ్లాలి. అవి ఇవి:

1. Filing the plaint and Institution of the Suit
1. Service of Summons
2. Written Statement
3. S.89 CPC - ADR Mechanism
4. Settlement of Issues
5. Evidence Recording
6. Arguments
7. Judgment
8. Decree-Execution of Decree-Appeal

Filing the plaint (O.VII Rule 1. S. 26 of CPC)

1. Every suit commences with the presentation of plaint. దీనిని Plaintiff న్యాయస్థానానికి సమర్పిస్తాడు. ఈ ప్లెయింట్, సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CPC) లోని S.26, ఆర్డర్ VI (Pleadings Generally) మరియు ఆర్డర్ VII (Plaint) నిబంధనలకు, అలాగే సివిల్ రూల్స్ ఆఫ్ ప్రాక్టీస్ అనుగుణంగా ఉండాలి. వాది తన హక్కు మరియు దాని ఉల్లంఘనను వివరంగా వివరిస్తూ, న్యాయస్థానం ద్వారా తనకు తగిన ఉపశమనం (Relief) కలిగించమని అభ్యర్థిస్తాడు. If the court accepts the plaint, it becomes a suit and thereafter the Court allots a suit number.

Issuance of Summons: (Order.V CPC)

2. ఆ తరువాత, suit గురించి ప్రతివాదికి తెలియజేయడానికి సమన్స్ (Summons) CPC O.V ప్రకారం జారీ చేస్తుంది. ప్రతివాదికి దావా గురించి తెలియజేయడం, మరియు వారు తమ వాదనలను సమర్పించడానికి కోర్టు ముందు హాజరు కావాలని ఆదేశించడం. సమన్స్ జారీ మరియు ప్రతివాదికి వాటిని సర్వ్ (Serve) చేసే విధానం సివిల్ రూల్స్ ఆఫ్ ప్రాక్టీస్ లోని చాప్టర్ VII లోని నిబంధనల ప్రకారం ఉంటుంది.

Written Statement (Order VIII CPC)

3. న్యాయస్థానం నుండి సమన్స్ అందిన తరువాత, ప్రతివాది తన వివరణను రిటన్ స్టేట్‌మెంట్ (Written Statement) రూపంలో కోర్టుకు సమర్పిస్తాడు. ప్రతివాది తన వాదనలను, వాది యొక్క దావా (Plaint) లోని ఆరోపణలకు తన ప్రతిస్పందనను ఈ పత్రం ద్వారా తెలియజేస్తాడు. ఈ రిటన్ స్టేట్‌మెంట్ సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CPC) లోని ఆర్డర్ VIII (O.VIII) నిబంధనల ప్రకారం ఉండాలి. written statement ప్రతివాది, సమన్స్ అందిన తేదీ నుండి 30 రోజులలోపు కోర్టులో దాఖలు చేయాలి. అయితే, 30 రోజులలోపు దాఖలు చేయలేని పక్షంలో, న్యాయస్థానం దానికి సరైన కారణాలు ఉంటే, ఆ గడువును మరియు 60 రోజులు (మొదటి 30 రోజులతో కలిపి గరిష్టంగా 90 రోజులు కాదు, 30 రోజుల తర్వాత అదనంగా 60 రోజులు) వరకు పొడిగించే అధికారం కలిగి ఉంటుంది.

S.89 & O.X Rules-1A, 1B, & 1C of CPC - ADR Mechanism

4. CPC లోని S.89 ప్రకారం, వాద ప్రతివాదుల ప్లీడింగ్స్ (Plaint మరియు Written Statement) పూర్తయిన తర్వాత, మరియు ఇష్యూలను (Issues) రూపొందించడానికి ముందు, కోర్టు తప్పనిసరిగా ADR ప్రక్రియను పరిశీలించాలి. పార్టీలు హాజరుకావడానికి ఒక Preliminary Hearing ను నిర్వహించాలి. విచారణకు ముందు, ప్రత్యామ్నాయ వివాద పరిష్కార (ADR) మార్గాల ద్వారా సెటిల్మెంట్కు ప్రయత్నించడం తప్పనిసరి vide M/S. Afcons Infra. Ltd. vs M/S Cherian Varkey Constn Co 2010 8 SCC 24. ADR ప్రక్రియ విఫలమైతే, కోర్టు రిపోర్ట్ తీసుకుని, తిరిగి సాధారణ విచారణ (Trial)ను కొనసాగించాలి. ఒకవేళ సెటిల్మెంట్ కుదిరితే, కోర్టు దానిని ధృవీకరించి, డిక్రీ జారీ చేయాలి.

Settlement of Issues -O.XIV

5. Settlement of Issues అనేది (CPC) లోని ఆర్డర్ XIV (O.XIV) ప్రకారం న్యాయస్థానం నిర్వహించే ఒక అత్యంత కీలకమైన దశ. ఈ ప్రక్రియ యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం ఏమిటంటే, వాది (Plaintiff) మరియు ప్రతివాది (Defendant) యొక్క ప్లీడింగ్స్ (Plaint మరియు Written Statement) ఆధారంగా వారి మధ్య ఉన్న నిజమైన వివాదాంశాలను (Real Points of Dispute) స్పష్టంగా గుర్తించడం. కోర్టు ఈ విభేదాలను ప్రశ్నల రూపంలో (Issues) తయారుచేస్తుంది. న్యాయస్థానం ప్రధానంగా రెండు రకాల సమస్యలను రూపొందిస్తుంది: చట్టపరమైన సమస్యలు (Issues of Law) Ex: వాది దాఖలు చేసిన ఈ దావాకు కాలపరిమితి (Limitation) వర్తిస్తుందా? వాస్తవిక సమస్యలు (Issues of Fact) ప్రతివాది నిజంగా వాది ఆస్తిని అక్రమంగా ఆక్రమించుకున్నాడా, లేదా? ఈ విధంగా రూపొందించబడిన ప్రశ్నలు సివిల్ విచారణ (Trial) మొత్తానికి మార్గదర్శకత్వం వహిస్తాయి. సాక్ష్యం: పార్టీలు తమ సాక్ష్యాలను (Evidence) కేవలం ఈ నిర్దిష్ట సమస్యలకు సమాధానం ఇవ్వడానికి మాత్రమే సమర్పించాల్సి ఉంటుంది. అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా, న్యాయస్థానం ఇచ్చే తుది తీర్పు (Judgment) కేవలం ఈ విధంగా రూపొందించబడిన సమస్యల (Issues) ఆధారంగా మాత్రమే ఉంటుంది మరియు ఇతర అంశాలపై తీర్పు ఇవ్వబడదు. న్యాయవాదులు కోర్టులో Draft Issues file చేయవచ్చు.

Recording of Evidence O.XVIII

6.సాక్ష్యాల నమోదు అనేది వివాద సమస్యల (Issues) రూపకల్పన తర్వాత జరిగే కీలకమైన విచారణ దశ. ఈ ప్రక్రియ CPC లోని O.XVIII నిబంధనల ప్రకారం జరుగుతుంది. సాధారణంగా, సాక్ష్యాలను నమోదు చేసే క్రమం కింది విధంగా ఉంటుంది: కోర్టు సాధారణంగా వాది (Plaintiff) ని ముందుగా సాక్ష్యం సమర్పించడానికి ఆదేశిస్తుంది, ఎందుకంటే దావాను రుజువు చేయవలసిన భారం (Burden of Proof) plaintiff పైనే ఎక్కువగా ఉంటుంది. Plaintiff సాక్ష్యం పూర్తయిన తర్వాత, Defendant తన వాదనలను రుజువు చేయడానికి మరియు వాది వాదనలను ఖండించడానికి సాక్ష్యాలను సమర్పిస్తాడు. సాక్ష్యాలను నమోదు చేసే విధానం ప్రధానంగా కింది నిబంధనల ప్రకారం ఉంటుంది: As per O.XVIII R.4 & R.9 CPC, సాక్షుల యొక్క ప్రధాన విచారణ (Examination-in-Chief) ను సాధారణంగా అఫిడవిట్

రూపంలో సమర్పించాలి. అయితే, వాస్తవాలను ధృవీకరించడానికి క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ మరియు రీ-ఎగ్జామినేషన్ కోర్టులో జరుగుతాయి. Civil rules of Practise లోని R.95, 113, 115ఈ నియమాలు సాక్ష్యాలను నమోదు చేసే విధానం (Manner of Recording Evidence), సాక్షుల హాజరు మరియు విచారణకు సంబంధించిన న్యాయస్థానం యొక్క నియమాలను (Rules of Court) వివరిస్తాయి ఈ దశ యొక్క లక్ష్యం, రూపొందించబడిన వివాద సమస్యలకు (Issues) సమాధానాలు ఇచ్చేందుకు అవసరమైన డాక్యుమెంటరీ (పత్రాలు) మరియు మౌఖిక (నోటి మాట) సాక్ష్యాలన్నింటినీ న్యాయస్థానం ముందు చట్టబద్ధంగా ఉంచడం.

Final Arguments

7. Parties సాక్ష్యం పూర్తయిన తర్వాత, న్యాయస్థానం కేసు పరిష్కారానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లు ప్రకటిస్తుంది. ఈ దశలో తుది వాదనలు జరుగుతాయి. తుది వాదనలు అంటే, ఇరు పక్షాల న్యాయవాదులు తమ క్లయింట్ తరపున నమోదు చేయబడిన సాక్ష్యాలు (Evidence) మరియు రూపొందించబడిన వివాద సమస్యల (Issues) ఆధారంగా న్యాయస్థానం ముందు తమ వాదనను సమగ్రంగా సమర్పించడం. Plaintiff న్యాయవాది ముందుగా వాదనను ప్రారంభిస్తారు. తమ దావాలోని అంశాలు (Plaint), సమర్పించిన సాక్ష్యం, మరియు చట్టపరమైన ఆధారం ద్వారా తాము అడిగిన ఉపశమనం (Relief) ఎందుకు ఇవ్వాలో వివరిస్తారు. ఆ తర్వాత defendant న్యాయవాది తమ వాదనను వినిపిస్తారు. వాది సాక్ష్యాన్ని ఎలా ఖండించారు, తమ సాక్ష్యాల బలం ఏమిటి, మరియు దావాను ఎందుకు కొట్టివేయాలని కోరుకుంటున్నారో వివరిస్తారు. అవసరమైతే, వాది న్యాయవాది తిరిగి ప్రతివాది చేసిన కొన్ని వాదనలను మాత్రమే ఖండిస్తూ చివరిగా మాట్లాడే అవకాశం ఉంటుంది (Rebuttal). ఈ వాదనల సమయంలో, న్యాయవాదులు గతంలో జరిగిన విచారణ మొత్తాన్ని (ప్లీడింగ్స్ నుండి సాక్ష్యం వరకు) సంగ్రహించి, ముఖ్యమైన చట్టపరమైన తీర్పులు (Case Law) ఉదహరించి న్యాయమూర్తిని ప్రభావితం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారు.

Judgment

8. తుది వాదనలు పూర్తయిన తర్వాత, న్యాయస్థానం తుది నిర్ణయాన్ని తీసుకుంటుంది. న్యాయమూర్తి నిర్ణీత తేదీన తుది తీర్పును (Judgment) ప్రకటిస్తారు. ఈ తీర్పు సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CPC) లోని ఆర్డర్ XX (O.XX) నిబంధనల ప్రకారం

ఉండాలి. తీర్పులో ఉండే అంశాలు న్యాయమూర్తి ఇచ్చే తీర్పులో కింది అంశాలు తప్పనిసరిగా ఉండాలి: • కేసు యొక్క సంక్షిప్త వివరణ (Brief history of the case); రూపొందించబడిన వివాద సమస్యలు (Issues); ప్రతి సమస్యపై న్యాయమూర్తి యొక్క నిర్ణయం (Finding on each issue) - ఏ సమస్య వాదికి అనుకూలంగా ఉంది, ఏది ప్రతివాదికి అనుకూలంగా ఉంది; నిర్ణయానికి గల కారణాలు (Reasons for the decision) - ఏ సాక్ష్యాన్ని అంగీకరించారు, దేనిని తిరస్కరించారు; చివరికి ఎవరికి అనుకూలంగా తీర్పు ఇచ్చారు, ఉపశమనం (Relief) ఏమిటి, మరియు కోర్టు ఖర్చులు ఎవరు భరించాలి వంటి వివరాలు.

Decree

9. తీర్పు ప్రకటించిన తర్వాత, కోర్టు దానిని డిక్రీ రూపంలో తయారు చేస్తుంది. డిక్రీ అనేది న్యాయస్థానం యొక్క తుది నిర్ణయాన్ని చట్టబద్ధంగా అమలు చేయడానికి వీలైన పత్రం. ఇది వాదికి లేదా ప్రతివాదికి ఏ హక్కులు లభించాయో స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది. డిక్రీ జడ్జిమెంట్ యొక్క ఆపరేటివ్ పార్ట్ (నిర్వహణ భాగం), అంటే న్యాయస్థానం తుది నిర్ణయం. న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పుపై ఉన్నత న్యాయస్థానంలో సవాలు చేయడం. ఇది S.96 నుండి 112 CPC మరియు సివిల్ రూల్స్ ఆఫ్ ప్రాక్టీస్ లోని చాప్టర్ 13 ప్రకారం ఉంటుంది. డిక్రీలో పేర్కొన్న ఆదేశాలను ప్రతివాది పాటించకపోతే, వాదిదారు సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CPC) లోని S.36 to S.94 & O.XXI ప్రకారం డిక్రీ అమలుకోసం (Execution of Decree) కోర్టును ఆశ్రయించవచ్చు.

5.3 MONEY SUIT

Money Suit - Conceptual Understanding

Money suit అనేది ఒక వ్యక్తి (వాది) మరొక వ్యక్తి (ప్రతివాది) నుండి ఋణం (Debt) తీసుకోవడం లేదా వాదికి అనుకూలంగా ఉన్న ఏదైనా ఒప్పంద బాధ్యతను ఉల్లంఘించడం వలన ఆర్థిక బాధ్యత (Pecuniary Liability) ఏర్పడినప్పుడు ఉత్పన్నమవుతుంది. ఈ బాధ్యత, one ఒప్పందం (Contract) (మౌఖికంగా లేదా లిఖితపూర్వకంగా), నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్ (ఉదాహరణకు, ప్రో-నోట్, చెక్) లేదా తాకట్టు పత్రం (Mortgage Deed) or any other means ద్వారా ఏర్పడవచ్చు.

CLIENT INTERACTION

When a client approaches a lawyer to file a money suit, the advocate shall inquire about following issues:

1. పరిచయం **(Acquaintance) :**

మనీ సూట్లో (ఋణ వసూలు దావా), వాది (Plaintiff) మరియు ప్రతివాది (Defendant) మధ్యగల సంబంధాన్ని (బంధుత్వం, స్నేహం, వ్యాపార పరిచయం) మరియు పరిచయం ఎలా ఏర్పడిందో తెలుసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. సాధారణంగా, ఒక వ్యక్తి తెలియని వ్యక్తికి (Unknown Person) పెద్ద మొత్తంలో రుణం ఇవ్వడు. వాదికి, ప్రతివాదికి మధ్య ఉన్న నమ్మకం (Trust) లేదా పరిచయం రుణం ఇవ్వడానికి గల ఉద్దేశాన్ని నిర్ధారించడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఈ అంశాన్ని రుజువు చేయడం ద్వారా, విచారణ సమయంలో సందేహాలు (Doubt) తలెత్తకుండా నివారించవచ్చు.

2. వడ్డీ వ్యాపారి వాదనను నివారించడం **(Avoiding Moneylender Defence):** ఒకవేళ వాదికి చట్టపరమైన మనీ లెండింగ్ లైసెన్స్ లేకపోతే, అతను వడ్డీ వ్యాపారం (Money Lending Business) చేయడానికి అనర్హుడు. అందుకే, దావాను కేవలం 'చేబదులు' (Hand Loan) లేదా స్నేహం, వ్యాపారం ద్వారా ఇచ్చిన వ్యక్తిగత రుణం అని స్పష్టంగా పేర్కొనాలి. ముఖ్య పర్యవసానం: దావాలో వాదిని లైసెన్స్ లేని వడ్డీ

వ్యాపారిగా ప్రతివాది నిరూపించగలిగితే, వాది దావా కొట్టివేయబడవచ్చు (The Plaintiff's suit will be dismissed). దీనిని నివారించడానికి, లావాదేవీని వడ్డీ వ్యాపారంగా కాకుండా, వ్యక్తిగత రుణంగా (చేబదులుగా) ప్లెయింట్లో స్పష్టంగా పేర్కొనడం న్యాయవాదికి అత్యవసరం.

3. అవసరం: ప్రతివాది డబ్బు అడగడానికి గల అవసరాన్ని (ఉదా: పెళ్లి, ఆరోగ్యం, నిర్మాణం) విచారించాలి. ఇది సంఘటనల క్రమాన్ని (S.114 ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్) స్థాపించడానికి సహాయపడుతుంది.

4. డబ్బు ఇచ్చిన విధానం **&** సాక్ష్యం: డబ్బును నగదు (Cash), చెక్, బ్యాంకు బదిలీ (NEFT) లేదా డాక్యుమెంట్ (ప్రో-నోట్, బాండ్) ద్వారా ఇచ్చారో తెలుసుకోవాలి. బ్యాంకు ద్వారా లావాదేవీ జరిగితే బ్యాంకు స్టేట్మెంట్ తీసుకోవాలి. Transaciton - లావాదేవీకి సాక్షులు లేదా రచయిత (Scribe) ఎవరైనా ఉంటే వారి వివరాలు తెలుసుకోవాలి. వీరిని ప్లెయింట్లో పేర్కొనడం విచారణలో లావాదేవీని నిరూపించడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

5. హామీ **(Guarantee)**: లావాదేవీకి పూచీకత్తుదారుడు (Guarantor) ఎవరైనా ఉంటే, వారిని కూడా దావాలో పార్టీగా చేర్చాలి. పూచీకత్తుదారుడి బాధ్యత ప్రధాన రుణగ్రస్తుడి బాధ్యతతో సమానంగా (Co-extensive) ఉంటుంది.

6. నోటీసు: మనీ సూట్ దాఖలు చేయడానికి నోటీసు తప్పనిసరి కానప్పటికీ, నోటీసు జారీ చేయడం వలన డబ్బు చెల్లించాలనే డిమాండ్ను స్పష్టంగా రుజువు చేయవచ్చు. ప్రతివాది నోటీసుకు సమాధానం ఇవ్వకపోతే అది వాది వాదనకు బలాన్ని చేకూర్చవచ్చు (S.114 ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్).

II.చట్టపరమైన మరియు విధానపరమైన అవసరాలు **(Procedural Requirements)**

1. కాలపరిమితి **(Time Limitation):** మనీ రికవరీ suit మూడు సంవత్సరాల కాలపరిమితి ఉంటుంది. ఇది లిమిటేషన్ యాక్ట్, 1963 లోని ఆర్టికల్ 35 ప్రకారం డిమాండ్ ప్రో-నోట్ తేదీ నుండి లెక్కించబడుతుంది.

2. Jurisdiction: Cause of Action ఎక్కడ ఏర్పడిందో, లేదా ప్రతివాది ఎక్కడ నివసిస్తున్నాడో/పని చేస్తున్నాడో అక్కడ దావా వేయవచ్చు. దావా విలువ ఆధారంగా జూనియర్ సివిల్ జడ్జి, సీనియర్ సివిల్ జడ్జి లేదా డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జి న్యాయస్థానంలో దావా వేయాలి.

3. కోర్టు ఫీజు **(Court Fee):** Court Fee and Suits Valuation Act, 1956 లోని S.20 ప్రకారం, దావా విలువ (వడ్డీతో సహా క్లెయిమ్ చేసిన మొత్తం) ఆధారంగా కోర్టు ఫీజు చెల్లించాలి.

4. ప్రార్థన **(Prayer):** సాధారణంగా, దావా మొత్తాన్ని, వడ్డీతో (Interest) పాటు, కోర్టు ఖర్చులను (Costs of the Suit) కూడా ఇప్పించమని న్యాయస్థానాన్ని అభ్యర్థించాలి, ముఖ్య గమనిక: ప్లీడింగ్ లేకుండా సమర్పించిన సాక్ష్యం న్యాయస్థానం పరిగణలోకి తీసుకోదు (Evidence without pleading shall not be looked into). అందువల్ల, వాస్తవాలను ధృవీకరించే అన్ని డాక్యుమెంట్లు (ప్రో-నోట్, బ్యాంకు స్టేట్మెంట్ వంటివి) దాఖలు చేయాలి.

5. Documents Required: క్లయింట్ ఇచ్చిన వాస్తవాలను ధ్రువీకరించే పత్రాలను తప్పక దాఖలు చేయాలి. Evidence Act,1872 - **S.59, 91, 92 & 144** ప్రకారం, పత్రంలో నమోదు చేసిన వాస్తవాలను ఆ పత్రాల సహాయంతో మాత్రమే రుజువు చేయాలి. ఉదాహరణకు: ప్రామిసరీ -నోట్, బ్యాంకు స్టేట్‌మెంట్, పెళ్లి కార్డు (అవసరాన్ని నిరూపించడానికి), లీగల్ నోటీసు, రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్ అక్నాలెడ్జ్‌మెంట్.

MONEY SUIT - MODEL PLAINT

జూనియర్ సివిల్ జడ్జి కోర్టు, మేడ్చల్ వద్ద: మేడ్చల్: **R.R.** జిల్లా

ఓ.ఎస్. నెం: **/2011**

మధ్య:

రామ్ S/o: లేట్ శంకర్,

వయస్సు: 26, వృత్తి: న్యాయవాది,

నివాసి: శామీర్‌పేట్ (V) & (M), R.R జిల్లా ..... వాది (Plaintiff)

మరియు

క్రిష్ S/o నారాయణ,

వయస్సు: 26, వృత్తి: అడ్వకేట్,

నివాసి: శామీర్‌పేట్ (V) & (M), R.R జిల్లా ..... ప్రతివాది (Defendant)

Plaint filed U/S.26 OVII R.1 సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CPC)

Cliam: Money recovery Suit

1. వాది మరియు ప్రతివాది శామీర్‌పేట్ గ్రామస్థులు. వారు చిన్ననాటి స్నేహితులు. ఆ పరిచయం కారణంగా, ప్రతివాది తన సోదరి వివాహం చేయడానికి గాను రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష) చేబదులు (Hand Loan) ఇవ్వవలసిందిగా 02.10.2009 న శామీర్‌పేట్ గ్రామంలో వాదిని కోరాడు. అందువలన వాది ఆ మొత్తాన్ని ప్రతివాదికి ఇచ్చాడు.

2. ఆ సమయంలో, ప్రతివాది పైన పేర్కొన్న మొత్తాన్ని కవర్ చేస్తూ, నెలకు 2% వడ్డీతో తిరిగి చెల్లిస్తానని వాగ్దానం చేస్తూ వాదికి అనుకూలంగా ఒక డిమాండ్ ప్రామిసరీ నోట్ ను రాసి ఇచ్చాడు.

3. వాది లీగల్ నోటీసు ద్వారా 11.11.2011 న డిమాండ్ చేసినప్పటికీ, ప్రతివాది పలుమార్లు అభ్యర్థనలు చేసినా డబ్బు చెల్లించడానికి నిరాకరించాడు. దీనికి

విరుద్ధంగా, అతను లీగల్ నోటీసు ద్వారా ఈ లావాదేవీ తప్పుడుదని బదులిచ్చాడు, అది అవాస్తవం. అందువలన, రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష) వసూలు కోసం ఈ దావా వేయబడింది.

4. ఈ దావా ప్రామిసరీ నోట్ తేదీ 02.10.2009 నుండి మూడు సంవత్సరాలలోపు దాఖలు చేయబడింది. కాబట్టి, లిమిటేషన్ యాక్ట్ ఆర్టికల్ 113 ప్రకారం ఈ దావా కాలపరిమితిలో (Limitation) ఉంది. ఇది డబ్బు వసూలు దావా అయినందున, వాది రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష) విలువతో దావా వేసి, T.S. కోర్ట్ ఫీజు మరియు సూట్స్ వాల్యుయేషన్ యాక్ట్ యొక్క షెడ్యూల్-I ప్రకారం రూ.3,426/- (రూపాయలు మూడు వేల నాలుగు వందల ఇరవై ఆరు మాత్రమే) కోర్టు ఫీజు చెల్లించాడు.

ప్రార్థన **(Prayer):** రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష) మొత్తాన్ని వడ్డీతో సహా వాదికి అనుకూలంగా, ప్రతివాదికి వ్యతిరేకంగా తీర్పు మరియు డిక్రీ మంజూరు చేయాలని. దావా ఖర్చులను కూడా చెల్లించాలని ఆదేశించాలని.

Date:....

Place:

Plaintiff Counsel for the plaintiff

పత్రాల జాబితా **(List of Documents):**

1. క్రిష్, రామ్‌కు అనుకూలంగా వ్రాసిన ప్రామిసరీ నోట్, తేదీ: 02.10.2009.
2. రామ్ యొక్క HDFC బ్యాంకు అకౌంట్ స్టేట్‌మెంట్.
3. క్రిష్ సోదరి వివాహ కార్డు, తేదీ
4. లీగల్ నోటీసు, తేదీ: 11.11.2011.
5. రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్ అక్నాలెడ్జ్‌మెంట్.

Date:....

Place:

Plaintiff

Money Suit - Model Written Statement

జూనియర్ సివిల్ జడ్జి కోర్టు, మేడ్చల్ వద్ద: మేడ్చల్: రంగారెడ్డి జిల్లా

ఒ.ఎస్. నెం:..... **/2011**

మధ్య:

రామ్ S/o: లేట్ శంకర్,

వయస్సు: 26, వృత్తి: న్యాయవాది,

నివాసి: శామీర్‌పేట్ (V) & (M), రంగారెడ్డి జిల్లా ..... వాది (Plaintiff)

మరియు

క్రిష్ S/o నారాయణ,

వయస్సు: 26, వృత్తి: అడ్వకేట్,

నివాసి: శామీర్‌పేట్ (V) & (M), R.R జిల్లా ..... ప్రతివాది (Defendant)

1. వాది యొక్క ప్లెయింట్ లోని పేరా 1 లో పేర్కొన్నట్లుగా, ప్రతివాది తన సోదరి వివాహం కోసం 2.10.2009 న శామీర్‌పేట్ గ్రామంలో వాది నుండి రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష) అప్పు తీసుకుని, దావా ప్రామిసరీ నోట్‌ను రాసి ఇచ్చాడనే వాదన పూర్తిగా అబద్ధం.

2. ప్రతివాదికి ఎవరి వద్ద నుండి కూడా అప్పు తీసుకోవలసిన అవసరం లేదు. ప్రతివాది ఏ సమయంలోనూ, ముఖ్యంగా 2.10.2009 న, రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష) వాది నుండి అప్పు తీసుకోలేదు. మరియు అతను ఎప్పుడూ దావా ప్రామిసరీ నోట్‌ను రాసి ఇవ్వలేదు. ఈ దావా ప్రామిసరీ నోట్ నకిలీది మరియు కల్పితమైనది **(Forged and Fabricated)**.

3. ఈ దావా ప్రామిసరీ నోట్‌కు is **Not supported by consideration**.

4. వాది తనను అప్పు చెల్లించమని డిమాండ్ చేశాడనే మరియు తాను ఏదో ఒక సాకుతో తప్పించుకుంటున్నాడనే ఆరోపణ పూర్తిగా అబద్ధం. ప్రతివాదికి దావా

గురించి సమన్స్ అందిన తర్వాతే తెలిసింది. ప్రతివాదికి రిజిస్టర్డ్ నోటీసు dt: 12.11.2011 అందినదనే వాదన కూడా పూర్తిగా అబద్ధం. అందువలన, ప్రతివాది దావా అప్పు చెల్లించడానికి బాధ్యత వహించడని, మరియు ఈ గౌరవనీయ న్యాయస్థానం ఈ దావాను ఖర్చులతో సహా కొట్టివేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

Date:....

Place:

Defendant Counsel for the Defendant

Issues

జూనియర్ సివిల్ జడ్జి కోర్టు, మేడ్చల్ వద్ద: మేడ్చల్: రంగారెడ్డి జిల్లా

ఓ.ఎస్. నెం: **/2011**

Issues:

1. Whether the defendant executed the suit promissory note?
2. whether the suit promissory note was executed in favour of the plaintiff in view of the transition pleaded in the pliant?
3. Whether the plaintiff is entitled to the relief sought for?
4. To what relief?

VI) ఎవిడెన్స్ (Evidence) - సాక్ష్యం

PW1 (రామ్): పరీక్ష-ఇన్-చీఫ్ **(Examination-in-Chief):**

1. మీ పేరు ఏమిటి?
జవాబు: రామ్.

2. మీరు ఎక్కడ నివాసం ఉంటున్నారు?
జవాబు: నేను అజీజ్ నగర్ గ్రామ నివాసిని.

3. మీరు ఈ కేసు ఎందుకు దాఖలు చేశారు?
జవాబు: ప్రతివాది నా నుండి లక్ష రూపాయలు తీసుకున్నప్పటికీ, తిరిగి చెల్లించడానికి నిరాకరించాడు.

4. మీరు ఈ లక్ష రూపాయలను ఎలా ఇచ్చారు?
జవాబు: ఆ సమయంలో ప్రతివాది నాకు ఒక ప్రామిసరీ నోట్ రాసి ఇచ్చాడు.

5. మీరు ఈ డబ్బును అతనికి ఏ ప్రదేశంలో, ఏ సమయంలో ఇచ్చారు?
జవాబు: నేను 01/10/2011 న ఉదయం 11:00 గంటలకు SBH బ్యాంక్, అజీజ్ నగర్ వద్ద ఈ డబ్బును ప్రతివాదికి ఇచ్చాను.

6. మీరు ఈ డబ్బు ఎందుకు ఇచ్చారు?
జవాబు: ప్రతివాది తన సోదరి వివాహం కారణంగా అత్యవసరంగా డబ్బు అవసరమని కోరాడు. ఈ వివాహం 20/10/2011 న షెడ్యూల్ చేయబడింది.

7. ప్రతివాది మీకు ఎలా తెలుసు?
జవాబు: అతను నా చిన్ననాటి స్నేహితుడు, మేమిద్దరం ఒకే గ్రామానికి చెందిన వాళ్ళము.

8. డబ్బు ఇచ్చేటప్పుడు ఎవరు ఉన్నారు?
జవాబు: మా గ్రామ సర్పంచ్ రాజేంద్ర మరియు బ్యాంకు సెక్యూరిటీ గార్డు గోపాల్ ఉన్నారు.

9. డబ్బు మీకు తిరిగి చెల్లించబడిందా?
జవాబు: లేదు, నేను అనేక అభ్యర్థనలు చేసినప్పటికీ, లీగల్ నోటీసు కూడా జారీ చేసినప్పటికీ.

10. మీరు ఈ కేసును సమర్థించడానికి ఏదైనా పత్రం దాఖలు చేశారా?
జవాబు: అవును, నేను ఈ క్రింది పత్రాలను దాఖలు చేశాను:

ExA1: ప్రతివాది రాసి ఇచ్చిన దావా ప్రామిసరీ నోట్. **ExA2:** లీగల్ నోటీసు. **ExA3:** అక్నాలెడ్జ్‌మెంట్ రసీదు. **ExA4:** ప్రతివాది సోదరి వివాహ కార్డు. **ExA5:** వాది బ్యాంకు స్టేట్‌మెంట్.

క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ **(Cross-Examination):**
1. ప్రతివాది ఒక అడ్వకేట్ అని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: అవును, అతను ఒక అడ్వకేట్.

2. మీరు ఆదాయపు పన్ను చెల్లింపుదారులని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: అవును, నేను ఆదాయపు పన్ను చెల్లింపుదారుని.

3. మీరు ప్రతివాదికి డబ్బు అప్పుగా ఇచ్చినట్లు మీ ఆదాయపు పన్ను స్టేట్‌మెంట్‌లో చూపారా?
జవాబు: లేదు, నేను చూపలేదు.

4. మీరు అతనికి ఎలాంటి మొత్తాన్ని ఇవ్వలేదు కాబట్టి మీరు మీ రికార్డులలో చూపలేదని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: లేదు, నేను అతనికి డబ్బు ఇచ్చాను.

5. ప్రతివాది సంతకం మీకు బాగా తెలుసు అని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: అవును.

6. మీకు ప్రతివాది సంతకం గురించి సరైన అవగాహన ఉన్నందున, మీరు అతని సంతకాన్ని ఫోర్జరీ చేసి, ఈ తప్పుడు కేసును దాఖలు చేశారని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: లేదు, అది అబద్ధం.

7. ప్రామిసరీ నోట్‌పై రాజేంద్ర సంతకం చేసిన తర్వాత ఎంత మంది ప్రతివాది సంతకం చేశారు?
జవాబు: ప్రామిసరీ నోట్‌ను మొదట ప్రతివాది రాసి ఇచ్చాడు, ఆ తర్వాత అదే సమయంలో రాజేంద్ర సంతకం చేశాడు.

8. ప్రతివాది మరియు రాజేంద్ర రాజకీయ ప్రత్యర్థులు అని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: అవును.

9. మీరు రాజేంద్ర రాజకీయ పలుకుబడి సహాయంతో పోస్టల్ అధికారులను మ్యానేజ్ చేసి ExA3 ను పొందారని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: లేదు, అది అబద్ధం.

10. ప్రతివాది మీకు ఎలాంటి డబ్బు ఇవ్వాల్సిన అవసరం లేదు, కానీ మీరు రాజేంద్ర ప్రోద్బలంతో ప్రతివాది సంతకాన్ని ఫోర్జరీ చేసి ఈ తప్పుడు దావాను దాఖలు చేశారని నేను సూచిస్తున్నాను?
జవాబు: లేదు, అది అబద్ధం.

జడ్జిమెంట్

జూనియర్ సివిల్ జడ్జి కోర్టు, మేడ్చల్

హాజరు: జి.అనీల్ కిరణ్ కుమార్, B.A., B.L.(Hons)

ఓ.ఎస్. నెం. **23** ఆఫ్ **2016**

Between:

రామ్ ... వాది (Plaintiff)

మరియు

క్రిష్ ... ప్రతివాది (Defendant)

<u>జడ్జిమెంట్</u>

ఈ దావా ప్రతివాది వాదికి అనుకూలంగా రాసి ఇచ్చిన ప్రామిసరీ నోట్ ఆధారంగా రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష మాత్రమే) డబ్బు వసూలు కోసం దాఖలు చేశారు.

The case of the plaintiff:

1. వాది మరియు ప్రతివాది చిన్ననాటి స్నేహితులు మరియు శామీర్‌పేట్ గ్రామస్థులు. ఆ పరిచయం కారణంగా, ప్రతివాది తన సోదరి వివాహ ఖర్చుల కోసం 02.10.2009 న రూ.1,00,000/- చేబదులు కోరగా, వాది ఆ మొత్తాన్ని ఇచ్చాడు. ప్రతివాది ఆ సమయంలో నెలకు 2% వడ్డీతో తిరిగి చెల్లిస్తానని వాగ్దానం చేస్తూ డిమాండ్ ప్రామిసరీ నోట్ ను రాసి ఇచ్చాడు. వాది 11.11.2011 నాటి నోటీసుతో సహా పలుమార్లు అభ్యర్థించినా ప్రతివాది డబ్బు చెల్లించలేదు. దీనికి విరుద్ధంగా, ప్రతివాది లీగల్ నోటీసు ద్వారా ఈ లావాదేవీ తప్పు అని బదులిచ్చాడు. అందువలన, ఈ దావా రూ.1,00,000/- వసూలు కోసం దాఖలు చేయబడింది.

The case of the defendant:

2. ప్రతివాది ప్లెయింట్ వాదనలను స్పష్టంగా నిరాకరించాడు మరియు దావాను కొట్టివేయాలని కోరాడు. అతను దావా ప్రామిసరీ -నోట్ నకిలీది మరియు కల్పితమైనది అని, మరియు దానికి **Consideration** లేదని కూడా వాదించాడు.

3. కోర్టు ఇరుపక్షాల వాదనలను పరిశీలించి, **S.89 CPC, 1908** ప్రకారం వివాదాన్ని సామరస్యంగా పరిష్కరించుకోవాలని వారికి నచ్చచెప్పింది. కానీ వారు ఆసక్తి చూపకపోవడంతో, కోర్టు కింది ఇష్యూస్ **(**వివాదాంశాలు**)** ను విచారణ కోసం నిర్ణయించింది:

1. Whehther the defendant executed the suit promisisory note?
2. whether the suit promisisory note was executed in favour of the plaintiff in view of the transaiton pleaded in the pliant?
3. Whether the plaintiff is entitled to the relief sought for?
4. To what relief?

EVIDENCE ON RECORD:

4. వాది తన వాదనకు మద్దతుగా, తనను తాను **PW1** గా పరీక్షించుకున్నారు మరియు **Ex.A1** నుండి **A5** వరకు పత్రాలను మార్క్ చేశారు. ప్రతివాది తన తరపున ఎవరినీ పరీక్షించలేదు మరియు ఎటువంటి పత్రాలను మార్క్ చేయలేదు. ఇరుపక్షాల వాదనలు వినబడ్డాయి.

Issue.1:

7. సూట్ ప్రామిసరీ నోట్ (Ex.A1) Defendant చేత execute అయ్యిందని నిరూపించడానికి Plaintiff తన మౌఖిక సాక్ష్యంగా (PW1) మరియు supporting documents (Ex.A1 to Ex.A5) పై ఆధారపడ్డారు. చట్టపరంగా, execution అంటే పత్రంలోని విషయాలను పూర్తిగా అర్థం చేసుకుని దానిపై సంతకం చేయడం. PW1 ప్రకారం, agreed consideration పొందిన వెంటనే Defendant స్వచ్ఛందంగా promissory note ను draft చేసి, దాని terms ను అర్థం చేసుకుని పత్రం కింద signature పెట్టాడు. ఈ transaction witnessed by Rajender మరియు bank security guard. Defendant తన written statement లో ఈ version ను deny చేసి, తన signature forged అని allege చేశారు.

8. చట్ట ప్రకారం, ఓ witness testimony under oath truthful అని presume చేయబడుతుంది unless credibility successfully impeached అయి ఉంటే. Trial సమయంలో PW1 యొక్క credibility or execution credibility or order of events

or logi ను discredit చేయడానికి Defendant, PW1ని specific questions అడగలేదు. Defendant తన written statement averments కు మద్ధతుగా తనను తాను సాక్షిగా (examine) చేసుకోలేదు. అందువల్ల, ఆయన వాదనలు కేవలం pleadings గా మాత్రమే మిగిలి, evidence రూపంలో స్థిరపడలేదు.

9. Defendant, forgery allegation support చేయడానికి he did not examine himself. అలాగే, Defendant PW1 forged his signature అని specific allegation చేసినప్పటికీ, ఎటువంటి expert opinion లేదా independent evidence సమర్పించలేదు. PW1 childhood acquaintance కాబట్టి Defendant signature గుర్తించగలిగాడు. Defendant PW1 ను cross-examine చేయలేదు. So, forgery plea is not proved by the defendant. Accordingly, Issue No.1 Plaintiff కు అనుకూలంగా, Defendant కు వ్యతిరేకంగా decided అయ్యింది.

Issue No.2:

10. Issue No.1 favorable finding తరువాత, Section 118 of Negotiable Instruments Act ప్రకారం, once execution proved అయ్యాక, promissory note genuine అని presumption ఏర్పడుతుంది. ఈ presumption rebut చేయడంలో burden Defendant పై ఉంది. Defendant oral లేదా documentary evidence సమర్పించలేకపోయాడు. Defendant argued Ex.A1 arose due to Plaintiff's nexus with village Sarpanch, కానీ evidence support లేదు. అలాగే, Defendant చేసిన plea ఏమిటంటే Plaintiff suit transaction ను income tax returns లో disclose చేయలేదని, కానీ proved and admitted facts ను దృష్టిలో పెట్టుకుంటే ఈ వాదనకు ఎలాంటి weight ఇవ్వలేము. కేవలం income tax returns లో చూపించలేదన్న కారణం మాత్రమె, otherwise proved transaction ను అనుమానించడానికి సరైన ground కాదు.

11. On the other hand, the defendant remained silent as to the authenticity of Ex.A2 to A5. Ex.A2కు reply లేకపోవడం defendant caseకు adverse inference గా consider అయింది. Plaintiff Defendant sister's marriage invitation card (Ex.A3) produce చేసి loan purpose corroborate చేసింది. Furhter, Plaintiff మరియు

Defendant childhood acquaintance కావడం, వారి మధ్య ఉన్న పరిచయం మరియు లావాదేవీ స్వభావాన్ని బలపరుస్తుంది. ఈ పరిస్థితులన్నింటిని సమగ్రంగా పరిశీలించినప్పుడు, Defendant plea నమ్మదగినదిగా కాకపోవడంతో, Court దానిని తిరస్కరించింది. Parties childhood acquaintance, respective financial positions పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, Court Plaintiff version consistent మరియు probable అని కనుగొంది. Statutory presumption rebut చేయడంలో Defendant fail కావడంతో, Ex.A1 valid, enforceable, binding అని ప్రకటించబడింది. Accordingly, Issue No.2 Plaintiff కు అనుకూలంగా, Defendant కు వ్యతిరేకంగా decided అయింది.

ఇష్యూ నం. 3 & 4:

12. ఫలితంగా, వాదికి అనుకూలంగా ప్రతివాదికి వ్యతిరేకంగా దావా మొత్తమైన రూ.1,00,000/- (రూపాయలు ఒక లక్ష మాత్రమే) వసూలు కోసం, దావా ఖర్చులతో పాటు, దావా తేదీ నుండి డిక్రీ తేదీ వరకు 12% P.A చొప్పున మరియు డిక్రీ తేదీ నుండి వసూలు అయ్యే వరకు 6% P.A చొప్పున భవిష్యత్తు వడ్డీతో సహా డిక్రీ మంజూరు చేయబడింది.

(Typed to my dictation on 12.5.2017)

(జూనియర్ సివిల్ జడ్జి, మేడ్చల్)

Appendix of evidence

For plaintiff

PW1: Ram

For Defendant

NIL

Exhbits

Ex.A1: క్రిష్ రాసి ఇచ్చిన ప్రామిసరీ నోట్

ExA2: రామ్ యొక్క HDFC బ్యాంకు అకౌంట్ స్టేట్‌మెంట్

ExA3: క్రిష్ సోదరి వివాహ కార్డు

ExA4: లీగల్ నోటీసు, తేదీ: 11.11.2011

ExA5: రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్ అక్నాలెడ్జ్‌మెంట్

(జూనియర్ సివిల్ జడ్జి, మేడ్చల్)

5.4 INJUNCTION SUIT

INJUNCTION SUIT- CONCEPTUAL UNDERSTANDING

1. Law అనేది violated rights కు remedies (పరిహారాలు) ఇవ్వడమే కాకుండా, అటువంటి హక్కులకు సంభవించే anticipated injury (ఊహించిన నష్టం) నుండి కూడా safeguard చేస్తుంది. అందుకే law కొన్ని preventive remedies (నివారణా పరిహారాలను) అందిస్తుంది. Suit for Injunction అనేది ఒక preventive legal action. ప్రతివాది (defendant) తనపై ఉన్న obligation (బాధ్యత) ను violate చేయకుండా నిరోధించడానికి ఈ relief కోరబడుతుంది. ప్రతివాదిపై ఈ obligation law or contract or custom or precedent ద్వారా తలెత్తవచ్చు. Duty ఉల్లంఘనను నిరోధించడానికి (prevention) ఈ relief కోరబడుతుంది.

2.Conditions for Granting Relief of Injunction:

Specific Relief Act (SRA) లోని S.38 ప్రకారం, ఒక వ్యక్తి Injunction ను కోరుకోవడానికి ఈ క్రింది conditionsను fulfill చేయాలి:

i) Plaintiff కి అనుకూలంగా right ఉండాలి & defendantపై ఆ rightను గౌరవించాల్సిన obligation ఉంgడాలి.

ii) Defendant యొక్క invasion (అతిక్రమణ) ద్వారా సంభవించిన లేదా సంభవించే అవకాశం ఉన్న actual damageను నిర్ధారించడానికి standard లేకపోవడం.

iii) Invasion అనేది compensation in money (డబ్బు రూపంలో పరిహారం) affordable relief కానంత తీవ్రంగా ఉండాలి.

iv) To Prevent Multiplicity of Proceedings

v) Defendant plaintiff కోసం property యొక్క trustee గా ఉన్నప్పుడు.

3. Additional Conditions in case of Breach of Contract:

i) Plaintiff ఆ contract యొక్క breach(ఉల్లంఘన) కు compensation పొందడానికి entitled అయి ఉండాలి.

ii) Plaintiff contract ను perform చేయడానికి capable గా ఉండాలి.

iii) Plaintiff తన వంతుగా perform చేయాల్సిన essential terms of the contract ను violate చేయకూడదు.

iv) Contract ద్వారా ఏర్పడాలని ఉద్దేశించిన relation కు విరుద్ధంగా (at variance with) లేదా కూలదోసే విధంగా (in subversion of) willfully act చేయకూడదు.

v) Plaintiff తన వంతుగా perform చేయాల్సిన essential terms ను performed చేశాడని లేదా ఎల్లప్పుడూ ready and willing to perform గా ఉన్నాడని నిరూపించాలి. డబ్బు చెల్లింపు విషయంలో, కోర్టు ఆదేశిస్తే తప్ప actually tender (వాస్తవంగా చెల్లించడం) చేయవలసిన అవసరం లేదు.

4. Injunction is a Discretionary Relief:

పై నియమాలను proof చేసినప్పటికీ, ఈ క్రింది కారణాల వల్ల Court injunction relief ను నిరాకరించే authority ని కలిగి ఉంటుంది:

i) Lack of Bonafide's

ii) Unclean Conduct on part of the Plaintiff

iii) Suppression of Material Facts

iv) Additional Conditions in case of Breach of Contract

v) S.41 of Specific Relief Act spells out conditions 'when injunction can be refused'.

5. Prohibitory Injunction in case of Threat of Dispossession:

స్థిరాస్తి (Immovable Property), ముఖ్యంగా వ్యవసాయ భూమి (agricultural land) కు సంబంధించి బలవంతపు స్వాధీనం తొలగింపు ముప్పు (threat of dispossession) గురించిన కేసులు కోర్టులలో విస్తృతంగా కనిపిస్తాయి. ఈ నేపథ్యంలో, స్వాధీనం (possession) అంటే ఏమిటి, ఏ పరిస్థితుల్లో స్వాధీనం చట్టపరంగా రక్షణ పొందుతుంది, వ్యవసాయ భూమిపై ఒక వ్యక్తి ఎప్పుడు మరియు ఎలా చట్టబద్ధమైన స్వాధీనం (lawful possession) పొందుతాడు, అలాగే వ్యవసాయ భూమిపై చట్టబద్ధమైన స్వాధీనాన్ని ఎలా నిర్ధారించాలి (how to verify lawful possession) అనే అంశాలను సరిగ్గా అర్థం చేసుకోవడం అత్యంత ముఖ్యమైనది. ఈ అంశాలపై స్పష్టమైన అవగాహన ఉండటం వల్ల, న్యాయవాది కోర్టు ముందు తన party హక్కులను సమర్థవంతంగా రక్షించుకోవడం సాధ్యమవుతుంది.

6. Conceptual understading of Possession:

Possession (స్వాధీనం) అనేది ఒక వ్యక్తి ఆస్తిపై చట్టబద్ధమైన కస్టడీ (lawful custody) లేదా భౌతిక నియంత్రణ (physical control) కలిగి ఉండటాన్ని సూచిస్తుంది. స్వాధీనం అనేది కేవలం యాజమాన్యానికి (ownership) మాత్రమే సంబంధించినది కాదు; అది చట్టం ద్వారా స్వతంత్రంగా గుర్తించబడిన ఒక ముఖ్యమైన హక్కు.

ఆస్తిపై స్వాధీనం అనేక చట్టపరంగా గుర్తింపు పొందిన మార్గాల (recognized modes) ద్వారా పొందవచ్చు. వీటిలో sale, lease, gift, partition, succession, will, court decree, usufructuary mortgage, అలాగే adverse possession (ప్రతికూల స్వాధీనం) ముఖ్యమైనవి. ఈ గుర్తింపు పొందిన మార్గాల కాకుండా ఇతర విధానాల ద్వారా ఆస్తిపై స్వాధీనం పొందినట్లయితే, అది unlawful possession (చట్టవిరుద్ధ స్వాధీనం) గా పరిగణించబడుతుంది. చట్టం, స్వాధీనంలో ఉన్న వ్యక్తికి కొన్ని ముఖ్యమైన హక్కులను (rights) అందిస్తుంది. అవి:

1. ఆస్తిని ఉపయోగించుకునే హక్కు (Right to use)
2. ఉపయోగించి ఆనందించుకునే హక్కు (Right to use and enjoy)
3. ఆస్తిపై స్వాధీనంగా ఉండే హక్కు (Right to possess)
4. ఇతరులను ఆస్తి నుంచి తప్పించే హక్కు (Right to exclude)
5. తన స్వాధీనాన్ని రక్షించుకునేందుకు దావా వేయే హక్కు (Right to sue)

స్వాధీన రక్షణ (possession protection) కోరే వ్యక్తి తప్పనిసరిగా తన ownership (యాజమాన్యం) లేదా better title (మెరుగైన హక్కు) ను నిరూపించాల్సిన అవసరం లేదు. అతను ఆస్తిపై తన lawful possession ను చూపించగలిగితే సరిపోతుంది. Rame Gowda vs. M. Varadappa Naidu కేసులో, సుప్రీంకోర్టు స్పష్టంగా చెప్పింది ఏమిటంటే, settled and peaceful possession లో ఉన్న వ్యక్తి – అది ఒక settled trespasser అయినప్పటికీ – అసలు యజమాని (original owner) కి వ్యతిరేకంగా కూడా injunction suit ను maintain చేయవచ్చని.

Limitation Act లోని Article 65, యజమానిని బలవంతంగా (forcibly) స్వాధీనాన్ని తీసుకోవడం నుంచి నిరోధిస్తుంది, ఆ స్వాధీనం అక్రమంగా ఉన్నప్పటికీ. యజమానికి అందుబాటులో ఉన్న ఏకైక చట్టబద్ధ పరిహారం, suit for recovery of possession దాఖలు చేయడమే.

అదేవిధంగా, S.113 BSA ప్రకారం, ఆస్తి స్వాధీనంలో ఉన్న వ్యక్తిని owner గా presume చేయబడుతుంది. సరైన title proof లేకపోయిన సందర్భాలలో, స్వాధీనంలో ఉన్న వ్యక్తికే యాజమాన్య ప్రాధాన్యం కలిగినట్లు చట్టం భావిస్తుంది.

7. Role of Land Records in porving possession:

వ్యవసాయ భూమి (agricultural land) పై స్వాధీనం (possession) ను నిరూపించడానికి, రెవెన్యూ అధికారాలు (revenue authorities) నిర్వహించే భూ రికార్డులు (land records) అత్యంత కీలకమైనవి. ఈ రికార్డులు ప్రధానంగా రాష్ట్రానికి రెవెన్యూ వసూలు (revenue collection) ఉద్దేశ్యంతో నిర్వహించబడుతున్నప్పటికీ, వాటి ప్రాముఖ్యత కాలక్రమేణా ఏమాత్రం తగ్గలేదు.

Welfare State ఆవిర్భావం జరిగిన తరువాత కూడా, భూ రికార్డుల నిర్వహణ యొక్క అవసరం మరింత పెరిగింది. కారణం ఏమిటంటే, ఈ రికార్డులు ప్లాన్డ్ డెవలప్‌మెంట్ (planned development) కోసం, ప్రభుత్వ భూముల రక్షణ (safeguarding government land) కోసం, అలాగే వ్యక్తిగత భూమి యజమానులు మరియు స్వాధీనదారుల హక్కులను రక్షించడానికి (safeguarding individual landholders' rights) అత్యంత అవసరమైన సాధనాలుగా పనిచేస్తాయి.

ఈ భూ రికార్డులలో ఒక భూమికి సంబంధించిన అనేక ప్రాథమిక మరియు కీలక వివరాలు నమోదు చేయబడుతాయి. వాటిలో ముఖ్యంగా – భూమి పరిమాణం (size), ఆకారం (shape), మట్టి రకం (type of soil), ఉత్పాదకత (productivity), పండించే పంటల స్వభావం (kind of crops cultivated), సర్వే నంబర్ మరియు విస్తీర్ణం (survey number and extent), పట్టాదారు (pattadar) మరియు స్వాధీనదారుడి పేరు (possessor), ఆక్రమణ స్వభావం (nature of occupation), అలాగే నీటి సౌకర్యాలు (irrigation facilities) వంటి వివరాలు ఉంటాయి.

కాబట్టి, వ్యవసాయ భూమిపై చట్టబద్ధమైన స్వాధీనాన్ని నిరూపించడంలో భూ రికార్డులు కోర్టుల ముందు అత్యంత విశ్వసనీయ ఆధారాలుగా పరిగణించబడుతాయి.

8. Basic Information about Land Records:

ప్రాథమిక యూనిట్‌గా ఉంటుంది. అందువల్ల, భూమికి సంబంధించిన అన్ని రికార్డులు కూడా రెవెన్యూ అధికారులచే (land revenue authorities) అదే ఆధారంగా నిర్వహించబడుతున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో, రెవెన్యూ అధికారులు నిర్వహించే వివిధ రకాల భూ రికార్డులను ఇప్పుడు పరిశీలిద్దాం.

Permanent Records:

a)Naksha or Village Map: ప్రతి revenue villageకు ఒక Naksha (గ్రామ పటం) ఉంటుంది.

b) Tippan or Field Measurement Book - FMB: ప్రతి survey number కు ఒక Tippan లేదా FMB ఉంటుంది. ఇది భూమి యొక్క size మరియు shape ను చూపుతుంది. ఉదాహరణకు, 100 Survey no's ఉంటే, 100 maps ఉంటాయి.

c) Sethwar or RSR (Revenue Survey Settlement Record) or Diaglott: ప్రతి survey number కు ప్రత్యేక register (Sethwar లేదా RSR) నిర్వహించబడుతుంది. దీనిని settlement record అని కూడా అంటారు. ఇందులో సుమారు 14 columns ఉంటాయి. It contains Pattedhar పేరు, భూమి nature (స్వభావం), మరియు ఇతర ప్రాథమిక వివరాలు ఉంటాయి.

d) Supplementary Sethwar: భూమిలో sale, partition వంటి permanent change (శాశ్వత మార్పు) సంభవించినప్పుడు (ఉదా: Survey no. 25 ను 25/a, 25/b, 25/c గా విభజించినప్పుడు), original RSR కు supplementary Sethwar ను annex (జతచేయడం) చేస్తారు.

ఈ documents copies Survey Office, District Collector office, Tahsil మరియు State archives లో లభిస్తాయి.

ఖస్రా పహాణి **(Khasra Pahani)**: అనేది ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని (తెలంగాణ ప్రాంతం) బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ ద్వారా 1954-55 సంవత్సరంలో తయారు చేయబడిన ప్రాథమిక హక్కుల రికార్డు (Record of Rights). ఈ ఖస్రా పహాణి రికార్డు, ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణ ప్రాంతం) భూములపై హక్కుల నమోదు నిబంధన, 1358-ఎఫ్ లోని రెగ్యులేషన్ నంబర్ 4 ప్రకారం గెజెట్ చేయబడింది. ఈ నిబంధనలోని రెగ్యులేషన్ నంబర్ 13 ప్రకారం, ఖస్రా పహాణిలో చేసిన ఏ ఎంట్రీ అయినా, దానికి వ్యతిరేకంగా నిరూపించబడే వరకు సత్యమని ఊహించబడుతుంది (presumed to be true). అందువల్ల, ఈ రికార్డు భూమిపై హక్కులు మరియు స్వాధీనానికి సంబంధించి చట్టపరంగా ఎంతో ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉంటుంది. 1358-ఎఫ్ నిబంధనలు అమల్లో ఉన్న కాలం మొత్తం ఈ ఖస్రా పహాణి రికార్డు ప్రభావవంతంగా కొనసాగింది. తరువాత, ఈ నిబంధనలను ఆంధ్రప్రదేశ్ భూములపై హక్కులు మరియు పట్టాదార్ పాస్‌బుక్స్ చట్టం, 1971 ద్వారా రద్దు చేయబడింది. అయితే, ఈ చట్టం 15-08-1978 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది.

Annual or occasional revnue records:

ROR / 1B (Record of Rights Register): Tahsil స్థాయిలో ప్రతి village కు విడిగా ROR లేదా 1B నిర్వహించబడుతుంది. ఇందులో 14 columns ఉంటాయి. khatadar పేరు, survey number, భూమి classification, extent (విస్తీర్ణం), Land Revenue వంటి వివరాలు ఉంటాయి. ROR లోకి కొత్త వ్యక్తి పేరు ఎలా entered అయిందో (sale లేదా gift ద్వారా) చూపుతుంది.

Title Deed: landholder యొక్క ownership rights గురించి తెలియజేస్తుంది. **Pass Book:** భూమికి సంబంధించిన all transactions ను reflect చేస్తుంది. Patta pass book మరియు Title deed మధ్య conflict వస్తే, 1B (లేదా ROR) prevail (చెల్లుబాటు) అవుతుంది. Passbook జారీ చేయడానికి ముందు Tahsildar తప్పనిసరిగా 1B లో necessary changes చేయాలి.

సంప్రదాయంగా, తహసీల్దార్ (Tahsildar) యొక్క మార్గదర్శకత్వంలో, గతంలో గ్రామ రెవెన్యూ అధికారి (Village Revenue Officer - VRO) ప్రతి గ్రామానికి సంబంధించి పదకొండు రకాల గ్రామ ఖాతాలను (Integrated Village Accounts) నిర్వహించేవారు. ఈ గ్రామ ఖాతాల్లో అత్యంత ముఖ్యమైన రికార్డు పహాణీ / అడంగల్ (Village Account No.3 / Adangal / Pahani). ఈ పత్రంలో సాధారణంగా సుమారు 21 నిలువు వరుసలు (columns) ఉంటాయి. అందులో కొన్ని నిలువు వరుసలు న్యాయపరంగా అత్యంత ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉంటాయి.

- కాలమ్ నెం. 11: పట్టాదారు పేరు (Pattadar - ఇది owner కంటే వేరుగా ఉండవచ్చు)
- కాలమ్ నెం. 13: స్వాధీనదారు లేదా ఆక్యుపెంట్ (Occupant / Possessor) పేరు
- కాలమ్ నెం. 14: సాగు విస్తీర్ణం (Extent of Cultivation)
- కాలమ్ నెం. 15: స్వాధీన స్వభావం (Nature of Occupation)

పహాణీ/అడంగల్ పత్రం గ్రామ స్థాయి అధికారులచే నిర్వహించబడటం వలన, దీనిపై పూర్తిగా ఆధారపడటం (complete reliance) సాధారణంగా సురక్షితమని భావించబడదు. కోర్టులు కూడా ఈ రికార్డును సహాయక ఆధారం (corroborative evidence) గా మాత్రమే పరిగణిస్తాయి.

తాజా పరిణామంగా, తెలంగాణ ప్రభుత్వం Telangana Rights in Land and Pattadar Pass Books Act, 2020 కింద ధరణి (Dharani) పోర్టల్ ను ప్రవేశపెట్టింది. దీని ద్వారా భూమి రికార్డులు డిజిటల్ రూపంలో సమీకరించబడ్డాయి. అయితే, ధరణి వ్యవస్థలో తలెత్తిన సమస్యల కారణంగా, ప్రభుత్వం తాజాగా భూ భారతి (Bhu Bharati) చట్టం, 2024 ద్వారా భూమి రికార్డుల నిర్వహణను మరింత పారదర్శకంగా, బాధ్యతాయుతంగా మరియు చట్టబద్ధంగా పునఃవ్యవస్థీకరించేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది.

అందువల్ల, ప్రస్తుతం వ్యవసాయ భూమి స్వాధీనాన్ని నిరూపించేటప్పుడు, సంప్రదాయ గ్రామ స్థాయి రికార్డులు (పహాణీ/అడంగల్), డిజిటల్ రికార్డులు (Dharani), మరియు తాజా చట్టపరమైన枠 (Bhu Bharati Act) అన్నింటినీ సమగ్రంగా పరిశీలించడం న్యాయపరంగా అత్యంత అవసరం.

Unregistered Documents మరియు భూ రికార్డుల సమగ్ర అవగాహన:
వాస్తవానికి, Unregistered document ద్వారా భూమిని పొందిన వ్యక్తి పేరు, Telangana Rights in Land and Pattadar Pass Books Act, 2020 లోని Section 5A కింద దరఖాస్తు చేసుకుని, ఆ దరఖాస్తు allow అయిన తర్వాత మాత్రమే 1B లో mutation (మార్పు) చేయబడుతుంది. అంటే, రికార్డు పరిష్కారం మరియు భూమి హక్కులు చట్టబద్ధంగా నమోదవ్వడానికి ఈ ప్రక్రియ తప్పనిసరి.

తాజా పరిణామంగా, తెలంగాణ ప్రభుత్వం ధరణి (Dharani) పోర్టల్ ప్రవేశపెట్టి, భూమి రికార్డులను డిజిటల్ రూపంలో సమీకరించింది. ఇది భూమి హక్కులను సులభంగా వెరిఫై చేయడానికి, ఫ్రాడ్ నివారణ, మరియు ట్రాన్సాక్షన్ ట్రాకింగ్ కోసం ఉపయోగపడుతుంది. అయితే, ధరణి వ్యవస్థలో కొన్ని సమస్యలు తలెత్తినందున, ప్రభుత్వం భూ భారతి (Bhu Bharati) చట్టం, 2024 ద్వారా భూమి రికార్డుల నిర్వహణను మరింత పారదర్శక, బాధ్యతాయుత, మరియు చట్టబద్ధంగా పునఃవ్యవస్థీకరించడానికి ప్రయత్నిస్తోంది.

అందువల్ల, వీటిని బట్టి, వ్యవసాయ భూమి స్వాధీనాన్ని నిరూపించేటప్పుడు, మూడు రకాల రికార్డులను సమగ్రంగా పరిశీలించడం అవసరం:

1. సంప్రదాయ గ్రామ స్థాయి రికార్డులు (పహాణీ / అడంగల్)
2. డిజిటల్ రికార్డులు (Dharani)
3. తాజా చట్టపరమైన枠 (Bhu Bharati Act, 2024)

Encumbrance Certificate - EC: ఎన్‌కంబరెన్స్ సర్టిఫికేట్ (EC) అనేది రిజిస్ట్రేషన్ అధికారులు (Registration Authorities) ద్వారా జారీచేయబడే అధికారిక డాక్యుమెంట్. ఇది Sub-Registrar నిర్వహించే రిజిస్టర్‌లోని Extract (సారం). EC ద్వారా ఒక ప్రాపర్టీపై ఏ విధమైన భారాలు (charges) లేదా అప్పులు (liabilities) ఉన్నాయా లేదా అని తెలుసుకోవచ్చు. Prospective buyer కు ప్రాపర్టీకి clear and marketable title ఉందో లేదో తెలుసుకోవడానికి EC ముఖ్యమైనది.

ప్రభుత్వ అధికారులు మరియు financial institutions సాధారణంగా 13 నుండి 30 సంవత్సరాల EC ను అడిగే ప్రథమ రకం ఆధారంగా ఉపయోగిస్తారు. అయితే, register లో రిజిస్టర్ చేయని documents (ఉదాహరణకు: Equitable mortgage, Wills) EC లో capture కావు. అందువల్ల, ఇవి వేరే ఆధారాల ద్వారా పరిశీలించవలసి ఉంటుంది.

9. ముగింపు మరియు వ్యూహం (Summary and Strategy): Injunction suit లో possession ను నిరూపించడానికి, న్యాయవాది (advocate) ఈ ఆరు ప్రధాన రికార్డులను తప్పనిసరిగా verify మరియు scrutiny చేయాలి:

1. Setwar / RSR
2. Village Map (Naksha) మరియు FMB (Tippan)
3. 1/B (Record of Rights Register)
4. పట్టా పాస్ బుక్ మరియు Title Deed
5. Village Account No.3 (Pahani / Adangal)
6. Encumbrance Certificate (EC)

ఈ డాక్యుమెంట్లను విశ్లేషించడం ద్వారా భూమి యొక్క:

1. Classification (ప్రభుత్వం / ప్రైవేటు)
2. Ownership
3. Survey Number
4. Extent
5. Nature of Occupation

వంటి ముఖ్యమైన వివరాలను తెలుసుకోవచ్చు. ఈ వివరాల ఆధారంగా, ఏ Land Law వర్తించాలి, మరియు client కు appropriate legal solution ను strategize చేయవచ్చో నిర్ణయించవచ్చు. అంతేకాక, BhoomiSunil YouTube వీడియోలు మరియు G. Satyanarayana vs Government of A.P. Judgment ను గమనించడం ద్వారా, revenue records యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు civil cases లో వాటి వినియోగాన్ని మరింత లోతుగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

INJUNCTION SUIT: CLIENT INTERACTION

Injunction Suit అనేది స్థిరాస్తిపై **peaceful possession** మరియు **enjoyment** హక్కుకు సంభవించే **future threat** ను నివారించడానికి కోర్ట్ ఆశ్రయించే **preventive legal action**. Advocateగా, suit file చేసేముందు plaintiff తో ఈ అంశాలపై పరిశీలన చేయడం అవసరం.

Step 1. Plaintiff Relationship with the Property: Plaintiff ఆస్తిపై right of possession / enjoyment ఎలా పొందారో తెలుసుకోవాలి. హక్కు పొందిన recognized modes: Sale, Gift, Partition, Succession, Will, Court Decree, Adverse Possession, Settled Possession, లేదా Section 53A of Transfer of Property Act. ఈ modes ద్వారా హక్కు పొందినదో Advocate inquire చేయడం అవసరం. ఈ facts ను **verify** చేయడం ముఖ్యము. ఇక్కడ **Section 11 of BSA** అర్థం చేసుకోవడం ఉపయుక్తం, ఎందుకంటే ఇది property పై హక్కు ఎలా create, claimed, modified, recognized, asserted, లేదా denied అయిందో courts లో నిరూపించటానికి మార్గదర్శనం ఇస్తుంది.

Transactions and Instances (BSA Sections 11 & 13)

Transaction (S.13(a)): Sale Deed వంటి transactional documents ద్వారా property పై హక్కు created / modified అయిన విధానం courts లో relevant. Transactional facts హక్కు సృష్టి మరియు మార్పును నిర్ధారించడంలో ముఖ్య పాత్ర పోషిస్తాయి.

Instances of Exercise of Right (S.13(b)): హక్కును వాస్తవంగా ఉపయోగించిన ఉదాహరణలు కూడా courts లో పరిశీలించబడతాయి. ఉదాహరణలు:

- Revenue records లో entries
- Hut వేయడానికి permission పొందడం
- Electricity మరియు water connection పొందడం

ఈ విధంగా, transactions మరియు instances కలిపి property హక్కు యొక్క చట్టబద్ధత (legitimacy) మరియు వాస్తవ అనుసరణ (actual exercise) courts లో స్థిరంగా establish చేయవచ్చు.

Step 2: Inquiry about Documents: Property law మరియు Evidence law ప్రకారం, immovable property కు సంబంధించిన facts ను documents ద్వారా proved చేయాలి. Plaintiff యొక్క entitlementను నిరూపించే documents ఉన్నాయా అని పరిశీలించాలి. ముఖ్యంగా Sale Deed వంటి source documents యొక్క legal validity మరియు authenticityను verify చేయాలి.

Step 3. Link Documents: Plaintiff హక్కును support, modify, లేదా restrict చేసే documents ను produce చేయమని అడగాలి. ఉదాహరణలు:

- Link Documents
- Title Deed
- Pass Books
- 1/B Record
- Pahani / Adangal
- Tax Receipts
- Encumbrance Certificate

Step 4: Actual Physical Possession: Plaintiff ఆస్తిపై actual physical possession లో ఉన్నాడా లేదా అని verify చేయాలి.

Step 6: Presumptive Value of Public Documents: చట్టం ప్రకారం జారీ అయిన public documents genuine గా presume చేయబడతాయి. Revenue records లోని entries correct అని presume అవుతాయి. దీన్ని dispute చేసే party పై burden ఉంటుంది.

Step 7: Reason for Fear of Violation: Defendant జోక్యం చేసుకోవడానికి గల reason ను verify చేయాలి. అది justified right పై ఆధారపడిందా లేదా unlawful claim కాదా అని చూడాలి.

- Defendant కు legal right లేకపోతే, mere Injunction Suit file చేయాలి.
- Defendant claim documents ఆధారంగా ఉంటే, Suit for Declaration and Consequential Relief file చేయాలా లేదా అనేది ఆలోచించాలి.

Reference: Injunction suit prove చేయడానికి Anathula Sudhakar vs Buchi Reddy (2008) 4 SCC 594 case చదవడం ఉపయుక్తం.

Step 8: Defendant Conduct, Bonafides, and Immediate Action

1. Defendant Conduct and Character: Defendant యొక్క conduct, character, మరియు criminal antecedents ను verify చేయడం ద్వారా fear of dispossession establish చేయడంలో సహాయపడుతుంది.

2. Bonafides Must Be Shown: Plaintiff relief పై ప్రభావం చూపే material facts ను దాచకూడదు. Suppression of facts ఉండే అవకాశం ఉంటే, suit dismissalకి గురవుతుంది. ఉదాహరణ: parties మధ్య ఉన్న previous suits లేదా pending cases disclosure తప్పనిసరి.

3. Immediate Action: Illegal interference యొక్క immediate danger ఉన్నప్పుడు, plaintiff తీసుకున్న immediate action plaint లో mention చేయాలి. Suit file చేయడంలో delay ఉంటే, relief denied అవుతుంది.

4. Relief: Compensation in money affordable relief కాదు అని Court కు చూపించాలి.

Step 9: Notice:

సాధారణంగా Injunction Suit institute చేయడానికి defendant లేదా Government Pleader అయితే, S.80 CPC, 1908 ప్రకారం notice ఇవ్వడం mandatory.

Step 10:

Limitation: Article 113 Limitation Act: Limitation period 3 years. Period calculation: plaintiff right / threat of invasion / danger of violation date నుండి 3 years లెక్కించబడుతుంది. Fear tangible గా ఉండాలి.

Step 11:

Jurisdiction: Immovable property ఎక్కడ located ఉంటుందో ఆ Court లో Injunction Suit file చేయాలి.

Step 12:

Suit Valuation and Court Fee: S.26 T.S. Court Fee and Suits Valuation Act, 1956 ప్రకారం, Injunction Suit కోసం court fee right value పై ఆధారపడి ఉంటుంది. Denial of Title: Plaint లో plaintiff's title denied అయినట్లయితే, suit S.26(a) Act కింద valued చేయాలి. Court fee = higher of one-half of market value or Rs.200/. Difference between Suit Valuation and Court Fee: Plaint లో కోరిన relief monetary terms లో valued, తర్వాత Act లోని table ప్రకారం court fee చెల్లించాలి.

Step 13:

Prayer: Injunction Suit లో సాధారణంగా కోరే relief: Defendant మరియు అతని అనుచరులు suit property లో జోక్యం చేసుకోకుండా నిరోధిస్తూ, perpetual injunction decree మంజూరు చేయాలని Court కి ప్రార్థించడం.

III.PLAINT

In the Court of Jr. Civil Judge, Medchal

O.S.no 71/2011

మధ్య (Between):

భరత్, S/o: స్వర్గీయ రఘు,

వయస్సు: 50, వృత్తి: వ్యవసాయం,

నివాసి: పోద్దూరు (V), మేడ్చల్ (M), రంగారెడ్డి జిల్లా.

..వాది (Plaintiff)

And

నరసింహ, S/o రామకృష్ణ,

వయస్సు: 33, వృత్తి: వ్యవసాయం,

నివాసి: పోద్దూరు (V), మేడ్చల్ (M),

రంగారెడ్డి జిల్లా. .....ప్రతివాది(Defendant)

Plaint filed U/S.26 and O.VII R.1 CPC

Cliam: Suit for Permanent Injunction

The fact of the case:

1. The plaintiff is the absolute owner and possessor of Acre:01:00 guntas land in Sy.No.26 of పోద్దూరు village, Medchal Mandal (Suit Property) The Complete description is given at the end of the plaint. The plaintiff ఈ Suit property ను 10.10.1993 నాడు శ్యామ్ నుండి unregistered sale deed (నమోదు చేయబడని అమ్మకపు పత్రం) ద్వారా Rs. 1,00,000/- చెల్లించి కొనుగోలు చేశారు. శ్యామ్ అకస్మాత్తుగా మరణించడం మరియు అతని legal heirs అందుబాటులో లేకపోవడం వల్ల sale నమోదు కాలేదు.

2. Sale సమయంలోనే వాదికి Suit property possession అప్పగించబడింది. అప్పటి నుండి, వాది ఎటువంటి interruption లేకుండా Suit land ను cultivate (సాగు) చేస్తున్నారు. వాది పేరు revenue records లో నమోదు చేయబడింది. వాది Pattadhar and Pass Books Act S.5A కింద regularization కోసం కూడా application చేశారు.

3. Outer Ring Road నిర్మాణం కారణంగా Suit village లో land prices పెరిగాయి. Defendant ఒక real estate agent మరియు villagers యొక్క భూమిని knock away (మోసగించి లాక్కోవడానికి) ప్రయత్నించే వ్యక్తి. Defendant కు suit land తో ఎలాంటి సంబంధం లేదు. 20.11.2011 నాడు Defendant suit land లోకి అన్యాయంగా interference (జోక్యం) చేయడానికి ప్రయత్నించగా, Plaintiff తన బంధువుల సహాయంతో దానిని successfully prevented చేశారు.

4. Defendant పోయేటప్పుడు openly declared చేశాడు - Plaintiff ను any cost కు dispossess చేస్తానని. అందుకే, Plaintiff likely dispossession (తొలగింపు అవకాశం) గురించి భయపడుతూ ఈ suit ను file చేశారు.

5. Article 113 of Limitation Act కింద suit limitation period లోనే దాఖలు చేయబడింది.

Suit Valuation and Court Fee: ఇది కేవలం perpetual injunction కోసం దావా కాబట్టి, Plaintiff relief ను Rs. 3,000/- గా notional valuation చేసి, Court Fee & Suit Valuation Act S.26(c) కింద Rs. 261/- చెల్లించారు.

Prayer: Defendant మరియు అతని అనుచరులు Suit property లో జోక్యం చేసుకోకుండా నిరోధిస్తూ perpetual injunction కోసం decree ను మంజూరు చేయమని. Suit ఖర్చులను order చేయమని.

Date…

Place:Medchal

Plaintiff Counsel for the plaintiff

SCHEDULE OF PROPERTY:

All that agriculture land over an extent of Acre:01:00 guntas land in Sy.No.26 of పోద్దూరు village, Medchal Mandal (Suit Property) The **Survey no.26 (**ఒక ఎకరం**)** యొక్క హద్దులు**:** East: ముప్పై అడుగుల విలేజ్ రోడ్డు; West: నరసింహ భూమి; North: వాది యొక్క భూమి; South: కృష్ణ భూమి.

పత్రాల జాబితా **(List of Documents):**

1. Sale deed (Unregistered) dt: 10.10.1993.
2. C.C of Adangal Phani (2001 - 2011) - TAHSILDAR జారీ చేసినది.
3. C.C of Adangal Phani (1999 - 2000) - TAHSILDAR జారీ చేసినది.
4. Certificate of Loan granted by Co-operative Bank.
5. C.C of Application u/S.5A (రెగ్యులరైజేషన్ కోసం).

Date…

Place:Medchal

Plaintiff Counsel for the plaintiff

Injunction Suit - Court objections

1. Registered sale deed లేనప్పుడు **Suit** ఎలా **maintainable** అవుతుంది**?**

జవాబు: Plaint నమోదు సమయంలో, Court Plaint averments (దావాలోని వాదనలు) ను మాత్రమే పరిగణించాలి మరియు cause of action (దావా కారణం) ఉందో లేదో verify చేయాలి. Plaint తో పాటు దాఖలు చేసిన documents ను Court పరిగణించకూడదు. Plaint లోని విషయాలు true and correct (నిజం మరియు సరైనవి) అని Court presume (ఊహించుకోవాలి). Registered sale deed ను insist చేయడం untenable (సమంజసం కాదు). ఇది matter of trial. Hon'ble High Court of A.P. R. Raghunath Reddy v R. Ramakrishna Reddy (2013) మరియు Sai Baba Kirana and General Merchant v Manjira Chit Fund Co. (2004) కేసులలో ఈ proposition ను authoritatively held చేసింది.

2. Plaint valuation పద్ధతి తప్పు అయినప్పుడు, What Court can do?

Ans: Plaintiff కోరిన relief అనేది immovable property పై stranger (బయటి వ్యక్తి) జోక్యాన్ని నివారించడం. ఇది intangible right (స్పర్శించలేని హక్కు). T.S. Court Fee Act S.26(c) Plaintiff కు relief ను notionally (ఊహాత్మకంగా) value చేయడానికి అనుమతిస్తుంది. Injunction suits లో market value (మార్కెట్ విలువ) ను criterion (ప్రామాణికం) గా తీసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. relief ను derived చేయబడిన advantage లేదా averted చేయబడిన loss (తప్పించబడిన నష్టం) ఆధారంగా value చేయాలి. Viraj Constructions vs. P. Pandu (1998) కేసులో High Court ఈ proposition ను నిర్ధారించింది. అందువల్ల, Plaint లో valuation పద్ధతి మరియు చెల్లించిన Court fee correct గా ఉన్నాయి.

3. Plaint filing stage లో Head Clerk deficit stamp duty పై ten times penalty తో సహా చెల్లించాలని direct చేయడం tenable (సమంజసమా)?

Ans: ఇది tenable కాదు. Head Clerk లేదా Court suit registration సమయంలో stamp duty లేదా deficit stamp duty తో penalty చెల్లించమని direct చేయలేరు. Indian Stamp Act S.33 (examination and impounding) మరియు S.35 (inadmissibility in evidence) ను కలిపి చదివినప్పుడు, deficit stamp duty ని collect చేయవలసింది కేవలం document is tendered in evidence (సాక్ష్యంగా

సమర్పించినప్పుడు) మాత్రమే, Proviso (a) to S.35: unstamped లేదా insufficiently stamped instrument ను duty మరియు penalty చెల్లించిన తర్వాతే admit చేస్తారు. Court document ను evidence లో admit చేసే దశలో మాత్రమే deficit stamp duty ని collect చేయగలదు. (K. Santhakumari v. K. Suseela Devi, 1961).

4. తాత్కాలిక ఇంక్షన్ మరియు పత్రాల విశ్వసనీయత **(Temporary Injunction and Document Admissibility)**

Ans: Temporary injunction పిటిషన్‌లో Defendant unregistered మరియు unstamped documents పై Court ఆధారపడకూడదని వాదించడం tenable? Court stamp duty ని collect చేయాలా లేక Collector కు పంపాలా?

Ans: a) Defendant Contention (వాదన**):** అవును, tenable. Order XXXIX Rules 1 and 2 కింద petition ను విచారించేటప్పుడు, Defendant unstamped మరియు unregistered sale deed ను object చేయవచ్చు.

Admissibility: Court requisite Stamp duty చెల్లించకపోతే, ఆ document ను consider చేయలేదు.

Impounding: Court document ను evidence లో receiving stage లో మాత్రమే impound చేయగలదు. Order 39 Rules 1 and 2 కింద hearing ను evidence లో receiving తో సమానం కాదు. అయితే, petitioner కోరితే document ను impound చేయవచ్చు.

b) Court Action (కోర్టు చర్య**):** Plaintiff deficit stamp duty చెల్లించడానికి సిద్ధంగా ఉంటే, Court దానిని object చేయలేదు.

Court Collection: Plaintiff public officer లేదా court ను ten times the original deficit duty ని collect చేయమని కోరవచ్చు.

Collector Reference: Plaintiff Court ను Collector కు పంపమని కోరితే, Collector execution date నాటి deficit fee లేదా actual fee ని మాత్రమే collect చేస్తారు.

5. Unregistered sale deed ను sale transaction ను prove చేయడానికి evidence లో mark చేయవచ్చా? జవాబు: లేదు.

Ans: As per Registration Act S.17 మరియు Transfer of Property Act ప్రకారం, Rs.100/- కంటే ఎక్కువ విలువైన immovable property కి సంబంధించిన

instruments తప్పనిసరిగా registered చేయబడాలి. As per **S.49 Registration Act:** Registered చేయాల్సిన document unregistered అయితే, అది immovable property ని affect చేయదు మరియు transaction ను prove చేయడానికి evidence గా received చేయబడదు. In Bandar Singh v Nihal Singh (2003) కేసులో, unregistered sale ను sale transaction ను prove చేయడానికి ఉపయోగించకూడదని held చేశారు.

6. Unregistered sale deed ను other purposes కోసం mark చేయవచ్చా? Plaintiff ఈ కేసులో దేనికి ఉపయోగించవచ్చు?

Ans: అవును. దీనిని collateral purposes (అనుబంధ ప్రయోజనాలు) కోసం mark చేయవచ్చు. **Proviso to S.49:** Unregistered document ను contract in a suit for specific performance గా లేదా collateral transaction or matter గా evidence లో received చేయవచ్చు. Plaintiff యొక్క possession unauthorized లేదా illegal కాదని చూపడానికి. parties మధ్య jural relationship ను మరియు ఏ capacity లో property ని occupy చేస్తున్నారో establish చేయడానికి. **S.53A TPA:** part performance యొక్క act ను prove చేయడానికి support గా ఉపయోగించవచ్చు. Stamp duty చెల్లించకపోతే, collateral purpose కోసం కూడా sale deed ను admissible చేయలేరు.

7. Unduly stamped మరియు unregistered sale deed ను evidence లో mark చేసినట్లయితే, Defendant దానిని ఎప్పుడైనా challenge చేయగలరా?

Ans: Court ఒకసారి document ను admitted in evidence చేస్తే, S.36 Stamp Act ప్రకారం, trial court లేదా appeal court లో కూడా instrument ను duly stamped చేయలేదనే ground పై review చేయడానికి వీలు లేదు. (Bipin Shantilal Panchal v State of Gujarat, 2005). Unregistered document ను mark చేసినప్పటికీ, S.49 of Registration Act లో ఉన్న bar (నిషేధం) ను ఉల్లంఘిస్తూ right confer చేయడానికి evidenceగా read చేయకుండా exclude చేయవచ్చు. Defendant appeal court తో సహా ఏ stage లోనైనా ఈ objection ను లేవనెత్తవచ్చు.

Written Statement

గౌరవ జూనియర్ సివిల్ జడ్జి కోర్టు, మేడ్చల్ వారి సమక్షంలో

IN THE COURT OF JR. CIVIL JUDGE, MEDCHAL

O.S.NO. 71 /2011

మధ్య **(Between):**

భరత్, S/o: స్వర్గీయ రఘు

..... వాది (Plaintiff)

And

నరసింహ, S/o రామకృష్ణ

..... ప్రతివాది (Defendant)

WRITTEN STATEMENT

ప్రతివాది గౌరవంగా ఈ క్రింది విషయాలను submit చేస్తున్నాడు:

1.ఈ Written Statement లో specifically admitted (ప్రత్యేకంగా అంగీకరించబడిన) ఆరోపణలు మినహా, plaint (దావా) లోని all other allegations (అన్ని ఇతర ఆరోపణలు) ను ప్రతివాది specifically denied (ప్రత్యేకంగా ఖండించినట్లు) పరిగణించాలి.

2. Plaint లోని para 2 లో averred (వాదించిన) విధంగా, Plaintiff Suit property కి owner మరియు possessor కాదని submit చేయబడింది. Plaintiff 10.10.1993 నాడు శ్యామ్ నుండి unregistered sale deed ద్వారా Rs. 1,00,000/- చెల్లించి Suit property ను కొనుగోలు చేశాడని చెప్పడం true కాదు. Plaintiff తన vendor (అమ్మిన వ్యక్తి) కు payment చేయడానికి మరియు దానిని registered చేయడానికి అన్ని ప్రయత్నాలు చేసినప్పటికీ, vendor గ్రామం విడిచి వెళ్లిపోవడం, అనారోగ్యంతో మంచాన పడటం మరియు తర్వాత మరణించడం వల్ల అది reality (నిజం) కాలేదని చెప్పడం కూడా false.

3. Sale సమయంలోనే Plaintiffకు Suit property possession ఇవ్వబడిందని, మరియు అప్పటి నుండి Plaintiff ఎటువంటి interruption లేకుండా Suit landను personally cultivating చేస్తున్నారని, మరియు అతని పేరు relevant revenue recordsలో possessorగా entered అయిందని submit చేయడం కూడా false. Plaintiff Pattadhar and Pass Books Act S.5A కింద regularization కోసం దాఖలు చేసిన applicationను Mandal Revenue Officer తిరస్కరించారని submit చేయబడింది.

4. Defendant ఒక real estate agent అని, villagers యొక్క భూమిని knocking away చేయడంలో conversant (పరిచయం) మరియు well versed (నిష్ణాతుడు) అని, మరియు suit landతో ఎలాంటి సంబంధం లేదని allege (ఆరోపణ) చేయడం కూడా false. Plaintiff దానిని strict proof ద్వారా నిరూపించాలి. Defendant 20.11.2011 నాడు లేదా ఇతర dateన Suit landలోకి grab లాక్కోవడానికి ప్రయత్నం చేశాడని చెప్పడం false. Plaintiffs తన బంధువుల సహాయంతో Defendant యొక్క unjustified interference ను successfully prevented చేశారని allege చేయడం కూడా fals. Suit land విడిచి వెళ్ళేటప్పుడు Defendant Plaintiffను any costకు dispossess చేస్తానని openly declared allege చేయడం కూడా false. ఈ untenable suitను file చేయడానికి cause of action అనేది ఒక imaginary మరియు invented (కల్పితమైన) విషయం అని submit చేయబడింది. దీనికి bonafides లేదు. అందువల్ల, Suitను costs సహా dismiss చేయాలని కోరబడింది.

Counsel for the Defendant

ISSUES

IN THE COURT OF JR.CIVIL JUDGE, MEDCHAL

AT: MEDCHAL: RANGA REDDY DISTRICT

O.S.No.71/2011

Between:

Bharath .....Plaintiff

And

Narasimha .....Defendant

ISSUES

1. Whether the plaintiff is in possession of the suit property as on the date of the filing of the suit?

2.Whether there is an unjustified interference on part of the defendant?

3.Whether the plaintiff is entitled to relief?

4. To what relief?

Junior Civil Judge, Medchal

INJUNCTION SUIT EVIDENCE :

PW1: భరత్ (వాది/Plaintiff)

Examination-in-Chief

1. మీ పేరు ఏమిటి?

Ans: భరత్.

2.మీ తండ్రి పేరు ఏమిటి?

Ans: రఘు.

3.మీ వయస్సు ఎంత?

Ans: 55 సంవత్సరాలు.

4.మీ వృత్తి ఏమిటి?

Ans: వ్యవసాయం (Agriculture).

5.మీరు ఎక్కడ నివసిస్తారు?

Ans: పోద్దూరు Village.

(న్యాయమూర్తి: నేను దేవుని సాక్షిగా సత్యమే మాట్లాడతానని, సత్యం తప్ప మరొకటి మాట్లాడనని ప్రమాణం చేస్తున్నాను.)

1. మీరు ఈ కేసు ఎందుకు దాఖలు చేశారు?

Ans: Defendant నా Suit land లోకి illegal interference (చట్టవిరుద్ధమైన జోక్యం) చేయకుండా నిరోధించడానికి నేను injunction కోసం ఈ suit ను file చేశాను.

2.మీరు Suit property ని ఎలా acquire (సంపాదించారు) చేశారు?

Ans: నేను stamped document పై శ్యామ్ నుండి Suit property ని కొనుగోలు చేశాను. కానీ అది registered (నమోదు) కాలేదు.

3.ఈ భూమి possession లో ఎవరు ఉన్నారు?
Ans: ఈ భూమి నా possession లో ఉంది. నేను possessor గా revenue records లో కూడా recorded అయ్యాను.

4.మీరు ఎంత కాలం నుండి Suit land possession లో ఉన్నారు?
Ans: నేను 1993 సంవత్సరం నుండి, కొనుగోలు చేసిన date నుండి Suit land possession లో ఉన్నాను.

5.ఈ భూమిని ఎవరు cultivate (సాగు) చేస్తున్నారు?
Ans: నేను cultivate చేస్తున్నాను.

6.మీరు ఈ భూమికి సంబంధించి ఏమైనా official proceedings చేశారా?
Ans: అవును (Yes). నేను agriculture co-operative society నుండి ఈ భూమిపై crop loan (పంట రుణం) పొందాను. నేను revenue authorities కు భూమి regularization మరియు Patta Pass book అలాగే title deeds జారీ కోసం apply కూడా చేశాను.

7.Suit property యొక్క boundaries (హద్దులు) ఏమిటి?
Ans: Boundaries ఈ విధంగా ఉన్నాయి: East: ముప్పై అడుగుల రోడ్డు (Thirty feet Road); West: నరసింహ భూమి; North: నా భూమి; South: కృష్ణ భూమి.

8.మీరు కేవలం Defendant పైనే ఈ కేసు ఎందుకు వేశారు?
Ans: 20/11/2011 నాడు morning hours లో Defendant occupy (ఆక్రమించుకోవాలనే) intention తో illegally entered (చట్టవిరుద్ధంగా ప్రవేశించాడు) చేశాడు. అయితే, near and dear (బంధువులు) ద్వారా timely resisted (సకాలంలో అడ్డుకోబడింది). కానీ అతను నా భూమిని any cost కు occupy చేస్తానని threatened (బెదిరించాడు). అందుకే నేను suit ను file చేశాను.

9.మీ case కు మద్దతుగా ఏమైనా documents ను file చేశారా?
Ans: అవును (Yes), నేను ఈ క్రింది documents ను file చేశాను:

Exhibit

1.Ex.A1: Sale deed (Unregistered) dated: 10.10.1993 (శ్యామ్ నుండి నాకు).

2.Ex.A2: C.C of Adangal Phani (2001 - 2011) (TAHSILDAR జారీ చేసినది).

3.Ex.A3: C.C of Adangal Phani (1999 - 2000) (TAHSILDAR జారీ చేసినది).

4.Ex.A4: Certificate of Loan granted by Co-operative Bank, Medchal.

5.Ex.A5: C.C of Application u/S.5A (TAHSILDAR కు regularization కోసం ఇచ్చినది).

Cross-Examination:

1.మీ vendor యొక్క title deed లేదా pass book ను మీరు file చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?

Ans: అవును (Yes), నేను file చేయలేదు.

2.మీరు మీ తండ్రి నుండి acquired చేసిన భూమికి సంబంధించి pass book మరియు title కలిగి ఉన్నారా?

Ans: అవును (Yes), నేను కలిగి ఉన్నాను.

3.మీరు society నుండి crop loan ఎలా పొందారు?

Ans: revenue authority జారీ చేసిన Phani ఆధారంగా Crop loan ఇవ్వబడింది.

4.ఏ proceeding ఆధారంగా మీ పేరు revenue records లో possessor గా recorded అయిందో మీరు చెప్పగలరా?

Ans: నేను చెప్పలేను (I can't say).

(ఈ దశలో న్యాయమూర్తి:)

5.మిష్టర్ భరత్, మీకు సమయం ఇస్తే, మీ పేరు revenue records లో entered అయిన proceedings copy ను file చేయగలరా?

Ans: అది సాధ్యం కాదు (It is not possible). నేను చెప్పలేను.

6.మీరు illegally మీ పేరును entered చేసుకున్నారని మరియు మీ undue influence (అనుచిత ప్రభావం) ఉపయోగించి loan పొందారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది false.

7.Regularization కోసం మీరు Tahsildar కు చేసిన application తిరస్కరించబడిందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), అది dismissed అయింది, కానీ నేను appeal file చేశాను.

8.మీరు ఈ date వరకు శ్యామ్ కు లేదా ఆమె legal representatives కు భూమిని మీ పేరు మీద register చేయమని ఎలాంటి notice ఇవ్వలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను ఇవ్వలేదు.

9.మీరు material facts (ముఖ్యమైన వాస్తవాలు) ను suppress (దాచిపెట్టి) ఈ కేసును file చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), నేను ఎలాంటి material fact ను suppress చేయలేదు.

10.Defendant యొక్క alleged interference కోసం మీరు ఎలాంటి police report ఇవ్వలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను ఎలాంటి report ఇవ్వలేదు.

11.Defendant ఎప్పుడూ Suit land లో interfere చేయలేదని మరియు మీరు Suit land possession లో లేరని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది false.

In the Court of the Junior Civil Judge, Medchal

Present: జి.అనిల్ కిరణ్ కుమార్, B.A., B.L(Hons)

తేదీ: 2013, మార్చి 3.

O.S. NO. 71 OF 2011

Between:

భరత్, S/o: స్వర్గీయ రఘు,

వయస్సు: 55, వృత్తి: వ్యవసాయం

నివాసి: పోద్దూరు (V), మేడ్చల్ (M), రంగారెడ్డి జిల్లా.

..... వాది (Plaintiff)

And

నరసింహ, S/o రామకృష్ణ,

వయస్సు: 33, వృత్తి: వ్యవసాయం

నివాసి: పోద్దూరు (V), మేడ్చల్ (M), రంగారెడ్డి జిల్లా.

..... ప్రతివాది (Defendant)

::(JUDGEMENT) ::

The case of the plaintiff:

1. Plaintiff Suit propertyకి owner మరియు peaceful possessor. ఈ భూమిని 10/10/1993నాడు శ్యామ్ నుండి unregistered sale deed ద్వారా consideration చెల్లించి కొనుగోలు చేశారు. Vendor యొక్క sudden demise మరియు legal heirs అందుబాటులో లేకపోవడం వల్ల registration సాధ్యం కాలేదు. Sale date నుండి Plaintiff possessionలో ఉండి uninterruptedly cultivating చేస్తున్నారు. ఈ possessionను ధృవీకరిస్తూ, Plaintiff పేరు revenue recordsలో possessorగా entered అయింది. Ex.A5 ద్వారా T.S. Pattadar and Pass Books Act S.5A కింద regularization కోసం application కూడా చేశారు. Outer Ring Road నిర్మాణం వల్ల land prices పెరిగాయి. Defendant, real estate agent గా, 20/11/2011నాడు Suit propertyలో illegal interference చేసి, dispossessionకు threaten చేయడం వల్ల Plaintiff ఈ suit ను దాఖలు చేశారు.

The case of the Defendant:

2. Defendant తమ Written Statementలో Plaintiff చేసిన అన్ని averments ను denied చేశారు. ముఖ్యంగా, Plaintiff owner లేదా possessor కాదని, unregistered sale deed (Ex.A1) false అని submit చేశారు. అలాగే, Plaintiff యొక్క S.5A regularization application తిరస్కరించబడిందని (dismissed) పేర్కొన్నారు. Defendant illegal interference చేయలేదని మరియు Plaintiff యొక్క cause of action కల్పితమైనదిగా అన్నారు.

3. Issues Settled for Trial: Pleadings ఆధారంగా, Court ఈ క్రింది Issues ను trial కోసం settle చేసింది:

1. Whether the plaintiff is in possession of the suit property as on the date of the filing of the suit?

2.Whether there is an unjustified interference on part of the defendant?

3.Whether the plaintiff is entitled to relief?

4. To what relief?

4. Evidence on Record: Plaintiff PW1గా examine చేసుకున్నారు. Ex.A1 నుండి Ex.A5 వరకు documents mark చేయబడ్డాయి. Defendant తరపున ఎలాంటి evidence దాఖలు చేయబడలేదు.

Issue No.1:

5. PW1 1993 నుండి possessionలో ఉన్నారని aver చేశారు. PW1 cross-examination లో Ex.A1ను mark చేయడంలో legal defect ఉన్నప్పటికీ, Plaintiff యొక్క entry illegal trespass కాదని, vendor consent and consideration చెల్లించి acquire చేసిన act అని చూపుతుంది. **Ex.A2 & Ex.A3 (Phani) -** 1999 నుండి 2011 వరకు Plaintiff పేరును possession column లో చూపుతున్నాయి. ఈ records possession యొక్క duration మరియు natureను corroborate చేస్తాయి. Record of Rights in Land Act S.6 ప్రకారం, ఈ entries correctnessను presume చేయాలి. Defendant ఈ presumptionను rebuttal evidenceను దాఖలు చేయలేదు. PW1 entries ఏ proper proceeding ద్వారా జరిగాయో చెప్పలేకపోయినప్పటికీ, Defendant, undue influence ఆరోపణలను నిరూపించలేకపోయారు. Defendant NIL evidence

కారణంగా, PW1 యొక్క oral evidenceను revenue entries బలపరుస్తున్నందున Court plaintiff settled possession నమ్మదగినదిగా పరిగణించింది. 1993 నుండి long-standing possession లో ఉన్నందున, ఇది settled possessionగా పరిగణించబడుతుంది. ఈ హక్కును Defendant వంటి stranger (బయటి వ్యక్తి) dispossess చేయలేరు vide Rame Gowda v. M. Varappa Naidu (2004). Plaintiff Suit దాఖలు చేసిన date నాడు Suit property settled possessionలో ఉన్నారు.

6. Further, defendant వాదించినది ఏమిటంటే, bare suit for injunction maintainable కాదు. కానీ Hon'ble Supreme Court Anathula Sudhakar v. P. Buchi Reddy (2008) 4 SCC 594 కేసులో స్పష్టంగా పేర్కొన్నది ఏమిటంటే, Plaintiff possession లో ఉంటే మరియు title పై dispute లేకపోతే, mere injunction suit maintainable. ఈ సందర్భంలో Defendant తాను owner అని claim చేయలేదు, అందుకే title పై dispute లేదు. అదనంగా, Ex.A1 unregistered document కావడంతో, Registration Act S.49 ప్రకారం title confer చేయలేదు. కానీ, ఇది collateral purpose కోసం ఉపయోగించవచ్చు, అంటే Plaintiff possession ఎలా acquire చేసుకున్నారో చూపడానికి supportive evidence గా ఉపయోగించవచ్చు. అందువలన, Plaintiff possession ను establish చేసి, mere injunction కోసం suit file చేయవచ్చు. Issue no.1 Plaintiff కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Issue No.2:

7. Defendant యొక్క unjustified interference ఉందనే Plaintiff apprehension సత్యం మరియు న్యాయసమ్మతం అని. PW1 20/11/2011 నాడు Defendant illegal interference చేశారని, property ను dispossess చేయబోతున్నారని testifies చేశారు. Land prices పెరుగుతున్న పరిస్థితి మరియు Defendant real estate agent గా ఉండటం వంటి allegations interference కు motive చూపుతున్నాయి. Defendant ఏప్రూవ్ చేసే సాక్ష్యాలు సమర్పించలేదు. Written Statement లో denial ఉన్నప్పటికీ, evidence ద్వారా disproved చేయకపోవడం Plaintiff యొక్క oral evidence ను Court accept చేయడానికి దారితీస్తుంది. అదనంగా, Defendant stranger కావడం వల్ల Plaintiff peaceful enjoyment పై ఉన్న threat వాస్తవం అని నిర్ధారించబడింది. ఫలితంగా, Issue No.2 Plaintiff కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Issue No.3:

8. Defendant possessionను లాక్కోవడానికి ప్రయత్నించడం irreparable injury కిందకి వస్తుందని. S.38(c) SRA ప్రకారం, compensation in money affordable relief కాదు. Injunction మంజూరు చేయకపోతే, Defendant continuous interference చేయగల అవకాశం ఉంది, ఇది multiplicity of proceedings కు దారితీస్తుంది (S.38(d) SRA). S.41 SRA లో పేర్కొన్న injunction నిరాకరణకు సాధ్యమైన grounds పరిశీలించిన Court, Plaintiff conduct unclean గా లేదని గుర్తించింది. Material facts ను suppress చేసినట్లు (S.5A application dismissed) Cross-examination లో admit అయినప్పటికీ, Plaintiff appeal file చేయడం మరియు S.5A dismissal injunction suit maintainability పై direct bearing చూపదని చెప్పబడింది. కాబట్టి, Court law ను ఆశ్రయించకుండా forcible dispossession ని నిరోధించడానికి permanent injunction మంజూరు చేయడం judicial imperative అని నిర్ణయించింది. ఫలితంగా, Issue No.3 మరియు 4 Plaintiffకు అనుకూలంగా తీర్మానించబడ్డాయి. Issue no.1, 2, 3 & 4 పై Court యొక్క findings ఆధారంగా, ఈ suit Plaintiffకు అనుకూలంగా decre చేయబడింది.

ఫలితంగా, ఈ suit ఖర్చులు **(costs)** సహా ఆమోదించబడింది (decreed). Defendant నరసింహ, అతని men, agents మరియు వారి తరపున ఉన్న ఇతరులు **Suit property** లో **Plaintiff** భరత్ యొక్క **peaceful possession** మరియు **enjoyment** ను ఏ విధంగానూ **interfere** చేయకుండా **permanently restrained** చేయబడ్డారు.

(Typed by me personally on 3.3.2013)

జూనియర్ సివిల్ జడ్జి, మేడ్చల్

APPENDIX OF EVIDENCE:

Witnesses Examined:

For Plaintiff:- ForDefendants:-

PW.1: Bharath NIL

Exhibits Marked:-

For Plaintiff: -

Ex.A-1: Unregistered Sale deed.

ExA2: C.C of AdangalPhani of the year 2001 -2011

ExA3: C.C of AdangalPhani of the year 1999 -2000

ExA4: C.C of Certificate of Loan granted by Co-operative Bank, Medchal for suit property

ExA5 C.C of Application u/S.5A given to MRO for regularization of the suit land.

For Defendants:-

NIL

Junior Civil Judge, Medchal

5.5 SUIT FOR SPECIFIC PERFORMANCE

Conceptual Understanding of Specific Performance

1. Introduction:

Specific Performance అనేది Court of Law లో parties మధ్య కుదిరిన contract (ఒప్పందం) యొక్క నిబంధనలను enforcement (అమలు) చేయడానికి కోరే ఒక legal action. Specific Relief Act, 1963 (SRA) లోని S.9 నుండి S.25 వరకు ఉన్న నిబంధనలు ఈ దావా యొక్క framework మరియు judicial scope (న్యాయపరిధిని) ఏర్పరుస్తాయి. Specific Performance యొక్క fundamental principle equityపై ఆధారపడి ఉంటుంది. Contract breach జరిగినప్పుడు, అన్ని సందర్భాలలో కేవలం damages (నష్టపరిహారం) ఇవ్వడం adequate remedy (తగిన పరిహారం) కాదు. కొన్నిసార్లు, Plaintiff కు damages కంటే, original promise ను specifically perform చేయడం వలన మాత్రమే true justice (నిజమైన న్యాయం) లభిస్తుంది.

2. Primary Conditions for Granting Specific Performance:

Specific Performance కోరే వ్యక్తి తప్పనిసరిగా Specific Relief Act లోని S.10 కింద పేర్కొన్న statutory standard (ప్రమాణం) ను నెరవేర్చాలి. ఈ relief సాధారణంగా damages adequate relief కానప్పుడు మాత్రమే మంజూరు చేయబడుతుంది. ముఖ్యంగా, defendant చేసిన breach of contract వల్ల కలిగే actual damageను ఖచ్చితంగా నిర్ధారించడానికి ఎటువంటి స్పష్టమైన ప్రమాణంలేకపోయిన సందర్భాల్లో, monetary compensation సరిపోదని భావించి, Specific Performance అనే equitable relief ను కోర్టు మంజూరు చేస్తుంది. Immovable property ని transfer చేయడానికి సంబంధించిన contract breach అయినప్పుడు, Court compensation in money adequate relief కాదని conclusively presume (నిశ్చయంగా ఊహించుకోవాలి). ఎందుకంటే భూమి వంటి స్థిరాస్తులు unique (ప్రత్యేకమైనవి) మరియు వాటికి substitute (ప్రత్యామ్నాయం) లేదు. Movable property ని transfer చేయడానికి సంబంధించిన contract breach అయినప్పుడు, సాధారణంగా Court compensation in money adequate relief అని presume చేస్తుంది, except ఆ property సాధారణ article of commerce (వాణిజ్య వస్తువు) కానప్పుడు లేదా plaintiff కు special value or interest కలిగి ఉన్నప్పుడు. ఆ goods market లో సులభంగా లభించనప్పుడు.

3. Additional Conditions -

a) అమలు కోరే contract చట్టబద్ధంగా valid మరియు enforceable అయి ఉండాలి. Indian Contract Act, 1872 కింద essential elements అన్నీ fulfilled అయి ఉండాలి.

b) Plaintiff contract లోని ఎలాంటి essential term ను violate చేయకుండా ఉండాలి మరియు fraud (మోసం) కు పాల్పడకుండా ఉండాలి.

c) As per S.16(d) of the Specific Relief Act, 1963, Plaintiff తప్పనిసరిగా contract యొక్క essential terms ను అమలు చేయడానికి ఎల్లప్పుడూ ready and willing గా ఉన్నారని aver (వాదించాలి) చేయడమే కాకుండా, ఆ విషయం ను prove (నిరూపించాలి) కూడా చేయాలి. Ready and willingness అనేది suit దాఖలు చేసిన తేదీకి మాత్రమే పరిమితం కాకుండా, contract inception నుండి decree వరకు నిరంతరంగా కొనసాగి ఉండాలి.

The term readiness means financial capacity (ఆర్థిక సామర్థ్యం) కలిగి ఉండటం. అనగా మిగిలిన consideration amount ను చెల్లించడానికి funds ను కలిగి ఉండటం లేదా సులభంగా raise చేయగల ability కలిగి ఉండటం.

The term Willingness means legal inclination కలిగి ఉండటం, అనగా contract ను పూర్తి చేయడానికి Plaintiff యొక్క ఉద్దేశం.

4. Discretionary Relief and Grounds for Refusal:

Prior to 2018 Amendment to Specific Relief Act, Specific Performance అనేది discretionary relief. S.20 SRA ప్రకారం, Court తన judicial discretion ను sound judicial principles (సరైన న్యాయ సూత్రాల) ఆధారంగా ఉపయోగించాలి. But now the Court cannot refuse the relief of specific performance on those grounds.

5. Grounds for Refusal under S.20 SRA (unamended):

a) Decree మంజూరు చేస్తే defendant పై plaintiff కు unfair advantage లభిస్తే.

b) Contract non-performance వల్ల plaintiff కు hardship లేనప్పుడు, కానీ అది defendant కు excessive hardship (అధిక కష్టం) కలిగిస్తే.

c) Specific performance ను enforce చేయడం inequitable (అసమంజసంగా) ఉంటే.

6. General Equity Principles:

a) Plaintiff bonafide (సదుద్దేశం) ను చూపించడంలో విఫలమైతే.

b) Plaintiff conduct (ప్రవర్తన) unclean (నిర్మలంగా లేకపోతే)

c) Suppression of material facts (ముఖ్యమైన వాస్తవాలను దాచిపెడితే) లేదా fraud. These principles are still applicable in granting or refusing the relief of specific performance. If the plaintiff claim is hit by any of these situations, the suit can be dismissed.

7. S.14 SRA కింద నిరాకరించే అంశాలు**:**

a) Court యొక్క continued supervision అవసరమయ్యే act కోసం (S.14(1) (d)).

b) Contract స్వభావంలో determinable (ముగించదగినది) అయినప్పుడు.

c) Contract parties యొక్క personal qualifications (వ్యక్తిగత అర్హతలు) పై ఆధారపడినప్పుడు.

II. Client Interaction - Practical Guidelines

Advocate suit ను file చేయడానికి ముందు, client తో detailed inquiry (వివరణాత్మక విచారణ) చేసి, బలమైన case ను నిర్మించాలి.

1. Contract Details and Verification:

Acquaintance: Defendant తో client యొక్క acquaintance ఏమిటి? Contract ఎలా కుదిరింది? Contract కుదరడానికి]motive (ప్రేరణ) ఏమిటి? Contract written or oral? Document సరిగా stamped (స్టాంప్) చేయబడిందా లేదా అని చూడాలి. Indian Stamp Act కింద unduly stamped document evidenceలో admissible కాదు. Immovable propertyపై rightను create చేసే instrument అయితే, అది Registration Act S.17 మరియు Transfer of Property Act ప్రకారం registered (నమోదు చేయబడిన) instrument అవునా కాదా అని verify చేయాలి. Registration లేకపోతే, Specific Performanceకు suit maintainable అయినప్పటికీ, title పై affect చేయకుండా ఉండేలా reliefను draft చేయాలి.

2. Consideration and Payment: Agreed consideration ఎంత? ఇది market value కు దగ్గరగా ఉందా? Advance ఎంత చెల్లించారు? Payment proof (receipts, bank statements) ను collect చేయాలి. మొత్తం amount agreement సమయంలోనే చెల్లించబడిందా, లేదా subsequent dates లో చెల్లించడానికి అంగీకరించారా? Plaintiff agreement ప్రకారం payment చేశారా లేదా? Plaintiff ఏదైనా default (లోపం) చేసినట్లయితే, దానికి justification (సమర్థన) ను inquire చేయాలి. Consideration ఎలా చెల్లించబడింది అనే వివరాలు Specific Performance లోని readiness and willingness ను నిరూపించడానికి చాలా కీలకం.

3. Time is the essent of Contract: Time is the essence of the contract అనే సిద్ధాంతాన్ని అర్థం చేసుకోవడం ముఖ్యం. Timeను essence గా ఉంచాలనే intention contract terms, nature of the property లేదా surrounding circumstances ద్వారా gather (సేకరించబడాలి). Immovable property కి సంబంధించిన contractలో, time ఎల్లప్పుడూ essence కాదు (Chand Rani vs Kamal Rani, 1993). ఇక్కడ presumption (ఊహ) time is not the essence అనే విధంగా ఉంటుంది. Time essence కానప్పటికీ, Plaintiff తన వంతు contractను reasonable time (సమంజసమైన సమయంలో) లో perform చేయాలి. Reasonability అనేది question of fact. Mere escalation in the price of the land Specific Performance reliefను deny (నిరాకరించడానికి) ground కాదు (K. Narendra v. Riviera Apartments (P) Ltd).

4. Readiness and Willingness: Client ఎల్లప్పుడూ ready and willingగా ఉన్నారని Plaintలో aver చేయాలి. evidence దశలో దీనిని prove చేయాలి. Balance consideration amount ను client కలిగి ఉన్నారని చూపడానికి financial records (రుణ సామర్థ్యం లేదా Bank Balance) ను collect చేయాలి. Plaintiff Plaint మరియు evidence ద్వారా continuous readiness and willingnessను prove చేయాలి. Joseph Varghese vs. Joseph Aley&Ors. (1969) కేసులో Apex Court specific words (నిర్దిష్ట పదాలు) అవసరం లేదని, కానీ Plaintలోని averments మొత్తం readiness and willingnessను స్పష్టంగా indicate (సూచించాలి) అని held చేసింది.

5. Legal Notice: Specific Performance Suitను institute చేయడానికి legal notice తప్పనిసరి కానప్పటికీ, Hon'ble Apex Court తీర్పుల ద్వారా legal notice is mandatory before filing the suit for specific performance. Notice Plaintiff యొక్క readiness and willingnessను disclose చేస్తుంది. Defendant యొక్క silence (నిశ్శబ్దం) adverse inference (ప్రతికూల ఊహ)ను draw చేయడానికి Courtకు permit చేస్తుంది. Plaint లో notice వివరాలు మరియు Defendant యొక్క reply notice ఉంటే తప్పనిసరిగా mention చేయాలి. Defendantకు breach తర్వాత Legal Notice పంపడం client యొక్క readiness and willingness ను assert (నొక్కి చెప్పడానికి) ఒక బలమైన చర్య.

6. Bonafides of the plaintiff: Specific Performance అనేది equity పై ఆధారపడినందున, Plaintiff యొక్క conduct impeccable (నిష్కళంకమైనది) గా ఉండాలి. Plaintiff relief పై ప్రభావం చూపే material factsను దాచిపెట్టకూడదు (suppress). Contract terms ఉల్లంఘన జరిగినప్పుడు Plaintiff తీసుకున్న immediate actionను mention చేయాలి. If there is delay (ఆలస్యం) in filing the suit reliefను deny చేయడానికి ground కావచ్చు.

7. Documents required to be verified and filed: Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 లోని Sections 93 & 94 ప్రకారం, written contract లోని terms ను documentary evidence ద్వారానే prove చేయాలి. Written agreement కు విరుద్ధంగా లేదా దాని terms ను మార్చే విధంగా oral evidence అనుమతించబడదు, exceptions కు లోబడి మాత్రమే. So in a Specific Performance suit లో, కింది documents ను తప్పనిసరిగా verify చేయాలి:

1. Agreement of Sale (Contract Document) - ఒప్పందం యొక్క terms, consideration, time clause, obligations ను తెలుసుకోవడానికి.
2. Payment Receipts / Advance Proof - consideration లేదా advance చెల్లించబడిందని నిరూపించడానికి.
3. Legal Notice Copy - Plaintiff యొక్క readiness & willingness మరియు Defendant breach ను establish చేయడానికి.

4. Title Documents - ownership ను మరియు Defendant కు valid title ఉందో లేదో verify చేయడానికి.
5. Bank Statements / Financial Capacity Proof - Plaintiff contract perform చేయగల ఆర్థిక సామర్థ్యం ఉందని చూపించడానికి ఉపయోగపడతాయి.

8. Time Limitation: Article 54 of Limitation Act, 1963, ప్రకారం, Specific Performance suitకు వర్తించే limitation period three years. ఒప్పందంలో performance కోసం specific date నిర్ణయించబడినట్లయితే, ఆ తేదీ నుంచే limitation period లెక్కించబడుతుంది.ఒకవేళ performance కు ఎలాంటి తేదీ నిర్ణయించకపోతే, Defendant performance చేయడానికి నిరాకరించినట్లు Plaintiff కు notice అందిన తేదీ నుండి limitation period ప్రారంభమవుతుంది.

9. Jurisdiction: Immovable property కు సంబంధించిన suit ను, ఆ property ఎక్కడ situated (located) ఉందో, ఆ ప్రాంతానికి సంబంధించిన competent Civil Court లోనే file చేయాలి. ఇది ఆ కోర్టు యొక్క pecuniary jurisdiction (ద్రవ్య సంబంధిత అధికార పరిధి) కు లోబడి ఉంటుంది.

1**0. Court Fee: S.39(a) of** Court Fees and Suits Valuation Act, Specific Performance suit లో court fee ను, ఒప్పందంలో పేర్కొన్న total sale consideration amount ఆధారంగా value చేసి చెల్లించాలి.

12. Prayer and Alternative Relief:

Plaint లో ప్రధానంగా కింది reliefs ను కోరాలి:

- Defendant ను Agreement of Sale ను specifically perform చేసి, Plaintiff కు అనుకూలంగా Sale Deed execute చేయమని ఆదేశించమని;
- Sale Deed execution అనంతరం property possession ను Plaintiff కు అప్పగించమని direction ఇవ్వమని.

అదే సమయంలో, Specific Performance relief ను కోర్టు మంజూరు చేయలేనని తేల్చిన పక్షంలో, Plaintiff కు alternative reliefs కోరే హక్కు ఉంటుంది. అటువంటి పరిస్థితుల్లో, Plaintiff earnest money / advance sale consideration refund

చేయమని మరియు అవసరమైతే damages మంజూరు చేయమని ప్రార్థించవచ్చు. ఈ విధమైన refund of money లేదా damages కు సంబంధించిన prayer, Specific Relief Act, 1963 - Section 21 ప్రకారం Plaint లో తప్పనిసరిగా ఉండాలి.

Specific Performance suit లోdefendant గారు agreement of sale ను notice ద్వారా లేదా ఇతర ఏ విధమైన mode లో అయినా terminate / cancel చేసినట్లయితే, ఆ termination / cancellation ను కూడా suit లో ప్రత్యేకంగా challenge చేసి, దానిని null and void గా declare చేయాలని prayer లో కోరవలసి ఉంటుంది. ఇది specific performance మరియు ఇతర consequential reliefs తో పాటు తప్పనిసరిగా కోరవలసిన relief అవుతుంది. ఈ legal position ను Hon'ble Supreme Court గారు I. S. Sikandar vs. K. Subramani & Ors. (2013) 15 SCC 27 కేసులో స్పష్టంగా held చేశారు. అదేవిధంగా, Specific Performance suit లో కేవలం sale deed execution మాత్రమే కాకుండా, possession delivery కోసం కూడా ప్రార్థించటం అవసరం. ఇంకా, vendor నుంచి ఇప్పటికే third parties ఎవరైనా sale deed పొందినట్లయితే, అలాంటి వ్యక్తులు కూడా plaintiff కు అనుకూలంగా అమలుచేయబోయే sale deed లో join అవ్వాలని కోర్టు ఆదేశాలు ఇవ్వాలని ప్రార్థించడం అవసరం. ఇలా చేయడం వల్ల, భవిష్యత్తులో title సంబంధిత వివాదాలు తలెత్తకుండా, decree పూర్తిస్థాయిలో అమలయ్యేలా ఉంటుంది.

PLAINT

IN THE COURT OF JR. CIVIL JUDGE, JADCHERLA

O.S. NO. 25 /2016

Between:

శ్రీ. కృష్ణారావు (Mr. Krishna Rao) ..... వాది/Plaintiff

And

శ్రీ. క్రాంతి (Mr. Kranthi) ..... ప్రతివాది/Defendant

Plaint filed under S.26 & O.VII R.1 of CPC, 1908

Cliam : Suit for Specific Performance

The brief facts:

1. Parties షమీర్‌పేట villageలో permanent residents మరియు ఒకరికొకరు పరిచయం కలవారు. Defendant జడ్చర్ల Village, Survey no.27లో ఉన్న రెండు ఎకరాల (two-acre) మెట్ట వ్యవసాయ భూమికి absolute owner మరియు possessor. (దీనిని Plaint Schedule Property అంటారు).

2. Defendant తన కుమార్తె వివాహం కోసం funds అవసరం కావడంతో, 06/06/2016 నాడు Plaintiff తో Plaint Schedule Propertyని అమ్మడానికి Agreement of Sale లోకి ప్రవేశించారు. Sale consideration (అమ్మకపు ప్రతిఫలం) Rs.2,00,000/- (రూపాయలు రెండు లక్షలు మాత్రమే) గా నిర్ణయించబడింది. చెల్లింపు Agreement date నాడు Rs.1,50,000/- చెల్లించబడింది. మిగిలిన balance amount registration సమయంలో, అంటే marriage తర్వాత చెల్లించడానికి అంగీకరించబడింది.

3. Marriage జరగవలసిన అబ్బాయి road accidentలో మరణించడం వల్ల marriage రద్దయింది. Sale considerationలో ఎక్కువ భాగం చెల్లించబడింది కాబట్టి,

Plaintiff Plaint Schedule Property యొక్క registration కోసం demand చేశారు. Plaintiff legal notice (చట్టపరమైన నోటీసు) పంపినప్పటికీ, Defendant sale deed ను execute చేయడానికి నిరాకరించారు.

4. Defendant contractను perform చేయడానికి averse (విముఖత) చూపిస్తూ, Agreement of Saleను avoid (తప్పించుకోవడానికి) ప్రయత్నిస్తున్నారు. Plaintiff entire considerationను ఇప్పటికే చెల్లించి, తన వంతు contractను perform చేశారు. Plaintiff మిగిలిన part ను perform చేయడానికి ready and willing (సిద్ధంగా మరియు సంసిద్ధంగా) ఉన్నారు మరియు తన costs తో sale deed ను register చేసుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. అయితే, Defendant తన partను perform చేయడానికి నిరాకరించారు. అందుకే ఈ suit.

5. Limitation Act Article 54 కింద, Agreement date, 06.06.2016 నుండి three years లోపు suit దాఖలు చేయబడింది.

6. ఇది Specific Performance Suit కాబట్టి, Court Fee & Suits Valuation Act, S.39(a) ప్రకారం, Agreement లో పేర్కొన్న consideration amount (Rs.2,00,000/-) పై Court fee చెల్లించాలి. Plaintiff Rs.4,526/-ను Schedule-I ప్రకారం చెల్లించారు.

7. Prayer: Suit Agreement యొక్క Specific Performance decreeను మంజూరు చేయమని లేదా alternative (ప్రత్యామ్నాయంగా), Defendantను Rs. 2,00,000/- ను interestతో సహా చెల్లించాలని direct చేయమని మరియు suit costsను order చేయమని ప్రార్థన.

Date:

Place: Jadcherla Plaintiff

Counsel for the plaintiff

పత్రాల జాబితా (List of Documents):

1. Contract for sale (06/06/2016).
2. Legal notice (07/07/2016).

IV. WRITTEN STATEMENT

IN THE COURT OF JR. CIVIL JUDGE, JADCHERLA

O.S. NO. 25 /2016

Between:

శ్రీ. కృష్ణారావు (Mr. Krishna Rao) .....వాది (Plaintiff)

And

శ్రీ. క్రాంతి (Mr. Kranthi) ..... ప్రతివాది (Defendant)

Specific Performance Suit లో Written Statement

1. ఈ Written Statementలో specifically admitted (ప్రత్యేకంగా అంగీకరించబడిన) ఆరోపణలు మినహా, plaintలోని all other allegationsను ప్రతివాది specifically denied (ప్రత్యేకంగా ఖండించినట్లు) పరిగణించాలి.

2. Defendant Plaint Schedule Propertyకి absolute owner అని అంగీకరించబడింది. అయితే, Defendant suit agreementను execute చేశారని, Rs. 2,00,000/- కు sale అంగీకరించారని, Rs.1,50,000/- అందుకున్నారని మరియు balance amount registration సమయంలో చెల్లించడానికి అంగీకరించారని చెప్పడం false మరియు denied చేయబడింది.

3. Defendant contractను perform చేయడానికి averse (విముఖత) గా ఉన్నారని చెప్పడం false. నిజానికి, Plaintiff malafide intention (దురుద్దేశం) తో contractను perform చేయడానికి readiness and willingness చూపించడంలో fail అయ్యారు.

4. **C**ontractలో time is the essence అని submit చేయబడింది. అయితే, Plaintiff తన వంతు contractను perform చేయడంలో fail అయ్యారు మరియు contract terms ను violate చేశారు.

5. Defendant తన కుమార్తె marriage కోసమే contract లోకి ప్రవేశించారు. ఆ marriage రద్దు కావడంతో, contract యొక్క very purpose (ప్రధాన ఉద్దేశం) విఫలమైంది. అందువల్ల, Defendant contract termsకు abide by (కట్టుబడి ఉండాల్సిన) అవసరం లేదు. Specific Relief Act S.20 కింద ఈ Specific Performanceను enforce చేయడం inequitable (అసమంజసంగా) ఉంటుంది.

6. Defendantకు suit landను cultivating (సాగు) చేయడం ద్వారా జీవనం సాగించడం తప్ప వేరే means of living (జీవనోపాధి) లేదు. ఈ propertyని lose (కోల్పోవడం) Defendant's family జీవితాన్ని risk మరియు injuryలోకి నెడుతుంది. మరోవైపు, Plaintiff villageలో చాలా ఇతర lands కలిగి ఉన్నారు. Specific Performanceను grant చేయడం Defendantకు excessive hardship (అధిక కష్టం) కలిగిస్తుంది.

7. Defendant suit agreement ద్వారా అందుకున్న amountను return చేయడానికి readyగా ఉన్నారు. Plaintiffకు damages adequate relief అవుతుంది.

8. Plaintiff యొక్క conduct malafide మరియు uncleanగా ఉంది. Plaint మరియు Legal Noticeలో admitted చేసిన actions and omissions ద్వారా ఇది స్పష్టమవుతోంది. Specific Performance అనేది discretionary relief కాబట్టి, Plaintiff ఈ reliefకి entitled కారు.

9. Hon'ble Court suitను costs (ఖర్చులతో) సహా dismiss చేయాలని ప్రార్థన.

Documents Filed:

1. Wedding card (పెళ్లి పత్రిక).
2. FIR (road accident కి సంబంధించి).

Date:

Place: Jadcherla (ప్రతివాది)

Counsel for the defendant

IN THE COURT OF JR.CIVIL JUDGE, JADCHERLA

AT: JADCHERLA: MAHBUBNAGAR DISTRICT

O.S.NO.25/2016

Between:

Mr.Krishna Rao ...Plaintiff

And

Mr.Kranthi ... Defendant

Issues:

1. Whether the defendant executed the agreement dated:06/06/2016 in favor of plaintiff?
2. Whether the plaintiff is ready and willing to perform his part of the contract?
3. Whether the time is the essence of the contract?
4. Whether notice is issued to the defendant?
5. Whether the suit is barred by limitation?
6. Whether the plaintiff is entitled to the relief of specific performance?
7. To what relief?

Junior

Civil Judge, Jadcherla.

PART - VI : Evidence (సాక్ష్యాలు)

PW1 : Examination-in-Chief

ప్ర.1. What is your name?

అ. నా పేరు Krishna Rao

ప్ర.2. Where are you residing presently?

అ. ప్రస్తుతం నేను Jedcherlaలో నివసిస్తున్నాను.

ప్ర.3. What is your occupation?

అ. నేను Business man (వ్యాపారి) .

ప్ర.4. Why did you file this case?

అ. Defendantను sale deed execute చేయాలని Court ఆదేశించేందుకు ఈ కేసు దాఖలు చేశాను.

ప్ర.5. What are the terms of the contract?

అ. Defendant తన immovable property, అంటే Jedcherla village, Survey No.27 లో ఉన్న భూమికి సంబంధించిన Agreement of Saleను execute చేశాడు. ఆ Agreementను Ex.A1గా మార్క్ చేశారు.

ప్ర.6. When you entered into the agreement?

అ. 06/06/2016న ఈ Agreement లో ప్రవేశించాను.

ప్ర.7. What is the consideration for the contract?

అ. ఈ contractకి consideration amount Two Lakhs (రూ.2,00,000/-) .

ప్ర.8. Did you pay the consideration?

అ. Yes, నేను entire consideration చెల్లించాను.

ప్ర.9. What are the boundaries of the property?

అ. East : Hyderabad - Bangalore Road, North : Thirty feet Road
West : Survey No.26 లోని భూమి, South : Survey No.25 లోని భూమి

ప్ర.10. Did you make any request to him to execute sale?

అ. Yes. నేను several times defendant ను sale deed execute చేయమని కోరాను. అంతేకాక 07/07/2016న legal noticeకూడా ఇచ్చాను. ఆ noticeను Ex.A2గా మార్క్ చేశారు.

ప్ర.11. మీరు plaint లోని విషయాలను చదివి అర్థం చేసుకుని సంతకం చేశారని సూచిస్తున్నాను?

అ. అవును.

ప్ర.12. మీరు మీ ఒప్పంద బాధ్యతను నిర్వర్తించడానికి ఎల్లప్పుడూ సిద్ధంగా మరియు సిద్ధసన్నద్ధంగా (ready and willing) ఉన్నారని plaint లో స్పష్టంగా పేర్కొనలేదని సూచిస్తున్నాను?

అ. అవును, అది plaint లో స్పష్టంగా పేర్కొనబడలేదు.

ప్ర.13. మీరు గత ముప్పై సంవత్సరాలుగా Defendant ను తెలుసు?

అ. అవును.

ప్ర.14. మీరు రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం (real estate business) చేస్తున్నారని సూచిస్తున్నాను?

అ. అవును.

ప్ర.15. మీకు suit గ్రామంలోనే కాకుండా, పొరుగు గ్రామాల్లో కూడా అనేక భూములు ఉన్నాయని సూచిస్తున్నాను?

అ. అవును.

ప్ర.16. suit property Defendant కు చెందిన వారసత్వ ఆస్తి (ancestral property) అని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును.

ప్ర.17. Defendant కు suit property తప్ప ఇతర ఆస్తులు లేవని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును.

ప్ర.18. suit భూమే Defendant జీవనోపాధికి ఏకైక ఆధారం అని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును.

ప్ర.19. ఈ Agreement కుదుర్చుకునే ముందు కూడా, మీరు పలుమార్లు Defendant ను సంప్రదించి suit భూమిని అమ్మమని కోరారని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును.

ప్ర.20. మీరు suit agreement లో పేర్కొన్న ధర కంటే ఎక్కువ ధర ఆఫర్ చేసినప్పటికీ, Defendant భూమిని అమ్మడానికి నిరాకరించాడని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును.

ప్ర.21. Defendant కుమార్తె వివాహ అవసరాల నిమిత్తం ఆర్థిక అవసరాలు తీర్చడానికి ఈ భూమిని అమ్మాలని Agreement లోని recital లో పేర్కొనబడిందని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును.

ప్ర.22. ఆ వివాహానికి మీరు కూడా ఆహ్వానితుడని, ఇది ఆ వివాహ ఆహ్వాన పత్రం (wedding card) అని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును. ఈ వివాహ ఆహ్వాన పత్రాన్ని Ex.B1 గా గుర్తించారు.

ప్ర.23. వివాహానికి ఒక రోజు ముందు వరుడు రోడ్డు ప్రమాదంలో మృతి చెందడంతో ఆ వివాహం రద్దయ్యిందని, ఇది సంబంధిత FIR అని సూచిస్తున్నాను?
అ. అవును. ఇది FIR మరియు దీనిని Ex.B2 గా గుర్తించారు.

ప్ర.24. ఈ Agreement కింద పొందిన డబ్బును వడ్డీతో సహా తిరిగి చెల్లిస్తానని Defendant హామీ ఇచ్చాడని సూచిస్తున్నాను?
అ. కాదు.

ప్ర.25. అమ్మకపు రిజిస్ట్రేషన్ జరిగితే Defendant మరియు అతని కుటుంబానికి అపరిహార్య నష్టం మరియు ప్రమాదం కలుగుతుందని, అందుకే అతడు అమ్మకానికి నిరాకరించాడని సూచిస్తున్నాను?
అ. కాదు.

ప్ర.26. భూమిని అమ్మడానికి ఉద్దేశించిన ప్రయోజనం విఫలమైందున (frustration of purpose), Defendant భూమిని రిజిస్టర్ చేయాల్సిన అవసరం లేదని సూచిస్తున్నాను?
అ. కాదు.

Re-Examination: NIL

In the Court of the Junior Civil Judge, Jadcherla

Present: జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్, B.A., B.L(Hons)

O.S. NO. 23 OF 2005

తీర్పు తేది: 2010, మే 16.

Between:

శ్రీ. కృష్ణారావు (Krishna Rao) .....వాది (Plaintiff)

And

శ్రీ. క్రాంతి (Kranthi) .....ప్రతివాది (Defendant)

:JUDGEMENT :

ఈ suit, Plaintiff, Defendant ను Agreement of Sale (Ex.A1) యొక్క నిబంధనలను specifically perform (నిర్దిష్టంగా అమలు) చేయమని మరియు Suit property ని Plaintiff పేరు మీద register చేయమని direct చేయమని Court ను కోరుతున్నారు.

1. The case of the Plaintiff:

Plaintiff ancestral property (వంశపారంపర్య ఆస్తి) ద్వారా పొందిన Suit property కి owner మరియు possessor. Plaintiff తన కుమార్తె marriage expenses కి (వివాహ ఖర్చులను) Defendant కు Suit property ని అమ్మడానికి Agreement of Sale (Ex.A1) లోకి 06/06/2016 నాడు ప్రవేశించారు. Sale consideration Rs. 2,00,000/- గా నిర్ణయించబడింది. Agreement date నాడు Rs. 1,50,000/- చెల్లించబడింది. మిగిలిన balance amount registration సమయంలో, అంటే marriage తర్వాత చెల్లించడానికి అంగీకరించబడింది. Marriage కు ఒక రోజు ముందు అబ్బాయి road accident లో మరణించడంతో marriage రద్దయింది. Plaintiff legal notice (Ex.A2) ద్వారా Sale Deed ను execute చేయమని కోరినప్పటికీ, Defendant contract ను perform చేయడానికి నిరాకరించారు. Plaintiff substantial portion ను చెల్లించి, balance amount ను కూడా Court లో deposit (దాఖలు) చేసి, తన వంతు contract ను perform చేయడానికి ready and willing గా ఉన్నానని aver (వాదించారు). అందుకే Plaintiff Specific Performance కు అర్థులు.

2. The case of the Defendant:

Defendant తన Written Statement లో Plaint averments ను పూర్తిగా deny చేశారు. ముఖ్యంగా written Contract execution ను deny చేశారు. Plaintiff contract ను perform చేయడానికి ready and willing గా లేరని మరియు suit limitation తో barred అయిందని aver చేశారు. Suit property Defendant యొక్క sole source of living (ఏకైక జీవనోపాధి). Contract యొక్క fundamental purpose (ప్రాథమిక ఉద్దేశం) విఫలమైంది. Contract ను enforce చేయడం Defendant కు serious hardship (తీవ్ర కష్టం) మరియు inequitable (అసమంజసంగా) అవుతుంది. Defendant అందుకున్న amount ను refund చేయడానికి ready గా ఉన్నారు.

3. Issues Settled for Trial:

Parties S.89 CPC కింద settlement కు ఆసక్తి చూపకపోవడంతో, Court ఈ క్రింది Issues ను trial కోసం settle చేసింది:

1. Defendant Ex.A1 ను execute చేశారా? 2. Plaintiff తన వంతు contract ను perform చేయడానికి ready and willing గా ఉన్నారా? 3. Time contract యొక్క essence (కీలకం) అవుతుందా? 4. Defendant కు notice issue చేయబడిందా? 5. Suit limitation తో barred అయిందా? 6. Plaintiff Specific Performance relief కు entitled అవుతారా?7. ఏ relief మంజూరు చేయాలి?

Evidence on Record:

4. Plaintiff తనను తాను PW1 గా examine చేసుకున్నారు మరియు Ex.A1 (Contract for Sale) మరియు Ex.A2 (Legal Notice) లను mark చేశారు.Defendant తరపున ఎవరూ examine కాలేదు (NIL). Defendant Ex.B1 (Wedding card) మరియు Ex.B2 (FIR) లను mark చేశారు.

Issue No. 1: Whether the Defendant executed Ex.A1?

5. ఈ issue యొక్క నిరూపణ S.106 & S.108 BSA లో పేర్కొన్న burden of proof నియమాలపై ఆధారపడి ఉంది. Plaintiff పై initial burden ఉంది, అంటే Agreement of Sale (Ex.A1) ను Defendant నిజంగా executed చేశారని positive fact

నిరూపించాల్సి ఉంది. Plaintiff, పత్రాన్ని కోర్టులో సమర్పించడం, Ex.A1 గా గుర్తించడం, మరియు PW1 గా తన oral testimony ఇవ్వడం ద్వారా, Defendant సంతకం చేసినదని, అలాగే substantial advance payment అందుకున్నదని ధృవీకరించారు. Defendant తన వాదనలో oral testimony ఇవ్వలేదు. కానీ, PW1 ను cross-examine చేసినప్పుడు, Defendant యొక్క కౌన్సిల్, సంతకం forged అని బలంగా సూచించారు. ఈ specific allegation ప్రకారం, S.108 BSA కింద burden of proof Defendant వైపుకు మారుతుంది–అంటే, ఈ forgeryని నిరూపించడంలో భారం Defendant పై ఉంటుంది.

6. చట్ట ప్రకారం, ఓ witness testimony under oath truthful అని presume చేయబడుతుంది unless credibility successfully impeached అయి ఉంటే. Trial సమయంలో PW1 యొక్క credibility or execution credibility or order of events or logi ను discredit చేయడానికి Defendant, PW1ని specific questions అడగలేదు. Defendant ఈ plea మద్ధతుగా ఏ సాక్షులను examine చేయలేదు, ఎటువంటి independent evidence ను సమర్పించలేదు. Handwriting expert ని తీసుకొచ్చి సంతకం forged అని నిరూపించలేదు. Defendant (కృష్ణారావు) సాక్ష్యమివ్వడానికి witness box లోకి రావడంలో విఫలమయ్యారు. ఇది Section 114(g) of the Evidence Act ప్రకారం adverse inference కి దారితీస్తుంది. అంటే, సాక్ష్యం ఇచ్చి ఉంటే, అది తన defense కి మద్ధతు ఇచ్చేది కాదు, కానీ oral suggestion ద్వారా మాత్రమే forgery నిరూపణ సాధ్యం కాదు.

7. Ex.A1 లోని స్పష్టమైన contractual terms, PW1 యొక్క supporting testimony, మరియు Defendant procedural failure ను కలిపి preponderance of probabilities ఆధారంగా Ex.A1 యొక్క execution నిరూపితమని Court తీర్మానించింది. Defendant యొక్క నిశ్శబ్దం మరియు procedural lapse కారణంగా adverse inference తీసుకోవడం, Plaintiff యొక్క స్థానం బలోపేతం చేసింది. Issue No.1 Plaintiff కు అనుకూలంగా, Defendant కు వ్యతిరేకంగా తీర్మానించబడింది.

Issue No. 2: Whether the plaintiff is ready and willing to perform his part of the contract?

8. Specific Relief Act, 1963 లోని S.16(c) ప్రకారం, Plaintiff 'ready and willing' ను plead మరియు prove అనేది mandatory (తప్పనిసరి). Defendant cross-examinationలో Plaintలో always ready and willing to perform contract అనే mandatory averment ను expressly mention చేయలేదని నిరూపించారు. ఇది Plaintiff యొక్క counsel (న్యాయవాది) తరపున జరిగిన కీలకమైన technical error. అయినప్పటికీ, Courts ఎల్లప్పుడూ substance over form అనే pragmatic approach అనుసరించాయి. Court entirety of the plaint (మొత్తం దావా పత్రం) మరియు party యొక్క conduct (ప్రవర్తన) ను పరిశీలించాలి.

9. Plaintiff Ex.A1 సమయంలో total considerationలో substantial portion (75% - రూ.1,50,000/-) చెల్లించారు. ఇది plaintiff strong financial commitmentను and readiness చూపుతుంది. Plaintiff balance sale considerationను suit filing సమయంలోనే Courtలో deposited చేశారు. ఈ చర్య readiness యొక్క అత్యంత conclusive proof. డబ్బును deposit చేయడం ద్వారా, Plaintiff తన financial ability పై ఉన్న అన్ని సందేహాలను తొలగించారు. Ex.A1 తేదీకి మరియు suit filing కు మధ్య కేవలం రెండు నెలల gap మాత్రమే ఉంది. ఇది Plaintiff యొక్క immediacy (తక్షణ చర్యను) సూచిస్తుంది.

10. Plaintiff Legal Notice (Ex.A2)ను జారీ చేయడం అనేది, contractను పూర్తి చేయాలనే తన intent (ఉద్దేశాన్ని) నిరూపించే స్పష్టమైన, affirmative action (సానుకూల చర్య). Court యొక్క finding (నిర్ణయం) లోతైనది మరియు సరైనది. సాంకేతిక pleading defect ఉన్నప్పటికీ, Plaintiff యొక్క చర్యలు substantial advance చెల్లించడం, promptly filing చేయడం, legal notice జారీ చేయడం, మరియు అన్నింటికంటే ముఖ్యంగా, depositing the balance consideration with the Court – continuous readiness and willingnessను నిరూపించాయి. Defendant దీనికి విరుద్ధంగా ఎటువంటి evidenceను సమర్పించలేకపోయారు. Issue No. 2 Plaintiffకు అనుకూలంగా పరిష్కరించబడింది.

Issue No. 6: Whether the Plaintiff is entitled to Specific Performance in view of Defendant's hardship?

11. ఈ Issue అత్యంత క్లిష్టమైనది. S.20 కింద, hardship (కష్టం) ఆధారంగా ఇచ్చే వాదనను Court పరిశీలిస్తుంది. Specific Relief (Amendment) Act, 2018 ప్రకారం, Section 14 పరిధిలోకి రాని contracts కోసం specific performance ను mandatory గా అమలు చేయాల్సిన నిబంధనలను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ legislative amendment సాధారణ hardship లేదా inequity ఆధారంగా discretion (విచక్షణాధికారాన్ని) తొలగిస్తుంది. అయితే, ఈ amendment prospective in nature, అంటే 2018 తరువాత జరిగే cases కి మాత్రమే వర్తిస్తుంది. Present suit agreement 2016 లోని కాంట్రాక్ట్ కావడం వల్ల, Court unamended Section 20 of the SRA ఆధారంగా suit ను నిర్ణయించవచ్చు. అందువలన, old S.20 నిర్ణయం తీసుకోవడానికి ఆధారం అవుతుంది. Defendant PW1 యొక్క cross-examination లోని admissions ద్వారా, సూటిగా intense hardship నిరూపితమైంది. Suit property Defendant కు sole source of livelihood. భూమి ancestral property మరియు నలభై సంవత్సరాలుగా cultivation లో ఉంది. Sale యొక్క core purpose (కుమార్తె వివాహం కోసం) పూర్తిగా frustrated అయింది (Ex.B1 & Ex.B2). Plaintiff ధనవంతుడైన real estate agent మరియు ఇతర lands కలిగి ఉన్నాడు. Defendant కు కలిగే loss catastrophic, Plaintiff కు కలిగే loss financial only. ఈ disproportionate impact ని Court గమనించింది. కాబట్టి, Plaintiff కి specific performance కింద relief ఇవ్వలేము. Issue No.6 Defendant కు అనుకూలంగా పరిష్కరించబడింది.

Issue No. 7: To what relief? (ఏ పరిహారం మంజూరు చేయాలి**?)**

12. ఫలితంగా, **plaintiff** దాఖలు చేసిన **specific performance** కు సంబంధించిన దావా తిరస్కరించబడింది. ప్రత్యామ్నాయంగా, **defendant** రూ. 1,50,000/- మొత్తాన్ని **refund** చేయాలని ఆదేశించబడింది. ఈ మొత్తంపై **date of suit contract**, అనగా 06.06.2016 నుండి **date of decree** వరకు సంవత్సరానికి 18% వడ్డీ, అలాగే **date of decree** నుండి **date of realisation** వరకు సంవత్సరానికి 6% వడ్డీ చెల్లించాల్సిందిగా ఆదేశించబడింది.

(Typed to my dictation in the open Court on 2010, మే 16)

Junior Civil Judge, Jadcherla

APPENDIX OF EVIDENCE:

Witnesses Examined:

For Plaintiff:- ForDefendants:-

PW.1: Kranthi NIL

Exhibits Marked:-

For Plaintiff: -

1. Contract for sale (06/06/2016)
2. Legal notice (07/07/2016).

For Defendants:-

Ex.B1 - Wedding Card

Ex.B2-FIR

Junior Civil Judge, Jadcherla

5.6 PARTITION SUIT

PARTITION SUIT -CONCEPTUAL UNDERSTANDING

01. పరిచయం **(Introduction)**

చట్టపరంగా, ఒక ఆస్తిని ఒకటి కంటే ఎక్కువ మంది వ్యక్తులు jointly own, possess and enjoy చేయడానికి recognition (గుర్తింపు) ఉంది. ఈ ఉమ్మడి యాజమాన్యం కింద, ప్రతి joint holder కు తన interest (వాటా) substantial (గణనీయమైనది) లేదా minimal (చాలా తక్కువ) అయినప్పటికీ, entire property (మొత్తం ఆస్తి) పై సంపూర్ణంగా enjoy చేసే absolute right (సంపూర్ణ హక్కు) ఉంటుంది. ఆస్తి jointగా ఉన్నంత కాలం ఈ హక్కు కొనసాగుతుంది. Partition (పంపకం) జరిగినప్పుడు మాత్రమే, joint holder తన allotted share (కేటాయించబడిన వాటా) మేరకు మాత్రమే ఆస్తిని అనుభవించడానికి అర్హులు. ఆస్తి యొక్క jointness contract, law లేదా custom ద్వారా ఏర్పడవచ్చు. Transfer of Property Act లోని నిబంధనల ప్రకారం contract ద్వారా joint ownership ఏర్పడటం స్పష్టం. Hindu Succession law కింద, Hindu male intestate (వీలునామా లేకుండా) మరణిస్తే, అతని self-acquired property (స్వార్జిత ఆస్తి) Class-I legal heirs యొక్క joint property అవుతుంది. Hindu Coparcenary law కింద, Coparceners మరియు వారి widows Joint Family Propertyలో share పొందడానికి అర్హులు.

ఒక joint shareholder తన share ను డిమాండ్ చేసినప్పుడు, మరియు ఆ demand ఇతరులచే నిరాకరించబడినప్పుడు, remedy కోసం Suit for Partition ను ఆశ్రయించవలసి వస్తుంది. Contractద్వారా acquired చేసిన joint propertyలో సమస్యలు సాధారణంగా తక్కువగా ఉంటాయి, ఎందుకంటే written contractలో ownership మరియు entitlement (అర్హత) స్పష్టంగా ఉంటాయి. అలాగే, Class-I legal heirs మధ్య partition కోరినప్పుడు, legal issues అంత తీవ్రంగా ఉండవు. నిరూపించాల్సిన వాస్తవాలు కేవలం Class-I relationship, intestate death, మరియు ఆస్తి self-acquisition కావడం. అయితే, Hindu Joint Family Coparcenaryలోని Coparcener partition కోరినప్పుడు, oral (మౌఖిక) సాక్ష్యాలపై ఆధారపడిన complex issues తలెత్తుతాయి. Kartha యొక్క power to alienate (అన్యాక్రాంతం చేసే అధికారం) వంటి అంశాలు ఈ partition suitsలో కీలకమవుతాయి.

Hindu Coparcenary:

Hindu Coparcenary అనేది joint family లోని male member మరియు అతని sons, grandsons, and great-grandsons (కుమారులు, మనవలు మరియు మునిమనవలు) తో కూడి ఉంటుంది. ఇది holder నుండి unbroken male descendant (అవిచ్ఛిన్న మగ వారసత్వం) లో మూడు తరాలను కలిగి ఉంటుంది. Co-parcenary అనేది law యొక్క creature, మరియు దీనిని act of parties ద్వారా సృష్టించలేము. Adoption (దత్తత) ద్వారా మాత్రమే ఒక stranger ను memberగా చేర్చవచ్చు.

Mitakshara devolution of property: Survivorship (Joint family propertyకి) మరియు Succession (Self-acquired property కి). Mitakshara systemలో, birthద్వారా sonకు family propertyలో right లభిస్తుంది. Male సభ్యుడు పుట్టిన లేదా మరణించిన ప్రతిసారీ, ఇతర surviving male యొక్క share diminished (తగ్గుతుంది) లేదా enlarged (పెరుగుతుంది). Sir Dinshanji Mullah ప్రకారం, Mitakshara law కింద coparcenary యొక్క essence (సారాంశం) unity of ownership (యాజమాన్యం యొక్క ఐక్యత). Partition జరిగే వరకు, ఎవరూ definite shareను claim చేయలేరు. Coparcener యొక్క interest fluctuating (మారుతూ ఉండేది), కానీ partition జరిగినప్పుడు మాత్రమే defined (నిర్వచించబడుతుంది).

Rights of a Daughter in a Hindu Coparcenary:

a) Law prior to the Amendment to Hindu Succession Act of 2005:

Hindu Succession Act 1956, Hindu Femaleకు సమాన property rights ఇచ్చినప్పటికీ, Mitakshara Coparcenary భావనలో preferential rights ఆఫ్ male heir (మగ వారసుడి ప్రాధాన్యతా హక్కులు) కొనసాగాయి. S.6 of the Act (2005కు ముందు) Mitakshara coparcenary propertyలోని male Hindu యొక్క interest survivorship ద్వారా devolve అవుతుంది. అయితే, proviso (మినహాయింపు) ప్రకారం, మరణించిన వ్యక్తికి Class I female heir ఉంటే, అతని interest survivorship ద్వారా కాకుండా, succession ద్వారా devolve అవుతుంది. Explanation-1 కింద, మరణించిన సభ్యుడికి immediately before (వెంటనే ముందు) notional partition (భావనాత్మక పంపకం) జరిగింది అని law presume (ఊహించుకుంటుంది). Class I female heir ఉన్నప్పుడు మాత్రమే notional partition యొక్క భావన వర్తిస్తుంది.

b) Law after to the Amendment to Hindu Succession Act of 2005:

Hindu Succession (Amendment) Act, 2005, S.6ను సవరించింది. Daughterను sonతో సమానంగా by birth coparcenerగా పరిగణించింది. తద్వారా daughterకు son వలె survivorship ద్వారా coparcenary propertyలో equal rights (సమాన హక్కులు) లభించాయి. ఆమెకు పుట్టినప్పటి నుండి coparcenary propertyలో shareను కోరే హక్కు లభించింది. ఈ Act retrospective effect (గతకాలపు ప్రభావం) కలిగి ఉంది.

Hindu Succession Act, 2006 ఒక revolutionary change. కుమార్తెను Coparcener గా చేసినందున, ఆమెకు son (కుమారుడి) తో సమానంగా coparcenary properties లో సమానshare (వాటా) లభిస్తుంది. ఆమె by birth (పుట్టుకతోనే) ancestral property (వంశపారంపర్య ఆస్తి)లో హక్కును పొందుతుంది. కుమార్తె తన Coparcener share కోసం partitionను కోరడానికి entitled. అయితే, ఈ హక్కుకు ఒక ముఖ్యమైన condition (షరతు) ఉంది. ఆ ఆస్తి 2004, డిసెంబర్ 20 కంటే ముందు registered partition (నమోదిత పంపకం) లేదా Court Decree (కోర్టు డిక్రీ) ద్వారా పంపకం చేయబడి ఉండకూడదు. ఈ cut-off date (కట్-ఆఫ్ తేదీ) యొక్క purpose ఏమిటంటే, సవరణకు ముందు చట్టబద్ధంగా జరిగిన పంపకాలను రద్దు చేయకుండా ఉండటం. కుమార్తె కూడా male Coparceners వలెనే తన shareను తన ఇష్టానుసారం dispose of (అన్యాక్రాంతం) చేయవచ్చు. ఒక female coparcener partitionకు ముందు మరణిస్తే, ఆమె interestను Will (వీలునామా) ద్వారా dispose of చేయవచ్చు. ఆమె intestateగా మరణిస్తే, ఆమె interest S.15 ప్రకారం succession ద్వారా devolve అవుతుంది.

Right in Paternal Grandfather's Property:

కుమార్తె ancestral propertyలో birth right పొందుతుంది. ఉదాహరణకు, ఆమె paternal grandfather (తండ్రి యొక్క తండ్రి) intestateగా మరణించినప్పుడు, అతని son (ఆమె తండ్రి) జీవించి ఉంటే, కుమార్తెకు ఆ ఆస్తిలో coparcenerగా interest లభిస్తుంది. ఆమె తన father నుండి కూడా partitionను demand చేసే హక్కును పొందుతుంది.

Share of Deceased Coparcener:

Female coparcener partition కు ముందు మరణిస్తే, ఆమె children (పిల్లలు) share పొందడానికి అర్హులు. ఆమె మరణానికి immediately before (వెంటనే ముందు) notional partition (భావనాత్మక పంపకం) జరిగినట్లుగా భావించి, ఆమె interest ఆమె heirsకు devolve అవుతుంది. కుమార్తె ఇప్పుడు family నివసించే dwelling house (నివాస గృహం) లో కూడా partitionను కోరవచ్చు.

Class I Heirs విస్తరణ **(Expansion of Class I Heirs):**

Daughter యొక్క children మరియు ఆమె pre-deceased daughter యొక్క childrenకు కూడా joint propertyలో share పొందే హక్కు లభించింది. Schedule to Actలో Class I heirsగా చేర్చబడిన వారు: a son of a pre-deceased daughter of a pre-deceased daughter; daughter of a pre-deceased daughter of a pre-deceased daughter; daughter of a pre-deceased son of a pre-deceased daughter; daughter of a pre-deceased daughter of a pre-deceased son. వీరు coparceners కానప్పటికీ, సవరించిన Section 6 ప్రకారం share పొందడానికి అర్హులు.

c) Daughter as Coparcenary in the State of A.P and T.S: Andhra Pradesh (ఉమ్మడి) రాష్ట్రం 1986లోనే State Amendment ద్వారా daughterకు coparcenary statusను ఇచ్చింది. ఈ చట్టం 2005 Central Amendmentకు precursor (ముందున్నది). S.29A, Hindu Succession Actలోని S.6, 09/09/2005 నుండి daughtersకు coparcenary statusను కల్పించినప్పటికీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాలలో Section 29A ద్వారా 1985 లోనే కుమార్తెలకు ఇదే విధమైన status (హోదా) కల్పించబడింది.

Condition: ఈ State Amendment కింద coparcenary status పొందడానికి ఒకే ఒక condition ఏమిటంటే, ఆ కుమార్తె 05/09/1985 నాటికి unmarried (అవివాహిత) అయి ఉండాలి.

Note: Section 6 మరియు Section 29Aలోని conditions కేవలం Coparcenary Property లేదా Ancestral property కి మాత్రమే వర్తిస్తాయి. Male లేదా Female Hindu intestateగా మరణించిన Self-acquired property (స్వార్జిత ఆస్తి) పై దీనికి ఎటువంటి సంబంధం లేదు. అటువంటి succession (వారసత్వం) కోసం governing provisions (నియంత్రించే నిబంధనలు) Hindu Succession Actలోని Section 8 (పురుషుల ఆస్తికి) మరియు Section 15 (స్త్రీల ఆస్తికి) అవుతాయి.

Key Points Relating to Partition Suits and Coparcenary Property

1. In a partition suit, all co-owners (coparceners) are both plaintiffs and defendants, depending on who initiates the suit. All co-owners must be joined as parties; if any coparcener is omitted, the suit can be dismissed.

2. A coparcener cannot gift or alienate joint family property without the consent of other coparceners. Any unilateral gift or transfer is void ab initio (i.e., it has no legal effect from the beginning), not merely voidable. Thamma Venkata Subbamma v. Thamma Rattamma, (1987) 3 SCC 294 and C.N. Arunachala Mudaliar v. C.A. Muruganatha, AIR 1953 SC 495

3. All co-proprietors must be parties in a partition suit. Failure to include them may result in dismissal of the case.

4. Section 6 of the Hindu Succession Act (as amended): A daughter is a coparcener by birth vide Vineeta Sharma v. Rakesh Sharma, AIR 2020 SC 3717. Daughter's rights cannot be defeated by transfers or alienations made after 20.12.2004 unless valid and lawful. She is entitled to seek partition and challenge unilateral transfers by other coparceners.

CLIENT INTERACTION

PARTITION SUIT- COPARCENARY PROPERTY

Partition Suitను దాఖలు చేసే ముందు, Advocate తప్పనిసరిగా client తో detailed inquiry నిర్వహించి, Suit యొక్క successకు అవసరమైన వాస్తవాలు మరియు పత్రాలను అధ్యయనం చేయడం అవసరం.

1) Relationship: Plaintiff మరియు Defendant మధ్య coparcenary సంబంధాన్ని నిరూపించడానికి pedigree chart (వంశవృక్ష పట్టిక) అవసరం. ఇది suitలోని parties, వారి respective shares and suit propertyపై వారి హక్కులను చూపిస్తుంది. Coparcenaryలోని ప్రతి memberను suitకు necessary partyగా చేర్చాలి.

2) Property of Joint family: ఆస్తి Joint family property అవునా కాదా అనేది crucial fact. Ancestral property (వంశపారంపర్య ఆస్తి)ను joint family propertyగా presume (ఊహించుకోవచ్చు). అయితే, self-acquired propertyను joint family propertyగా నిరూపించాలంటే, ఆ ఆస్తి joint family funds (ఉమ్మడి కుటుంబ నిధులు)తో acquired (సంపాదించబడింది) అని లేదా family members దానిని jointly treated (ఉమ్మడిగా వ్యవహరించారు) అని నిరూపించాలి.

3) Hindu Gains of Learning Act, 1930: ఈ Act ప్రకారం, ఒక family member తన educational లేదా professional efforts ద్వారా సంపాదించిన ఆస్తి, ఆ విద్య లేదా వృత్తి joint family fundsతో acquired చేయబడినా, అది అతని separate property (ప్రత్యేక ఆస్తి) గా పరిగణించబడుతుంది. అయితే, ఈ Act యొక్క scopeను అర్థం చేసుకొని, client యొక్క earnings joint family property అవుతాయా లేదా అని Clarify (స్పష్టం) చేయాలి.

4) The power of Kartha to Alienate to joint family properties: Kartha (కుటుంబ పెద్ద)కు joint family propertyని alienate (అన్యాక్రాంతం) చేయడానికి inherent power (అంతర్లీన అధికారం) ఉంది, కానీ అది legal necessity (చట్టపరమైన ఆవశ్యకత) లేదా benefit of the estate (ఆస్తి ప్రయోజనం) కోసం మాత్రమే ఉండాలి.

Plaintiff Kartha చేసిన alienationను challenge చేస్తే, Kartha legal necessity లేకుండా debts (రుణాలు) చేశారని లేదా ఆస్తిని అమ్మారని నిరూపించాలి. Burden of proof Plaintiff పై ఉంటుంది.

5) No need to seek a declaration to set aside sale deed: Kartha చేసిన sale deedను challenge చేసే సందర్భంలో, Plaintiff తన shareకు మాత్రమే సంబంధించినంత వరకు ఆ alienationను challenge చేస్తుంటే, మొత్తం sale deedను set aside చేయమని declaration కోరాల్సిన అవసరం లేదు. ఇది Plaintiffయొక్క burdenను తగ్గిస్తుంది.

6) **Notice:** Partition కోసం legal notice జారీ చేయడం తప్పనిసరి కాదు, అయితే suit దాఖలు చేయడానికి ముందు Defendantకు plaintiff యొక్క intentionను తెలియజేస్తుంది. ఇది Defendant యొక్క refusal dateను నిర్ధారిస్తుంది మరియు suit లో cost నిర్ణయించడంలో కూడా relevant అవుతుంది.

7) Documents required: Partition Suitలో ఈ క్రింది documents అవసరం. Revenue records (Adangal/Phani),Title Deeds, Assessment papers, Family Settlement/Agreement (ఏదైనా ఉంటే), Karta's Accounts (ఏమైనా ఉంటే). Khasra Phani, వివిధ సంవత్సరాల Adangal/Phani (పాత మరియు ప్రస్తుత enjoymentను పోల్చడానికి), Title deeds. ఈ documents properties joint స్వభావం కలిగి ఉన్నాయా లేదా అని నిర్ణయించడంలో key role పోషిస్తాయి.

8) Time limitation: Joint family property విషయంలో limitation period possessionను openly denied చేసినప్పటి నుండి ప్రారంభమవుతుంది. Limitation Act Article 110 కింద limitation twelve years (పన్నెండు సంవత్సరాలు). Partition లో Plaintiff తన shareను కోరినప్పుడు, Defendant ఆ shareను openly denied చేసిన dateను ascertain చేయాలి.

9) Jurisdiction: Immovable property ఉన్న Courtలో file చేయాలి. Pecuniary jurisdiction (ద్రవ్య సంబంధిత అధికార పరిధి) ఆస్తి యొక్క market value (మార్కెట్ విలువ) పై ఆధారపడి ఉంటుంది.

10) Court Fee to be Paid: Court fee చెల్లింపు Plaintiff యొక్క possession status (స్వాధీన స్థితి) పై ఆధారపడి ఉంటుంది. Plaintiff possessionలో ఉంటే (deemed to be in joint possession), fixed court fee చెల్లించాలి. Possession లో లేకుంటే, ad valorem court fee (మార్కెట్ విలువపై) చెల్లించాలి.

11) Prayer (ప్రార్థన): Plaintలో ప్రధానంగా ఈ క్రింది reliefsను కోరాలి. Suit property లో shareను declare చేయమని, final decree కోసం advocate commissionerను appoint చేయమని కోరాలి. Past profits (Mesne Profits) మరియు future profitsను కూడా కోరవచ్చు.

PARTITION SUIT

PLAINT

In the Court of Jr. Civil Judge, Medchal

O.S. No. 133 / 2015

Between:

రాజని (Rajani) ..... వాది (Plaintiff)

And

రాజీవ్ (Rajeev) & ఇతరులు (Others) ..... ప్రతివాదులు (Defendants)

Plaint filed U/S. 26 R/W O.VII R.1 & 2 CPC

Cliam: Suit for Partition and Separate Possession)

The brief facts of the case:

1. Late రాఘవయ్య (Ragavaiah) మరియు సీతమ్మ (Seethamma) భార్యాభర్తలు. వీరు Mithakshara School of Hindu Law ద్వారా governed అయ్యే హిందువులు. వారికి ముగ్గురు కుమారులు మరియు ఇద్దరు కుమార్తెలు.Male children (మగ పిల్లల) పేర్లు Late రామ్, D1, D2 మరియు ఇద్దరు కుమార్తెలలో ఒకరు Plaintiff (రాజని). D4 Plaintiff యొక్క తల్లి, D5 Late రామ్ యొక్క భార్య, మరియు D6 మరియు D7 Late రామ్ మరియు D5 ల పిల్లలు.

2. Late రాఘవయ్య యొక్క Joint Family Coparcenary వంశపారంపర్యంగా (by way of inheritance) పది ఎకరాల (ten acres) మెట్ట వ్యవసాయ భూమిని సంపాదించింది. ఇది Ranga Reddy District, Shameerpet Village and Mandal, Survey no. 27 లో ఉంది. రాఘవయ్య కుటుంబం ఈ భూమిని సాగు చేసి, దాని నుండి వచ్చిన నిధులతో (crop yielding) అదే survey number లో ఆ పది ఎకరాల పక్కనే ఐదు ఎకరాల (five acres) మామిడి తోటను కొనుగోలు చేశారు. ఈ రెండు భూములు single block (ఒకే భాగం) గా ఉన్నాయి. (ఈ ఆస్తిని Suit land గా పేర్కొనబడింది).

3.రాఘవయ్య తన ఇద్దరు కుమార్తెల marriages పూర్తి చేశారు. కొంతకాలం తర్వాత, రాఘవయ్య మరియు అతని పెద్ద కుమారుడు Late రామ్ షమీర్‌పేట వద్ద accident లో మరణించారు. వారి మరణం తర్వాత ఒక సంవత్సరం గడిచిన తరువాత, Plaintiff 10/09/2015 నాడు తన ఇద్దరు సోదరులను (D1 & D2) Suit land ను partition చేయమని మరియు ఆమె share ను ఇవ్వమని కోరింది, తన family మరియు children యొక్క educational needs కోసం.D1 మరియు D2 ఆ demand ను declined (తిరస్కరించారు). అందుకే ఆమె ఈ partition suit ను దాఖలు చేసింది.

4. Late రాఘవయ్య యొక్క Joint Family లో ఆరుగురు Coparceners ఉన్నారు (Late రాఘవయ్య కు ముగ్గురు కుమారులు మరియు ఇద్దరు కుమార్తెలు).Late రాఘవయ్య intestate గా మరణించినందున, అతని interest Hindu Succession Act S.6(3) ప్రకారం devolve అవుతుంది. కుటుంబంలో partition జరిగినట్లుగా భావిస్తే,Late రాఘవయ్య వాటా 1/6th అవుతుంది. ఈ 1/6th వాటా అతని Wife (D4) మరియు five children (ముగ్గురు కుమారులు,ఇద్దరు కుమార్తెలు)మధ్య succession (వారసత్వం) ద్వారా సమానంగా పంచుకోబడుతుంది.Plaintiff స్వయంగా Coparcener గా 1/6th వాటా, మరియు తండ్రి యొక్క 1/6th వాటాలో 1/6th వాటాకు అర్హురాలు. Plaintiff Suit land లో 7/36th share కు అర్హులు. (ఈ calculation లో Plaintiff యొక్క తల్లి D4 Coparcener కాదని, కానీ succession ద్వారా share పొందుతుందని సూచిస్తుంది).

5. Suit దాఖలు చేయడానికి cause of action 10/09/2015 నాడు,Plaintiff partition ను demand చేసి,D1 & D2 దానిని నిరాకరించినప్పుడు, అలాగే తదనంతరం D1 నుండి D3 వరకు demand చేసినప్పుడు మరియు వారు denied చేసినప్పుడు ఏర్పడింది.

6. Plaintiff Suit land లోని తన share ను 10/09/2015 నాడు D1 & D2 ద్వారా denied అయినందున, suit limitation లోనే దాఖలు చేయబడింది. Suit properties joint family properties కాబట్టి, Plaintiff ఎప్పుడైనా share ను claim చేయవచ్చు.

7. Suit Schedule properties - Shameerpet Village and Mandal లో ఉన్నాయి కాబట్టి, ఈ Hon'ble Court కు territorial, pecuniary & subject-matter jurisdiction ఉంది.

8.VALUATION OF THE SUIT AND THE COURT FEE: Plaint-Schedule property యొక్క market value Rs. 15,00,000/- రూపాయలు పదిహేను లక్షలు) గా లెక్కించబడింది.Plaintiff's 7/36th share విలువ Rs. 2,91,667/- (రూపాయలు రెండు లక్షల తొంభై ఒక్క వేల ఆరు వందల అరవై ఏడు). Jurisdiction కోసం Plaintiff's share యొక్క 3/4th value అయిన Rs. 2,18,750/- ను T.S Court Fee & Suits Valuation Act (APCFSVACT) S.50(2) కింద పేర్కొన్నారు. Plaintiff joint possession లో ఉన్నందున, APCF & SV Act S.34(2) కింద fixed court fee అయిన Rs. 200/- చెల్లించబడింది, ఇది law ప్రకారం సరిపోతుంది.

9.PRAYER: ఈ Hon'ble Court ఈ క్రింది విధంగా Judgment మరియు Decree ను pass చేయాలని ప్రార్థన:

Preliminary Decree: Plaint schedule property లో Plaintiff కు 7/36th share ను allot చేస్తూ preliminary decree ని pass చేయమని.

Advocate Commissioner: Preliminary decree నిబంధనల ప్రకారం, suit schedule properties ను metes and bounds (హద్దులు) ద్వారా విభజించడానికి, soil యొక్క bad and good nature (నాణ్యత) ను పరిగణనలోకి తీసుకొని Commissioner ను appoint చేయమని.

Separate Possession: Commissioner ద్వారా divide చేయబడిన తర్వాత, Plaintiff ను వారి separate allotted share లో possession లో ఉంచమని.

Final Decree: Plaintiff వారి separate and exclusive possession లో ఉంచబడిన తర్వాత, final decree ని pass చేయమని.

(Plaintiff)

Dt and Place:27.11.2015 మరియు హైదరాబాద్.

WRITTEN STATEMENT

IN THE COURT OF JR. CIVIL JUDGE, MEDCHAL

O.S. NO. 133 / 2015

Between:

రాజని (Rajani) ..... వాది (Plaintiff)

And

రాజీవ్ Rajeev & ఇతరులు ..... ప్రతివాదులు (Defendants)

Written Statement

1.Written Statementలో specifically denied (ప్రత్యేకంగా ఖండించబడిన) ఆరోపణలు మినహా, Plaintలోని అన్ని ఆరోపణలను Defendantలు hereby denied. Suit లోని parties యొక్క relationship correct అని D1 & D2 అంగీకరిస్తున్నారు Plaintiff మరియు ఆమె మరో సోదరికి వారి marriages సమయంలోనే వారి due share (రావలసిన వాటా) ఇవ్వబడింది. వారి marriages ను grand manner లో నిర్వహించి, పెద్ద మొత్తంలో money ఖర్చు చేయడం ద్వారా వారి claims ను settled చేశారు. ఈ settlement సుమారు పదిహేను సంవత్సరాల (fifteen years) క్రితం జరిగింది. కాబట్టి, వారు Suit Schedule Properties పై ఎలాంటి share కు entitled (అర్హులు) కారు.

2.Plaintiff Suit Schedule Properties యొక్క possessionలో లేరు. Revenue records Defendantsను Pattedhars మరియు possessors గా చూపుతున్నాయి. వారి పేర్లు సుమారు fifteen years క్రితమే mutated (మార్చబడ్డాయి). The claim is time barred. ఐదు ఎకరాల మామిడి తోట ఏ సమయంలోనూ Joint Family Property కాదు.

3. Late రామ్ యొక్క children (D6 & D7) మరియు wife (D5) ను suit లో parties గా చేర్చకపోవడం వల్ల suit bad for non-joinder of necessary parties. Plaintiff 10/10/2010 నాడు లేదా Plaint లో పేర్కొన్న ఏ date నాడు partition demand చేశారని చెప్పడం false మరియు denied చేయబడింది. Plaintiff చెల్లించిన fixed Court-fee Rs. 50/- సరైనది కాదు. Plaintiff possession లో లేనందున, ad valorem court fee చెల్లించాలి. ఈ Hon'ble Court పైన పేర్కొన్న facts ప్రకారం suit ను costs (ఖర్చులతో) సహా dismiss చేయాలని ప్రార్థన.

Date

Place: **Defendant No.1)** **(Defendant No.2)**

V.Issues

IN THE COURT OF JR.CIVIL JUDGE, MEDCHAL

AT: MEDCHAL: RANGA REDDY DISTRICT

O.S.No. of 2015

BETWEEN:

Rajani .....Plaintiff

And

Rajeev & others .....Defendants

ISSUES

That this Court having perused the pleading on either side settled the following issues for trial.

1. Whether the suit bad for non-joinder of necessary parties?
2. Whether the Suit Schedule properties are Joint Family Properties of Late Ragavaiah?
3. Whether the plaintiff is entitled to Share in the Suit schedule properties?
4. What is the share of the plaintiff?
5. Whether the suit is barred by limitation?
6. Whether the Court Fee Paid is sufficient?
7. To what relief?

Junior Civil Judge, Medchal

PART - VI: EVIDENCE

PW1: Examination-in-Chief

Q1. What is your name?

Ans. నా పేరు Rajani .

Q2. Where are you residing presently?

Ans. ప్రస్తుతం నేను Secunderabad లో నివసిస్తున్నాను.

Q3. What is your husband's name?

Ans. నా భర్త పేరు Rakesh .

Q4. What is your relationship with the defendants?

Ans. వారు నా siblings (అన్నమ్మగాళ్ళు) .

Q5. What is your relationship with Ragavaiah?

Ans. అతను నా తండ్రి (Father) .

Q6. Why did you file this case?

Ans.Joint family property ను partition చేయించి, నా specified share నాకు కేటాయించడానికి ఈ case ను file చేసాను.

Q7. Do you know the details of the land?

Ans.అవును, భూమి Shameerpet village, Survey No.27 లో ఉంది.

Q8. How did your family acquire the suit property?

Ans. నా తండ్రి ఆ భూమిని నా grandfather నుండి పొందాడు.

Q9. Did you file any document to show that land is ancestral?

Ans. అవును. నేను Khasra Phani మరియు Village Account No.3 (1990-2015) ను file చేసాను. ఇవి Ex.A1 to A3 గా మార్క్ చేయబడతాయి.

Q10. Do you know the boundaries of the suit property?

Ans. అవును, అవి:

East: Four Liner Road

North: Thirty feet Road

West: Land in Survey No.28

South: Land in Survey No.29

Q11. When did you get married?

Ans. సుమారు పదిహేనేళ్ల క్రితం.

Q12. When did you demand your share in the property?

Ans. ఒక month back .

Q13. What is the response from defendants?

Ans. వారు నా request ను అమలు చేయడానికి నిరాకరించారు.

Q14. What is your share in the property?

Ans. 1/6th + 1/36th = 7/36th share .

Cross-Examination (ప్రతిపరిశీలన**)**

Q1. I suggest that since the date of your marriage you are staying at your in-law's house only?

Ans. అవును.

Q2. Your marriage was performed by your father only?

Ans. అవును.

Q3. Your marriage was performed in a grand manner?

Ans. అవును.

Q4. At the time of your marriage gold and other ornaments were also given?
Ans. అవును.

Q5. You are in possession and enjoyment of those articles?
Ans. అవును.

Q6. At the time of marriage your father spent a huge amount of money?
Ans. అతను ఖర్చు చేశాడు, కానీ huge amount కాదు .

Q7. Since the date of your marriage you are not in possession of the suit property?
Ans. అవును.

Q8. Your elder brother, who died along with your father, is also married?
Ans. అవును.
Q9. He has a wife and two children?
Ans. అవును.

Q10. They are not made as parties?
Ans. అవును.

Q11. Five acres of land in the self-acquired suit property belong only to your brothers?
Ans. కాదు, అది false .

Q12. Neither you nor your sister have any right in the suit property?
Ans. కాదు, నాకు rights ఉన్నాయి.

Q13. Is it not mentioned in the Ex.A1 to A3 the name of you or your sister?
Ans. అవును, పేర్కొన్నది.

Q14. Are you not a member of the joint family of Late Ragavaiah?
Ans. కాదు, నేను కూడా joint family member ని.

Q15. You filed this case with a dishonest intention?
Ans. కాదు.

DW1: Examination-in-Chief

Q1. What is your name?
Ans. నా పేరు Rajeev.

Q2. Where are you residing presently?
Ans. ప్రస్తుతం Shamirpet లో నివసిస్తున్నాను.

Q3. What is your father's name?
Ans. నా తండ్రి పేరు Late Ragavaiah.

Q4. Who performed the marriage of the plaintiff?
Ans. Plaintiff యొక్క వివాహం నా తండ్రి మరియు మేము కలిసి నిర్వహించాము.

Q5. How much did you spend towards the marriage?
Ans. సుమారు Rs.30,00,000/- (Thirty Lakhs) ఖర్చు చేశాము.

Q6. How much property was given to your sisters?
Ans. ప్రతి ఒక్క sister కి Rs.10,00,000/- విలువ గల gold, silver మరియు ఇతర household articles ఇచ్చాము.

Q7. Who purchased the mango garden of five acres?
Ans. నేను మరియు మా ఇద్దరు అన్నదమ్ములు మాత్రమే.

Q8. Who cultivates the suit land?
Ans. నేను మరియు మా ఇద్దరు అన్నదమ్ములు మాత్రమే

Q9. Who shares the crop yield over the suit property?
Ans. నేను మరియు మా ఇద్దరు అన్నదమ్ములు మాత్రమే

Q10. Who has rights over the suit property?
Ans. నేను మరియు మా ఇద్దరు అన్నదమ్ములు మాత్రమే

Q11. What rights does the Plaintiff have over the suit property?
Ans. Plaintiff కి ఏ హక్కులు లేవు.

Q12. Has she ever demanded partition?
Ans. లేదు.

Q13. Do you have any documents showing the suit lands belong to you and your brothers?
Ans. Plaintiff filed చేసిన Ex.A1 to A3 లో clearly నా మరియు నా అన్నమ్మగళ పేర్లు మాత్రమే ఉన్నాయి, sisters పేర్లు లేవు.

Q14. What relief do you seek from the Court?
Ans. సూట్ dismiss చేయమని Court నుండి కోరుతున్నాను.

Cross-Examination

Q1. I suggest that cultivation is the only source of income of your family?
Ans. అవును.

Q2. Part of ten acres acquired from your grandfather, you have no other lands?
Ans. అవును.

Q3. To prove that amounts given at the time of marriage were in lieu of her share, there is no proof?
Ans. అవును, proof లేదు.

Q4. Did you file those proofs?
Ans. లేదు, నేను ఫైలు చేయలేదు.

Q5. Five acres mango garden was purchased from funds raised from ten acres land?
Ans. అవును.

Q6. You didn't give any notice to your sister that she has no right to the property?
Ans. అవును.

Q7. During your father's lifetime, did she take her due share in the yield over suit property?
Ans. లేదు.

Q8. Your sister requested several times to give her share?
Ans. లేదు,

మీరు అందించిన పంపకం దావా (Partition Suit) యొక్క తీర్పు (Judgment) ను తెలుగులో, న్యాయపరమైన ఆంగ్ల పదాలను ఉపయోగిస్తూ, 3500 పదాల పరిధిలో ప్రతి అంశాన్ని (Issue) లోతుగా విశ్లేషిస్తూ విస్తరించబడిన సమగ్ర వివరణ కింద ఇవ్వబడింది.

In the Court of the Junior Civil Judge, Medchal

సమక్షంలో (Present): G.Anil Kiran Kumar

తీర్పు తేది: 2016, మార్చి 25.

O.S. NO. 133 OF 2015

Between:

శ్రీమతి. రాజని (Rajani) ..... వాది (Plaintiff)

And

శ్రీ. రాజీవ్ & ఇతరులు (Rajeev & others) ..... ప్రతివాదులు (Defendants)

::<u>తీర్పు **(JUDGEMENT)::**</u>

ఈ suit Plaintiff (రాజని) తన Joint Hindu Family Property లో 7/36th share (1/6th Coparcenary Share + 1/36th Succession Share) కోసం దాఖలు చేసిన Suit for Partition and Separate Possession (పంపకం మరియు ప్రత్యేక స్వాధీనం దావా).

The case of the plaintiff:

1. Late రాఘవయ్య మరియు సీతమ్మ హిందూ భార్యాభర్తలు. వారికి ముగ్గురు కుమారులు (రామ్, లక్ష్మణ్, రాజు) మరియు ఇద్దరు కుమార్తెలు (రాజని - Plaintiff, రోజా). Late రాఘవయ్య యొక్క Joint family coparcenary inheritance (వారసత్వం) ద్వారా పది ఎకరాల వ్యవసాయ భూమిని సంపాదించింది. ఆ భూమి నుండి వచ్చిన నిధులతో ఐదు ఎకరాల మామిడి తోటను కొనుగోలు చేశారు. Late రాఘవయ్య కుమార్తెల marriages నిర్వహించారు. Late రాఘవయ్య మరియు ఆయన పెద్ద కుమారుడు రామ్ accident లో మరణించారు. Plaintiff తన children యొక్క educational needs కోసం 10/11/2016 నాడు partition ను demand చేయగా, Defendants (సోదరులు) నిరాకరించారు.

The case of the defendant:

2. Defendants parties మధ్య relationship ను అంగీకరించారు. అయితే, Plaintiff కు ఆమె marriage సమయంలోనే due share (రావలసిన వాటా) settled (పరిష్కరించబడింది) అని వాదించారు. అందుకే ఆమెకు Suit Schedule Properties పై share లేదు. ముఖ్యంగా లేవనెత్తిన defenses: 1) Plaintiff fifteen years క్రితం possession నుండి excluded (మినహాయించబడింది), కాబట్టి claim limitation తో barred. 2) మామిడి తోట joint family property కాదు. 3)Late రామ్ యొక్క wife మరియు children ను parties గా చేర్చకపోవడం. 4) చెల్లించిన fixed court fee సరిపోదు.

3. Issues Settled for Trial: Parties S.89 CPC కింద settlement కు ఆసక్తి చూపకపోవడంతో, Court ఈ క్రింది Issues ను trial కోసం settle చేసింది:

1. Whether the suit bad for non-joinder of necessary parties?
2. Whether the Suit Schedule properties are Joint Family Properties of Late Ragavaiah?
3. Whether the plaintiff is entitled to Share in the Suit schedule properties?
4. What is the share of the plaintiff?
5. Whether the suit is barred by limitation?
6. Whether the Court Fee Paid is sufficient? 7. To what relief?

Issue no.1:

4. Partition Suit లో all sharers (వాటాదారులు అందరూ) necessary parties (తప్పనిసరి పక్షాలు) అయి ఉండాలి. ఈ కేసులో, Late రాఘవయ్య యొక్క పెద్ద కుమారుడు రామ్ కూడా మరణించారు. అతని interest Hindu Succession Act S.6(3) ప్రకారం అతని Class I heirs (భార్య మరియు పిల్లలు) కు devolve అవుతుంది. కాబట్టి, రామ్ యొక్క wife మరియు children తప్పనిసరిగా parties గా ఉండాలి. Plaintiff Late రామ్ యొక్క children మరియు wife ను implead (చేర్చడానికి) దాఖలు చేసిన petition ను Court allow చేసింది. అందువల్ల, Suit లోని లోపం పరిష్కరించబడింది. Issue No.1 is accordingly answered.

Issue no.2:

5. Plaintiff Partition ను కోరుతున్నప్పుడు, ఆస్తులు Joint Family Properties అని prove చేయాలి. Ancestral property (వంశపారంపర్య ఆస్తి) విషయంలో presumption (ఊహ) అనుకూలంగా ఉంటుంది. Joint family funds తో acquired (సంపాదించిన) ఆస్తి కూడా Joint Family Property అవుతుంది.PW1 testify చేసినట్లుగా, ఈ భూమి inheritance ద్వారా acquired చేయబడింది. Defendants దీనిని dispute (వివాదం) చేయలేదు.కాబట్టి, ఇది ancestral property గా establish అయింది. Plaint ప్రకారం,ఈ తోట agriculture land నుండి వచ్చిన crop yielding (పంట దిగుబడి) నిధులతో acquired చేయబడింది. Defendants మామిడి తోట joint family property కాదని aver చేశారు.అయితే, Defendants దీనిని తమ own funds (స్వంత నిధులు) తో acquired చేసినట్లు లేదా Late రాఘవయ్య will (వీలునామా) రాసినట్లు ఎటువంటి averment చేయలేదు. Kartha లేదా coparcener ఆస్తిని joint funds తో కొనుగోలు చేస్తే, అది joint property అవుతుంది. Defendants oral testimony (DW1) ద్వారా కూడా దీనిని rebut (ఖండించలేకపోయారు).

6. Defendants Ouster (బహిష్కరణ) ను defense గా plead చేశారు, revenue Entries (రెవెన్యూ నమోదులు) వారి పేరు మీద mutated (మార్చబడ్డాయి)అని వాదించారు. co-heirs (సహ-వారసులు) లేదా joint owners మధ్య, Ouster ను స్థాపించడానికి, hostile title (శత్రుత్వం యొక్క హక్కు) యొక్క open assertion (బహిరంగంగా నొక్కి చెప్పడం) ఉండాలి. కేవలం exclusive possession (ప్రత్యేక స్వాధీనం) మరియు profits enjoyment (లాభాల అనుభవం) long period వరకు Ouster ను ఏర్పరచదు. DW1 cross-examination లో, Plaintiff కు exclusion గురించి ఎటువంటి notice (నోటీసు) ఇవ్వలేదని admit చేశారు. Revenue entries Defendants పేరు మీద ఉన్నప్పటికీ, ఇది joint family property ని manage చేయడానికి మాత్రమే జరిగి ఉండవచ్చు. Defendants Plaintiff యొక్క right కు adverse (ప్రతికూలంగా) వ్యవహరించినట్లు Plaintiff కు uninterrupted period వరకు knowledge (తెలియజేశారు)అని నిరూపించలేకపోయారు. Agriculture land మరియు mango garden రెండూ Joint Family Properties గా establish అయ్యాయి. Issue No. 2 Plaintiff కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Issue no.3:

7. Hindu Succession (Amendment) Act, 2005 కింద daughter by birth son తో సమానంగా Coparcener అవుతుంది. అలాగే, Andhra Pradesh (ఉమ్మడి) లో Section 29A (1986) కూడా ఉంది. PW1 marriage 1986 తర్వాత జరిగింది. Hindu Succession Act యొక్క 2005 Amendment లోని S.6 నిబంధనలు లేదా A.P. Amendment S.29A నిబంధనలు వర్తించినా, Plaintiff Coparcener అవుతుంది. Defendants Plaintiff కు share ను settled చేశారని prove చేయలేకపోయారు. కేవలం marriage expenses నిర్వహించడం share ను relinquishment (వదులుకోవడం) చేసినట్లుగా పరిగణించబడదు.Plaintiff Suit Schedule properties లో share కు entitled అవుతుంది. Issue No. 3 Plaintiff కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Issue No.4:

7. Hindu Succession Act S.6(3) ప్రకారం, Late రాఘవయ్య interest ను notional partition (భావనాత్మక పంపకం) ద్వారా లెక్కించాలి. **Coparcenary Share:** Late రాఘవయ్య మరణించే నాటికి,Joint Family లో ఆరుగురు Coparceners (ముగ్గురు కొడుకులు, ఇద్దరు కూతుళ్లు మరియు రాఘవయ్య) ఉన్నారు. కాబట్టి, Plaintiff కు Coparcener గా 1/6th direct share లభిస్తుంది. Late రాఘవయ్య యొక్క interest 1/6th గా లెక్కించబడుతుంది. ఈ 1/6th share Class I Heirs (భార్య మరియు ఐదుగురు పిల్లలు) మధ్య devolve అవుతుంది, ప్రతి ఒక్కరికి 1/6th of 1/6th = 1/36th share లభిస్తుంది.1/6th (Coparcener Share) + 1/36th(Succession Share) = 7/36th share. Plaintiff 7/36th share కు entitled అవుతుంది. Issue No. 4 Plaintiff కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Issue No.5:

8. Limitation Act Article 110 ప్రకారం limitation period 12 years. Plaintiff exclusion గురించి knowledge పొందినప్పటి నుండి ప్రారంభమవుతుంది.Issue No.2లో Court Ouster ను నిరూపించడంలో Defendants విఫలమయ్యారని కనుగొంది. Defendants Plaintiff కు uninterrupted period వరకు adverse claim గురించి knowledge ఇచ్చినట్లు నిరూపించలేకపోయారు. Plaintiff యొక్క demand

2016 లో జరిగింది. Suit తదనంతరం దాఖలు చేయబడింది. Suit Limitation తో barred కాలేదు. Issue No.5 Plaintiff కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Issue no.6:

9.Court Fee and Suit Valuation Act S.34(2) ప్రకారం, Plaintiff joint possession లో ఉంటే fixed court fee సరిపోతుంది. Suit Schedule properties Joint Family Properties అని Issue No. 2 లో establish చేయబడింది. Law ప్రకారం, possession of one of the coparceners is the possession of others too (ఒక సహవాసి యొక్క స్వాధీనం ఇతరుల స్వాధీనం అవుతుంది).Ouster నిరూపించబడనందున, Plaintiff deemed to be in joint possession. Rs. 200/- fixed court fee సరిపోతుంది.Issue No. 6 Plaintiff కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Issue No.7:

10.Result: పై findings (నిర్ణయాల) దృష్ట్యా, Plaintiff partition కు అర్హులు. Plaintiff యొక్క share 7/36th గా declare చేయబడింది. Preliminary decree costs తో సహా Plaintiff కు అనుకూలంగా pass చేయబడింది,Plaint schedule property లో 7/36th share ను allot చేస్తూ.

(Typed to my dictation on 25.3.2016)

Junior Civil Judge, Medchal

APPENDIX OF EVIDENCE:

Witnesses Examined:

For Plaintiff:-For Defendants:-

PW.1: Rajani DW.1: Rajeev

Exhibits Marked:-

For Plaintiff: -

Ex.A1 is the Certified copies of KhasraPhani

ExA2 is the Certified copy of the Phani of the year 1990 to 1995.

ExA3 is the C.C of the Phani (Village Account no.3) of the year2006 to 2015.

For Defendants: -

NIL Junior Civil Judge, Medchal

CHAPTER 6: CRIMINAL PRACTICE

6.1 INTRODUCTION

క్రిమినల్ సైడ్‌లో ప్రాక్టీస్ చేయాలంటే, ఒక lawyer కు క్రిమినల్ కేసుల న్యాయ విచారణ (adjudication) పై ప్రాక్టికల్ నాలెడ్జ్ మాత్రమే కాక, క్రిమినల్ జస్టిస్ సిస్టమ్ వెనుక ఉన్న philosophical basisపై కూడా స్పష్టమైన అవగాహన ఉండాలి. సాధారణంగా, trial court practitioner గా criminal side లో initial practice రోజుల్లో, మనం ఎక్కువగా accused ను defend చేయాల్సి వచ్చే కేసులు ఎదురవుతాయి. సాధారణంగా మన క్రిమినల్ కోర్టుల ముందు చూచే కేసులు ఇవే:

1. Section 85 BNS (Cruelty),
2. S.3 & 4 of Dowry Prohibition Act,
3. S.101 BNS (Murder),
3. S.106 BNS (Rash or negligent Act),
4. S.118 (Voluntarily causing hurt grievous hurt by dangerous or weapons)
5. S. 303 (Theft),

S.138 of the Negotiable Instruments Act.

Criminal Justice System మౌలిక సూత్రాలు:

1. Criminal trial ఉద్దేశ్యం accused యొక్క నేరాన్ని prove చేయడం.
2. Case prove చేయడం బాధ్యత prosecution పై ఉంటుంది.
3. Proof beyond reasonable doubt ఉండాలి.
4. Accused కి silent ఉండే హక్కు ఉంది.
5. Accused తన version చెప్పనవసరం లేదు.
6. Prosecution case లో doubts సృష్టించడం - contradictions, omissions, procedural lapses ద్వారా reasonable doubts create చేయడం.
7. Criminal cases లో defence యొక్క objective accused innocence prove చేయడం కాదు, prosecution తన burden discharge చేయలేదని చూపించడం. ఒక్క reasonable doubt కూడా accused కి benefit of doubt ఇస్తుంది.

8. Special laws లో statutory presumptions కారణంగా burden of proof accused పై shift కావచ్చు. అలాంటి సందర్భాల్లో కూడా criminal lawyer accused story చెప్పకుండా, prosecution evidence credibility shake చేయడం ద్వారా defence strategy ను సరిగ్గా plan చేయాలి.

ఈ సూత్రాలు criminal lawyer కు case preparation, strategy formulation, courtroom advocacy లో మౌలికమైన మార్గదర్శకం గా ఉంటాయి.

To excel in proficiency on the criminal side, a criminal lawyer must have a strong command over the fundamentals of the following subjects:

1. Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023
2. Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023
3. The Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023
4. Criminal Rules of Practice
5. Negotiable Instruments Act, 1881

ఈ అంశాల్లో అవగాహన వల్లే ఒక criminal lawyer case framing, investigation, prosecution, defence strategy, evidence handling వంటి critical skills లో proficiency సాధించవచ్చు. ఈ భాగంలో మనం criminal adjudicatory processని detail గా study చేస్తాము - FIR lodging నుండి, investigation, trial దశల ద్వారా, judgment ద్వారా case disposal వరకు. ఈ ప్రక్రియను S. 85 BNS, S.106 BNS, S.138 N.I Act, అలాగే U/S 9(1) r/w Section 51(1) of the Wildlife Protection Act, 1972* కింద వచ్చే offences ఉదాహరణలతో విశ్లేషిస్తాము.

6.2 KEY STAGES IN A CRIMINAL CASE

Criminal Justice System యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం నిందితుడు - దోషి (guilty) లేదా నిర్దోషి (innocent) అని నిర్ణయించడం. Criminal కేసులలో రుజువు యొక్క ప్రమాణం Standard of Proof beyond reasonable doubt) ఉండాలి. Defense Lawyer ప్రాసిక్యూషన్ (Prosecution) కేసుపై సందేహాన్ని సృష్టించడం ద్వారా, Accussedని కేసు నుండి విముక్తి చేయగలరు.The following are the key stages in a Criminal Case - Adjudicatory Process. సాధారణంగా నేర కేసులు కోర్టు ముందుకు పోలీస్ నివేదిక (Charge-sheet) లేదా ఫిర్యాదు (Complaint) ద్వారా వస్తాయి.

1. ఫిర్యాదు పరిష్కార పద్ధతి (Method of Addressing Grievance): చాలా నేర కేసులు పోలీసులు చార్జిషీట్ దాఖలు చేయడంతో ప్రారంభమవుతాయి. చార్జిషీట్ అనేది దర్యాప్తు (Investigation) యొక్క సారాంశం. చార్జిషీట్‌లో నేరం ఎలా జరిగింది, ఎవరిపై జరిగింది మరియు ఫిర్యాదు తేదీ ఉంటాయి. దర్యాప్తు అధికారి (IO) నేరాన్ని నిరూపించడానికి అవసరమైన సాక్ష్యాలను సేకరిస్తారు. S.181 or S.182 BNSS స్టేట్‌మెంట్లు, సంఘటన స్థలం పంచనామా, ఇంక్వెస్ట్/గాయం సర్టిఫికెట్ /పోస్టుమార్టం నివేదిక, అంగీకార (Confession) & రికవరీ పంచనామా - చార్జిషీట్‌తో జతపరచిన పత్రాలు.

2. కాగ్నిజెన్స్ & సమన్స్ (Cognizance & Summons)
చార్జిషీట్ అందిన తర్వాత, అందులోని ఆరోపణలు మరియు పత్రాలు ప్రాథమిక కేసు (prima facie case) ను ఏర్పాటు చేస్తాయని మెజిస్ట్రేట్ భావించినట్లయితే, నేరంపై కాగ్నిజెన్స్ (గుర్తింపు) తీసుకుంటారు. కాగ్నిజెన్స్ తీసుకున్న తర్వాత, నిందితుడికి సమన్స్ జారీ చేయబడతాయి.వీటిని మెజిస్ట్రేట్ సంతకం చేసి, సంబంధిత పోలీసుల ద్వారా సర్వ్ చేస్తారు.

3. Appearance of Accused: నిందితుడు హాజరైనప్పుడు, కోర్టు అన్ని పత్రాల కాపీలను (supply of copies) అతనికి అందజేయాలి. నిందితుడికి న్యాయవాదిని నియమించుకునే స్థోమత లేకపోతే, కోర్టు లీగల్ ఎయిడ్ కౌన్సిల్ (Legal Aid Counsel) U/S.9A of LSA Act, 1987 ను ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ దశలో, చార్జిషీట్‌లో చేసిన ఆరోపణలు తనపై ఎలాంటి కేసును Make out కలేదు. అని పేర్కొంటూ, నిందితుడు డిశ్చార్జి పిటిషన్ లేదా S.482 Cr.PC పిటిషన్ దాఖలు చేసే అవకాశం ఉంటుంది. The ususal grounds for filing the Discharge: ఆరోపించిన వాస్తవాలు నేరాన్ని వెల్లడించకపోవడం; Double Jeopardy; Dispute of Civil nature; barred by limitation, Court has no jurisdiction; filing of the case is hit by (S.191-S.203 BNSS); abuse of procees.

4. Charge:డిశ్చార్జి పిటిషన్ దాఖలు చేయకపోతే లేదా అది కొట్టివేయబడితే, తదుపరి దశ అభియోగాన్ని (Charge) నిర్ణయించడం. అభియోగం నిర్ణయించిన తర్వాత, నిందితుడిని ప్రశ్నిస్తారు. నిందితుడు నేరాన్ని అంగీకరిస్తే, కోర్టు శిక్షించవచ్చు. అంగీకరించకపోతే, చార్జిషీట్‌లో పేర్కొన్న సాక్షులకు సమన్లు జారీ చేసి, కేసు విచారణకు (Trial) పోస్ట్ చేయబడుతుంది.

5. Prosecution Evidence: సాధారణంగా, కేసు నమోదు చేసిన వ్యక్తి (informant) మొదట పరీక్షించబడతారు. తరువాత సంఘటనకు సంబంధించిన ప్రత్యక్ష సాక్షులు (Eye Witnesses), పంచనామా సాక్షులు, వైద్య నిపుణులు (PME), మరియు చివరగా దర్యాప్తు అధికారి (IO) పరీక్షించబడతారు. ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షులను PW1, PW2... మరియు పత్రాలను Ex.P1, Ex.P2... గా మార్క్ చేస్తారు. నిందితుడి తరపున సాక్షులను DW1, DW2... మరియు పత్రాలను Ex.D1, Ex.D2... గా మార్క్ చేస్తారు.

6. Examinaiton under S.351 BNSS: ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యం పూర్తయిన తర్వాత, నిందితుడిని S.351 BNSS ప్రకారం పరీక్షించాలి. ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యంలో నిందితుడికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న (incriminating) సాక్ష్యాలను వివరిస్తూ ఈ విచారణ జరుగుతుంది. ఈ విచారణ ప్రమాణం (on oath) పై జరగదు, మరియు S.351 BNSS లో నిందితుడు చెప్పిన ఏ విషయమూ శిక్షకు ఏకైక ఆధారంగా ఉండకూడదు.

7. Defense Evidence: S.313 Cr.P.C(351 BNSS) విచారణ పూర్తయిన తర్వాత, నిందితుడు తన (Defense evidence) సమర్పించవచ్చు. But if he wants to examine as a witness he shall take permission of the Court. అయితే, criminal కేసులలో, శిక్ష అనేది proof should be beyond reasonable doubt కనుక Accused సాధారణంగా తమ తరపున సాక్షులను సమర్పించడానికి సాహసించరు.

8. Arguments: Defense సాక్ష్యం లేనట్లయితే లేదా అది పూర్తయిన తర్వాత, కేసు వాదనల కోసం పోస్ట్ (Adjourn) చేయబడుతుంది. ఇరుపక్షాలు మౌఖిక లేదా లిఖితపూర్వక వాదనలు సమర్పించిన తర్వాత, కేసు తీర్పు కోసం పోస్ట్ (adjourn) చేయబడుతుంది.

9. తీర్పు మరియు శిక్ష (Judgment and Sentence): కోర్టు తీర్పు Acquittal or Conviction రూపంలో ఉంటుంది. Acquittal అయితే, నిందితుడిని విడుదల చేస్తారు. శిక్ష అయితే, శిక్షపై (fine or imprisonment or both) నిందితుడి వాదనను వింటారు, ఆ తర్వాత శిక్షను విధిస్తారు.

6.3 OFFENCE UNDER S.85

BHARATIYA NYAYA SANHITA (BNS)

S.85 BNS - Conceptual Understanding

1. S.85 of BNS: ఒక స్త్రీ యొక్క భర్త లేదా భర్త యొక్క బంధువు ఎవరైనా ఆ స్త్రీని క్రూరత్వానికి **(cruelty)** గురిచేస్తే, వారికి మూడు సంవత్సరాల వరకు జైలు శిక్ష మరియు జరిమానా విధించబడుతుంది.

Explanation: 'Cruelty' : (a) మానసిక లేదా శారీరక హింస ద్వారా ఆత్మహత్యకు ప్రేరేపించడం: ఏదైనా ఉద్దేశపూర్వక చర్య (Willful conduct) ఆమెను ఆత్మహత్యకు ప్రేరేపించడానికి అవకాశం ఉన్నా, లేదా తీవ్రమైన గాయం (Grave injury) లేదా ఆమె జీవితానికి, శరీరానికి, ఆరోగ్యానికి (మానసిక లేదా శారీరక) ప్రమాదం కలిగించే విధంగా ఉన్నా.

(b) అక్రమ డిమాండ్ల కోసం వేధించడం (Harassment): ఆమెను లేదా ఆమెకు సంబంధించిన ఏ వ్యక్తిని అయినా ఆస్తి లేదా విలువైన సెక్యూరిటీ కోసం ఏదైనా చట్టవిరుద్ధమైన డిమాండ్‌ను నెరవేర్చమని బలవంతం (coercing) చేసే ఉద్దేశంతో వేధించడం, లేదా ఆ డిమాండ్‌ను నెరవేర్చడంలో విఫలమైనందుకు వేధించడం.

2. The cruelty referred in S.85 BNS, విడాకులకు (Divorce) సంబంధించిన సాధారణ క్రూరత్వం కంటే చాలా ఉన్నతమైన మరియు కఠినమైన ప్రమాణాలు (higher and sterner degree) కలిగి ఉండాలి. S.85 BNS ని వర్తింపజేయాలంటే, ఆ చర్య ఉద్దేశపూర్వకమైనది (Willful) అయి ఉండాలి. ఈ చర్య మహిళకు తీవ్రమైన గాయం కలిగించేలా లేదా ఆత్మహత్యకు దారితీసేలా ఉండాలి. మానసిక క్రూరత్వం (Mental Cruelty): mental pain ఆవేదన లేదా బాధ ఆమె వైవాహిక బంధాన్ని తెంచుకునేంత స్థాయిలో ఉండాలి.క్రూరత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి, మొత్తం సంఘటనల క్రమాన్ని పరిశీలించాలి.చట్టానికి విరుద్ధంగా ఆస్తి కోసం ఆమేను భర్త మరియు బంధువులు వేధించినా అది నేరం అవుతుంది. బలవంతం (Coercion) అంటే బెదిరింపులు లేదా force ఉపయోగించి ఒక వ్యక్తిని ఏదైనా చేయమని ప్రేరేపించడం లేదా నిర్బంధించడం.

3. S.85 BNS - Offence Reporting method: S.221 BNSS ప్రకారం, S.85 BNS కింద నేరంపై బాధితురాలు లేదా ఆమె తల్లిదండ్రులు లేదా చట్టం ద్వారా అధికారం పొందిన వ్యక్తి మాత్రమే పోలీసులకు రిపోర్ట్ ఇవ్వాలి. సాధారణ నేరాల మాదిరిగా కాకుండా, పోలీసులు సుమోటోగా (suo-moto) లేదా మూడవ పక్షం ఇచ్చిన రిపోర్ట్ ఆధారంగా FIR జారీ చేసి, దర్యాప్తు చేయలేరు.

4. Investigation: దర్యాప్తు అంటే సాక్ష్యాలను సేకరించడం. ఇందులో కిందివి తప్పనిసరిగా ఉండాలి: 1. నేరం జరిగిన స్థలానికి వెళ్లడం; కేసుకు సంబంధించిన వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను నిర్ధారించడం; అనుమానిత నేరస్తుడిని గుర్తించడం; సాక్షుల మరియు నిందితుల వాంగ్మూలాలను నమోదు చేయడం; సేకరించిన సాక్ష్యాధారాల ఆధారంగా,నిందితుడిని విచారణ కోసం మెజిస్ట్రేట్ ముందు ఉంచడానికి కేసు ఉందా లేదా అని నిర్ణయించడం.

5. Investigaiton లో ప్రత్యేక అంశాలు: Investigating officer S.85 BNS కేసులలో దర్యాప్తును అత్యంత సున్నితత్వం, నిష్పాక్షికత మరియు తెలివితేటలతో నిర్వహించాలి. I.O. (Investigating Officer) కుటుంబాల సామాజిక, సాంస్కృతిక మరియు ఆర్థిక స్థితి గురించి, అలాగే మానసిక మరియు ప్రవర్తనా లక్షణాల గురించి తెలుసుకోవాలి. I.O ఆరోపణలు క్రూరత్వం యొక్క వివరణ (Explanation) లోని పార్ట్-I (ఆత్మహత్యకు ప్రేరేపించడం లేదా తీవ్ర గాయం) కిందకు వస్తాయా లేదా పార్ట్-II (అక్రమ డిమాండ్ల కోసం వేధించడం) Unlawful demand of Money కిందకు వస్తాయా అని నిర్ధారించుకోవాలి.Money డిమాండ్ చట్టవిరుద్ధమైనదేనా అని I.O పరిశీలించాలి. అదనంగా, కేవలం డబ్బు డిమాండ్ మాత్రమే కాకుండా, అది వేధింపులు స్థాయికి చేరిందా అని నిర్ధారించాలి. ఈ నేరం యొక్క సున్నితత్వం దృష్ట్యా, I.O లు అరెస్టుల విషయంలో ఆచి తూచి వ్యవహరించాలని, లేకపోతే వివాహ సంబంధాలు దెబ్బతింటాయని న్యాయస్థానాలు వ్యాఖ్యానించాయి.

6. Charge-Sheet:చార్జిషీట్ అనేది కోర్టు ముందు కేసును రుజువు చేయడానికి దర్యాప్తు అధికారి యొక్క కార్యాచరణ ప్రణాళిక (Action Plan). S.85 BNS కేసులలో చార్జిషీట్‌లో కింది అంశాలు ఉంటాయి: నేరం స్థలం మరియు సమయం; నేరం జరిగిన వ్యక్తి పేరు; నేరం జరిగిన విధానం; సాక్షులు: బాధితురాలు/ఫిర్యాదుదారు,

Eye-witness and Circumstantial witness, Family elders evidence, వైద్య అధికారి మరియు దర్యాప్తు అధికారి; పత్రాలు మరియు స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువులు (documents and seized items); S.85 BNS కింద నేరం ఎలా జరిగిందో IO నిర్ధారణ.

7. Pre-Trial Precautions of the Court: మెజిస్ట్రేట్ చార్జిషీట్‌లోని వాస్తవాలను పరిశీలించి, (judicial mind) ఉపయోగించి S.85 BNS కింద నేరం జరిగింది అని నిర్ధారించినట్లయితే కాగ్నిజెన్స్ తీసుకుని, నిందితుడికి సమన్స్ జారీ చేస్తారు. నిందితుడు హాజరైన తర్వాత, కోర్టు ఉచితంగా పత్రాల కాపీలను నిందితుడికి అందిస్తుంది.కోర్టు అభియోగాన్ని నిర్ణయించి,S.262 BNSS కింద నిందితుడిని పరీక్షించాలి (examine).ఈ విచారణ నిందితుడికి తనపై మోపబడిన ఆరోపణల గురించి స్పష్టమైన వాస్తవ సమాచారాన్ని ఇవ్వాలి. విచారణ అనేది నిందితుడు దోషియా లేదా నిర్దోషియా అని నిర్ణయించే పద్ధతి. అభియోగ నిర్ణయంతో విచారణ ప్రారంభమవుతుంది. కేసును పోలీసులు నమోదు చేశారు కాబట్టి, రుజువు భారం ప్రాసిక్యూషన్‌పై ఉంటుంది (the burden to prove the case is on the prosecution). సాధారణంగా, బాధితురాలు/ఫిర్యాదుదారు మొదట పరీక్షించబడతారు, ఆ తర్వాత ప్రత్యక్ష సాక్షులు, పరిస్థితుల సాక్షులు, వైద్య అధికారి మరియు చివరగా దర్యాప్తు అధికారి పరీక్షించబడతారు (examined).

8. Prosecution Evidence: ఈ కేసు Prosecution ద్వారా ప్రారంభించబడినందున, కేసును prove చేయాల్సిన బాధ్యత పూర్తిగా Prosecution పైనే ఉంటుంది. అందువల్ల,Prosecution తమ witnesses (సాక్షులను) examine చేయడం ద్వారా కేసును ప్రారంభిస్తుంది. సాధారణంగా, మొదటగా Victim/Complainant ను examine చేస్తారు. అనంతరం ఈ క్రింది క్రమంలో సాక్షులను పరీక్షిస్తారు: Eyewitness to the incident; Parents of the victim; Circumstantial Witness; Elders Meeting Witness; Scene of Observation (స్థల పరిశీలన సాక్షి - ఉంటే); Medical Officer who issued Wound Certificate (గాయాల సర్టిఫికేట్ ఇచ్చిన వైద్యుడు - ఉంటే), చివరిగా Investigation Officer (దర్యాప్తు అధికారి). Prosecution Witnesses ను PW1, PW2 మొదలైన సంఖ్యలతో పిలుస్తారు. వారి తరఫున మార్క్ చేసిన documents ను Ex.P1, Ex.P2 వంటిగా గుర్తిస్తారు. అలాగే, కేసుకు సంబంధించిన Material Objects ను MO1, MO2 మొదలైన సంఖ్యలతో మార్క్ చేస్తారు.

PW1 1: రమణి **(**బాధితురాలు**)** యొక్క సాక్ష్యం

Examination-in-Chief (ప్రాసిక్యూషన్ తరపున ప్రధాన పరీక్ష**)**

(సాక్షి కోర్టులో శపథం (Oath) పై సాక్ష్యం ఇస్తున్నది)

1. మీ పేరు (Name) ఏమిటి?

Ans: రమణి.

2. మీరు ప్రస్తుతం ఎక్కడ నివాసం (residing) ఉంటున్నారు?

Ans: షమీర్‌పేట (Shameerpet).

3. మీ విద్యార్హత (Education) ఏమిటి?

Ans: X standard పూర్తి చేయలేదు.

4. మీ వృత్తి (Occupation) ఏమిటి?

Ans: ఇంటి పని (House-Hold).

5. మీ భర్త వృత్తి (Husband's Occupation) ఏమిటి?

Ans: ట్రక్ డ్రైవర్ (Truck Driver).

6. మీరు ఈ కేసు (case) ఎందుకు దాఖలు చేశారు?

Ans: Accused ను శిక్షించాలని (punish) కోరుతూ కోర్టును ఆశ్రయించాను.

7. Accused తో మీ సంబంధం (relation) ఏమిటి?

Ans: ఆయన నా భర్త (husband).

8. మీకు ఎప్పుడు, ఎక్కడ వివాహం (married) జరిగింది?

Ans: నాకు 10.10.2014 నాడు షమీర్‌పేటలో వివాహం జరిగింది.

9. మీ వివాహం ఎలా జరిగింది?

Ans: వివాహం సమయంలో నా parents నారాయణకు dowry కింద రూ. 50,000/- (Rupees Fifty Thousand Only) ఇచ్చారు. అది కాకుండా రూ. 50,000/- విలువైన Gold మరియు house-hold articles కూడా accused కు ఇవ్వబడ్డాయి.

10. వివాహం తర్వాత ఏమి జరిగింది?

Ans: మేము ఒక సంవత్సరం (one year) సంతోషంగా జీవించాము. మాకు ఒక ఆడ child జన్మించింది. తర్వాత, accused చెడు అలవాట్లకు addicted అయ్యాడు మరియు additional dowry తీసుకురమ్మని నన్ను harass చేయడం మొదలుపెట్టాడు.

11. ఆయన డిమాండ్‌కు (demand) మీ సమాధానం (response) ఏమిటి?

Ans: మా parents accident లో చనిపోయారని, నాకు ఏమీ inherit కాలేదని, ఆయన financial demand ను నేను తీర్చలేనని ఆయనకు స్పష్టంగా చెప్పాను.

12. మీ సమాచారం (information) పట్ల ఆయన స్పందన (response) ఏమిటి?

Ans: ఆయన arrogant గా ప్రవర్తించేవారు మరియు నాకు ఎవరూ లేరు, నన్ను చంపినా ఎవరూ ప్రశ్నించరని చెప్పేవారు. ఇది routine affair అయినప్పటికీ, నాకు వేరే alternative లేకపోవడంతో భరించాను.

13. తర్వాత ఏమి జరిగింది?

Ans: నన్ను చూసుకోవడానికి ఎవరూ లేరని accused తెలుసుకున్నాడు. 12.03.2016 నాడు night hours లో, drunken state లో నాతో quarrel చేసి, stick తో కొట్టాడు. దాని ఫలితంగా నాకు injury అయ్యింది.

14. మీరు ఆ తర్వాత ఏమి చేశారు?

Ans: నేను accused బారి నుండి escaped అయ్యాను మరియు గ్రామ పెద్ద గారి ఇంటిలో shelter తీసుకున్నాను. తర్వాత వారి advice మేరకు పోలీసులకు report చేశాను. పోలీసులు నా statement రికార్డు చేసి, నన్ను medical aid కోసం పంపారు.

15. ఇది మీరు ఇచ్చిన report ఏనా?
Ans: అవును, నాకు చూపబడిన report నాదే, దానిపై ఉన్న signature కూడా నాదే. Ex.P1 ఈ report.

Cross-Examination:
Accused తరపు న్యాయవాది ప్రశ్నిస్తున్నారు,
1. మీ వివాహం (marriage) మీ Hindu religious caste customs ప్రకారం జరిగిందని నేను suggest చేస్తున్నాను, నిజమేనా?
Ans: అవును (Yes).

2. మీ community customs ప్రకారం bride groom party వధువుకు cash మరియు gold ornaments ఇవ్వాలని నేను suggest చేస్తున్నాను, నిజమేనా?
Ans: అవును (Yes).

3. మీ community customs ప్రకారం girl party, boy party కి cash మరియు gold articles ఇవ్వాలని నేను suggest చేస్తున్నాను, నిజమేనా?
Ans: అవును (Yes).

4. మీరు accused కు లేదా అతని relative కు dowry ఇచ్చారని చూపించడానికి మీరు ఏదైనా document లేదా video footage ను file చేశారా?
Ans: లేదు (No).

5. Accused లేదా అతని relative ఎప్పుడూ dowry డిమాండ్ చేయలేదు, మీరు ఏ dowry చెల్లించలేదు అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), మేము రూ. 50,000/- dowry మరియు ఇతర house articles ఇచ్చాము.

6. ఈ incident జరగడానికి ముందు మీరు మీ matrimonial differences గురించి ఎవరికైనా disclose చేశారా?

Ans: లేదు (No), నేను చేయలేదు.

7. మీ marriage కి ముందు మీ భర్తకు మీ parents యొక్క economic status తెలుసని నేను suggest చేస్తున్నాను, నిజమేనా?
Ans: అవును (Yes).

8. Accused ఎంత additional dowry డిమాండ్ చేశాడో మీరు పోలీసులకు ఇచ్చిన report లో కానీ, S.161 Cr.P.C statement లో కానీ mention చేయలేదు కదా?
Ans: అవును (Yes), నేను చేయలేదు.

9. మీ కుటుంబాలలో male persons drinks తీసుకోవడం అనేది routine అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes). ఇది common.

10. మిమ్మల్ని పోలీసులు examine చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: నన్ను పోలీసులు examine చేశారు.

11. మీ రెండు సంవత్సరాల matrimonial life లో accused మిమ్మల్ని ఏ సమయంలోనూ కొట్టలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఆయన నన్ను కొట్టలేదు.

12. Accused మిమ్మల్ని stick తో కొట్టలేదు, కానీ మీరు separated అవ్వాలనే intention తో ఈ false case ను foisted చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: లేదు (No).

13. మీరు ఎటువంటి valid reason లేకుండా accused తో సహా ఇతరులను Ragging చేసే habit కలిగి ఉన్నారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No).

14. Accused మిమ్మల్ని ఎప్పుడూ cruelty కి గురి చేయలేదు, కానీ మీరు separated అవ్వాలనే intention తో ఈ case దాఖలు చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది false.

PW-2: రాజేంద్ర **(**గ్రామ పెద్ద**)** సాక్ష్యం
Examination-in-Chief (ప్రాసిక్యూషన్ తరపున ప్రధాన పరీక్ష**)**
(సాక్షి కోర్టులో శపథం (Oath) పై సాక్ష్యం ఇస్తున్నాడు)

1. మీ పేరు (Name) ఏమిటి?
Ans: రాజేంద్ర.

2. మీరు ఎవరు?
Ans: నేను షమీర్‌పేట village Sarpanch ను.

3. ఈ case లోని parties మీకు ఎలా తెలుసు?
Ans: వారు మా villagers మరియు మా street లోనే నివసిస్తారు.

4. ఈ case గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?
Ans: Incident date అయిన 10.01.2009 నాడు, నేను రోడ్డుపై వెళుతుండగా, రమణి పారిపోతూ నా దగ్గరికి వచ్చింది. నేను అడగగా, తన భర్త additional dowry కోసం harass చేస్తున్నాడని, stick తో కొట్టాడని చెప్పింది. నేను ఆమె చేతులపై swelling injuries చూశాను.

5. మీరు తర్వాత ఏమి చేశారు?
Ans: నేను accused ను పిలిచి, తన పద్ధతులు మార్చుకోమని తెలియజేసి, చేసి, victim ను సరిగ్గా చూసుకోమని direct చేశాను. కానీ ఆయన నా advice ను తిరస్కరించాడు. అందుకే, నేను police కు report చేయమని advise చేశాను.

6. పోలీసులు ఎప్పుడైనా మిమ్మల్ని పిలిచారా?
Ans: అవును (Yes), పోలీసులు నన్ను examine చేసి, నా statement రికార్డు చేశారు.

Cross-Examination:

1. Accused ను మీరు childhood నుంచే తెలుసు అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes).

2. మీ knowledge ప్రకారం accused violence కు పాల్పడిన incident ఏదీ లేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes).

3. Accused పై మీరు ఎప్పుడూ ఎలాంటి complaint అందుకోలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను అందుకోలేదు.

4. వివాదాస్పద విషయంపై panchayat జరిగిందనడానికి written resolution ఏదీ లేదని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును
Ans: (Yes), written resolution లేదు.

5. Villagers మధ్య evening hours లో చిన్నపాటి petty quarrels జరగడం common అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), అది common. కానీ ఇక్కడ case వేరే విధంగా ఉంది.

6. Incident కి ముందు PW1 కి Indirama Housing scheme లో ఒక house ఆమె పేరు మీద వచ్చింది అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes).

7. మిమ్మల్ని పోలీసులు examine చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), నన్ను పోలీసులు examine చేశారు.

8. మీకు case గురించి ఏమీ తెలియదు, కానీ police చెప్పడం వల్లే మీరు false సాక్ష్యం ఇస్తున్నారని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: లేదు (No).

PW3: విజయ్ **(**ఇన్వెస్టిగేటింగ్ ఆఫీసర్ **- IO)** సాక్ష్యం

Examination-in-Chief (ప్రాసిక్యూషన్ తరపున ప్రధాన పరీక్ష**)**

(సాక్షి కోర్టులో శపథం (Oath) పై సాక్ష్యం ఇస్తున్నాడు)

1. మీరు ఎక్కడ working చేస్తున్నారు?

Ans: ప్రస్తుతం, నేను 01.01.2015 నుండి షమీర్‌పేట SI of Police గా working చేస్తున్నాను.

2. ఈ case గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?

Ans: 11.01.2009 నాడు PW1 P.S కి వచ్చి Ex.P1 ను present చేశారు. అందువల్ల, నేను దానిని Cr.No.11/2009 dt:11.01.2009 గా S.498A, 324 IPC మరియు S.3 & 4 of DP Act నేరాల కింద register చేసి, investigation చేపట్టాను. ఆ సమయంలో, original FIR copy ని court కు పంపాను. నేను police station లోనే PW1 statement రికార్డు చేసి, దానిని నా Part II CD లో enter చేశాను. ఇంకా, MLC issue చేసి medical aid కోసం hospital కి పంపాను.

3. మీరు ఇంకేమి చేశారు?

Ans: ఆ తరువాత, నేను సంఘటన స్థలానికి వెళ్లాను, మరియు scene of offence నిర్వహించి, rough sketch గీశాను. నేను PW2 మరియు LW3 (కుమార్) statements రికార్డు చేశాను. Investigation లో, accused surrender అయి నా ముందు guilt ను admit చేశాడు. నేను S.41A Cr.P.C ని invoke చేసి, summons అందిన తర్వాత court ముందు హాజరు కావాలని direct చేశాను.

4. మీరు ఈ Case లో పూర్తి చేసింది ఏమిటి?

Ans: PW1 కి అయిన injury గురించి medical officer నుండి medical report అందుకున్నాను. దానిని Ex.P3 గా mark చేశారు. injury simple స్వభావం కలది. తర్వాత, నేను charge sheet file చేశాను.

Cross-Examination:

1. Accused మరియు PW1 కుటుంబాల మధ్య cash లేదా articles exchange చేసుకునే ఆచారం గురించి మీరు inquire చేశారా?Ans: లేదు (No), నేను చేయలేదు.

2. PW1 family కి Rs. 50,000/- dowry ఇచ్చే capacity ఉందో లేదో మీరు inquire చేశారా?
Ans: లేదు (No), నేను చేయలేదు.

3. Accused dowry తీసుకున్నాడని చూపించడానికి మీరు ఏదైనా documentary material collect చేశారా?
Ans: లేదు (No), నేను చేయలేదు.

4. Accused ఎంత additional amount dowry డిమాండ్ చేశాడో FIR లో కానీ S.161 Cr.P.C statement లో కానీ mention చేయలేదు కదా?
Ans: అవును (Yes), mention చేయలేదు.

5. Accused ఎప్పుడూ dowry తీసుకోలేదు లేదా additional dowry డిమాండ్ చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: లేదు (No), అది false.

6. PW1 యొక్క general attitude మరియు mental frame work తెలుసుకోవడానికి మీరు PW1 relative లను లేదా nearby person లను examine చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను చేయలేదు.

7.Husband మరియు wife మధ్య చిన్నపాటి petty quarrels normal అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes).

8. PW1 reason లేకుండా ఇతరులను వేధిస్తూ ఉద్దేశపూర్వకంగా ప్రేరేపించే స్వభావం కలిగిన వ్యక్తి అని నేను మీకు సూచిస్తున్నాను?
Ans: నాకు తెలియదు.

9. Accused యొక్క చర్య heat of passion లేదా provocation లో జరిగిందో లేదో మీరు examine చేశారా?
Ans: లేదు (No), నేను చేయలేదు.

10. Incident జరగలేదు కాబట్టి మీరు ఆ దిశలో examine చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: లేదు (No), incident జరిగింది.

11. Accused ఎప్పుడూ PW1 ని cruelty కి గురి చేయలేదు, కానీ ఆమె విడిపోవాలనే intention తో ఈ case దాఖలు చేసిందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది false.

12. మీరు scene of offence ను visit చేయలేదు మరియు ఎవరినీ examine చేయలేదు, కానీ కేవలం table investigation చేసి statistics purpose కోసం false charge-sheet file చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది false.

JUDGMENT

IN THE COURT OF THE JUDICIAL FIRST CLASS MAGISTRATE,

Medchal తేదీ: 2009, జూన్ 10, బుధవారం

PRESENT: జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్, B.A.B.L., (Hons)

జుడీషియల్ ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేట్, మేడ్చల్.

CALENDAR CASE NO. 190 OF 2005

Between:

The State of Telangana through its
సబ్-ఇన్‌స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్, మేడ్చల్ ... Prosecution

మరియు

నారాయణ, S/o. రమణ, వయస్సు: 33 సం॥,
నివాసి (R/o): షమీర్‌పేట, మేడ్చల్ ... Accused

: తీర్పు (JUDGEMENT) :

Brief Facts of the Case:

1. ఈ కేసు యొక్క foundation PW1 (రమణి) ఇచ్చిన report (Ex.P.1) పై ఆధారపడి ఉంది. PW1 యొక్క వాదన ప్రకారం, ఆమెకు 10.10.1995న నిందితుడు నారాయణతో వివాహం జరిగింది. వివాహ సమయంలో ఆమె తల్లిదండ్రులు రూ. 50,000/- నగదుతో పాటు, సుమారు రూ. 50,000/- విలువైన బంగారు ఆభరణాలు మరియు ఇతర సామానులు dowry (వరకట్నంగా) ఇచ్చారు. PW1 యొక్క వాదన ప్రకారం, సుమారు రెండేళ్ల తర్వాత, నిందితుడు vices (చెడు అలవాట్లు)కు addicted అయి, additional dowry (అదనపు వరకట్నం) కోసం PW1 ని harass చేయడం మొదలుపెట్టాడు. PW1 parents మరణించిన తర్వాత, ఆమెకు ఆర్థిక ఆధారం లేకపోవడంతో నిందితుడు క్రూరత్వాన్ని (Cruelty) పెంచాడు. ఈ వేధింపులు కొనసాగుతుండగా, 12.03.2016 నాడు, నిందితుడు drunken state లో stick తో PW1 ని కొట్టి bleeding injury కి గురిచేశాడు.

2. PW1 గ్రామ పెద్ద (PW2) సలహా మేరకు షమీర్‌పేట పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేయగా, Cr.No.117/05 గా S.498A IPC (నూతనంగా BNS S.85), S.324 IPC (నూతనంగా BNS S.118(1)) మరియు S.3 & 4 DP Act కింద కేసు నమోదు చేయబడింది. దర్యాప్తు అధికారి (IO - PW3) కేసును దర్యాప్తు చేసి, charge sheet దాఖలు చేశారు.

3. దర్యాప్తు నివేదిక ఆధారంగా, ఈ Court పై నేరాలకు Cognizance తీసుకుంది. S.239 Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.259) కింద నిందితుడిపై Charge ఫ్రేమ్ చేయబడింది. నిందితుడు not guilty అని plead చేసి, trial ను కోరాడు.

4. Prosecution తరపున **PW's 1** నుండి **4** వరకు **examine** చేయబడింది**.** PW1: రమణి (బాధితురాలు), PW2: రాజేంద్ర (Circumstantial Witness - గ్రామ పెద్ద) PW3: విజయ (Investigating Officer - IO). Documents Marked: Ex.P.1: PW1 యొక్క Report; Ex.P.2: Original FIR; Ex.P.3: Medical Report.

5. నిందితుడు U/s.313 Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.316) కింద examine చేయబడ్డాడు. అతను తనపై మోపబడిన incriminating evidence ను deny చేసి, defense evidence ఏమీ లేదని పేర్కొన్నాడు. Defense Counsel PW1 మరియు PW3 లను cross-examine చేయడం ద్వారా Prosecution వాదనలో doubt ను సృష్టించారు.

6. Points for Determination:

1.S.3 of DP Act: నిందితుడు dowry payment కు సంబంధించి దోషిగా నిరూపించబడ్డాడా?

2. S.498A IPC / BNS S.84 & S.4 DP Act: నిందితుడు additional dowry కోసం క్రూరత్వం లేదా harassment కి పాల్పడ్డాడని Prosecution నిరూపించిందా?

3.S.324 IPC / BNS S.116: నిందితుడు S.324 IPC కింద guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడా?

4. పైన పేర్కొన్న వాటిలో ఏదైనా guilt నిరూపించబడితే, నిందితుడు ఏ శిక్షకు బాధ్యుడు?

Point-wise Analysis:

7. Point no.1 : S.3 of Dowry Prohibition Act: S.3 DP Act కింద నేరాన్ని నిరూపించడానికి payment ను నిరూపించాలి. అయితే, Dowry Prohibition Rules, 1998 లోని Rule 10 ప్రకారం, S.3 కింద నేరం one year గడువు తర్వాత file చేయకూడదు. ఈ case marriage జరిగిన one year తర్వాత launch చేయబడింది కాబట్టి, ఇది limitation ద్వారా barred. PW1 యొక్క oral testimony మాత్రమే dowry payment కు ఆధారంగా ఉంది. PW3 (IO) యొక్క cross-examination లో dowry payment ను నిరూపించడానికి documentary proof లేదని admit చేశారు. IO custom మరియు financial capacity గురించి inquire చేయలేదు. Defense తరపున, ఇది కేవలం custom లో భాగంగా exchange చేసుకున్న వస్తువులు మాత్రమేనని suggest చేయబడింది. Criminal Law లో, proof యొక్క standard అందుకోబడలేదు. So, S.3 DP Act కింద నిందితుడిపై నేరం నిరూపించబడలేదు.

Point no.2: S.85 BNS మరియు **S.4 DP Act**

8. S.85 BNS ప్రకారం, క్రూరత్వం (Cruelty) అనేది కేవలం సాధారణ matrimonial discord (వైవాహిక కలహం) కాకుండా, willful conduct అయి ఉండాలి, అది సున్నిత స్వభావం కల మహిళకు తీవ్రమైన గాయాన్ని కలిగించాలి, లేదా dowry demand కు సంబంధించినదై ఉండాలి. PW1 యొక్క F.I.R లో కానీ, S.161 Cr.P.C statement లో కానీ additional dowry demand యొక్క quantum (మొత్తం) mention చేయకపోవడం అనేది Prosecution కేసుపై తీవ్రమైన doubt ను సృష్టించింది. Evidence Act S.148 కింద ఈ omission PW1 యొక్క విశ్వసనీయత (credibility) ను దెబ్బ తీసింది.

9. Defense Contention & Admissions: PW2 (గ్రామ పెద్ద) యొక్క admissions ప్రకారం accused పై ఇంతకుముందు ఎలాంటి complaint రాలేదు. PW2 మరియు PW3 (IO) ఇద్దరూ villagers మధ్య petty quarrels (చిన్నపాటి గొడవలు) common అని అంగీకరించారు. PW1 స్వయంగా ఈ సమస్యలను incident జరగడానికి ముందు ఎవరితోనూ share చేసుకోలేదని admit చేసింది. PW3 (IO) PW1 యొక్క general attitude గురించి కానీ, harassment యొక్క కారణాల గురించి కానీ independent గా inquire చేయలేదు. Investigation లో ఈ defect నిరూపించబడింది.

10. BNS S.85 కింద నేరాన్ని నిరూపించడానికి Prosecution కేవలం PW1 యొక్క self-serving oral testimony పై మాత్రమే ఆధారపడింది. Defense తరపున వచ్చిన admissions మరియు investigation defects accused యొక్క చర్య additional dowry కోసం చేసిన harassment కాదని, సాధారణ వైవాహిక కలహం కావచ్చుననే doubt ను సృష్టించాయి. Criminal Law లో, beyond reasonable doubt నిరూపించాల్సిన బాధ్యత Prosecution పై ఉన్నప్పటికీ, ఆ ప్రమాణాన్ని అందుకోలేకపోయింది. ఈ doubt ప్రయోజనం నిందితుడికి చెందాలి. అందువల్ల, S.85 BNS మరియు S.4 DP Act కింద నిందితుడు not guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడు.

Point no.3: S.116 BNS (Hurt):

11. S.324 IPC / BNS S.116 కింద guilt నిరూపించడానికి, ఉపయోగించిన ఆయుధం dangerous weapon (ప్రమాదకరమైన ఆయుధం) అయి ఉండాలి. PW1 యొక్క సాక్ష్యం (stick తో కొట్టడం) Ex.P.3 (Medical Report) మరియు PW2 వాదనల ద్వారా corroborated (ధృవీకరించబడింది). నిందితుడు ఈ చర్యను deny చేస్తూ ఎలాంటి suggestion ఇవ్వలేదు. PW3 ఆ stick ను court ముందు produce చేయలేదు, మరియు Material Object రికార్డులో లేదు. S.324 IPC నిరూపించడానికి, stick ను dangerous weapon అని presume చేయడం సాధ్యం కాదు. Ex.P.3 Medical Report ప్రకారం, injury simple nature (సాధారణ స్వభావం) కలది. So, నిందితుడు BNS S.116 కింద కాకుండా, BNS S.115) కింద guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడు.

ఫలితం మరియు శిక్షపై తీర్పు **(Result and Order on Sentence)**

12. నిందితుడు S.498A IPC / BNS S.84, S.3 & 4 of Dowry Prohibition Act నేరాల కింద not guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడు మరియు acquitted (విడుదల) చేయబడ్డాడు. నిందితుడు S.323 IPC / BNS S.115 కింద guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడు మరియు convicted చేయబడ్డాడు.

Order on the Point of Sentence:

13. Convict యొక్క family circumstances, PW1 మరియు వారి child యొక్క భవిష్యత్తును, conjugal company యొక్క ఆవశ్యకతను మరియు lenient view (దయగల దృష్టి) తీసుకోవలసిన Defense Counsel యొక్క వాదనలను Court

పరిగణనలోకి తీసుకుంది. ఈ నేరం యొక్క స్వభావం (S.323 IPC) దృష్ట్యా, imprisonment కంటే fine విధించడం ద్వారా ends of Justice (న్యాయ లక్ష్యం) నెరవేరుతుందని భావించింది.

14. తీర్పు: BNS S.115 కింద రూ. 1000/- fine (జరిమానా) చెల్లించాలని sentence (శిక్ష) విధించబడింది. Fine చెల్లించని పక్షంలో, మూడు నెలలు simple imprisonment అనుభవించాలి.

(Dictated to Personal Assistant after his transcription, corrected and pronounced by me in the Open Court on this the 21.12.09.)

JMFC, Medchal.

APPENDIX OF EVIDENCE

Prosecution Witnesses:

PW1: రమణి (Victim);

PW2: రాజేంద్ర (Circumstantial Witness);

PW3: విజయ (IO)

Exhibits Marked:

Ex.P.1: PW1 రిపోర్ట్;

Ex.P.2: Original FIR;

Ex.P.3: Medical Report నిందితుడి తరపున సాక్ష్యం

Defense Evidence : NIL

JMFC, Medchal.

6.4 S.106 BHARATIYA NYAYA SANHITA (BNS)
CONCEPTUAL UNDERSTANDING

S.106 BNS లోని నిబంధన: rash or negligence ద్వారా మరణానికి కారణమవడం. 'Whoever causes the death of any person by any rash or negligent act not amounting to culpable homicide shall be punished in accordance with this section.'

Comment -I: The essential Ingredients of the Offence: ఒక వ్యక్తి యొక్క మరణం మరొక వ్యక్తి యొక్క rash లేదా negligent act కారణంగా సంభవించి ఉండాలి. ఆ rash లేదా negligent act యొక్క direct లేదా proximate లేదా efficient result గానే మరణం సంభవించి ఉండాలి. S.106 BNS కింద బాధ్యత వహించడానికి, ఆ rashness లేదా negligence అనేది culpable negligence (శిక్షార్హమైన నిర్లక్ష్యం) అయి ఉండాలి, కేవలం Civil law లో ఉండే నిర్లక్ష్యం సరిపోదు.

Res Ipsa Loquitur: Civil law లో Res ipsa loquitur (The thing speaks for itself) అనే సాక్ష్యాధార నియమం వర్తిస్తుంది. కానీ Criminal negligence కేసుల విచారణలో ఈ నియమానికి application లేదు. ఇక్కడ onus of proof (నిరూపణ భారం) ఎల్లప్పుడూ Prosecution పైనే ఉంటుంది.

Comment-II: 'Rashly' మరియు **'Negligently'** పదాల అర్థం BNS లో ఈ పదాలను వివరించలేదు. అయితే, ఈ పదాలు positive evil intent ను కాకుండా, reasonable people నుండి ఆశించే care (శ్రద్ధ) లోపం మరియు అది culpable (శిక్షార్హం) గా పరిగణించబడటాన్ని సూచిస్తాయి.

Comment-III: Negligence అనే పదం చట్టం నిర్దేశించిన proper care మరియు caution లేకుండా ఒక act చేయడం లేదా సాధారణ skill ఉన్న వ్యక్తి చూపాల్సిన standard of care ను పాటించకపోవడాన్ని తెలియజేస్తుంది. Criminal negligence అనేది సాధారణ ప్రజలకు లేదా ఒక వ్యక్తికి injury జరగకుండా నిరోధించడానికి

తీసుకోవాల్సిన reasonable and proper care మరియు precaution లో gross and culpable neglect (స్థూల మరియు శిక్షార్హమైన నిర్లక్ష్యం) లేదా వైఫల్యం.

Comment-IV: Rashness అనే పదం దాని పర్యవసానాలను (consequences) consider చేయకుండా reckless act చేయడాన్ని సూచిస్తుంది. Culpable rashness అనేది mischievous and illegal consequences సంభవించవచ్చనే consciousness (స్పృహ) ఉన్నప్పటికీ, అవి జరగవని లేదా నిరోధించడానికి తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకున్నామని hope (ఆశ) తో act చేయడం.

Comment-V: S.106 BNS కింద ఎక్కువ కేసులు road accidents (రోడ్డు ప్రమాదాలు) మరియు medical negligence (వైద్యపరమైన నిర్లక్ష్యం) కు సంబంధించినవి. ఈ సందర్భంలో, road accidents ద్వారా సంభవించే మరణాలకు సంబంధించి S.106 BNS యొక్క application ను మనం పరిశీలిస్తాము.

నేరాన్ని నివేదించడం **(Reporting Offence):**
S.106 BNS కింద నేరాన్ని ఎవరైనా police కు లేదా Magistrate కు report చేయవచ్చు. It is a Cognizable offence - పోలీసులు వారెంట్ లేకుండా అరెస్ట్ చేయదగిన నేరం. S.106 BNS కింద నేరాన్ని వెల్లడించే report అందిన వెంటనే, police F.I.R (First Information Report) జారీ చేసి, investigation చేపట్టాలి. FIR జారీ అయిన తర్వాత, Investigating officer (IO) offence ను గుర్తించడానికి మరియు accused ను prosecute చేయడానికి అవసరమైన material మరియు evidence ను సేకరించడానికి అన్ని tools మరియు techniques ను ఉపయోగించడానికి అధికారం కలిగి ఉంటారు.

Investigation అనే పదం evidence ను collection చేయడాన్ని సూచిస్తుంది. దర్యాప్తులో తప్పనిసరి అంశాలు (Mandatory Investigation Steps) S.194 BNSS కింద charge sheet file చేయడానికి ముందు investigation లో తప్పనిసరిగా ఈ క్రిందివి ఉండాలి: Proceeding to the place of offence: నేరం జరిగిన ప్రదేశానికి వెళ్లడం; Ascertainment of the facts and circumstances: కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను నిర్ధారించడం; Discovery of the suspected offender:

అనుమానిత నేరస్థుడిని కనుగొనడం; Examination of various persons: వివిధ వ్యక్తులను (accused తో సహా) examine చేయడం మరియు police officer అవసరమని భావిస్తే వారి statements ను writing లో నమోదు చేయడం; Formation of the opinion: సేకరించిన materials ఆధారంగా, accused ను trial కోసం Magistrate ముందు ఉంచడానికి case ఉందా లేదా అనే opinion ను ఏర్పరచుకోవడం మరియు charge sheet file చేయడం. Road accidents లో, ముఖ్యంగా fatalities (మరణాలు) సంభవించినప్పుడు, investigation ను వేగవంతంగా మరియు scientific పద్ధతిలో నిర్వహించాలి.

Three Essential Elements to be Proved:

1. Death of the person in a road accident: ఈ అంశాన్ని accused తరచుగా dispute చేయరు, ఎందుకంటే inquest (BNSS S.184), PME (Post-Mortem Examination) మరియు death certificate వంటి documentary evidence ద్వారా మరణానికి కారణం, విధానం మరియు సమయం స్పష్టమవుతుంది.

2. Accused is the cause for such death: Investigating officer scientific tools ఉపయోగించి, accused యొక్క act మరియు మరణానికి మధ్య ఉన్న causal link ను నిరూపించాలి.

3. Accused acted either rashly or negligently: ఇది S.106 BNS కేసులలో అత్యంత వివాదాస్పద అంశం. IO ఈ అంశాన్ని నిరూపించడానికి ఈ క్రింది చర్యలు తీసుకోవాలి:

i) Motor Vehicle Inspector Report: వాహనం యొక్క mechanical condition మరియు ప్రమాదానికి ముందు ఉన్న defects (లోపాలు) ను తెలుసుకోవడం.

ii) Rough Sketch & Scene Panchnama: ప్రమాదం జరిగిన ప్రదేశం యొక్క measurements, బ్రేక్ మార్కులు, రక్తం ఆనవాళ్లు వంటి physical evidence ను సేకరించడం.

iii) Eyewitness Testimony: Accused యొక్క డ్రైవింగ్ rash లేదా negligent గా ఎలా ఉందో తెలుసుకోవడానికి ప్రత్యక్ష సాక్షుల statements ను రికార్డు చేయడం.

IO యొక్క duty: IO యొక్క duty ఏమంటే, ఈ మూడు అంశాలను నిరూపించడానికి అవసరమైన అన్ని means మరియు tools ను secure చేసి, ఎటువంటి contention (వాదన) కు తావు లేకుండా Prosecution case ను బలంగా నిర్మించడం.

S.106 BNS కేసుల్లో దర్యాప్తు సిద్ధాంతం:

నిందితుడి గుర్తింపు సిద్ధాంతం: (Theory of Accused Identification)సాధారణంగా, eyewitness (ప్రత్యక్ష సాక్షి) మరియు accused మధ్య గతంలో ఎటువంటి పరిచయం లేనప్పుడు, long lapse of time తర్వాత సాక్షి నిందితుడిని ఖచ్చితంగా గుర్తించగలరని safely గా అనుకోకూడదు. అందువల్ల, IO (Investigating Officer) కేవలం మౌఖిక సాక్ష్యాలపై ఆధారపడకూడదు.

ప్రామాణిక సాధనం **(Standard Tool):** నిందితుడిని గుర్తించడానికి చట్టంలో ఉన్న అత్యంత ప్రామాణికమైన tool Test Identification Parade (TIP) (BNSS S.54A).

వాహనం ఆధారంగా అనుసంధానం **(Vehicle Linkage):** crime vehicle యొక్క registration number సహాయంతో దాని owner ఎవరో సులభంగా తెలుసుకోవచ్చు. owner ద్వారా ప్రమాదం జరిగిన relevant time లో ఎవరు drive చేశారో మరియు incident date కి ముందు ఎవరు ఆ వాహనాన్ని ఉపయోగించేవారో trace చేయవచ్చు. ఈ details government agencies నుండి కూడా లభిస్తాయి.

సాంకేతిక సహాయం **(Technological Aid):** ప్రస్తుత age of technology లో Closed-circuit television cameras (CCTV) సర్వసాధారణం. CCTV footage సహాయంతో నిందితుడిని గుర్తించడం best methods లో ఒకటి.

Illustrative Scope: IO కేవలం oral statements పై ఆధారపడకుండా, identification కు సంబంధించిన defense వాదనను సమర్థవంతంగా rule out చేయడానికి అందుబాటులో ఉన్న ఈ all tools ను తప్పక ఉపయోగించాలి.

Theory of Proving Rashness or Negligence:

S.106 BNS కేసులలో rashness లేదా negligence ను నిరూపించడం అత్యంత కీలకం. IO దీనిని కేవలం ఊహల (assumptions) ఆధారంగా కాకుండా, scientific tools మరియు field realities ఆధారంగా analyze చేయాలి.

Examination of Witness and Analysis: సాక్షి విధి: IO సమాచారం అందిన వెంటనే incident ను చూసిన all persons ను examine చేయాలి. సాక్షి occurrence సమయంలో అక్కడ ఉండడానికి గల reason ను verify చేసి, దానిని S.161 Cr.P.C statement (నూతనంగా BNSS S.182) లో note చేయాలి.

బహుముఖ విశ్లేషణ: IO oral statements ను multiple angles లో analyze చేసి, rashness లేదా negligence గురించి ఒక opinion ను ఏర్పరచుకోవాలి. ఈ విశ్లేషణ Scene Photographs, Scene observation report, Site plan, MVI Report, Weather Conditions, మరియు drivers యొక్క physical and mental condition వంటి field realities ఆధారంగా ఉండాలి.

Theory of Physical Evidence: IO సేకరించే భౌతిక ఆధారాలు కోర్టుకు objective (వస్తుగత) అవగాహనను కల్పిస్తాయి. సీన్ ఫొటోగ్రాఫ్స్ (Scene Photographs): IO సంఘటన స్థలాన్ని preserve చేసి, multiple angles నుండి photograph చేయాలి. vehicles తో పాటు site మరియు చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలను కూడా photograph చేయాలి, తద్వారా కోర్టు exact topography (ఖచ్చితమైన భౌగోళిక వివరాలు) ను సులభంగా discern చేయగలదు.

Site Plan/Rough Sketch: S.106 BNS కేసులలో site plans తప్పనిసరి. ఈ plan లో exact point of impact, tyre skid marks (స్కైర్ మార్కులు) యొక్క length మరియు vehicles ఆగిన rest point స్పష్టంగా demarcate చేయాలి. tyre skid marks యొక్క length ను బట్టి vehicles యొక్క speeds (వేగం) ను courts అంచనా వేయగలవు, తద్వారా vague and subjective expressions (అస్పష్టమైన వ్యక్తీకరణలు) ను నివారించవచ్చు. IO accurate site plans ను produce చేయడానికి maps of the roads drawn to scale ను ఉపయోగించాలి.

Technical and Medical Theory: MVI రిపోర్ట్ (Mechanical Vehicle Inspector Report): mechanical inspection reports చాలా ముఖ్యం. qualified personnel ద్వారా vehicles యొక్క exact physical conditions ను మరియు damage ను report చేయించాలి. ప్రమాదం human rashness లేదా negligence వల్ల జరిగిందా, లేక mechanical failure వల్ల జరిగిందా అని court conclusion కు రావడానికి ఈ report ముఖ్యం.

Weather Conditions: IO prevalent weather conditions ను note చేయాలి. slippery road (జారే రోడ్డు) లేదా poor visibility (తక్కువ దృశ్యమానత) వంటి అంశాలు negligence ను నిరూపించడంలో establish చేయడానికి ఉపయోగపడతాయి.

డ్రైవర్ల పరిస్థితి: drivers intoxicants (మత్తు పదార్థాలు) తీసుకున్నారా లేదా అని తెలుసుకోవడానికి tests చేయించాలి.

బాధ్యతల ఉల్లంఘన సిద్ధాంతం **(Theory of Violation of Obligations)**

నియమాల ఉల్లంఘన: Traffic signal ను దాటడం లేదా prescribed speed కంటే ఎక్కువగా వెళ్లడం వంటి road rules ను ఉల్లంఘించడం negligence అవుతుంది.

Last Option Test: accident ను నివారించడానికి last option ఎవరికి ఉంది మరియు ఆ వ్యక్తి ordinary degree of skill తో ఏ standard of care ను చూపించారు అనే దానిపై test ఆధారపడి ఉంటుంది.

Consciousness of Consequences: accused కి mischievous and illegal consequences సంభవించవచ్చనే quantum of consciousness ఎంత ఉందో IO meticulously analyze చేసి objectively assess చేయాలి. (Reference: Abdul Subhan vs State (Nct Of Delhi) on 27 September, 2006).

చార్జ్-షీట్ లేదా చలాన్ (Charge-sheet or Challan) - చార్జ్-షీట్ అనేది Investigating Officer (IO) కేసును కోర్టు ముందు ఎలా నిరూపించాలో తెలిపే action plan. దీనిని ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన form లో file చేయాలి.

S.106 BNS కింద దాఖలు చేసే **charge-sheet** లో సాధారణ **contents** తో పాటుగా ఈ క్రింది **peculiar features (**ప్రత్యేక అంశాలు**)** ఉంటాయి**:**
నేరం జరిగిన ప్రదేశం మరియు సమయం (Place and Time of Offence): ప్రమాదం యొక్క exact location మరియు time ను పేర్కొనాలి.
Victim: నేరం ఎవరిపై జరిగిందో, ఆ మరణించిన వ్యక్తి name ను పేర్కొనాలి.
Mode and Manner of Offence): accused ఏ విధంగా rash లేదా negligent act చేసి, మరణానికి కారణమయ్యాడో వివరించాలి.
Mode of Proof: కోర్టు ముందు కేసును ఎలా నిరూపించాలనే strategy ని వివరించాలి.
Witnesses: కేసులోని witness ల వివరాలను, వారి specific role తో సహా పేర్కొనాలి.

S.106 BNS కేసులలో సాధారణంగా ఉండే సాక్షులు: Complainant (ఫిర్యాదుదారు), Eyewitness (ప్రత్యక్ష సాక్షి), Circumstantial witness (పరిస్థితిగతుల సాక్షి), Panch (ఇన్వెస్ట్ మరియు Scene of Observation కొరకు), Medical officer (PME నిర్వహించినవారు), Motor Vehicle Inspector (MVI) (వాహనాన్ని examine చేసినవారు), Investigating Officer (IO).

(Documents and Material: Prosecution ఆధారపడుతున్న documents (FIR, PME Report, MVI Report, Site Plan వంటివి) వివరాలను పేర్కొనాలి.

Property Seized: crime vehicle ను seize చేయడం IO యొక్క duty, దాని వివరాలు ఇందులో ఉండాలి.
Conclusions of the Investigation: IO S.106 BNS కింద offence జరిగిందని ఏ విధంగా conclusion కు వచ్చాడో spell out చేయాలి.

5. Pre-Trial Precautions by Court: IO charge-sheet ను సమర్పించిన తర్వాత, Charge-sheet ను పరిశీలించిన తర్వాత, Magistrate అందులో పేర్కొన్న facts S.106

BNS కింద నేరాన్ని సూచిస్తే, judicial mind ను apply చేసి Cognizance తీసుకుంటారు. Cognizance తీసుకున్న తర్వాత, accused కు summons జారీ చేయబడుతుంది. Accused హాజరైన తర్వాత, Court documents copies ను free of cost అందించడం duty (నూతనంగా BNSS S.228). Accused కు advocate ను పెట్టుకునే స్థోమత లేకపోతే, Court Legal Aid Counsel ను నియమిస్తుంది. Court S.251 Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.261) కింద accused ను examine చేస్తుంది. ఈ examination యొక్క ఉద్దేశం, S.106 BNS కింద మోపబడిన accusation (నేరం) యొక్క clear factual information ను accused కు తెలియజేయడం. Case ను Prosecution ప్రారంభించింది కాబట్టి, కేసును నిరూపించే burden (భారం) వారిపైనే ఉంటుంది. Prosecution మొదట complainant (PW1) ను examine చేస్తుంది. తర్వాత eye witness, witness to scene, inquest, PME, confession and recovery (ఏదైనా ఉంటే), మరియు చివరగా Investigation officer (IO) ను examine చేస్తారు. సాక్షి హోదా: Prosecution witnesses ను PW1, PW2 మొదలైన serial numbers తో పిలుస్తారు.

Marking of Documents: Prosecution తరపున documents ను Ex.P1, Ex.P2 మొదలైన విధంగా mark చేస్తారు. material objects (భౌతిక వస్తువులు) MO1, MO2 మొదలైన విధంగా mark చేయబడతాయి.

S.106 BNS / BNS S.106 కింద శిక్షా సిద్ధాంతం **(Sentencing Policy):**

Hon'ble Supreme Court Dalbir Singh v. the State of Haryana Judgment లో S.106 BNS కింద sentencing policy గురించి ముఖ్యమైన ఆదేశాలు ఇచ్చింది: India లో road accidents యొక్క పెరుగుతున్న trend మరియు బాధితులు/కుటుంబాలపై దాని devastating consequences దృష్ట్యా, criminal courts S.106 BNS కింద నేరం యొక్క nature ను Probation of Offenders Act (PO Act) S.4 యొక్క benevolent provisions (దయాగుణం గల నిబంధనలు) కింద పరిగణించకూడదు. అందువల్ల, S.106 BNS కింద నేరానికి Probation of Offender Act ను invoke చేయడం ideal లేదా legal కాదు.

S.106 BNS కేసు: సాక్షుల వాంగ్మూలాలు

1. PW1: కృష్ణ **(**సాక్షి**)**

Examination-in-Chief (ప్రధాన పరీక్ష**)**

1. మీ పేరు ఏమిటి? Ans: కృష్ణ.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?

Ans: నేను ఎం.జి. లా కాలేజీలో లా చదువుతున్నాను.

3. మీరు కోర్టుకు ఎందుకు వచ్చారు?

Ans: 11/11/2001న సుమారు 10:30 గంటలకు ఎల్.బి. నగర్ జంక్షన్‌లో నేను నిలబడి ఉన్నప్పుడు, WIPRO కంపెనీ బస్సు red signal ను notice చేయకుండా దాటుతుండగా,ఒక బైక్ రైడర్ మరణానికి కారణమవడం చూశాను.ఆ వ్యక్తి అక్కడికక్కడే మరణించారు (died on spot). ఆ సమయంలో మరణించిన వ్యక్తి green light signal తో బైక్‌పై రోడ్డుపై వెళుతున్నారు.

4. ఆ సమయంలో WIPRO బస్సు నడుపుతున్న వ్యక్తిని మీరు గుర్తించగలరా?

Ans: అవును, నేను గుర్తించగలను.

5. అతను కోర్టులో ఉన్నాడా?

Ans: అతను కోర్టులో, dock లో నిలబడి ఉన్న వ్యక్తి.

6. ఆ తర్వాత మీరు ఏమి చేశారు?

Ans: నేను పోలీసులకు ఫోన్ చేసి report ఇచ్చాను మరియు 108 Ambulance కు కూడా ఫోన్ చేశాను.

7. ఇది మీరు ఇచ్చిన report ఏనా?

Ans: అవును, report పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే.

8. మిమ్మల్ని పోలీసులు examine చేశారా?

Ans: అవును, నన్ను పోలీసులు examine చేశారు.

Cross-Examination:

1. Alleged date of incident నాడు ఆ బస్సు అక్కడ ఆగకుండా వెళ్లిపోయిందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును, driver బస్సును ఆపలేదు.

2. మీరు ఆ driver ను అంతకు ముందు ఎప్పుడూ చూడలేదు కదా?
Ans: అవును. నేను అతన్ని ఇంతకు ముందు చూడలేదు.

3. Alleged incident జరిగిన date నుండి మీరు accused ను ఎప్పుడూ చూడలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును, incident తర్వాత, నేను అతన్ని మొదటిసారి court లో చూస్తున్నాను.

4. Accused కు alleged offence తో సంబంధం లేదని మరియు మీరు accused ను ఎప్పుడూ చూడలేదని, కానీ పోలీసులు చెప్పిన దాని ప్రకారం falsely deposing చేస్తున్నారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No). నేను నిజం మాట్లాడుతున్నాను.

5. Accused red signal చూడకుండా vehicle నడిపారని చెప్పడం అబద్ధమని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది correct కాదు.

2. PW2: రాజు **(**సాక్షి**)**

Examination-in-Chief (ప్రధాన పరీక్ష**)**

1. మీ పేరు ఏమిటి?
Ans: రాజు.

2. మీరు ఎక్కడ నివసిస్తున్నారు?
Ans: నేను వనస్థలిపురం resident ను.

3. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?
Ans: నేను WIPRO లో Software Engineer గా working చేస్తున్నాను.

4. ఈ case గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?
Ans: నాకు ఈ case గురించి ఏమీ తెలియదు (don't know anything).

5. పోలీసులు మిమ్మల్ని ఎప్పుడైనా పిలిచారా?
Ans: లేదు (No), ఈ case కి సంబంధించి పోలీసులు నన్ను ఎప్పుడూ call చేయలేదు.

Note: (ఈ దశలో గౌరవనీయులైన పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ Evidence Act S.154 కింద సాక్షిని cross-examination ప్రశ్నలు అడగడానికి కోర్టు permission కోరారు, మరియు permission మంజూరు చేయబడింది.)

6. Accused WIPRO కంపెనీ bus driver యేనా?
Ans: అవును (Yes).

7. అతను మీకు ఐదేళ్లుగా తెలుసా?
Ans: అవును (Yes). నాకు అతను ఐదేళ్లుగా తెలుసు.

8. 11/11/2001 నాడు సుమారు 10:30 గంటలకు ఎల్.బి. నగర్ జంక్షన్‌లో మీరు WIPRO కంపెనీ బస్సులో travelling చేస్తుండగా, bus driver red signal ను notice చేయకుండా రోడ్డు దాటాడని నేను suggest చేస్తున్నాను. దాని ఫలితంగా ఒక వ్యక్తి అక్కడికక్కడే మరణించాడని మరియు ఆ సమయంలో మరణించిన వ్యక్తి green light signal తో బైక్‌పై వెళుతున్నాడని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అది అబద్ధం (It is false).

9. మీరు accused కు help చేయాలనే intention తో అబద్ధం చెబుతున్నారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), నేను నిజం మాట్లాడుతున్నాను.

10. మిమ్మల్ని పోలీసులు examine చేశారని మరియు వారు మీ statement ను రికార్డు చేశారని, మరియు ఇది ఆ statement అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), నన్ను పోలీసులు examine చేయలేదు మరియు నేను ఏ statement ఇవ్వలేదు.

PW3: అజయ్ కుమార్ **(**సాక్షి**)**

Examination-in-Chief (ప్రధాన పరీక్ష**)**

1. మీ పేరు ఏమిటి? Ans: అజయ్ కుమార్.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?
Ans: నేను WIPRO కంపెనీలో Transport Manager గా working చేస్తున్నాను.

3. Transport Manager యొక్క duty యొక్క nature ఏమిటి?
Ans:నేను మా company లోని all vehicles కు in-charge ను మరియు నా instructions ప్రకారం మాత్రమే మా company drivers పని చేయాలి. నేను ఆ details యొక్క record ను maintain చేస్తాను.

4. మీ record ప్రకారం 11/11/2001 నాడు సుమారు 10:30 గంటలకు ఎల్.బి. నగర్ జంక్షన్‌లో vehicle no. AP10T4553 Bus ను ఎవరు driving చేస్తున్నారు?
Ans: ఈ vehicle మా company కి చెందినది మరియు ఆ రోజు ఒక రాజీవ్ (i.e., Accused) drive చేస్తున్నాడు.

5. దానికి proof చూపించడానికి మీ వద్ద ఏదైనా ఉందా?
Ans: అవును (Yes), నేను దానిని పోలీసులకు hand over చేశాను.

6. ఇది మీరు ఇచ్చిన record ఏనా?
Ans: అవును, record పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే.

7. మిమ్మల్ని పోలీసులు examine చేశారా?
Ans: అవును (Yes), నన్ను పోలీసులు examine చేశారు.

Cross-Examination:

1. Alleged date of incident కి ఒక సంవత్సరం ముందు నుండి accused మీ company లో vehicle drive చేస్తున్నారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes).

2. Driver యొక్క improper driving మరియు conduct గురించి ఏదైనా ఉంటే మీ company కి report చేయాలని మీ company vehicles పై display చేయబడుతుందా?
Ans: అవును (Yes), display చేయబడుతుంది మరియు company mobile number కూడా mention చేయబడుతుంది.

3. మీ staff నుండి కానీ లేదా ఏ వ్యక్తి నుండి కానీ driver యొక్క improper driving మరియు conduct గురించి మీరు ఎప్పుడూ ఎలాంటి report అందుకోలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను accused కు వ్యతిరేకంగా ఏ report అందుకోలేదు.

4. మీ company drivers ను వారి mental and physical abilities మరియు experience ను thoroughly verify చేసిన తర్వాతే appoint చేస్తుందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes).

5. మీ understanding ప్రకారం accused ఒక perfect driver అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), అతను ఒక perfect driver.

6. Accused ఏ offence చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: నాకు తెలియదు (I don't know).

PW4: కార్తీక్ **(**సీన్ మరియు ఇన్వెస్ట్ పంచ్ సాక్షి**)**

Examination-in-Chief (ప్రధాన పరీక్ష**)**

1.మీ పేరు ఏమిటి?
Ans: కార్తీక్.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?
Ans: నేను ఎల్.బి. నగర్ జంక్షన్‌లో tea stall నడుపుతున్నాను.

3. ఈ కేసు గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?
Ans: నాకు ఈ కేసు గురించి తెలుసు. 11/11/2011 నాడు సుమారు 11:00 గంటలకు ఎల్.బి. నగర్ S.I. of Police నన్ను మరియు నా టీ షాప్ సహచరుడిని అక్కడ జరిగిన road accident scene observation కు witness గా ఉండమని పిలిచారు. దానికి అంగీకరించి, మేము ఆ report కు panches గా వ్యవహరించాము.

4. Scene of offence వద్ద మీరు ఏమి గమనించారు?
Ans: scene of offence వద్ద ఒక వ్యక్తి యొక్క blood stream ను గమనించాము. damaged condition లో ఉన్న splendor bike ను మరియు Bike యొక్క tier skid marks ను కూడా చూశాము. అందుకే, మేము report పై సంతకం చేశాము. report పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే.

5. ఈ కేసు గురించి మీకు ఇంకేమైనా తెలుసా?
Ans: తర్వాత, అదే రోజు మేము deceased (మరణించిన వ్యక్తి) dead body ఉంచబడిన ఉస్మానియా mortuary కి వెళ్ళాము. ఆ సమయంలో మా సమక్షంలో పోలీసులు inquest నిర్వహించారు. deceased dead body పై head injury ను గమనించాము మరియు వేరే injury ఏమీ లేదు. అందుకే, మేము report పై సంతకం చేశాము. report పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే.

Cross-Examination:
1. ఇప్పటి వరకు మీరు ఎన్ని panches కు Panch witness గా వ్యవహరించారు?
Ans: సుమారు, ముప్పై panches కు.

2. ఎల్.బి. నగర్ జంక్షన్‌లో మీరు మీ tea stall నడపడానికి ఎలాంటి permission పొందలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను ఎలాంటి permission పొందలేదు.

3. ఆ reports లో ఉన్నది మీకు ఏమీ తెలియదని మరియు alleged incident అసలు జరగలేదని, కానీ మీరు పోలీసులు చెప్పిన దాని ప్రకారం falsely deposing చేస్తున్నారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No). నేను నిజం మాట్లాడుతున్నాను.

PW5: పవన్ కుమార్ సోనీ **(**వైద్య అధికారి**)**

Examination-in-Chief (ప్రధాన పరీక్ష**)**

1. మీ పేరు ఏమిటి?
Ans: పవన్ కుమార్ సోనీ.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?
Ans: నేను గత పదేళ్లుగా ఉస్మానియాలో Medical officer గా working చేస్తున్నాను.

3. ఈ కేసు గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?
Ans: 11/11/2011 నాడు సుమారు 04:00PM గంటలకు ఎల్.బి. నగర్ S.I. of Police కోరిక మేరకు రమేష్ అనే deceased dead body పై post-mortem నిర్వహించాను.

4. మీరు ఏమి చేశారు?
Ans: నేను Post-mortem నిర్వహించాను మరియు head injury కారణంగా జరిగిన internal bleeding వల్లే deceased మరణం సంభవించిందని report ఇచ్చాను. దానికి అనుగుణంగా, నేను report జారీ చేశాను మరియు report పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే.

Cross-Examination:

1. Deceased యొక్క alcohol contents గురించి మీరు ఏమైనా mention చేశారా?
Ans: లేదు (No), నేను mention చేయలేదు.

PW6: శ్రీనివాస్ రెడ్డి **(**దర్యాప్తు అధికారి **- IO)**

Examination-in-Chief (ప్రధాన పరీక్ష**)**

1. మీ పేరు ఏమిటి?

Ans: శ్రీనివాస్ రెడ్డి.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?

Ans: నేను గత రెండు సంవత్సరాలుగా ఎల్.బి. నగర్ Police station లో S.I. of Police గా working చేస్తున్నాను.

3. ఈ కేసు గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?

Ans: నాకు ఈ కేసు గురించి తెలుసు. 11/11/2011 నాడు సుమారు 10:30 గంటలకు PW1 నుండి report అందిన మీదట, S.106 BNS కింద Cr.No.120/2011 గా FIR జారీ చేశాను. నేను PW1 statement ను నా part-II CD లో కూడా రికార్డు చేశాను.

4. ఈ కేసులో మీరు ఏమేమి చేశారు?

Ans: మొదట, information అందిన వెంటనే సంఘటన స్థలానికి వెళ్లి, deceased dead body ని గుర్తించి, hospital కు పంపాను. scene observation report నిర్వహించాను మరియు తర్వాత deceased dead body పై inquest నిర్వహించాను. ఆ తర్వాత, medical officer ను post-mortem నిర్వహించమని request చేయగా, ఆయన report జారీ చేశారు.

5. మీరు ఇంకేమైనా చేశారా?

Ans: నేను accused driver యొక్క office కి వెళ్లి transport manager ను inquire చేసి, examine చేసి, అతని statement ను నా part-II CD లో రికార్డు చేశాను. అక్కడే, accused ను arrest చేసి, crime vehicle ను seize చేశాను. investigation పూర్తి చేసిన తర్వాత charge-sheet file చేశాను.

Cross-Examination:

1. Accused red signal ను observe చేయకుండా crime vehicle నడిపాడని చూపించడానికి మీరు ఏ police official ను examine చేయలేదు మరియు వేరే material proof ను file చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను ఏ police official ను లేదా ఏ material proof ను examine చేయలేదు.

2. ఎల్.బి. నగర్ Traffic junction C.C T.V surveillance కింద ఉందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), అది C.C T.V surveillance కింద ఉంది. crime vehicle లేదా

3. Deceased vehicle ను competent Motor vehicle inspector examine చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), examine చేయలేదు.

4. Deceased కు driving license ఉందా లేదా అని మీరు inquiry చేశారా?
Ans: అవును (Yes), deceased కు driving license ఉంది.

5. మీరు దానిని file చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను file చేయలేదు.

6. Deceased కు driving license లేదని మరియు alleged incident అతని mistake వల్లే జరిగిందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No).

7. Deceased కు insurance compensation అందేలా చేయడానికి మీరు table investigation నిర్వహించి, accused driver పై ఈ false case foisted చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No). నేను proper investigation నిర్వహించాను.

IN THE COURT OF THE JUDICIAL FIRST CLASS MAGISTRATE,

L.B. NAGAR

తేదీ: 2009, డిసెంబర్ 01, మంగళవారం

సమక్షంలో (PRESENT): జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్, B.A.B.L.,(Hons)

జుడీషియల్ ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేట్, ములుగు

CALENDAR CASE NO. 198 OF 2006

Between:

The State of Telangana

సబ్-ఇన్‌స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్, ఎల్.బి. నగర్. ...Complainant

మరియు

రాజీవ్, S/o. మల్లయ్య, వయస్సు: 25 సం॥,

నివాసి (R/o): మాదాపూర్, సైబరాబాద్ ... Accused

:JUDGEMENT :

The brief Facts of the Case:

1. Prosecution యొక్క వాదన ప్రకారం, 11/11/2001 నాడు సుమారు 10:30 hours కి L.B.Nagar Junction వద్ద, నిందితుడు రాజీవ్ (WIPRO కంపెనీ బస్సు డ్రైవర్) red signal ను notice చేయకుండా negligent manner లో Junction ను cross చేసి, బైక్ నడుపుతున్న వ్యక్తిని ఢీకొట్టాడు (dashed). ఈ act ఫలితంగా, బైక్ rider అక్కడికక్కడే మరణించాడు (died on the spot). మరణించిన వ్యక్తికి ఆ సమయంలో green light signal ఉంది. PW1 (కృష్ణ) ఇచ్చిన report (Ex.P.1) ఆధారంగా, పోలీసులు Cr.No.120/2011 గా S.106 BNS (నూతనంగా BNS S.106) కింద FIR జారీ చేసి, investigation పూర్తి చేసి, charge-sheet దాఖలు చేశారు.

2. దర్యాప్తు నివేదిక ఆధారంగా, ఈ Court S.106 BNS నేరానికి Cognizance తీసుకుంది. Accused హాజరైన తర్వాత, S.251 Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.261) కింద Accusation (నేరారోపణ) వివరించబడింది. నిందితుడు not guilty అని pleaded చేసి, trial ను కోరాడు. Prosecution తరపున PW's 1 నుండి 6 వరకు examine చేయబడింది. PW1: కృష్ణ (Complainant & Eyewitness) PW2: రాజు (Eyewitness & WIPRO Passenger - Hostile), PW3: అజయ్ కుమార్ (WIPRO Transport Manager - Documentary Link), PW4: కార్తీక్ (Panch for Inquest & Scene of Observation), PW5: పవన్ కుమార్ సోనీ (Medical Officer - PME) PW6: శ్రీనివాస్ రెడ్డి (Investigating Officer - IO). Ex.P1 to Ex.P.8 are marked.

3. Points for Determination:

1. మరణం యొక్క అనుసంధానం: deceased మరణం WIPRO Vehicle no.AP10T4553 కారణంగా జరిగిందా? Accused ఆ vehicle ను drive చేశాడా?

2. నిర్లక్ష్యం యొక్క నిరూపణ: Accused యొక్క చర్యలు మరియు లోపాలు rash లేదా negligent గా ఉన్నాయా?

3. పై అంశాలు నిరూపించబడితే, Accused S.304-A IPC కింద ఎంత శిక్షకు బాధ్యుడు?

Point-wise Analysis:

Point no.1

4. PW5 (Medical Officer) PME Report (Ex.P.6) ద్వారా deceased మరణం head injury మరియు internal bleeding వల్ల సంభవించిందని testify చేశారు.PW4 (Panch) Inquest (Ex.P.5) సమయంలో dead body పై head injury ని observe చేశారు.Court యొక్క అభిప్రాయం ప్రకారం, oral testimonies మరియు documentary evidence (Ex.P.1, Ex.P.7) undisputed గా ఉన్నాయి. Deceased రమేష్ మరణం road accident కారణంగానే జరిగింది.

Point no.2

5. PW1 Accused ను Court లో identify చేశాడు. అయితే, cross-examination లో incident తర్వాత అతన్ని first time Court లో చూస్తున్నానని, previous acquaintance లేదని admit చేశాడు. Prosecution Accused యొక్క Identification ను బలోపేతం చేయడానికి TIP (Test Identification Parade) నిర్వహించకపోవడం serious lapse. PW3 (Transport Manager) record ప్రకారం Accused ఆ సమయంలో crime vehicle ను drive చేశాడని testify చేశాడు. Ex.P.3 ఈ fact ను corroborate చేసింది. Evidence Act ప్రకారం, documentary proof అనేది PW1 యొక్క weak identification కు corroboration గా పనిచేస్తుంది.PW2 hostile గా మారినా, Accused ను 5 years గా తెలుసని admit చేశాడు. PW3 యొక్క documentary evidence ను పరిగణనలోకి తీసుకుని, Accused నే crime vehicle ను drive చేశాడని Court నిర్ధారిస్తుంది.

Point no.3

6. Accused red signal ను notice చేయకుండా Junction ను cross చేయడం violation of a positive duty మరియు culpable negligence. PW3 Accused ను perfect driver గా ధృవీకరించాడు మరియు అతనిపై improper driving గురించి గతంలో complaintలు లేవు. Prosecution evidenceలో negligence ను నిరూపించడంలో serious loopholes ఉన్నాయి. CCTV Surveillance: PW6 (IO) L.B. Nagar Junction C.C.T.V surveillance కింద ఉందని admit చేశాడు. అయితే, అత్యంత tangible మరియు unquestionable proof అయిన C.C.T.V footage ను secure చేయడంలో IO విఫలమయ్యాడు. S.304A కేసుల్లో, IO scientific tools ను తప్పక ఉపయోగించాలి, కానీ ఇక్కడ readily available proof ను వదిలిపెట్టారు. PW6 crime vehicle లేదా deceased vehicle దేనినీ competent Motor vehicle inspector examine చేయలేదని admit చేశాడు. ప్రమాదం mechanical failure వల్ల జరిగిందా లేదా అని తెలుసుకోవడానికి MVI Report mandatory. దీని లోపం Prosecution కేసును బలంగా దెబ్బ తీసింది.

Point no.4

7. PW6 deceased కు driving license ఉందని admit చేసి, దానిని file చేయలేదు. Defense deceased యొక్క ability and competency ని ప్రశ్నించినప్పుడు, Prosecution ఆ document ను withhold (నిలుపుదల) చేయడం doubt ను పెంచింది. PW6 Traffic junction లో ఉన్న policemen ను examine చేయలేదు. PW1 యొక్క oral testimony red signal ను violate చేయడంపై conclusive గా ఉన్నప్పటికీ, పై lapses కారణంగా Court Prosecution theory పై safely act చేయలేకపోతోంది. PW3 Accused యొక్క perfect driving ability ని ధృవీకరించడం, Accused యొక్క culpability ని తగ్గించింది. culpable negligence నిరూపించడానికి, Accused యొక్క చర్య gross and culpable neglect అని నిరూపించాలి. MVI Report లేకపోవడం వల్ల, Accused ఆ సమయంలో accident ను నివారించడానికి last option ను ఉపయోగించాడా లేదా అని objectively assess చేయడం Court కు సాధ్యం కాలేదు.

8. C.C.T.V footage, MVI Report మరియు deceased's driving license వంటి tangible మరియు unquestionable proof ను secure చేయడంలో Prosecution విఫలమైంది. ఈ cumulative omissions Court మనస్సులో reasonable doubt ను పెంచాయి. Criminal Law యొక్క fundamental principle ప్రకారం, doubt యొక్క ప్రయోజనం Accused కు చెందాలి. అందువల్ల, Accused rashly లేదా negligently ప్రవర్తించాడని beyond a reasonable doubt నిరూపించబడలేదు.

9. In the result, Accused పై మోపబడిన S.304-A IPC నేరాన్ని Prosecution beyond a reasonable doubt నిరూపించడంలో విఫలమైంది. Accused S.304-A IPC కింద not found guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడు మరియు Section 255(1) Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.263) కింద acquitted (విడుదల) చేయబడ్డాడు. అతని bail bonds canceled చేయబడ్డాయి.

(Dictated to Personal Assistant after his transcription, corrected and pronounced by me in the Open Court on this the 01.12.2009)

JMFC, Muluigu

APPENDIX OF EVIDENCE

(Witnesses Examined)

1. PW.1: కృష్ణ;
2. PW.2: రాజు;
3. PW.3: అజయ్ కుమార్;
4. PW.4: కార్తీక్;
5. PW.5: పవన్ కుమార్ సోనీ;
6. PW.6: శ్రీనివాస్ రెడ్డిగుర్తు పెట్టిన పత్రాలు

Exhibits Marked

1. Ex.P.1: Report of PW-1;
2. Ex.P.2: 161 Cr.PC Statement of PW-2;
3. Ex.P.3: Certificate (Accused డ్రైవర్‌గా);
4. Ex.P.4: Scene Panchanama;
5. Ex.P.5: Inquest Report;
6. Ex.P.6: PME Report;
7. Ex.P.7: Original FIR;
8. Ex.P.8: Seizure reportనిందితుడి తరపున సాక్ష్యం

DEFENSE EVIDENCE

NIL

JMFC, Mulugu

6.5 OFFENCE UNDER S.138

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT, 1881

Conceptual Understanding

S.138 N.I. Act అనేది ఒక వ్యక్తి చట్టబద్ధంగా అమలు చేయదగిన అప్పు **(Legally enforceable Debt)** లేదా బాధ్యత **(Liability)** ను తీర్చడానికి ఇచ్చిన చెక్, ఖాతాలో (Bank account) తగినంత నిధులు లేకపోవడం (Insufficient funds) తిరస్కరించబడితే **(dishonor)** వర్తించే నేర నిబంధన.

శిక్ష: రెండేళ్ల వరకు జైలు శిక్ష లేదా చెక్ లో mention చేసిన amount మొత్తానికి రెట్టింపు జరిమానా లేదా రెండూ విధించవచ్చు.

Mandatory Technical Formalities

1. S.138 కింద నేరాన్ని నిరూపించడానికి కింది షరతులు తప్పనిసరిగా నెరవేర్చాలి:

అంశం	నియమం
Cheque Presentation	చెక్ దాని చెల్లుబాటు కాలంలో (ప్రస్తుతం డ్రా చేసిన తేదీ నుండి 3 నెలలు) బ్యాంకులో సమర్పించాలి.
Demand Legal notice	చెక్ తిరస్కరించబడినట్లు బ్యాంకు నుండి సమాచారం అందిన **30** రోజులలోపు, చెక్ జారీ చేసిన వ్యక్తికి (Drawer) లిఖితపూర్వక నోటీసు ద్వారా చెల్లింపు డిమాండ్ చేయాలి.
Failure to Repay the amount	నోటీసు అందిన **15** రోజులలోపు చెక్ జారీ చేసిన వ్యక్తి చెల్లింపు చేయడంలో విఫలం కావాలి.
Complaint	చెల్లింపు చేయడానికి 15 రోజుల గడువు ముగిసిన తర్వాత ఒక నెల లోపు కోర్టులో ఫిర్యాదు (Complaint) దాఖలు చేయాలి. (మెట్రోపాలిటన్ మేజిస్ట్రేట్ లేదా ఫస్ట్ క్లాస్ జ్యుడీషియల్ మేజిస్ట్రేట్ స్థాయి కోర్టులో దాఖలు చేయాలి).

2. Client Interaction:

S.138 N.I. Act కింద నేరాన్ని నిరూపించడానికి, పైన తెలిపిన సాంకేతిక అంశాలతో పాటు, రుణ లావాదేవీ యొక్క వాస్తవికతను రుజువు చేయడం చాలా ముఖ్యం. So, క్లయింట్ ఇంటరాక్షన్ సమయంలో ఆ విషయాల గురించి విచారించాలి.

a) Acquaintance: పార్టీల మధ్య సంబంధం ఏమిటి? ఇది అప్పుగా ఇవ్వడానికి గల నమ్మకాన్ని & ఉద్దేశాన్ని రుజువు చేస్తుంది. ప్రతివాదిని వడ్డీ వ్యాపారి అని వాదించకుండా ఉండేందుకు 'చేబదులు' (Hand Loan) అని పేర్కొనడం మంచిది.

b) డబ్బు అప్పుగా ఇవ్వడానికి కారణం: డబ్బు ఎందుకు ఇచ్చారు? (ఉదా: వివాహం, ఆరోగ్యం). ఇది **S.119 BSA** ప్రకారం సంఘటనల క్రమాన్ని establish చేయడానికి సహాయపడుతుంది.

c) ప్రతిఫలం చెల్లింపు విధానం: డబ్బు నగదు, బ్యాంకు బదిలీ లేదా ప్రో-నోట్ ద్వారా ఎలా చెల్లించబడింది? బ్యాంకు స్టేట్‌మెంట్ వంటి రుజువులను సేకరించాలి.

d) లావాదేవీకి సాక్షులు: అప్పు ఇచ్చేటప్పుడు సాక్షులు ఎవరైనా ఉన్నారా? వారి వివరాలను ఫిర్యాదులో పేర్కొనాలి.

e) Presumption: S.118 & S.139 N.I Act ప్రకారం, ఒకసారి చెక్ జారీ చేయబడిందని రుజువైతే, అది చట్టబద్ధంగా అమలు చేయదగిన అప్పు కోసం ఇవ్వబడింది అని కోర్టు ఊహిస్తుంది. అయితే, Defendant ఈ ఊహను తిరస్కరిస్తే (rebut), వాది ప్రాథమిక లావాదేవీని నిరూపించాలి. అందుకే పూర్తి వివరాలు ఫిర్యాదులో తప్పక పేర్కొనాలి.

3. Pre-Trial Precautions by Court:

S.138 కేసుల్లో, పోలీసులు చార్జిషీట్ దాఖలు చేయరు. ఫిర్యాదుదారు స్వయంగా ఫిర్యాదు దాఖలు చేస్తారు (S.142 N.I Act). S.200 Cr.P.C/S.223 BNSS: మేజిస్ట్రేట్ మొదట ఫిర్యాదుదారుడి యొక్క వాంగ్మూలాన్ని ప్రమాణంపై (on oath) నమోదు చేస్తారు (లేదా అఫిడవిట్‌ను స్వీకరిస్తారు). విచారణలో తగినంత ఆధారం లేదని తేలితే, మేజిస్ట్రేట్ నేరుగా ఫిర్యాదును కొట్టివేయవచ్చు. As per BNSS, Accused has

right to be heard before the complaint in by the court. సరిపోను ఆధారం ఉందని తేలితే, మేజిస్ట్రేట్ కాగ్నిజెన్స్ తీసుకుని నిందితుడికి సమన్స్ జారీ చేస్తారు. నిందితుడు హాజరైన తర్వాత, కోర్టు అతనికి పత్రాల కాపీలను ఇచ్చి, S.251 Cr.P.C ప్రకారం నేరాన్ని వివరిస్తూ పరీక్షించి, అతడు నేరాన్ని అంగీకరిస్తాడా అని అడుగుతారు. S.251 Cr.P.C (BNSS S.261): Accused Magistrate ముందు హాజరైనప్పుడు లేదా తీసుకురాబడినప్పుడు, అతనిపై మోపబడిన offence యొక్క particulars (వివరాలు) అతనికి తెలియజేయబడతాయి. Accused ను guilty (నేరాన్ని ఒప్పుకుంటున్నారా) లేదా defense (రక్షణ) ఏదైనా ఉందా అని అడుగుతారు. Summons Case లో formal charge ను frame చేయవలసిన అవసరం లేదు. Accused guilty అని plead చేస్తే, Magistrate అతని plea ను రికార్డు చేసి, తన discretion (అధికారం) మేరకు అతన్ని convict చేయవచ్చు. offence కేవలం fine తో శిక్షార్హమైతే, accused చే authorized చేయబడిన pleader (న్యాయవాది) అతని తరపున guilty అని plead చేయవచ్చు.

4. Trial:

S.138 NI Act ఒక Summons Case కాబట్టి, S.251 నుండి S.259 Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.261 నుండి S.269) లో వివరించబడిన Summons Case Trial Procedure ను అనుసరించాలి. **S.254 Cr.P.C (BNSS S.264):** Accused S.252 లేదా S.253 కింద convicted కాకపోతే, Court complainant ను విని, అతను సమర్పించిన evidence ను తీసుకోవాలి. అలాగే, accused ను విని, అతని defense లో produce చేసే evidence మొత్తాన్ని తీసుకోవాలి.

S.145 (1) N.I Act ప్రకారం, complainant యొక్క evidence ను affidavit రూపంలో రికార్డు చేయడానికి అనుమతి ఉంది. కేసులను expedite చేయడానికి accused మరియు witnesses యొక్క evidence ను కూడా affidavit ద్వారా రికార్డు చేయవచ్చు. S.143 NI Act కింద S.138 కేసులను summary way లో try చేయాలని ఉన్నప్పటికీ, Apex Court వీటిని regular summons cases గానే try చేయాలని అభిప్రాయపడింది. Magistrate ఒకవేళ sentence of imprisonment one year కంటే ఎక్కువగా pass చేయాల్సి వస్తుందని భావిస్తే, parties ను విని, కేసును regular summons case గా try చేయడానికి order జారీ చేయవచ్చు.

Case ను complainant ప్రారంభించాడు కాబట్టి, case ను నిరూపించాల్సిన burden అతనిపైనే ఉంటుంది. Complainant మొదట తానే witness గా examine చేయబడతారు (PW1). తర్వాత, complainant యొక్క cross-examination లో defense లేవనెత్తిన అంశాల ఆధారంగా, compliant లోని facts ను ధృవీకరించడానికి అవసరమైన ఇతర witnesses ను examine చేస్తారు (PW2, etc.). Complainant witnesses ను PW1, PW2 మొదలైన serial numbers తో, మరియు documents ను Ex.P1, Ex.P2 మొదలైన Exhibits గా mark చేస్తారు. material objects (భౌతిక వస్తువులు) MO1, MO2 మొదలైన విధంగా mark చేయబడతాయి.

S.138 NI Act కేసు: **PW1** రామ్ వాంగ్మూలం

1. PW1: రామ్ **(Complainant /** ఫిర్యాదుదారు**)**

Examination-in-Chief:

1. మీ పేరు ఏమిటి? Ans: రామ్.

2. మీరు ఎక్కడ నివసిస్తున్నారు?
Ans: నేను అజీజ్ నగర్ గ్రామ resident (నివాసి) ని.

3. మీరు ఈ కేసు ఎందుకు దాఖలు చేశారు?
Ans: Accused నా నుండి ఒక లక్ష (One Lakh) మొత్తం అందుకున్నప్పటికీ, ఆ మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించడానికి refuse (నిరాకరించాడు).

4. మీరు ఈ ఒక లక్ష రూపాయలు ఎలా ఇచ్చారు?
Ans: ఆ సమయంలో accused నాకు అనుకూలంగా ఒక Blank signed cheque జారీ చేశారు.

5. మీరు ఈ డబ్బును accused కు ఎక్కడ ఇచ్చారు?
Ans: నేను ఈ డబ్బును 01/10/2011 నాడు సుమారు 11:00 AM కి SBH Bank Aziz nagar వద్ద accused కు ఇచ్చాను.

6. మీరు ఈ డబ్బు ఎందుకు ఇచ్చారు?

Ans: accused తన సోదరి వివాహం సందర్భంగా తనకు అత్యవసరంగా డబ్బు అవసరమని request చేశారు. ఈ వివాహం 20/10/2011 నాడు scheduled అయింది.

7. మీకు accused ఎలా తెలుసు?

Ans: అతను నా childhood friend (చిన్ననాటి స్నేహితుడు) మరియు మేము ఒకే గ్రామానికి చెందినవారు.

8. డబ్బు అప్పుగా ఇచ్చే సమయంలో అక్కడ ఎవరు ఉన్నారు?

Ans: మా గ్రామ Sarpanch రాజేంద్ర మరియు Bank Security guard goapl ఉన్నారు.

9. మీకు అనుకూలంగా ఇచ్చిన Cheque తో మీరు ఏమి చేశారు?

Ans: నేను ఆ Cheque ను నా bank లో present చేశాను. కానీ అది insufficient funds (నిధులు సరిపోకపోవడం) కారణంగా dishonored (తిరస్కరించబడింది). Bank దానికి సంబంధించిన memo ను జారీ చేసింది.

10. ఆ తర్వాత మీరు ఏమి చేశారు?

Ans: నేను cheque లో ఉన్న మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించమని అడుగుతూ ఒక legal notice జారీ చేశాను. అతను నా legal notice కు ఎలాంటి reply ఇవ్వలేదు. notice అందిన తర్వాత ఇరవై రోజులైనా accused డబ్బు చెల్లించడంలో విఫలం కావడంతో నేను ఈ compliant ను దాఖలు చేశాను.

11. ఈ కేసు మద్ధతుగా మీరు ఏమైనా document లు file చేశారా?

Ans: అవును, నేను ఈ క్రింది documents ను file చేశాను: ExA1 అనేది accused జారీ చేసిన Cheque. ExA2 అనేది legal notice. ExA3 అనేది acknowledgment receipt. ExA4 అనేది accused సోదరి wedding card. ExA5 అనేది నా SBH bank statement.

Cross-Examination:

1. Accused ఒక advocate అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), అతను ఒక advocate.

2.అతను మంచి మొత్తంలో డబ్బు సంపాదించాడని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), అతను ఇటీవల సంపాదించాడు.

3. మీరు ఒక Income tax assesse (ఆదాయపు పన్ను చెల్లింపుదారు) అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), నేను ఒక income tax assesse ను.

4. మీరు accused కు డబ్బు అప్పుగా ఇచ్చినట్లు మీ income tax statement లో చూపించారా?
Ans: లేదు (No), నేను చూపించలేదు.

5. మీరు అతనికి ఎలాంటి మొత్తం ఇవ్వనందున, మీరు మీ records లో చూపించలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), నేను అతనికి మొత్తం ఇచ్చాను.

6. మీకు accused యొక్క signature (సంతకం) తో మంచి acquaintance (పరిచయం) ఉందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes).

7. Accused యొక్క signature గురించి మీకు సరైన knowledge ఉంది కాబట్టి, మీరు అతని signature ను forged (నకిలీ) చేసి ఈ false case ను file చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది అబద్ధం.

8. Accused మరియు రాజేంద్ర రాజకీయ ప్రత్యర్థులు (political rivalries) అని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును (Yes).

9. మీరు ఎలాంటి supporting documents ను file చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును (Yes), నేను file చేయలేదు.

10. మీరు జారీ చేసిన notice ను accused అందుకోలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అతను అందుకున్నాడు. నేను acknowledgement receipt ను కూడా file చేశాను.

11. మీరు రాజేంద్ర యొక్క political clout (రాజకీయ పలుకుబడి) సహాయంతో postal officials ను manage చేసి ExA3 ను పొందారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది అబద్ధం.

12. మీ case ప్రకారం ఈ hand loan సుమారు ఐదు సంవత్సరాల క్రితం accused కు ఇవ్వబడిందని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును (Yes), నేను ఐదు సంవత్సరాల క్రితం loan ఇచ్చాను.

13. మీరు file చేసిన case చట్టబద్ధంగా నిలబడదని (not legally maintainable) నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: లేదు (No), ఇది చట్టబద్ధంగా నిలబడేదే.

14. Accused మీకు ఎలాంటి డబ్బు ఇవ్వాల్సిన అవసరం లేదని, కానీ మీరు రాజేంద్ర యొక్క behest (చెప్పడం) మీద defendant యొక్క sign ను forging చేసి ఈ false case ను file చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: లేదు (No), అది అబద్ధం.

IN THE COURT OF THE JUDICIAL MAGISTRATE, CHEVELLA

Present: జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్, B.A., B.L(Hons)

C.C. NO. 23 OF 2015

Between:

రామ్ .....ఫిర్యాదుదారు (Complainant)

And

కృష్ణ .....నిందితుడు (Accused)

: తీర్పు (JUDGEMENT) :

ఈ Complaint ను S.138 Negotiable Instruments Act, 1881 (NI Act) కింద నేరారోపణ కోసం file చేశారు.

The facts of the case:

1. Complainant మరియు Accused చిన్ననాటి స్నేహితులు. 20.10.2011 నాడు Accused తన సోదరి వివాహం కోసం Rs. 1,00,000/- (ఒక లక్ష రూపాయలు) hand loan (చేబదులు) ను Complainant ను అభ్యర్థించాడు. Complainant ఆ మొత్తాన్ని lend (అప్పుగా ఇచ్చాడు) చేశాడు. ఆ సమయంలో Accused signed blank Cheque ను Complainant కు ఇచ్చాడు. Accused మూడు సంవత్సరాలకు పైగా డబ్బు చెల్లించకపోవడంతో, Complainant Cheque లో date (24/11/2015) మరియు amount ను fill చేసి, దానిని తన bank లో present చేశాడు. Cheque insufficient funds (నిధులు సరిపోకపోవడం) కారణంగా dishonoured అయ్యింది. Legal notice (Ex.P2) జారీ చేసినా మరియు అది అందుకున్నా (Ex.P3), Accused డబ్బు చెల్లించడంలో విఫలం కావడంతో, Complainant 30/12/2015 నాడు ఈ complaint ను file చేశారు.

2. Court complaint ను స్వీకరించి, prima facie case ఉందని నిర్ధారించి, Accused కుsummons జారీ చేసింది. Accused హాజరైన తర్వాత S.251 Cr.P.C కింద examine చేయబడ్డాడు, కానీ నేరాన్ని ఒప్పుకోలేదు. Complainant తనను తాను PW1 గా examine చేసుకున్నాడు amd Exs.P1 నుండి Exs.P5 వరకు documents marked.

Prosecution evidence తర్వాత, Accused S.313 Cr.P.C కింద examine చేయబడ్డాడు, కానీ నేరాన్ని ఖండించి, defense evidence ఏమీ లేదని పేర్కొన్నాడు.

3. Points for Determination:

1. చట్టం నిర్దేశించిన విధానం ప్రకారం file చేయబడిందా?

2. Ex.P1 Cheque ను Accused execute (జారీ) చేశాడా?

3. Cheque చట్టబద్ధంగా అమలు చేయదగిన అప్పును (legally enforceable debt) చెల్లించడానికి జారీ చేయబడిందా?

4. పై అంశాలు నిరూపించబడితే, Accused S.138 N.I Act కింద ఎంత శిక్షకు బాధ్యుడు?

Point-wise Analysis:

Point no.1:

4. S.138 N.I Act కింద prosecution ను ప్రారంభించడానికి ఈ క్రింది షరతులు mandatory: 1) Ex.P1 (dt: 24/11/15) validity period (తొంభై రోజులు) లోపు present చేయబడింది. 2) **Dishonour:** Bank Memo (dt: 24/11/15) ద్వారా insufficient funds కారణంగా dishonoured అయ్యింది. 3) **Legal Notice:** Legal notice (dt: 26/11/15) 30 days లోపు జారీ చేయబడింది. 4) **Complaint Filing:** Accused నోటీసు అందుకున్న తర్వాత 15 days గడువు ముగిసిన తర్వాత (14/12/15 న offence జరిగింది), 30 days లోపు complaint (dt: 30/12/15) ను file చేశారు. ఈ వాస్తవాలు Accused చే undisputed. అందువల్ల, Prosecution ను ప్రారంభించడంలో ఎలాంటి procedural difficulty లేదు. ఈ point Complainant కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడింది.

Point no.2:

5. ఈ అంశం యొక్క నిరూపణ S.106 మరియు S.108 of the Bharatiya Sakshya Adhiniyamలో పేర్కొన్న burden of proof సూత్రాలపై ఆధారపడి ఉంది. S.138 of the Negotiable Instruments Act ప్రకారం, Complainant పై ఉన్న ప్రాథమిక భారం (initial burden) ఏమిటంటే, Ex.P1 Cheque ను Accused స్వయంగా జారీ చేశాడని (execution) నిరూపించడం.

6. ఈ భారం నెరవేర్చేందుకు, Complainant Ex.P1 Cheque ను కోర్టులో సమర్పించి, దానిని Exhibit గా గుర్తింపజేసి, తానే PW1 గా oral testimony ఇచ్చారు. తన సాక్ష్యంలో, Accused తనకు అప్పుగా తీసుకున్న మొత్తానికి ప్రతిగా Ex.P1 Cheque జారీ చేశాడని స్పష్టంగా చెప్పారు. అంతేకాక, Complainant మరియు Accused చిన్ననాటి స్నేహితులని Accused స్వయంగా cross-examination లో అంగీకరించాడు. దీనివల్ల, Complainant కు Accused సంతకం పై acquaintance ఉందన్న విషయం కూడా రికార్డులోకి వచ్చింది. Accused, cross-examination సమయంలో, Ex.P1 పై తన సంతకం forged (నకిలీ) అని కేవలం suggestion రూపంలో వాదించాడు. అయితే, ఇది ఒక specific fact (forgery) కావున, S.108 BSA ప్రకారం, ఆ fact ను నిరూపించాల్సిన భారం పూర్తిగా Accused పైకి మారుతుంది. ఈ సందర్భంలో, Accused తన వాదనను మద్ధతు ఇచ్చేందుకు ఏ expert opinion (handwriting expert) ను సమర్పించలేదు, ఏ independent witness ను examine చేయలేదు, అలాగే తానే witness box లోకి వచ్చి సాక్ష్యమివ్వడంలో విఫలమయ్యాడు.

7. చట్ట ప్రకారం, oath పై ఇచ్చిన witness testimony truthful అని presume చేయబడుతుంది, unless credibility విజయవంతంగా impeach చేయబడితే తప్ప. ఈ కేసులో, PW1 యొక్క credibility, Ex.P1 execution, లేదా transaction యొక్క sequence of events ను discredit చేసే విధంగా Accused ఎటువంటి specific questions అడగలేదు. కేవలం oral suggestion ద్వారా forgery నిరూపణ సాధ్యం కాదు. Accused సాక్ష్యమివ్వకుండా మౌనం వహించడం వలన, Section 114(g) of the Evidence Act ప్రకారం adverse inference తీసుకోవడం సహజమే–అంటే, Accused సాక్ష్యమిచ్చి ఉంటే, అది అతని defense కు మద్ధతు ఇవ్వకపోయేదని కోర్టు భావించవచ్చు.

8. ఈ పరిస్థితులన్నింటిని–Ex.P1 Cheque, PW1 యొక్క విశ్వసనీయమైన oral testimony, Accused యొక్క procedural lapse, మరియు independent evidence లోపం–సమగ్రంగా పరిశీలించినప్పుడు, preponderance of probabilities ప్రమాణంపై, Ex.P1 Cheque ను Accused స్వయంగా జారీ చేశాడని కోర్టు నిర్ధారిస్తుంది. Accused చేసిన forgery వాదన పూర్తిగా ఆధార రహితంగా మిగిలింది. అందువల్ల, S.138 N.I.

Act కింద అవసరమైన execution మరియు issuance అంశాలు Complainant ద్వారా సమర్థంగా నిరూపించబడ్డాయి. ఈ పాయింట్ Complainant కు అనుకూలంగా, Accused కు వ్యతిరేకంగా తీర్మానించబడింది.

Point no.3:

9. Points 1 & 2 Complainant కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడినందున, S.139 మరియు S.118 N.I Act కింద, Cheque legally enforceable debt ను discharge చేయడానికి జారీ చేయబడిందనే presumption (ఊహ) Complainant కు అనుకూలంగా ఉంటుంది. ఈ burden (భారం) ను తిరస్కరించాల్సిన బాధ్యత Accused పై ఉంటుంది.

10. Accused యొక్క cross-examination మరియు arguments ప్రకారం, hand loan ఇవ్వబడింది 01/10/2011 నాడు. Cheque present చేయబడిన date (24/11/2015) నాటికి, ఈ అప్పు three years (కాలపరిమితి చట్టం ప్రకారం) దాటిపోయింది. అందువల్ల, ఇది time barred debt (కాలపరిమితి దాటిన అప్పు). S.138 N.I Act కింద Criminal liability ని ఆకర్షించడానికి, Cheque legally enforceable debt కోసం జారీ చేయబడి ఉండాలి. Hon'ble High Court of A.P యొక్క Girdhari Lal Rathi vs P.T.V. Ramanujachari కేసులో, time-barred cheque (debt) ను చెల్లించడానికి చేసిన promise చెల్లుబాటు అయినప్పటికీ, Section 138 N.I Act ను ఆకర్షించడానికి essential గా ఆ cheque legally enforceable debt కొరకు జారీ చేయబడి ఉండాలి అని స్పష్టం చేసింది. Hon'ble Apex Court Shri Ishar Alloy Steels Ltd. V. Jayaswals Neco Ltd. కేసులో కూడా దీనిని సమర్థించింది.

11. S.25(3) Indian Contract Act, 1872 ప్రకారం, time barred debt ను చెల్లించడానికి చేసిన promise చెల్లుబాటు అయినప్పటికీ, S.138 N.I Act అనేది penal provision (శిక్షాత్మక నిబంధన) కాబట్టి, legally enforceable liability యొక్క షరతును కఠినంగా పాటించాలి. Complainant యొక్క loan three years దాటిపోయినందున, ఇది legally enforceable debt పరిధిలోకి రాదు. Binding precedent లను అనుసరించి, Ex.P1 లో ఉన్న మొత్తం S.138 N.I Act కింద legally enforceable liability కాదు అని ఈ Court నిర్ధారిస్తుంది.

12. Point 3 Accused కు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడినందున, మిగిలిన questions ను చర్చించడంలో rationality లేదు.

In the result Accused S.138 N.I Act కింద నేరానికి not guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడు. Section 255(1) Cr.P.C కింద acquitted (విడుదల) చేయబడ్డాడు. (Typed by Personal Assistant on computer directly, corrected and pronounced by me in the Open Court on 12/11/10)

JMFC, Chevella.

Appendix of evidence

For Complainant — For Accused

PW1: Ram — NIL

Exhibits Marked

For Complainant

For Accused

ExP1 is the Cheque issued by the accused.

NIL

ExP2 is the legal notice.

ExP3 is the acknowledgment receipt.

ExP4 is the accused Sister wedding card

ExP5 is my SBH bank statement.

JMFC, Chevella.

6.6 OFFENCE UNDER S.9(1) R/W S.51(1) WILD LIFE (PROTECTION) ACT, 1972

CONCEPTUAL UNDERSTANDING

1. S.9. వేట నిషేధం **(Hunting is prohibited):** చట్టంలోని షెడ్యూల్ I, II, III మరియు IV లో పేర్కొన్న వన్యప్రాణులను (wild animals) వేటాడటం ఏ వ్యక్తికీ అనుమతించబడదు (S.11 మరియు S.12 లోని మినహాయింపులు తప్ప).

S.2(16) వేట (Hunting) నిర్వచనం:
"వేట" అనేది కింది వాటిని కలిగి ఉంటుంది:
(a) ఏ వన్యప్రాణినైనా పట్టుకోవడం, చంపడం, విషం ఇవ్వడం, ఉచ్చు వేయడం మరియు అలాంటి ప్రతి ప్రయత్నం.
(c) అలాంటి జంతువు యొక్క శరీర భాగాన్ని గాయపరచడం లేదా నష్టపరచడం లేదా తీసుకోవడం (పక్షులు/సరీసృపాల విషయంలో గుడ్లను పాడుచేయడం లేదా వాటి గూళ్లకు భంగం కలిగించడం).

2. S.51. శిక్షలు **(Penalties):**
చట్టంలోని నిబంధనలను ఉల్లంఘిస్తే, మూడు సంవత్సరాల వరకు జైలు శిక్ష లేదా ₹25,000/- వరకు జరిమానా లేదా రెండూ విధించవచ్చు. షెడ్యూల్ I లేదా పార్ట్ II షెడ్యూల్ II జంతువులు: ఈ జాబితాలోని జంతువులకు సంబంధించిన నేరమైతే, ఒక సంవత్సరం కంటే తక్కువ కాకుండా ఆరు సంవత్సరాల వరకు జైలు శిక్ష మరియు ₹5,000/- కంటే తక్కువ కాకుండా జరిమానా విధిస్తారు.

3.Reporting of Offence: S.55
ఈ చట్టం కింద నేరాలను పోలీసులు నేరుగా దర్యాప్తు చేసి చార్జిషీట్ దాఖలు చేయలేరు. కోర్టు ఫిర్యాదు (Complaint) ఆధారంగా మాత్రమే కాగ్నిజెన్స్ తీసుకుంటుంది.

S.55: ఫిర్యాదు దాఖలు అధికారం: ఈ చట్టం ప్రకారం ఫిర్యాదు దాఖలు చేసే అధికారం కింది వ్యక్తులకు మాత్రమే ఉంటుంది: డైరెక్టర్ ఆఫ్ వైల్డ్‌లైఫ్ ప్రిజర్వేషన్ లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన అధికారి.

చీఫ్ వైల్డ్‌లైఫ్ వార్డెన్ లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన అధికారి. నేరం గురించి 60 రోజుల ముందుగా నోటీసు ఇచ్చిన ఏదైనా వ్యక్తి (కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేదా అధికారం పొందిన అధికారికి). పోలీస్ నివేదిక (FIR) ఈ కేసులలో నిలబడదు. **S.55** లో పేర్కొన్న అధికారి దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదు మాత్రమే విచారణకు ప్రాథమిక ఆధారం.

4. దర్యాప్తు **(Investigation)**

ఈ కేసుల్లో దర్యాప్తు పోలీస్ అధికారికి బదులుగా అధికారం పొందిన ఫారెస్ట్ అధికారి ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది. దర్యాప్తు కింది అంశాలపై దృష్టి సారిస్తుంది:

a) సంఘటన స్థలంలో దర్యాప్తు **(Scene of Offence Investigation)**

సామగ్రి స్వాధీనం: ఫారెస్ట్ అధికారి సంఘటన స్థలానికి వెళ్లి, నిషేధిత వన్యప్రాణి సామగ్రిని (మాంసం, ఎముకలు, తోలు, మొదలైనవి) స్వాధీనం చేసుకుని, Search & Seizure Memo ను తయారు చేయాలి.

Samples: నిపుణుల పరీక్ష కోసం నమూనాలను సేకరించాలి (ఉదా: జంతువు జాతిని నిర్ధారించడానికి). మాంసం వంటి త్వరగా పాడయ్యే వస్తువులను **S.50(6)** ప్రకారం తగిన పద్ధతిలో destroy చేయాలి.

మరణం విషయంలో **(Unnatural Death):** జంతువును ఎలా, ఎక్కడ, ఎప్పుడు చంపారు మరియు ఎవరు చంపారు అనే దానిపై దర్యాప్తు చేయాలి. వెటర్నరీ సర్జన్ ద్వారా పోస్ట్‌మార్టం తప్పనిసరిగా నిర్వహించాలి.

ఫైర్ ఆర్మ్స్ **(Fire Arms):** తుపాకులు ఉపయోగించినట్లయితే, బుల్లెట్లను సేకరించి, బాలిస్టిక్ నిపుణుడి పరీక్ష కోసం పంపాలి.

b) Examination of Witnesses:

అధికారిక రికార్డు **(S.50(8)):** అసిస్టెంట్ కన్జర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్ కంటే తక్కువ ర్యాంక్ లేని అధికారి సాక్షుల వాంగ్మూలాలను నమోదు చేయవచ్చు. **S.50(9)** ప్రకారం, నిందితుడి సమక్షంలో నమోదు చేయబడిన వాంగ్మూలం తరువాతి విచారణలో సాక్ష్యంగా ఆమోదయోగ్యమైనది **(admissible as evidence)**.

c) Interrogation of Accused:

Extra-Judicial Confession: ఫారెస్ట్ అధికారి ముందు నిందితుడు రికార్డ్ చేసిన వాంగ్మూలం అదనపు న్యాయపరమైన అంగీకారంగా పరిగణించబడుతుంది మరియు సాక్ష్యంలో ఆమోదయోగ్యమైనది. పూర్వ/తదుపరి లింకులు (Backward/Forward Linkages): ఆరోపణలను రుజువు చేయడానికి మరియు నేరానికి గల కారణాలను కనుగొనడానికి, నిందితుడి బ్యాంకు ఖాతాలు, ప్రయాణ టిక్కెట్లు, డిజిటల్ సాక్ష్యాలు (మొబైల్ ఫోన్లు, ల్యాప్‌టాప్‌లు) వంటి డాక్యుమెంటరీ మరియు ఫోరెన్సిక్ సాక్ష్యాలను సేకరించాలి.

4. ఫిర్యాదు దాఖలు విధానం **(Mode and Manner of Filing Complaint)**

చార్జిషీట్ దాఖలుకు బదులుగా, S.55 ప్రకారం అధికారం పొందిన అధికారి మాత్రమే ఫిర్యాదును దాఖలు చేయాలి. ఫిర్యాదులో జంతువు యొక్క శాస్త్రీయ నామం (Scientific name), అది జాబితా చేయబడిన షెడ్యూల్, శిక్ష మొత్తం, నిందితుడు పునరావృత నేరస్థుడా మొదలైన వివరాలు స్పష్టంగా ఉండాలి. అధికారి యొక్క అధికార పత్రాలు, సంఘటన స్థలం స్కెచ్/పంచనామా, పోస్ట్‌మార్టం నివేదిక, ఫోరెన్సిక్ నివేదికలు వంటి ముఖ్య పత్రాలను తప్పనిసరిగా ఫిర్యాదుతో జతచేయాలి.

5. Pre-Trial Precautions by Court:

కాగ్నిజెన్స్: S.223 BNSS ప్రకారం, ఈ ఫిర్యాదును ప్రభుత్వ సేవకుడు తన విధులను నిర్వర్తిస్తూ దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదుగా పరిగణిస్తారు. అందువలన, మేజిస్ట్రేట్ ఫిర్యాదుదారుడి ప్రమాణ వాంగ్మూలాన్ని (oath statement) నమోదు చేయకుండానే కాగ్నిజెన్స్ తీసుకోవచ్చు. కోర్టు నిందితుడికి ఉచితంగా పత్రాల కాపీలను అందించాలి (S.230 BNSS).

6. విచారణ **(Trial)**

ఈ చట్టం కింద నేరం వారెంట్ కేసు (Warrant Case) కిందకు వస్తుంది. అయితే, ఇది పోలీస్ నివేదిక కాకుండా ఫిర్యాదు ద్వారా దాఖలు చేయబడింది కాబట్టి, S.261 నుండి S.271 BNSS లోని విధానాన్ని అనుసరిస్తారు.

ప్రీ-చార్జ్ సాక్ష్యం **(Pre-Charge Evidence):** S.266(1) BNSS ప్రకారం, మేజిస్ట్రేట్ మొదట ప్రాసిక్యూషన్ తరఫున సాక్ష్యాలను నమోదు చేయాలి (సాక్షులను పిలిచి, క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి).

డిశ్చార్జ్ అవకాశం: సాక్ష్యం నమోదు చేసిన తర్వాత, **S.268(1) BNSS** ప్రకారం, కేసు లేదని కోర్టు భావిస్తే నిందితుడిని డిశ్చార్జ్ చేయవచ్చు.

7. ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యం మరియు మార్కింగ్

మొదటి అవకాశం: పైన పేర్కొన్న ప్రీ-చార్జ్ సాక్ష్యం సమయంలోనే ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యాన్ని నమోదు చేయాలి.

మార్కింగ్: ఫిర్యాదుదారు సాక్షులు PW1, PW2... గా మరియు పత్రాలు Ex.P1, P2... గా మార్క్ చేయబడతాయి.

Framing of Charge and 2nd opportunity:

డిశ్చార్జ్ జరగకపోతే, S.269 BNSS కింద నిందితుడికి అభియోగాన్ని నిర్ణయిస్తారు. వారెంట్ ట్రయల్ (ఫిర్యాదు ఆధారంగా) లో, ఫిర్యాదుదారుడికి అభియోగం నిర్ణయించిన తర్వాత కూడా రెండవసారి సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి అవకాశం లభిస్తుంది.S.315 BNSS విచారణ, రక్షణ సాక్ష్యం, వాదనలు, తీర్పు మరియు శిక్ష దశలు ఇతర నేర కేసుల మాదిరిగానే జరుగుతాయి. శిక్ష: నేరం రుజువైతే, S.51 కింద శిక్ష విధించబడుతుంది. షెడ్యూల్ I లేదా II జంతువులకు సంబంధించిన నేరమైతే, శిక్ష కఠినంగా ఉంటుంది. శిక్షా విధానం: పర్యావరణ నేరాల దృష్ట్యా, శిక్షా విధానం నివారణ (Deterrent) సూత్రంపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

PROSECUTION EVIDENCE:

1. PW1: జబ్బర్ **(**ఫారెస్ట్ బీట్ ఆఫీసర్**)**

Examination-in-Chief:

1. మీ పేరు ఏమిటి?

Ans: జబ్బర్.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?

Ans: నేను మార్చి 2009 నుండి ఇప్పటి వరకు RANTHAMBHORE wild life sanctuary లో Forest Beat Officer గా working చేస్తున్నాను.

3. మీరు కోర్టుకు ఎందుకు వచ్చారు?

Ans: 10.10.2012 నాడు సుమారు 11:00 AM కి నేను నా beat duties నిర్వహిస్తుండగా, పులి dead body ను కనుగొన్నాను. dead body ని చూసిన తర్వాత, బుల్లెట్ కారణంగా తలకు అయిన head injury వల్ల అది మరణించినట్లు కనుగొన్నాను. అందుకే, చట్టం ప్రకారం S.9 (1) r/w S.51(1) of the WPA కింద preliminary investigation report ను జారీ చేసి, investigation చేపట్టాను. Ex.P1 అనేది POR no.11/2010 ద్వారా నేను జారీ చేసిన preliminary offence report. ఈ విషయాన్ని నా higher authorities కి కూడా inform చేశాను.

4. మీ higher authorities యొక్క response ఏమిటి?

Ans: వారు scene కు rush అయ్యారు మరియు scene ను photograph చేశారు. నేను scene of offence మరియు inquest panchnama నిర్వహించాను. reports పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే. MO1 అనేది మరణించిన జంతువు యొక్క photograph. ఆ తర్వాత మేము deceased animal ను సమీపంలోని veterinary hospital కి తీసుకెళ్లి, post-mortem నిర్వహించమని Doctor ను request చేశాము.

5. Doctor యొక్క response ఏమిటి?

Ans: పులి మరణం బుల్లెట్‌తో తల భాగంలో అయిన injury వల్లే సంభవించిందని Dr. Pawan Kumar మాకు inform చేశారు. ఆయన ఆ bullet ను పులి శరీరం నుండి remove చేశారు.

6. పులి corpse (కళేబరం) ఏమైంది?
Ans: మేము court permission తీసుకుని deceased dead body ని cremate (దహనం) చేశాము. దానికి proof గా relevant documents ను file చేశాము.

7. మీరు bullet యొక్క owner గురించి ఏమైనా inquiry చేశారా?
Ans: అవును (Yes), మేము bullet గురించి inquiry చేయగా, Rehman Khan ఆ bullet యొక్క possessor అని మాకు తెలిసింది.

8. ఆ తర్వాత follow up investigation ఏమిటి?
Ans: accused ఒక popular personality (ప్రముఖ వ్యక్తి) కాబట్టి, మేము ఈ విషయాన్ని Law and order police Ranthambhore కు report చేశాము. నాకు చూపబడిన report నేను ఇచ్చిందే మరియు దానిపై నా signature ఉంది.

9. పోలీసులు మిమ్మల్ని examine చేశారా?
Ans: అవును (Yes), నన్ను పోలీసులు examine చేశారు.

Cross-Examination:

1. పులి మరణం newspaper మరియు Television channels లో widely reported అయిందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

2. పులి యొక్క unnatural death జరిగినప్పుడల్లా మీ higher officials inquiry నిర్వహించి, బాధ్యులైన officers పై action తీసుకుంటారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

3. మీరు superior instructions మేరకు మాత్రమే investigation నిర్వహించి, report ఇచ్చారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

4. ఇటీవలి కాలంలో మీ wild life sanctuary కి visitors sudden rise (ఒకటేసారి పెరుగుదల) ఉందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

5. మీ wild life sanctuary లో VIP's కి ప్రత్యేక access ఏమీ లేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

6. పులికి మరియు సందర్శకుడికి మధ్య ఆరు అడుగుల ఎత్తు ఉన్న barabred iron fencing తో వేరు చేయబడి, సుమారు thirty meters దూరం ఉంటుందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

7. మీ case ప్రకారం date of incident Sunday అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

8. మీ forest C.C camera surveillance కింద ఉందని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

9. Incident C.C camera లో cover అయిందో లేదో మీరు inquire చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

10. మీరు dangerous weapons లేదా licensed guns తీసుకువచ్చే ఏ వ్యక్తిని కూడా allow చేయరని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

11. Incident కు ప్రత్యక్ష సాక్షులు (eye witnesses) ఎవరూ లేరని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

12. Alleged date of incident నాడు Rehman మీ forest కు వచ్చాడని చూపించడానికి మీరు ఎలాంటి proof ను secure చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

13. Accused కు ఈ పులి మరణంతో సంబంధం లేదని మరియు మీరు మీ responsibility నుండి తప్పించుకోవడానికి false investigation నిర్వహించి, false report ఇచ్చారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), అది అబద్ధం.

2. PW2: పవన్ కుమార్ సోనీ **(**మెడికల్ ఆఫీసర్**)**

Examination-in-Chief:

1. మీ పేరు ఏమిటి? Ans: పవన్ కుమార్ సోనీ.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?
Ans: నేను గత ఐదేళ్లుగా RANTHAMBHORE wild life sanctuary లో Medical officer గా working చేస్తున్నాను.

3. ఈ కేసు గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?
Ans: 11/10/2010 నాడు సుమారు 03:00PM hours కి PW1 deceased tiger యొక్క dead body పై post-mortem నిర్వహించమని నన్ను request చేశారు.

4. మీరు ఏమి చేశారు?
Ans: నేను Post-mortem నిర్వహించాను మరియు deceased tiger యొక్క మరణం బుల్లెట్ కారణంగా తల భాగంలో అయిన head injury వల్లే సంభవించిందని report ఇచ్చాను. దానికి అనుగుణంగా, నేను report జారీ చేశాను మరియు report పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే. ఇది Ex.P3 గా mark చేయవచ్చు.

5. ఈ కేసులో మీరు ఇంకేమైనా చేశారా?

Ans: నేను పులి dead body నుండి bullet ను remove చేసి, దానిని PW1 కు hand over చేశాను. అతను Seizure Panchnama ద్వారా దానిని seize చేశాడు. నాకు చూపబడిన bullet నేను పులి తల నుండి remove చేసింది. ఇది MO2 గా mark చేయవచ్చు.

Cross-Examination:

6. సాధారణంగా ఒక పులి ఒక specific injury వల్ల చనిపోదని నేను suggest చేస్తున్నాను?

Ans: అది నిజమే (It's true) కానీ ప్రస్తుత case వేరు.

7. మీకు PW1 ఎంతకాలం నుండి తెలుసు?

Ans: పదేళ్లుగా (Since, ten years).

8. మీరు false report ఇచ్చారని నేను suggest చేస్తున్నాను?

Ans: లేదు (No), నేను PW1 యొక్క request మేరకు correct report ఇచ్చాను.

PW3: అమర్‌నాథ్ **(**గన్ షాప్ యజమాని**)**

Examination-in-Chief:

1. మీ పేరు ఏమిటి? Ans: అమర్‌నాథ్.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?

Ans: నేను power gun shop యొక్క sole proprietor ను. మేము arms and ammunition అమ్మడానికి license కలిగి ఉన్నాము.

3. Arms and ammunition అమ్మేటప్పుడు మీరు ఏమైనా rules follow చేయాలా?

Ans: అవును (Yes), మేము records maintain చేయాలి.

4. Deceased tiger నుండి seized చేయబడిన bullet కి సంబంధించి మీ వద్ద ఏదైనా record ఉందా?

Ans: అవును (Yes), మా records ప్రకారం మేము ఈ bullet ను Rehman Khan కు అమ్మాము. మా records లో ఇది entry no. 7893/2009 ద్వారా నమోదు చేయబడింది. నేను accused కు ఆరు bullets మరియు ఒక 6MM gun అమ్మాను. MO2 మరియు MO3 ను dock లో ఉన్న accused కు నేను అమ్మాను. Ex.P5 అనేది నేను జారీ చేసిన certificate.

Cross-Examination:

1. 6MM Pistol యొక్క సాధారణ range ఎంత?

Ans: 6MM pistol range 25 meters కంటే ఎక్కువ కాదు.

2. పులి వంటి జంతువును చంపడానికి ఒక bullet shot సరిపోతుందా?

Ans: పులి వంటి జంతువును చంపడానికి ఒక bullet shot సరిపోతుందో లేదో నేను చెప్పలేను (I can't say).

PW4: రాకేష్ కుమార్ **(**డిస్ట్రిక్ట్ జర్ మరియు రికవరీ పంచ్ సాక్షి**)**

Examination-in-Chief

1. మీ పేరు ఏమిటి? Ans: రాకేష్ కుమార్.

2. మీరు ఎక్కడ నివసిస్తున్నారు?

Ans: నేను ముంబైలోని Vasanth Vihar Apartments యొక్క resident ను.

3. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?

Ans: నాకు furniture business ఉంది. నేను Vasanth Vihar Apartments Flats Association కు president ను.

4. మీకు accused తెలుసా?

Ans: అవును (Yes), నాకు accused తెలుసు. అతనికి apartment లో సొంత flat ఉంది.

5. ఈ కేసు గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?

Ans: 16/10/2010 నాడు S.I. of Police Ranathambore మా ఇంటికి వచ్చి నాతో పాటు రమ్మని request చేశారు. దానికి అంగీకరించి నేను వారిని followed అయ్యాను. ఆ సమయంలో accused dock లో ఉన్న వ్యక్తి తన ఇంట్లోనే ఉన్నాడు మరియు మా సమక్షంలో accused 10.10.2010 నాడు సుమారు 11:30 AM కి Ranthambhore wild life sanctuary లో పులిని వేటాడి చంపినట్లు state చేశాడు. అతను ఆ wild life animal ను 6MM pistol తో చంపినట్లు inform చేశాడు. అది licensed weapon అని కూడా inform చేశాడు.

6. ఆ తర్వాత ఏమి జరిగింది?

Ans: ఆ తర్వాత, accused రూమ్‌లోని almariah door ను తెరిచి, weapon ను hand over చేశాడు. దానిని పోలీసులు seize చేశారు. నాకు చూపబడిన pistol (court లో) accused నుండి seized చేయబడింది. Mo3 అనేది 6MM pistol. ExP8 అనేది disclosure and recovery statement. report పై నాకు చూపబడిన సంతకం నాదే.

Cross-Examination:

1. Accused తో నాకు గతంలో కొన్ని previous clashes (తొందరపాటు గొడవలు) ఉన్నాయని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

2. మీరు ఒక Animal welfare activist (జంతు సంక్షేమ కార్యకర్త) అని నేను suggest చేస్తున్నాను?

Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

3. మీకు police officials తో మంచి relations ఉన్నాయని నేను suggest చేస్తున్నాను?

Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

4. Previous enmity ను దృష్టిలో ఉంచుకుని మరియు పోలీసులతో collusion (కుమ్మక్కు) తో accused కు injury కలిగించాలనే intention తో మీరు ExP8 పై fraudulently signed చేశారని నేను suggest చేస్తున్నాను?

Ans: లేదు (No), అది అబద్ధం.

PW5: కరణ్ **(**దర్యాప్తు అధికారి **- IO)**

Examination-in-Chief

1. మీ పేరు ఏమిటి? Ans: కరణ్.

2. మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?

Ans: నేను గత రెండు సంవత్సరాలుగా RANTHAMBHORE station లో S.I. of Police గా working చేస్తున్నాను.

3. ఈ కేసు గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?

Ans: 11.10.2012 నాడు సుమారు 02:00PM కి PW1 Ex.P1 రూపంలో report ను presented చేశాడు. నేను FIR జారీ చేసి, investigation చేపట్టాను మరియు PW1 ను examine చేశాను.ఆ సమయంలోనే, నేను Original FIR ను JMFC, RANATHAMBHORE కు forwarded చేశాను. Ex.P9 అనేది original FIR. నేను PW1 యొక్క statement ను నా part-II CD లో కూడా రికార్డు చేశాను.

4. ఈ కేసులో మీరు ఏమేమి చేశారు?

Ans: information అందిన వెంటనే మరియు PW1 నాకు ఇచ్చిన material collection తర్వాత నేను scene ను visited చేశాను మరియు investigation ను verified చేసి, అది true and correct అని కనుగొన్నాను. accused ముంబైలో నివసిస్తున్నాడని తెలుసుకుని, నేను నా team మరియు panches తో కలిసి అతని ఇంటికి వెళ్ళాను.

5. Accused ఇంట్లో ఏమి జరిగింది?

Ans: ఆ సమయంలో accused తన ఇంట్లోనే ఉన్నాడు మరియు మా సమక్షంలో accused 10.10.2012 నాడు సుమారు 11:30 AM కి Ranthambhore wild life sanctuary లో పులిని వేటాడి చంపినట్లు stated చేశాడు. అతను ఆ wild life animal ను 6MM pistol తో చంపినట్లు inform చేశాడు. అది licensed చేయబడింది అని కూడా inform చేశాడు. ఆ తర్వాత, అతను room లోని almariah నుండి weapon ను తీసుకుని hand over చేశాడు. ఆ తర్వాత ExP8 ను draft చేశాము. నేను accused ను arrest చేసి, JMFC, RANATHAMBHORE ముందు produced చేసి, charge-sheet file చేశాను.

Cross-Examination

1. PW6 (రాకేష్ కుమార్) మరియు accused మధ్య ఏదైనా enmity (శత్రుత్వం) ఉందా అని మీరు inquiry చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

2. Rakesh Kumar తో మీకు previous acquaintance ఉందని మరియు అతను ఒక animal welfare activist అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), ఇది నిజం.

3. ఈ కేసులో మీరు ఏ independent witness ను inquire చేయలేదని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: అవును (Yes), నేను inquire చేయలేదు.

4. Accused ను ఇంట్లో interrogate చేస్తున్నప్పుడు మీరు అతని ఇంటిని మీ control లోకి తీసుకున్నారని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: అవును (Yes), మేము control లోకి తీసుకున్నాము.

5. మీ interrogation సమయంలో మీరు house ను searched (శోధించారు) అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), మేము ఏ సమయంలోనూ house ను search చేయలేదు.

6. Accused యొక్క possession నుండి మీరు చేసిన recovery fake (నకిలీ) అని నేను suggest చేస్తున్నాను?
Ans: లేదు (No), మేము lawful recovery చేశాము.

7. మీరు Rakesh Kumar మరియు PW1 యొక్క instance (చెప్పడం) మేరకు accused ను falsely implicated (తప్పుగా ఇరికించారు) అని నేను suggest చేస్తున్నాను? Ans: లేదు (No), అది అబద్ధం.

IN THE COURT OF THE JUDICIAL FIRST-CLASS MAGISTRATE: AT: RANTHAMBHORE

తేదీ: 2010, నవంబర్ 12, గురువారం

సమక్షంలో (PRESENT): జి. అనిల్ కిరణ్ కుమార్

జుడీషియల్ ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేట్, రణతంబోర్.

క్రిమినల్ కేసు నెం. 101 ఆఫ్ 2010 (C.C. NO. 101/2010)

Between:

రాజస్థాన్ రాష్ట్రం (The State of Rajasthan) ద్వారా
ఫారెస్ట్ రేంజ్ ఆఫీసర్, రణతంబోర్ ... ప్రాసిక్యూషన్ (Prosecution)

మరియు

సల్మాన్ ఖాన్, S/o. అమీర్ ఖాన్, వయస్సు: 45 సం॥, వృత్తి: బిజినెస్,
నివాసి (R/o): H.no.10-20, Flat no.45, వసంత విహార్,
near రామ్ లీల, ముంబై-10 ... నిందితుడు (Accused)

: తీర్పు (JUDGEMENT) :

The brief facts of the case:

1. ఈ కేసు యొక్క foundation Wild Life Protection Act, 1972 (WPA) కింద జరిగిన ఒక పులి వేట (poaching) కు సంబంధించినది. Prosecution యొక్క వాదన ప్రకారం, 10/10/2010 నాడు సుమారు 11:30 AM కి Accused సల్మాన్ ఖాన్ రణతంబోర్ wildlife sanctuary లోని Compartment No.299 లో 6MM pistol తో ఒక Schedule-I animal (పులి) ను చంపాడు. ఈ చర్య WPA S.9 (1) r/w S.51 (1) కింద శిక్షార్హం. PW1 (జబ్బర్, FBO) పులి dead body ను కనుగొని, S.9 (1) r/w S.51 (1) WPA కింద POR no.11/2010 (Ex.P1) ను జారీ చేశారు. PW1 scene ను photograph చేసి, Inquest report (Ex.P2) నిర్వహించారు. PW2 (Medical Officer) PME నిర్వహించి, మరణం బుల్లెట్ కారణంగా సంభవించిందని confirm చేసి, bullet (MO2) ను remove చేశారు. PW1 ఈ విషయాన్ని Law and order Police, Ranthambhore కు report చేయగా, పోలీసులు Cr.No.100/2010 గా register చేసి, investigation పూర్తి చేసి, charge-sheet దాఖలు చేశారు.

2. Police report ఆధారంగా, ఈ Court WPA యొక్క S.9 (1) r/w S.51 (1) కింద Cognizance తీసుకుంది. Documents copies అందించబడిన తర్వాత, S.239 Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.259) కింద Accused పై Charge ఫ్రేమ్ చేయబడింది. Accused not guilty అని pleaded చేసి, trial ను కోరాడు.

3. Prosecution తరపున PW1 నుండి PW5 వరకు examine చేయబడింది. Exhibits P1 నుండి P9 మరియు Material Objects MO1 నుండి MO3 వరకు mark చేయబడ్డాయి. Accused S.313 Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.316) కింద examine చేయబడ్డాడు.

4. Points for Determination:

1. WPA S.55 నిబంధనల ప్రకారం Police report ఆధారంగా ఈ కేసును maintain చేయడానికి Court కు jurisdiction ఉందా? (Jurisdictional Bar)

2. WPA S.9 కింద వేట(Poaching) నేరం జరిగిందా? (Offence Occurrence)

3. Accused WPA S.9 కింద పులిని చంపినట్లు beyond all reasonable doubt నిరూపించబడిందా? (Causal Link and Guilt)

4. పై అంశాలు నిరూపించబడితే, Accused కు విధించదగిన punishment ఏమిటి?

Point-wise Analysis:

Point no.1 (Legal Maintainability - Jurisdictional Bar):

5. Wild Life Protection Act, 1972 అనేది ఒక special law. ఈ చట్టం యొక్క enforcement కోసం S.55 కింద Complaint ను file చేయాల్సిన విధానం స్పష్టంగా మరియు కచ్చితంగా (mandatory) నిర్దేశించబడింది. Sec.55 WPA యొక్క proviso ప్రకారం, Act కింద నేరానికి Cognizance తీసుకోవడానికి Magistrate కు అధికారం ఉంది, కానీ అది Sec.55 లో పేర్కొన్న authorized officer (Director of Wildlife Preservation, Chief Wildlife Warden, etc.) ఇచ్చిన complaint ఆధారంగా మాత్రమే ఉండాలి. Police Report (S.173 Cr.P.C) ను Complaint గా పరిగణించలేము. Hon'ble Apex Court State Of Bihar vs Murad Ali Khan, Farukh Salauddin & others: (1988) 4 SCC 655 Judgment లో S.55 WPA యొక్క mandatory nature

ను reiterate చేసింది. Police report ఆధారంగా Cognizance తీసుకోవడం legal competenceను ఉల్లంఘిస్తుంది. Charge sheet ను Complaint గా convert చేయడానికి కూడా అవకాశం లేదు. ప్రస్తుత కేసులో PW1 (FBO) POR జారీ చేసి, Police కు report చేశారు. Police FIR జారీ చేసి, investigation చేసి, charge-sheet దాఖలు చేసింది. ఈ Police report ఆధారంగానే ఈ Court Cognizance తీసుకుంది. ఈ ప్రక్రియ S.55 WPA కు స్పష్టంగా violation. Court కు ఈ కేసును Police report ఆధారంగా maintain చేయడానికి inherent lack of jurisdiction ఉంది.ఈ కేసు non-maintainable గా నిర్ణయించబడింది.

Point 2:

6. Court maintainability అంశంపై decisive finding ఇచ్చినప్పటికీ, Prosecution evidence ను analyze చేయడం judicial duty. PW1 మరియు PW2 సాక్ష్యం: పులి dead body (MO1) Compartment No.299 లో కనుగొనబడింది. PW2 PME ద్వారా మరణానికి కారణం బుల్లెట్ అయిన head injury అని confirm చేశారు. MO2 బుల్లెట్ పులి శరీరం నుండి recover చేయబడింది. WPA S.9 కింద wild animal ను చంపడం జరిగింది. Prosecution పులి మరణం unnatural మరియు hunting act ద్వారా సంభవించిందని conclusively prove చేసింది. WPA S.9 కింద వేట నేరం జరిగింది.

Point 3:

7. నేరాన్ని Accused కు అనుసంధానించడానికి Prosecution ఉపయోగించిన evidence పై Court యొక్క specific findings కింద ఇవ్వబడ్డాయి: PW3 (Gun Shop Owner) యొక్క సాక్ష్యం: PW3 MO2 బుల్లెట్ మరియు MO3 (6MM gun) ను Accused కు sell చేసినట్లు ధృవీకరించారు. ఈ సాక్ష్యాన్ని Defense challenge చేయలేదు. So, Accused MO2 మరియు MO3 యొక్క lawful possessor అని నిరూపించబడింది. PW5 (IO) మరియు PW4 (Panch Witness) సాక్ష్యం: Accused తన Mumbai residence వద్ద guilt ను admit చేసి, MO3 ను almariah నుండి hand over చేసినట్లు testify చేశారు (ExP8). PW4 (Panch) యొక్క cross-examination లో: అతనికి Accused తో enmity ఉందని మరియు అతను animal welfare activist అని admitted. అంతేకాకుండా, PW5 (IO) తో close acquaintance ఉన్నట్లు కూడా admit చేశాడు. Criminal Law లో, enmity ఉన్న సాక్షి oral evidence పై Court

safely act చేయలేదు. S.23(2) BSA Act కింద recovery prove అయినప్పటికీ, Panch witness యొక్క prejudice కారణంగా recovery యొక్క genuineness పై doubt ఏర్పడింది. Accused Sanctuary లో ఉన్నట్లు నిరూపించడానికి Prosecution ఎలాంటి tangible proof ను (Visitor's Register లేదా CCTV footage) place చేయలేదు, అయినప్పటికీ PW1 C.C. cameras ఉన్నాయని admitted. PW3 6MM pistol range 25 meters కంటే ఎక్కువ కాదని admit చేశాడు, కానీ PW1 visitor మరియు పులికి మధ్య దూరం 30 meters ఉంటుందని admit చేశారు. Accused fencing దాటకుండా shooting చేయడం physical possibility కి విరుద్ధంగా ఉంది. Prosecution ఈ gap ను పూరించడంలో విఫలమైంది.

8. Accused MO2 మరియు MO3 యొక్క possession గురించి సరైన account ఇవ్వనప్పటికీ, WPA S.9 కింద నేరాన్ని నిరూపించడానికి, Accused నే poaching act లో పాల్గొన్నట్లు నిరూపించాలి. Prosecution Accused యొక్క presence ను నిరూపించలేకపోయింది. So, Prosecution Accused ను poaching act తో direct link ను నిరూపించడంలో cumulative doubts కారణంగా విఫలమైంది.

9 .Court మొదటగా WPA S.55 యొక్క jurisdictional bar ను పరిశీలించింది. Special Law యొక్క mandatory provisions ను violate చేస్తూ Police report ఆధారంగా Cognizance తీసుకోవడం అనేది fundamental defect (ప్రాథమిక లోపం). ఈ defect కారణంగా, Trial లో evidence ఎంత బలంగా ఉన్నప్పటికీ, Court ఈ కేసును legally maintain చేయలేదు. ఈ sole ground ఆధారంగా కేసు కొట్టివేయబడుతుంది.

Result : Accused S.9 (1) r/w S.51 (1) of Wild Life Protection Act 1972 కింద నేరానికి not guilty గా నిర్ధారించబడ్డాడు మరియు S.248 (1) Cr.P.C (నూతనంగా BNSS S.263) కింద acquitted (విడుదల) చేయబడ్డాడు.
(Typed by Personal Assistant on computer directly, corrected and pronounced by me in the Open Court on 12/11/10)

JMFC, Ranthambhore

APPENDIX OF EVIDENCE

Witnesses Examined

For Prosecution:

PW1- Jabbar

PW2-Pawan

PW3- Amarnath

PW4- Rakesh Kumar

PW5- Karan

For Defence:

NIL

EXHIBITS MARKED

For Prosecution :

ExP1: POR issued by PW1

ExP2: Scene observation and Inquest report

ExP3: Medical report issued by Doctor

ExP4: Bullet Seizure Report

ExP5: Certificate issued by Power gun shop

ExP6: Permission order issued by JMFC Ranthambhore to destruct dead body of a tiger.

ExP7: Report - given to Police

ExP8: Disclosure and recovery report

ExP8: FIR issued by PW7

Material objects:

MO1: Photos of original Scene

MO2: Bullet seized from PW2.

MO3: 6MM gun

For Defence:

NIL

JMFC, RANTHAMBHORE

CHAPTER 7: INTERLOCUTORY APPLICATIONS

7.1 INTRODUCTION

న్యాయ ప్రక్రియలో ఒక కేసు ప్రారంభమైనప్పటి నుండి తుది తీర్పు వచ్చే వరకు చాలా సమయం పడుతుంది. ఈ మధ్య కాలంలో పార్టీల హక్కులను రక్షించడానికి, సాక్ష్యాధారాలను భద్రపరచడానికి లేదా కోర్టు విచారణను సులభతరం చేయడానికి దాఖలు చేసే పిటిషన్లనే 'ఇంటర్‌లొక్యూటరీ అప్లికేషన్స్' అంటారు. Latin భాషలో 'Interlocutorius' అంటే "మధ్యలో మాట్లాడటం" అని అర్థం. అంటే ప్రధాన విచారణ జరుగుతున్నప్పుడు మధ్యలో అవసరమయ్యే అత్యవసర ఉత్తర్వుల కోసం వీటిని ఉపయోగిస్తారు. సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CPC) లోని వివిధ సెక్షన్లు మరియు ఆర్డర్ల ద్వారా IAల పరిధి నిర్ణయించబడుతుంది. ప్రధానంగా సివిల్ కేసులలో ఆస్తి తగాదాలు లేదా హక్కుల ఉల్లంఘన జరిగినప్పుడు ఇవి కీలకమవుతాయి, Ex: Temporary Injunciton, attachment before judgment, et.c.,. క్రిమినల్ కేసులలో (BNSS / CrPC ప్రకారం) IAల ఉద్దేశ్యం ప్రాథమికంగా నిందితుడి వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ మరియు నిష్పక్షపాత విచారణకు (Fair Trial) సంబంధించి ఉంటుంది, Ex: Bial applications, Dispense with Attendance, Recalling Witnesses.

I.Aల ప్రాముఖ్యత (Significance): 1) కేసు ముగిసేలోపు వివాదాస్పద ఆస్తి లేదా సాక్ష్యం కనుమరుగైపోకుండా ఇవి కాపాడతాయి (Preservation of Subject Matter), 2) పార్టీలకు జరిగే తక్షణ నష్టాన్ని అడ్డుకోవడానికి ఇవి 'Safety Valve' లా పనిచేస్తాయి (Prevention of Injustice), 3) విచారణలో తలెత్తే సాంకేతిక ఇబ్బందులను తొలగించడానికి IAలు న్యాయమూర్తికి అధికారాన్ని ఇస్తాయి (Procedural Flexibility). In summary, Interlocutory Applications are the lifeline of trial advocacy. ఇవి లేకపోతే, ప్రధాన కేసు తేలే సమయానికి వాదికి అందవలసిన ఉపశమనం (Relief) నిష్ప్రయోజనమయ్యే ప్రమాదం ఉంది. అయితే, వీటిని కేవలం కేసును ఆలస్యం చేయడానికి (Dilatory tactics) వాడకూడదని సుప్రీంకోర్టు అనేక సందర్భాల్లో హెచ్చరించింది. ఒక అడ్వకేట్‌గా, విధానపరమైన నైపుణ్యం (procedural excellence) మరియు సారవంతమైన న్యాయం (substantive justice) సాధించాలంటే IA యొక్క శాస్త్రీయ అవగాహనను కలిగి ఉండడం అత్యంత అవసరం.

7.2 INTERLOCUTORY APPLICATIONS IN CIVIL PROCEEDINGS

సివిల్ ప్రొసీడింగ్స్‌లో Interlocutory Applications యొక్క ఉద్దేశ్యం. సివిల్ కేసు పెండింగ్‌లో ఉన్న సమయంలో, తాత్కాలిక లేదా మధ్యంతర ఉపశమనాలు (interim reliefs) పొందడానికి Interlocutory Applications దాఖలు చేస్తారు. వీటి ప్రధాన ఉద్దేశ్యం, పక్షాల హక్కులను రక్షించడం, suit యొక్క subject matter ను కాపాడటం, మరియు తుది తీర్పు ప్రభావవంతంగా అమలయ్యేలా చేయడం. ఈ applications ద్వారా విచారణ సమయంలో అన్యాయం జరగకుండా కోర్టు నియంత్రణ చేపడుతుంది. ఉదా: Temporary injunction, stay of proceedings, appointment of receiver, amendment of pleadings, e.t..c.,

Temporary Injunction Petition

Plaintiff దాఖలు చేసిన Permanent Injunction Suit యొక్క disposal (పరిష్కారం) ఆలస్యం అయినప్పుడు, threat of dispossession (తొలగింపు భయం) imminent (తక్షణమే) ఉన్నట్లయితే, Suit యొక్క very object (ప్రధాన లక్ష్యం) frustrates (విఫలం) అవుతుంది. Civil Law లో delay సాధారణంగా ఉంటుంది, అందుకే law interim relief ను అందిస్తుంది. ఈ పరిస్థితిని పరిష్కరించడానికి Civil Procedure Code (CPC)లో Order XXXIX Rule 1 & 2 r/w 151 కింద remedy అందించబడింది. Temporary Injunction యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం status quo (యథాతథ స్థితి)ను maintain చేయడం.Suit disposal అయ్యే వరకు, parties యొక్క interests (ఆసక్తులను) protect చేయడానికి ఈ relief ఉపయోగపడుతుంది.

O.39 Rule 1 CPC: Temporary Injunction ను ఈ క్రింది ప్రయోజనాల కోసం grant చేయవచ్చు Waste, damage, alienation, sale, removal లేదా disposition of the property (ఆస్తి పాడుచేయడం, నష్టం, బదిలీ, అమ్మకం, తొలగింపు లేదా తరలింపు) ను నిరోధించడానికి. Plaintiff ను dispossession (తొలగించడం) నుండి రక్షించడానికి or Plaintiffకు ఇతర injury(నష్టం) కలిగించకుండా నిరోధించడానికి.

O.39 Rule 2 CPC: ఇది contract ఉల్లంఘన లేదా ఇతర injury లకు సంబంధించిన injunction లను మంజూరు చేయడానికి Courtకు అధికారం ఇస్తుంది.

Cardinal Principles for Granting Injunction: Court Temporary Injunctionను grant చేయడానికి లేదా refuse చేయడానికి ముందు, Plaintiff తప్పనిసరిగా ఈ మూడు cardinal principles (ముఖ్య సూత్రాలు) ను నిరూపించాలి.

1. Prima Facie Case (ప్రాథమిక సాక్ష్యం**):** Plaintiff యొక్క case లో merit ఉంది మరియు trial లో గెలిచే అవకాశం ఉంది అని Court భావించాలి. Plaintiff యొక్క right ను స్థాపించే material facts disclosed చేయబడాలి మరియు Court యొక్క opinion లో legal issues Plaintiff వైపు ఉండే అవకాశం ఉండాలి.

2. Irreparable Injury: Injunction మంజూరు చేయకపోతే, Plaintiff కు substantial injury (గణనీయమైన నష్టం) సంభవిస్తుంది, దీనిని damages ద్వారా remedy చేయలేము. Immovable property యొక్క possession పోయినప్పుడు, దాన్ని తిరిగి పొందడం long and uncertain process అవుతుంది.Monetary compensation ఈ lossను compensate చేయదు.

3.Balance of Convenience: Injunction ను Plaintiff కు మంజూరు చేయడం వల్ల Defendant కు కలిగే inconvenience కంటే Plaintiff కు కలిగే loss ఎక్కువగా ఉంటేనే Court injunction ను grant చేస్తుంది. Plaintiff possessionలో cultivating (సాగు) చేస్తుండగా, Defendant ఒక stranger (బయటి వ్యక్తి) గా interfere చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు, status quoను maintain చేయడం Plaintiff పక్షాన balanceను చూపిస్తుంది. Similarly, when the defendant in a suit for specific performance suit can restrained not to alienate the property.

Other Factors: Conduct of the Parties, Plaintiff యొక్క conduct, Plaintiff bonafides, Material facts ను suppress చేయకూడదు, S.151 CPC: Justice కోసం లేదా abuse of process of courtను నిరోధించడానికి Court తన inherent powers ను ఉపయోగించి Temporary Injunction ను మంజూరు చేయవచ్చు.

Order XXXVIII Rule 5 CPC - Attachment Before Judgment

Order 38 Rule 5 CPC ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, కేసు పెండింగ్‌లో ఉండగా defendant తప్పుడు ఉద్దేశంతో తన ఆస్తిని విక్రయించడం, బదిలీ చేయడం లేదా దాచివేయడం ద్వారా తుది decree అమలును అడ్డుకోవకుండా నిరోధించడం. ఇది plaintiff హక్కులను రక్షించేందుకు ఇచ్చిన preventive provision.

ఈ నిబంధన ప్రకారం, కోర్టుకు prima facie satisfaction కలిగితే–అంటే defendant, decree రాకముందే తన ఆస్తిని dispose చేయడానికి లేదా court jurisdiction నుంచి బయటకు తీసుకెళ్లడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడని నమ్మితే–కోర్టు defendant ను ఆదేశిస్తుంది. ఆ ఆదేశం ప్రకారం, defendant నిర్దిష్ట మొత్తానికి security furnish చేయాలి లేదా తన ఆస్తి వివరాలు court ముందు disclose చేయాలి.

Defendant ఆ ఆదేశాన్ని పాటించకపోతే, కోర్టు attachment before judgment ఆదేశించవచ్చు.అయితే, ఈ power ను కోర్టు carefully మరియు sparingly ఉపయోగించాలి. కేవలం plaintiff కి భయం ఉందన్న కారణంతో కాదు; defendant యొక్క malafide intention స్పష్టంగా కనిపించాలి. Order 38 Rule 5 ఒక extraordinary remedy. ఇది defendant ను శిక్షించడానికి కాదు, plaintiff కి లభించే decree paper decree గా మారకుండా ఉండేందుకు. అందువల్ల, advocate ఈ provision invoke చేయాలంటే, defendant ప్రవర్తన, పరిస్థితులు, మరియు supporting material ఆధారంగా court ముందు బలమైన case ఉంచాలి.

Amendment of Pleadings (Order VI Rule 17 CPC)

Amendment of pleadings అనేది plaint లేదా written statement లో ఉన్న pleadings ను సవరించడం లేదా మార్పులు చేయడం. దీని ప్రధాన ఉద్దేశ్యం, కేసులోని real controversy ని కోర్టు ముందు పూర్తిగా, సరిగ్గా ఉంచడం. pleadings లో ఏదైనా omission, mistake, లేదా subsequent events వల్ల మార్పు అవసరమైతే, court amendment అనుమతిస్తుంది.

Order VI Rule 17 CPC ప్రకారం, trial ప్రారంభం కాకముందు amendment generally liberal గా allow చేయబడుతుంది. Trial ప్రారంభమైన తరువాత amendment కోరితే,

party due diligence చూపాలి, అంటే ముందే ఎందుకు ఆ విషయం plead చేయలేకపోయామో explain చేయాలి. Malafide intention తో, delay చేయడానికి లేదా opposite party కి prejudice కలిగించే amendments ను court తిరస్కరిస్తుంది.

Amendment ద్వారా కొత్త cause of action introduce చేయకూడదు, లేదా case nature పూర్తిగా మార్చకూడదు. అయితే, facts clarification, relief correction, amount correction, boundaries, dates వంటి విషయాల్లో amendment సాధారణంగా allow అవుతుంది. Amendment allowed అయితే, opposite party కి additional written statement లేదా rebuttal అవకాశం ఇవ్వాలి. Court ప్రధానంగా చూడేది: justice advance అవుతుందా లేదా, unnecessary multiplicity of proceedings తగ్గుతుందా అన్నది.

Order I Rule 10 CPC – Addition / Deletion of Parties

Order I Rule 10 CPC ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, కేసులో proper and necessary parties ఉండేలా చేయడం. Case లో ఎవరి presence లేకుండా effective adjudication సాధ్యం కాకపోతే, అలాంటి వ్యక్తి necessary party. Presence ఉపయోగకరంగా ఉంటే, కానీ తప్పనిసరి కాకపోతే, అతడు proper party. ఈ Rule ప్రకారం, court తన discretion తో ఏ దశలోనైనా party ని add చేయవచ్చు లేదా delete చేయవచ్చు. Plaintiff తప్పుగా party ని implead చేసినా, లేదా అవసరమైన party ని చేర్చకపోయినా, court Order I Rule 10 invoke చేసి rectification చేస్తుంది.

Necessary party లేకుండా decree ఇవ్వబడితే, ఆ decree ineffective లేదా nullity అయ్యే ప్రమాదం ఉంటుంది. అందుకే, advocate case filing stage లోనే parties ని జాగ్రత్తగా identify చేయాలి.

Party addition వల్ల cause of action మారకూడదు, suit scope unnecessarily expand కాకూడదు. Court ప్రధానంగా చూసేది: party presence వల్ల real dispute completely decide అవుతుందా అన్నది. Order I Rule 10 CPC ఒక procedural justice tool, substantive rights protect చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

(Model I.A. Petition)

IN THE COURT OF JR. CIVIL JUDGE, MEDCHAL

I.A.NO. of 2011

In

O.S.NO 71 /2011

Between:

భరత్ ...Plaintiff

And

నరసింహ ...Defendant

Petition filed Order XXXIX Rule 1 & 2 R/W 151 CPC

For the reasons stated in the accompanying affidavit the Hon'ble Court may be pleased temporarily restrain the respondent/defendant from not to interfere with the plaintiff peaceful possession and enjoyment over the petition schedule property by interim injunction pending disposal of the suit and pass such other order or orders in the interest of justice.

Date:

Place: Medchal Counsel for the petitioner

Schedule of Property

Survey no.26 లోని one-acre భూమి, పోద్దూరు revenue village, మేడ్చల్ Mandal, Ranga Reddy District and bounded by:

East: Thirty Feet Village Road; West: Land of Narasimha;

North: Plaintiff's land; South: One Krishna's land

Date:

Place: Medchal Counsel for the petitioner

IN THE COURT OF JR. CIVIL JUDGE, MEDCHAL

I.A.NO. of 2011

In

O.S.NO 71 /2011

Between:

భరత్ ...Plaintiff

And

నరసింహ ...Defendant

Affidavit

నేను, భరత్ S/o: Late రఘు, వయస్సు: 50, వృత్తి: వ్యవసాయం, ఈ క్రింది విధంగా solemnly affirm (ప్రమాణం) చేస్తున్నాను:

1. నేను ఈ suit యొక్క petitioner మరియు plaintiffను. కేసులోని facts నాకు తెలుసు. నేను petition schedule property కి owner మరియు possessorను. నేను దీనిని unregistered sale deed ద్వారా purchase చేసి, possessionను acquire చేసుకున్నాను మరియు అప్పటి నుండి peacefully in possessionలో ఉన్నాను. నా పేరు revenue records లో కూడా entered అయింది.

2. 17.10.2011నాడు, నేను నా employeesతో landపై work చేస్తుండగా, respondent (stranger) కొంతమంది unsocial elementsతో వచ్చి, నన్ను dispossess ప్రయత్నించారు. వారు dire consequencesతో నన్ను threaten చేశారు. నేను Police Shameerpetకు report చేసినప్పటికీ, culprits/respondentపై ఎలాంటి action తీసుకోలేదు.

3. Revenue records నా lawful possession ను చూపుతున్నాయి. Defendant కు title లేనందున, prima facie case నా పక్షాన ఉంది. నా possession ను protect చేయకపోతే, నేను dispossessed అయ్యే fear ఉంది. ఈ loss ను damages ద్వారా పూడ్చడం సాధ్యం కాదు. Injunction మంజూరు చేయకపోతే Plaintiff కు కలిగే irreparable injury, Defendant కు కలిగే inconvenience కంటే చాలా ఎక్కువ. అందువల్ల balance of convenience నా పక్షాన ఉంది.

8.Respondent యొక్క high-handed actions వల్ల dispossession imminent గా ఉంది.Temporary Injunction restraining the defendant interference into my property మంజూరు చేయకపోతే Suit యొక్క object frustrate అవుతుంది. Hence, Hon'ble Court suit disposal అయ్యే వరకు temporary injunction ను grant చేయాలని ప్రార్థన.

Date & Place: (Deponent)

Advocate

7.3 INTERLOCUTORY APPLICATIONS IN CRIMINAL PROCEEDINGS

క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్స్‌లో Interlocutory Petitions (IPs) అనేవి, కేసు పెండింగ్‌లో ఉండగా తాత్కాలిక లేదా మధ్యంతర ఉపశమనాల కోసం దాఖలు చేసే petitions. వీటి ప్రధాన ఉద్దేశ్యం, విచారణ సజావుగా జరగేలా చేయడం, accused మరియు complainant హక్కులను రక్షించడం, అలాగే న్యాయప్రక్రియ దుర్వినియోగం కాకుండా నివారించడం.

Criminal Procedure Code ప్రకారం, interlocutory petitions ద్వారా court procedural orders ఇవ్వగలదు. ఇవి final adjudication కాకుండా, inquiry లేదా trial ని regulate చేయడానికి ఉపయోగపడతాయి. అయితే, purely interlocutory orders పై సాధారణంగా revision maintainable కాదు.

Interlocutory petitions ద్వారా court balance maintain చేస్తుంది–accused liberty మరియు investigation/trial integrity మధ్య. Advocate కి ఈ petitions timing, necessity, మరియు legal basis స్పష్టంగా తెలిసి ఉండాలి. Properly drafted interlocutory petition trial delay కాకుండా, fair trial సాధించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

సాధారణంగా దాఖలయ్యే interlocutory petitions ఇవి: bail petitions (regular, anticipatory), remand objections, discharge applications, recall of witness, summoning additional witnesses, alteration of charges, return of property, exemption from personal appearance మొదలైనవి.

1. Bail Petitions (Regular & Anticipatory):

Bail petition అనేది accused యొక్క personal liberty ని కాపాడేందుకు దాఖలు చేసే ముఖ్యమైన interlocutory petition. Regular bail అనేది accused arrest అయిన తరువాత file చేస్తారు. Anticipatory bail అనేది arrest అవుతాననే apprehension ఉన్నప్పుడు ముందుగానే file చేస్తారు. Court offence nature, seriousness, punishment severity, evidence strength, accused abscond అయ్యే అవకాశం, witness tampering possibility వంటి అంశాలను పరిశీలిస్తుంది. Bail అనేది punishment కాదు; trial సమయంలో accused court ముందు అందుబాటులో ఉండేలా చేయడమే దీని ఉద్దేశ్యం. Advocate bail petition లో accused background, cooperation, medical grounds, false implication వంటి mitigating factors ను clearly present చేయాలి. Court bail grant చేస్తే, కొన్ని conditions impose చేస్తుంది, వాటిని accused తప్పనిసరిగా పాటించాలి. Bail jurisprudence liberty మరియు social interest మధ్య balance పై ఆధారపడి ఉంటుంది.

2. Remand Objections:

Police accused ను custody లో ఉంచేందుకు remand కోరినప్పుడు, accused తరఫున advocate remand objections వేస్తాడు. Arrest legal గా జరిగిందా, arrest grounds accused కి explain చేశారా, police custody నిజంగా అవసరమా అనే అంశాలను court పరిశీలిస్తుంది. Mechanical remand ను discourage చేయడం remand objections యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం. Advocate illegal arrest, lack of material, unnecessary custody వంటి grounds raise చేస్తాడు. Court judicial mind apply చేసి police custody లేదా judicial custody అవసరమా కాదా నిర్ణయిస్తుంది. Remand objections ద్వారా accused యొక్క constitutional rights, ముఖ్యంగా Article 21 లోని liberty protect అవుతుంది. Proper objections వల్ల unnecessary detention నివారించవచ్చు మరియు fair investigation ensure అవుతుంది.

3. Discharge Application:

Charge sheet file అయిన తరువాత, accused పై prima facie case లేకపోతే discharge application వేయవచ్చు. Court prosecution records మాత్రమే ఆధారంగా

తీసుకుని, offence ingredients complete అయ్యాయా లేదా అని పరిశీలిస్తుంది. Allegations groundless గా ఉంటే, accused ను trial లోకి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉండదు. Discharge application false, vexatious లేదా frivolous prosecutions నుంచి accused ను రక్షించే safeguard. Advocate charge sheet, statements, documents analyze చేసి legal defects highlight చేయాలి. Discharge allowed అయితే accused పూర్తిగా trial నుంచి విడుదలవుతాడు. ఇది judicial time saving కి కూడా సహాయపడుతుంది మరియు criminal process misuse ను అడ్డుకుంటుంది.

4. Recall of Witness:

Examination-in-chief లేదా cross-examination పూర్తయిన witness ను తిరిగి ప్రశ్నించేందుకు recall of witness petition వేయవచ్చు. Clarification అవసరమైనప్పుడు, material contradiction expose చేయడానికి లేదా justice ends కోసం recall అవసరమైతే court allow చేస్తుంది. Recall అనేది party యొక్క absolute right కాదు; ఇది court discretion ఆధారంగా ఉంటుంది. Delay చేయడం, harassment లేదా lacuna fill చేయడం కోసం recall కోరితే court reject చేస్తుంది. Advocate recall ఎందుకు అవసరమో clearly justify చేయాలి. Proper recall ద్వారా truth బయటపడుతుంది మరియు fair trial కి సహాయపడుతుంది. Court ప్రధానంగా prejudice, delay మరియు necessity అంశాలను పరిగణిస్తుంది.

5. Return of Property:

Investigation సమయంలో police seized చేసిన property ను తిరిగి పొందేందుకు return of property petition వేయవచ్చు. Property police custody లో ఎక్కువకాలం ఉండితే damage, decay లేదా misuse అవుతుంది. Court interim custody rightful owner కి ఇవ్వవచ్చు, subject to conditions. Ownership proof, property nature, investigation necessity వంటి అంశాలను court పరిశీలిస్తుంది. Advocate documents ద్వారా ownership establish చేయాలి. Return of property petition property rights ని protect చేస్తుంది మరియు unnecessary hardship నివారిస్తుంది. Final disposal వరకు property court supervision లో ఉండేలా conditions impose చేయవచ్చు.

6. Exemption from Personal Appearance:

Accused ప్రతి hearing కి court కు personally హాజరు కావడం practical గా కష్టమైతే, personal appearance నుంచి exemption కోరవచ్చు. Illness, old age, distance, employment, women accused వంటి sufficient grounds పై court exemption grant చేస్తుంది. Advocate presence ద్వారా accused representation కొనసాగుతుంది. Court discretion తో conditions impose చేయవచ్చు, ఉదా: required dates లో compulsory appearance. Exemption accused కి hardship తగ్గిస్తుంది కానీ trial delay చేయడానికి వాడకూడదు. Accused cooperation ఉంటే court సాధారణంగా exemption allow చేస్తుంది.

Model Petitions

SECTIONS 482 BNSS

(ANTICIPATORY BAIL / ముందస్తు బెయిల్ పిటిషన్)

1. పిటిషనర్ శాశ్వత నివాసస్థలమున్న వ్యక్తి మరియు రోజువారీ కూలీగా పని చేస్తున్నారు.
2. అతను చట్టాన్ని గౌరవించే పౌరుడు మరియు ఆరోపణలకు నిర్దోషి.
3. గ్రామస్థుల ప్రేరణతో, పిటిషనర్ భార్య సెక్షన్ 85, 118(1) BNSS మరియు Dowry Prohibition Act సెక్షన్లు 3 & 4 కింద ఫిర్యాదు చేసారు, ఇది Crime No.1/2009గా నమోదు అయింది. Petitioner apprehends arrest.
4. Alleged offences non-bailable and punishable with less then 7 years imprisonment.
5. ఇది మొదటి anticipatory bail petition.
6. దర్యాప్తుకు పిటిషనర్ పూర్తి సహకారం అందిస్తానని హామీ ఇస్తున్నాడు.
7. కోర్టు ఏ షరతులైనా విధించినా పాటించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు.

ప్రార్థన
అందువలన, పిటిషనర్ అరెస్టు అయ్యే పరిస్థితిలో, కోర్టు తగిన షరతులతో బెయిల్ ఇవ్వవలసిందిగా.

పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది

SECTION 480 BNSS

(NON-BAILABLE OFFENCE BAIL)

1. పిటిషనర్ .../.../2025 నాడు judicial custody కి remand అయ్యాడు, S.303(2) BNS కింద కేసు నమోదు అయింది.
2. అతను నిర్దోషి.
3. Investigation majorly complete, except charge sheet.

4. పిటిషనర్ శాశ్వత నివాసం కలిగి ఉన్నాడు.

5. ఇది మొదటి bail petition.

6. Investigation లో సహకరిస్తానని హామీ.

7. కోర్టు షరతులను పాటించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు.

ప్రార్థన

కాబట్టి, గౌరవనీయ న్యాయస్థానం తగిన షరతులతో బెయిల్ ఇవ్వవలసిందిగా.

పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది

SECTION 262 BNSS

(DISCHARGE PETITION / డిశ్చార్జ్)

1. Case records ఆధారంగా నిందితుడిపై నేరం నిర్ధారించబడలేదు.
2. Allegations civil nature కలిగినవి.
3. Investigation సమయంలో ఇతర grounds వివరించబడతాయి.

ప్రార్థన: కాబట్టి, కోర్టు: a) C.C. No. xxx/2025 లో నిందితుడిని డిశ్చార్జ్ చేయాలి; b) ఇతర తగిన orders జారీ చేయాలి.

నిందితుడి తరఫు న్యాయవాది

SECTION 355 BNSS

(EXEMPTION FROM PERSONAL APPEARANCE)

1. ఈ రోజు charge framing కోసం కేసు వాయిదా.
2. నిందితుడు unavoidable circumstances వలన హాజరు కాలేకపోయాడు.
3. Non-intentional absence.

ప్రార్థన: కాబట్టి, నిందితుడి వ్యక్తిగత హాజరును మినహాయించి, న్యాయవాది ద్వారా case కొనసాగించడానికి అనుమతించాలి.

నిందితుడి/పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది

SECTION 74(2) BNSS

(RECALL OF NON-BAILABLE WARRANT)

1. కేసు .../.../2025 మరియు .../.../2025 charge framing కోసం వాయిదా.

2. Non-Bailable Warrant జారీ.

3. Unavoidable illness కారణంగా హాజరు కాలేకపోయాడు, deliberate కాదు.

4. WARRANT రీకాల్ కానిచ్చితే petitioner కు loss.

5. WARRANT రీకాల్ prosecution కి prejudice కలిగించదు. Petitioner undertakes regular appearance.

ప్రార్థన

కాబట్టి, కోర్టు WARRANT రీకాల్ చేయాలి.

పిటిషనర్/నిందితుడి తరఫు న్యాయవాది

CHAPTER 8: ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Artificial Intelligence (AI) అనేది modern technologyలో ఒక ముఖ్యమైన అభివృద్ధి. ఇది అన్ని professionsను ప్రభావితం చేస్తూ, legal profession లో కూడా కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది.

Advocatesకు Fact Opinion, ChatGPT, Perplexity, Gemini, Grok, e.t.c., వంటి AI tools legal reasoning లేదా judicial discretionకు substitute కాకపోయినా, ఒక efficient assistant గా పనిచేస్తాయి. భారతీయ legal systemలో ఉన్న vast case law, technical procedures మరియు drafting precision కారణంగా, AI ఒక supportive mechanism గా ఉపయోగపడుతుంది.

1. Role of AI in Legal Research

సాంప్రదాయంగా legal research చేయడం అనేది time-consuming process. Judgments search చేయడం, ratio decidendi అర్థం చేసుకోవడం, statutesను case lawతో correlate చేయడం చాలా కష్టం. AI tools advocatesకు legal conceptsను simplified language లో explain చేసి, landmark judgmentsను summarize చేసి, relevant statutory provisionsను identify చేయడంలో సహాయపడతాయి. అయితే, AI ని preliminary research tool గా మాత్రమే ఉపయోగించాలి. Authentic databases వంటి SCC Online, Manupatra, Indian Kanoon ద్వారా verification తప్పనిసరి.

2. AI in Drafting of Legal Documents

Legal drafting అనేది advocate skill లో ఒక ముఖ్యమైన భాగం. Plaints, written statements, affidavits, legal notices మొదలైనవి drafting చేయడంలో accuracy అత్యంత అవసరం. Fact Opinion or ChatGPT structured drafts తయారు చేసి, legal language consistency నిలుపుతూ, drafting time తగ్గిస్తుంది. ఇది ముఖ్యంగా junior advocates కు drafting style నేర్చుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. Facts verification, updated law application మరియు local court practiceకి అనుగుణంగా draft customization advocate బాధ్యత.

3. Understanding and Analysis of Judgments

Indian judgments సాధారణంగా lengthy గా, citationsతో నిండి ఉంటాయి. AI judgmentsను summarize చేసి, ratio decidendi ను extract చేసి, findings మరియు decree మధ్య తేడాను explain చేయడంలో సహాయపడుతుంది. ఇది senior advocatesకు argument preparationలో మరియు juniorsకు briefingలో ఉపయోగకరం.

4. AI in Case Strategy and Issue Framing

Case success లో issue framing మరియు strategy కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. Theoretical Aspect. AI legal issues identify చేయడం, arguments structure చేయడం, opponent pleadingsలో weaknesses సూచించడం వంటి విషయాలలో advocateకు support ఇస్తుంది. కానీ final strategy formulation మాత్రం advocate స్వయంగా చేయాలి.

5. AI as a Tool for Client Communication

Clientsకు legal terminology మరియు procedures అర్థం కావడం కష్టంగా ఉంటుంది. AI advocatesకు lawను layman terms లో explain చేయడానికి, client-friendly summaries తయారు చేయడానికి సహాయపడుతుంది. ఇది client confidence మరియు professional credibility పెంచుతుంది.

6. Assistance in Procedural Law (CPC & CrPC)

Procedural laws Indian courtsలో కీలకమైనవి. AI procedural provisions explain చేసి, correct applications identify చేసి, appeal limitation periods clarify చేస్తుంది. ఇది trial court practiceలో ఎంతో ఉపయోగకరం.

7. AI and Advocate Productivity

Advocate యొక్క daily professional workలో efficiency అత్యవసరం. AI tools timelines, checklists, summaries తయారు చేయడం ద్వారా time save చేసి, advocatesను court work మరియు legal strategyపై focus చేయడానికి సహాయపడతాయి.

8. Ethical and Professional Responsibilities

AI వాడకంలో ethical boundaries అత్యంత ముఖ్యమైనవి. Advocates AI మీద blind reliance చేయకూడదు. Unverified case law cite చేయడం, confidential data share చేయడం professional misconduct అవుతుంది. AIని junior assistant లాగా treat చేయాలి, decision-maker లాగా కాదు.

9. Limitations of Artificial Intelligence

AIకి కొన్ని inherent limitations ఉన్నాయి. AI generic answers ఇవ్వవచ్చు, recent judgments miss కావచ్చు, local court practices తెలియవు, evidence credibility assess చేయలేదు. కాబట్టి human legal expertise irreplaceable.

10. Future of AI in Legal Profession

Legal professionలో AI పాత్ర భవిష్యత్తులో మరింత పెరుగుతుంది. AI advocatesను replace చేయదు; కానీ AIని responsibly ఉపయోగించే advocates, ఉపయోగించని వారికంటే ముందుంటారు. Efficiency మరియు adaptability future legal practiceని define చేస్తాయి.

Conclusion:

Artificial Intelligence, ముఖ్యంగా Fact Opinion, ChatGPT, Perplexity, Gemini, Gok వంటి tools, ఈ రోజుల్లో powerful legal assistants గా ఎదిగాయి. ఇవి legal researchను enhance చేయడంలో, drafting quality ను improve చేయడంలో, అలాగే complex law conceptsను simplify చేయడంలో ఎంతో ఉపయోగపడుతున్నాయి. అయితే, final responsibility, professional ethics, మరియు judicial judgment అన్నీ ఎప్పటికీ advocateకే చెందుతాయి. AI ఒక advocate యొక్క mind కు assist చేస్తుంది, కానీ అతని legal wisdom, experience, మరియు discretion ను ఎప్పటికీ replace చేయదు.

CHAPTER 9: MISCELLANEOUS

CIVIL LAW

1. Plaint or Written Statementలో వాది మరియు ప్రతివాది యొక్క పూర్తి వివరాలు ఎందుకు ఇవ్వాలి**?** ఏ నియమం దీనిని తప్పనిసరి చేస్తుంది**?**

Ans: కోర్టులో న్యాయ ప్రక్రియ సక్రమంగా జరగడానికి, వాది (Plaintiffs) మరియు ప్రతివాది (Defendants) ఇద్దరి పూర్తి వివరణ (full description) తప్పనిసరి. ఈ వివరాలలో పేరు, వయస్సు, వృత్తి మరియు నివాస చిరునామా (residential address) ఉంటాయి. ఈ పూర్తి వివరాలు ఇవ్వడం వలన సమన్లు (summons) జారీ చేయడం, అధికార పరిధిని (Jurisdiction) నిర్ధారించడం మరియు తీర్పు అమలు (Execution of Judgment) సక్రమంగా నిర్వహించడం సాధ్యమవుతుంది. CPC లోని O.VII R.1 ఈ వివరాలను తప్పనిసరిగా ప్లెయింట్‌లో చేర్చాలని ఆదేశిస్తుంది.

2. Cause of Action అంటే ఏమిటి**?** ఇది కేసుకి ముఖ్యమా**?**

Ans: Cause of action అంటే Plaintiff యొక్క హక్కు ఉల్లంఘన (violation of right) జరిగిన వాస్తవాలు. ఈ వాస్తవాలు కోర్టును ఆశ్రయించడానికి దారి తీస్తాయి. ప్లెయింట్‌లో కాజ్ ఆఫ్ యాక్షన్ గురించి స్పష్టంగా పేర్కొనకపోతే, ఆ ప్లెయింట్‌ను తిరస్కరించడానికి (Reject) అవకాశం ఉంది (O.VII R.1(e) CPC)

3. Material Facts అనే పదానికి అర్థం ఏమిటి**?**

Ans: CPC లోని O.VI R.2. వివరణ: మెటీరియల్ ఫాక్ట్స్ అంటే, వాది క్లెయిమ్ (claim) ను లేదా ప్రతివాది డిఫెన్స్‌ను (defence) నిలబెట్టడానికి నిరూపించాల్సిన (required to be proved) ముఖ్యమైన వాస్తవాలు. ఈ వాస్తవాలలో ఒకటి లేకపోయినా, కేసు విఫలమవుతుంది. ప్లీడింగ్స్‌లో (Pleadings) కేవలం ఈ ముఖ్యమైన వాస్తవాలు మాత్రమే ఉండాలి, సాక్ష్యం (Evidence) లేదా చట్టం (Law) ఉండకూడదు.

4. The Case of the Plaintiff మరియు ప్రతివాది యొక్క కేసు **(Case of the Defendant)** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: CPC లోని O.VII R.1. Plaintiff యొక్క కేసు అంటే Plaintలో వాది చెప్పిన Material Facts ఆధారంగా ఏర్పడిన న్యాయపరమైన దావా (Legal Claim). ఈ దావాలో

వాది యొక్క హక్కు (Right), ఆ హక్కు ఉల్లంఘన (Violation) మరియు దాని కారణంగా కోరిన ఉపశమనం (Relief Claimed) ఇమిడి ఉంటాయి. ఇది వాది కోర్టు ముందు నిరూపించాల్సిన ప్రాథమిక కథనం (Primary Narrative).

5. Averment, Evidence and Argument మధ్య తేడా ఏమిటి**?**

Ans: Averment/Allegation: ఇది ప్లెయింట్ లేదా రిటన్ స్టేట్‌మెంట్‌లో చెప్పే వాదన లేదా ముఖ్యమైన వాస్తవం (Material Fact). ఇది కేవలం చెప్పబడినది మాత్రమే, ఇంకా నిరూపించబడలేదు.

Evidence: ఇది కోర్టు ముందు శపథం (Oath) పై సమర్పించబడిన సాక్ష్యం (మౌఖికంగా లేదా దస్తావేజు రూపంలో). ఇది ఏవర్‌మెంట్‌ను నిరూపించడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ప్లీడింగ్స్‌లో (Pleadings) ఎవిడెన్స్‌ను చెప్పకూడదు.

Argument: ఇది వాస్తవాలు (Facts) మరియు సాక్ష్యాలను (Evidence) ఆధారంగా, చట్టాన్ని (Law) ఉపయోగించి న్యాయమూర్తిని తమ వైపు ఒప్పించడానికి న్యాయవాది చేసే తుది వాదన.

6. Verification అంటే ఏమిటి**?** దాని ప్రాముఖ్యత ఏమిటి**?** ఏ చట్టం దీనిని తప్పనిసరి చేస్తుంది**?**

CPC లోని O.VI R.15. వివరణ: వెరిఫికేషన్ అంటే, ప్లెయింట్ లేదా రిటన్ స్టేట్‌మెంట్‌లో చెప్పబడిన వాస్తవాలు నిజమైనవి మరియు సరైనవి అని వాది లేదా ప్రతివాది స్వయంగా ధృవీకరిస్తూ (affirming) సంతకం చేయడం. ప్రాముఖ్యత: ఈ ధృవీకరణ ద్వారా పత్రంలోని సమాచారం యొక్క నిజాయితీ (bonafide) మరియు విశ్వసనీయత (credibility) స్థాపించబడుతుంది. ఇది అబద్ధపు వాదనలను (false averments) నివారించడానికి కూడా సహాయపడుతుంది. CPC లోని O.VI R.15 ఈ వెరిఫికేషన్‌ను తప్పనిసరి చేస్తుంది.

7. Prayer in plaint అంటే ఏమిటి**?** కోర్టు ఫీజు**/**దావా విలువతో దీనికి సంబంధం ఉందా**?**

Ans: Prayer అంటే, వాది తన దావాను నిరూపించిన తరువాత, కోర్టు నుండి కోరుకునే తుది ఉపశమనం (final relief) (ఉదా. నష్టపరిహారం, ఇంజంక్షన్, విడాకులు). సంబంధం: అవును, సంబంధం ఉంది. ప్రార్థన యొక్క స్వభావం (Nature of Relief)

మరియు అందులో కోరిన మొత్తాన్ని (Amount) బట్టే దావా విలువ (Suit Valuation) మరియు కోర్టు ఫీజు (Court Fee) నిర్ణయించబడతాయి.

8. Jurisdiction అంటే ఏమిటి**?** ప్లెయింట్‌లో దీని గురించి ఎలా చర్చిస్తారు**?**

Ans: CPC సెక్షన్ 15 నుండి 20 మరియు O.VII R.1(f). Jurisdiction అంటే, ఒక నిర్దిష్ట కేసును విచారించడానికి మరియు తీర్పు ఇవ్వడానికి కోర్టుకు ఉన్న చట్టపరమైన అధికారం. ఇది మూడు రకాలు: విషయ పరిధి (Subject Matter), ప్రాదేశిక పరిధి (Territorial), మరియు ద్రవ్య పరిధి (Pecuniary). CPC లోని O.VII R.1(f) ప్రకారం, ఆ కేసును విచారించడానికి కోర్టుకు ప్రాదేశిక మరియు ద్రవ్య అధికార పరిధి ఎలా ఉంది అనే వాస్తవాలను (Facts showing jurisdiction) ప్లెయింట్‌లో తప్పనిసరిగా చెప్పాలి.

9. Rejection of Plaint గల కారణాలు ఏమిటి**?**

Ans: CPC లోని O.VII R.11. వివరణ: కోర్టు O.VII R.11 CPC కింద ప్లెయింట్‌ను తిరస్కరించడానికి ఈ క్రింది కారణాలు ఉన్నాయి: కారణాలు లేకపోవడం: ప్లెయింట్‌లో కాజ్ ఆఫ్ యాక్షన్ (Cause of Action) (దావాకు కారణాలు) లేకపోవడం. దావా విలువ తప్పు: దావా విలువ (Suit Valuation) తప్పుగా వేసినప్పుడు. కోర్టు ఫీజు తక్కువ: దావా విలువ ప్రకారం తగినంత కోర్టు ఫీజు చెల్లించనప్పుడు. చట్టపరమైన నిషేధం: చట్టం ద్వారా ఆ దావా నిషేధించబడి (Barred by Law) ఉన్నప్పుడు. నకలు సమర్పించకపోవడం: తగినన్ని ప్లెయింట్ నకళ్లు (Plaint Copies) కోర్టుకు సమర్పించనప్పుడు

10. Immovable Property యొక్క వివరణను **Plaint**లో ఎందుకు ఇస్తారు**?**

Ans: CPC లోని O.VII R.3. వివరణ: ప్లెయింట్‌లో ఆస్తి గురించి పేర్కొనవలసిన అన్ని ఇతర ముఖ్యమైన వాస్తవాలు (Material Facts) (ఉదా. టైటిల్, పోసెషన్, ఉల్లంఘన) పూర్తి చేసిన తర్వాత, ఆస్తి యొక్క ఖచ్చితమైన గుర్తింపు (accurate identity) కోసం ఆస్తి వివరణను చివర్లో షెడ్యూల్ ఆఫ్ ప్రాపర్టీ (Schedule of Property) రూపంలో ఇస్తారు. ఈ వివరణలో సరిహద్దులు, సర్వే నెంబర్ వంటి పూర్తి వివరాలు ఉంటాయి. ఇది Judgment అమలు సమయంలో సందేహాలకు (ambiguity) తావు లేకుండా చేస్తుంది. O.VII R.3 CPC ఈ వివరాలను తప్పనిసరి చేస్తుంది.

11. పత్రాలను ఏ దశలో దాఖలు చేయాలి**?** సలు పత్రాలు **(Originals)** లేదా ఫోటోకాపీలు దాఖలు చేయవచ్చా**?**

Ans: పార్టీలు ఆధారపడే పత్రాలను ప్లెయింట్ (Plaint) లేదా రిటన్ స్టేట్‌మెంట్ (Written Statement) తో పాటు దాఖలు చేయాలి. నమోదు: దాఖలు చేసిన పత్రాలను డాక్యుమెంట్ రిజిస్టర్ లో నమోదు చేస్తారు. చట్టం: ఈ పద్ధతి CPC లోని O.VII R.14 (ప్లెయింట్‌తో) మరియు O.VIII R.1A (రిటన్ స్టేట్‌మెంట్‌తో) కింద నియంత్రించబడుతుంది. పత్రాల స్వభావం: కోర్టులో సాక్ష్యంగా (Evidence) మార్కింగ్ (Marking) కోసం, సాధారణంగా అసలు పత్రాలను (Originals) మాత్రమే దాఖలు చేయాలి. అయితే, ద్వితీయ సాక్ష్యం (Secondary Evidence) నిరూపించడానికి చట్టం అనుమతిస్తే ఫోటోకాపీలు సమర్పించవచ్చు. పబ్లిక్ డాక్యుమెంట్స్ (Public Documents) విషయంలో, Certified Copies అనుమతించబడతాయి.

12. Stamp Duty and Registration అంటే ఏమిటి**?**

Ans: స్టాంప్ డ్యూటీ ఒక పత్రానికి చట్టబద్ధతను ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం విధించే పన్ను (Tax). రిజిస్ట్రేషన్ స్థిరాస్తిపై యాజమాన్యాన్ని బదిలీ చేయడానికి లేదా రికార్డు చేయడానికి ప్రభుత్వం వద్ద ఆ పత్రాన్ని నమోదు (Registration) చేయడం. పర్యవసానం: స్టాంప్ డ్యూటీ చెల్లించకపోతే, ఆ పత్రం సాక్ష్యంలో ఆమోదయోగ్యం కాదు (Inadmissible in Evidence). అయితే, పెనాల్టీ (Penalty) చెల్లించడం ద్వారా ఆ లోపాన్ని సరిదిద్దవచ్చు. For non-registration of a document there is no such remedy.

13. Unduly Stamped document file చేస్తే పర్యవసానాలు ఏమిటి**? Is there any remedy for it?**

Ans: Unduly stamped పత్రాలు are inadmissible in evidence). న్యాయస్థానం ఆ పత్రాన్ని impound (జప్తు) చేయవచ్చు. Indian Stamp Act S.35 ప్రకారం, స్టాంప్ డ్యూటీ చెల్లించని పత్రానికి తగిన స్టాంప్ డ్యూటీ మరియు పెనాల్టీ (సాధారణంగా డ్యూటీలో పది రెట్లు) చెల్లించడం ద్వారా సాక్ష్యంలో అడ్మిట్ (Admit) చేయవచ్చు. ఈ చెల్లింపు పత్రాన్ని సాక్ష్యంగా సమర్పించేటప్పుడు (at the time of tendering in evidence) మాత్రమే చేయాలి.

14. రిజిస్టర్ చేయని పత్రాలను దాఖలు చేస్తే పర్యవసానాలు ఏమిటి**? Is there any remedy for it?**

Ans: As per S.17 of the Registration Act, Rs.100/- కంటే ఎక్కువ విలువైన స్థిరాస్తికి సంబంధించిన పత్రాలు తప్పనిసరిగా రిజిస్టర్ చేయబడాలి. రిజిస్టర్ చేయని పత్రం యాజమాన్యాన్ని బదిలీ (confer any title) చేయదు మరియు విక్రయ లావాదేవీని నిరూపించడానికి (prove sale transaction) ఉపయోగించబడదు. పూర్తి రిజిస్ట్రేషన్ చేయని పత్రం యొక్క లోపాన్ని సరిదిద్దడం సాధ్యం కాదు. అయితే, S.49 కింద Collateral Purpose కోసం మాత్రమే ఉపయోగించవచ్చు (ఉదా. స్వాధీనం యొక్క స్వభావాన్ని నిరూపించడానికి).

15. పట్టా పాస్ బుక్స్ **(Patta Pass Books)** మరియు టైటిల్ డీడ్స్ **(Title Deeds)** యొక్క ప్రాముఖ్యత ఏమిటి**?** వాటి సాక్ష్య విలువ ఏమిటి**?**

Ans: టైటిల్ డీడ్ అనేది భూమిపై యాజమాన్యపు హక్కులను (Ownership Rights) తెలియజేస్తుంది. పాస్ బుక్ భూమికి సంబంధించిన అన్ని లావాదేవీలను (transactions) ప్రతిబింబిస్తుంది. సాక్ష్య విలువ: ఈ పత్రాలు యాజమాన్యపు హక్కులకు సంబంధించినవి మరియు చట్టం ప్రకారం రెవెన్యూ అధికారులు జారీ చేస్తారు. అందువల్ల, వీటికి ROR Act కింద సరియైనదని భావించబడే విలువ (Presumption of Correctness) ఉంటుంది.

16. అడంగల్**/**పహానీలో ముఖ్యమైన కాలమ్స్ ఏవి**?** వాటి ప్రాముఖ్యత మరియు సాక్ష్య విలువ ఏమిటి**?**

Ans: ముఖ్యమైన కాలమ్స్: కాలమ్ నెం. 11 (పట్టాదారుడు/యజమాని పేరు), కాలమ్ నెం. 13 (అధీనదారుడు/సాగుదారుడి పేరు), కాలమ్ నెం. 14 (సాగు విస్తీర్ణం/Extent of Cultivation) . ప్రాముఖ్యత: ఈ వివరాలు ఆస్తి యొక్క స్వభావం (Nature of Land), యాజమాన్యం మరియు స్వాధీనం గురించిన సమాచారాన్ని అందిస్తాయి. సాక్ష్య విలువ: ఈ పత్రాలు ప్రభుత్వ రికార్డులలోని నమోదులు (Entries in Public Record) కాబట్టి, Evidence Act S.35 కింద వీటికి పూర్వక కల్పిత విలువ (Presumptive Value) ఉంటుంది. వాటి సత్యతను వివాదం చేసే పార్టీపైనే నిరూపణ భారం ఉంటుంది .

17. సాక్షి సాక్ష్యాన్ని **Oath** పై ఎందుకు తీసుకుంటారు**?** దాని ప్రభావం ఏమిటి**?**
Ans: సాక్షి సాక్ష్యాన్ని శపథం (Oath) పై తీసుకోవడం అనేది ఆ సాక్షి నిజం మాత్రమే చెబుతున్నాడని నిర్ధారించడానికి మరియు అబద్ధం చెప్పకుండా నిరోధించడానికి. ప్రభావం: శపథంపై ఇచ్చిన సాక్ష్యాన్ని మాత్రమే కోర్టు సాక్ష్యంగా (Evidence) పరిగణిస్తుంది. శపథంపై అబద్ధం చెప్పే సాక్షి శిక్షార్హులు అవుతారు. ఇది సాక్ష్యం యొక్క విశ్వసనీయతను (Credibility) పెంచుతుంది.

18. Examination-in-Chief లో **'**నాకు పార్టీలు మరియు ఆస్తి తెలుసు**'** అని సాక్షి ఎందుకు అడుగుతారు**?**
Ans: సాక్షికి పార్టీలు మరియు ఆస్తి గురించి వ్యక్తిగత జ్ఞానం (Personal Knowledge) ఉందని నిరూపించడం. ఈ జ్ఞానం ఆ సాక్షి యొక్క సాక్ష్యానికి విశ్వసనీయతను పెంచుతుంది, ఎందుకంటే అతను పరిచయం లేని వ్యక్తి కాదని రుజువు చేస్తుంది. Evidence Act S.9 కింద, ఇది సంబంధిత వాస్తవం (Relevant Fact) అవుతుంది.

19. కేసులో ప్రతి సాక్షికి నిర్దిష్ట పాత్ర ఉంటుంది**;** ఆ పాత్రను మరియు కేసుకి దాని వినియోగాన్ని వివరించండి**.**
Ans: సివిల్ కేసులో, ప్రతి సాక్షిని వాది లేదా ప్రతివాది యొక్క కేసు సిద్ధాంతానికి (Case Theory) అనుగుణంగానే ప్రవేశపెడతారు.
Party (Plaintff or defednant) (Eyewitness): సమగ్ర సాక్ష్యం (Substantive Evidence) ఇవ్వడం ద్వారా కేసు యొక్క ప్రధాన వాస్తవాలను నిరూపిస్తారు.
Attesting Witness: పత్రాల అమలు (Execution of Documents) ను ధృవీకరిస్తారు.
Expert: సాంకేతిక లేదా శాస్త్రీయ అంశాలపై Expert Opinion ఇస్తారు.
రెవెన్యూ అధికారి: ప్రభుత్వ రికార్డులను (Public Documents) నిరూపించడం ద్వారా స్వాధీనం (Possession) లేదా యాజమాన్యం (Ownership) వంటి వాస్తవాలను ధృవీకరిస్తారు.

20. Examination-in-Chief చివర్లో **'ExA1 marked'** అంటే ఏమిటి**?**
Ans: 'ExA1 marked' అంటే, ప్రాసిక్యూషన్ (Plaintiff) తరపున దాఖలు చేయబడిన పత్రాలలో, కోర్టు ద్వారా సాక్ష్యంగా అడ్మిట్ (Admit as Evidence) చేయబడిన మొదటి పత్రం (Exhibit Plaintiff 1). తేడా: Ex అనేది దస్తావేజు సాక్ష్యాన్ని (Documentary

Evidence), Mo అనేది భౌతిక సాక్ష్యాన్ని (Material Object) సూచిస్తుంది. నియమం: CPC లోని O.XIII R.4 ప్రకారం, డాక్యుమెంట్‌ను సాక్ష్యంగా మార్కింగ్ (Marking) చేసిన తర్వాత, దానిపై న్యాయమూర్తి సంతకం చేస్తారు. B1: B1 అనేది ప్రతివాది (Defendant) తరపున దాఖలు చేయబడిన పత్రాలకు ఇచ్చే నెంబరు (Exhibit Defendant 1).

21. డాక్యుమెంట్‌ను సాక్ష్యంగా మార్క్ చేయడానికి అసలు పత్రం అవసరమా**?**
Evidence Act S.61, S.62, S.63 మరియు CPC O.XIII R.4. నియమం: పత్రాలను సాక్ష్యంగా మార్క్ చేయడానికి అసలు పత్రాన్ని (Original Document) కోర్టు ముందు సమర్పించడం తప్పనిసరి (Primary Evidence as per BSA)
మినహాయింపులు**:** Secondary Evidence: అసలు పత్రం పోయినప్పుడు లేదా నాశనమైనప్పుడు ద్వితీయ సాక్ష్యం (ఫోటోకాపీలు, సర్టిఫైడ్ కాపీలు) సమర్పించవచ్చు. Public Documents: వీటికి Certified Copies అనుమతించబడతాయి.
డాక్యుమెంట్లను కోర్టు లేదా కోర్టు నియమించిన కమీషనర్ (Commissioner) మాత్రమే మార్క్ చేయగలరు. CPC లోని O.XIII R.4 ప్రకారం, మార్క్ చేసిన పత్రాలపై న్యాయమూర్తి (Judge) సంతకం చేస్తారు.

22. S.94 & 95 BSA యొక్క ప్రాముఖ్యత ఏమిటి**?**
Ans: ఒప్పందం (Contract) యొక్క నిబంధనలు లేదా ఏదైనా చట్టపరమైన బదిలీ (Legal Transfer) వ్రాతపూర్వకంగా ఉన్నప్పుడు (in writing), దాని నిబంధనలను మౌఖిక సాక్ష్యం (Oral Evidence) ద్వారా నిరూపించడం నిషేధం (Prohibition). వ్రాతపూర్వక ఒప్పందం యొక్క నిబంధనలను సవరించడానికి, వివరించడానికి లేదా విరుద్ధంగా నిరూపించడానికి మౌఖిక సాక్ష్యం ఇవ్వకూడదు. సివిల్ కేసులలో, దస్తావేజుల నిబంధనల యొక్క విశ్వసనీయత (Authenticity of Document Terms) ను రక్షించడానికి ఈ సెక్షన్లు కీలకమైనవి.

23.Cross-Examinationలో ఆరోపణను నిరాకరించడం **(Denial)** అవసరమా**?**
నిరాకరించకపోతే ఏమి జరుగుతుంది**?**
Ans: అవును, తప్పనిసరి. క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ సమయంలో, వాది/సాక్షి చేసిన ముఖ్యమైన ఆరోపణలను (Material Allegations) ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది

నిరాకరించకపోతే (Denial), ఆ వాదనలను కోర్టు అంగీకరించినట్లుగా (Admitted) భావించే అవకాశం ఉంటుంది. పర్యవసానం: నిరాకరణ (Denial) లేకపోతే, ఫైనల్ ఆర్గ్యుమెంట్స్ (Final Arguments) సమయంలో ఆ వాదన తప్పు అని చెప్పడానికి న్యాయపరమైన ఆధారం ఉండదు.

24.Plaintiff's Case కు మద్దతుగా ఏ పత్రాలపై ఆధారపడతారు**?**

Ans: వాది దావా (Suit) యొక్క స్వభావాన్ని బట్టి పత్రాలపై ఆధారపడతారు. ఉదాహరణ (ఇంజంక్షన్ దావా): వాది registeered or Unregistered Sale Deed, అడంగల్/పహానీ (Adangal Phani - ఆస్తిపై స్వాధీనాన్ని నిరూపించడానికి), లోన్ సర్టిఫికెట్, ఖైటిల్ డీడ్, పాస్ బుక్స్, మరియు ఎన్‌కంబరెన్స్ సర్టిఫికెట్ వంటి పత్రాలపై ఆధారపడతారు. ఉద్దేశం: ఈ పత్రాలు యాజమాన్యాన్ని (Ownership) లేదా స్వాధీనాన్ని (Possession), అలాగే హక్కు ఎలా సృష్టించబడింది, క్లెయిమ్ చేయబడింది లేదా నిరూపించబడింది అని చూపడానికి ఉపయోగపడతాయి.

25. OS No. మరియు **OP No.** మధ్య తేడా ఏమిటి**? IA** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: OS No. (Original Suit Number): సాధారణ చట్టం (Common Law) విధానంలో, ప్లెయింట్ ద్వారా దాఖలు చేయబడిన సివిల్ దావాకు ఇచ్చే నెంబరు.

OP No. (Original Petition Number): సివిల్ చట్టం (Civil Law) విధానంలో, ప్లెయింట్ కాకుండా పిటిషన్ రూపంలో దాఖలు చేయబడిన కేసులకు ఇచ్చే నెంబరు (ఉదా. వారసత్వ ధృవీకరణ పత్రం).

IA (Interlocutory Application): ఇంటర్‌లొక్యూటరీ అప్లికేషన్. ప్రధాన దావా (Suit) పెండింగ్‌లో ఉన్నప్పుడు, దాని మధ్యలో తాత్కాలిక ఉపశమనం (Temporary Relief) లేదా ఇతర ప్రక్రియల కోసం దాఖలు చేసే పిటిషన్.

EP (Execution Petition): ఎగ్జిక్యూషన్ పిటిషన్. కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు లేదా డిక్రీని (Judgment or Decree) అమలు (enforce) చేయడానికి దాఖలు చేసే పిటిషన్.

26. Permanent Injunction కోసం ఏ ముఖ్యమైన అంశాలను నిరూపించాలి**?**

Ans: Specific Relief Act, 1963 సెక్షన్ 38. Permanent Injunction కోసం ఈ క్రింది ముఖ్యమైన అంశాలను నిరూపించాలి : హక్కు ఉనికి: వాదికి హక్కు ఉండాలి మరియు దానిని పాటించాల్సిన బాధ్యత ప్రతివాదిపై ఉండాలి. నష్టాన్ని అంచనా

వేయలేకపోవడం: ఉల్లంఘన వల్ల జరిగిన నష్టాన్ని డబ్బు రూపంలో అంచనా వేయడం సాధ్యం కాకపోవడం, **prevent a multiplicity of proceedings),** వాది యొక్క నిజాయితీ (Bonafide) మరియు plaintiff clean conduct చూపించడం.

27. Rejoinder అంటే ఏమిటి**?** ప్లెయింట్ మరియు కౌంటర్ క్లెయిమ్ మధ్య తేడా ఏమిటి**?**

Ans: Rejoinder: ఇది ప్రతివాది యొక్క రిటన్ స్టేట్‌మెంట్‌కు (Written Statement) సమాధానంగా వాది దాఖలు చేసే ప్రకటన (ఇది సాధారణంగా రిప్లై రూపంలో ఉంటుంది). **Plaint** వాది తన హక్కును ఉల్లంఘించారని ప్రతివాదికి వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేసే ప్రారంభ దావా. **Counter Claim** ప్రతివాది వాదికి వ్యతిరేకంగా తిరిగి దాఖలు చేసే వ్యతిరేక దావా. ఇది ప్రతివాది యొక్క డిఫెన్స్ (రక్షణ) కాదు, అతని సొంత క్లెయిమ్. Plaint O.VII R.1 CPC కింద, కౌంటర్ క్లెయిమ్ O.VIII R.6A CPC కింద దాఖలు చేస్తారు.

28. Form No. 8 అంటే ఏమిటి**?**

Ans: Form no.8: భారతదేశంలోని కొన్ని రాష్ట్రాల్లో, ముఖ్యంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణలో, స్థిరాస్తికి సంబంధించిన దావా పత్రం (ప్లైంట్) దాఖలు చేసేటప్పుడు ఫారం నెం**. 8** తప్పనిసరిగా జత చేయాలి. ఈ నిబంధన సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1908లో కాకుండా, ఆయా రాష్ట్రాల సివిల్ రూల్స్ ఆఫ్ ప్రాక్టీస్ మరియు సర్క్యులర్ ఆర్డర్లలో పేర్కొనబడింది.

ఫారం నెం. 8 యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం స్థిరాస్తి విలువ నిర్ధారణకు అవసరమైన వివరాలను ఇవ్వడం. ఇందులో ఆస్తి ఉన్న ప్రాంతం, సర్వే నెంబర్, విస్తీర్ణం, మార్కెట్ విలువ, కోర్టు ఫీజు విలువ, వార్షిక అద్దె విలువ వంటి వివరాలు ఉంటాయి. ఈ ఫారం సమర్పించకపోతే, ప్లైంట్ స్వీకరించినప్పటికీ అధికారికంగా నమోదు చేయరు.

29. Form No.2 అంటే ఏమిటి**?**

Ans: Form no.2 అనేది సివిల్ రూల్స్ ఆఫ్ ప్రాక్టీస్ లోని ఒక నిర్దిష్ట నమూనా (standard form) అయి ఉండవచ్చు. ఇది సాధారణంగా దాఖలు చేయబడిన పత్రాల జాబితా (List of Documents) లేదా సమన్స్ (Summons) వంటి ప్రక్రియలకు సంబంధించినది. అంశాలు: దీనిలో వాది లేదా ప్రతివాది యొక్క పేరు, కేసుకు

సంబంధించిన వివరాలు, మరియు దాఖలు చేసిన పత్రాల జాబితా ఉంటాయి. సంతకాలు: సాధారణంగా పార్టీ (వాది/ప్రతివాది) మరియు వారి కౌన్సిల్ (న్యాయవాది) ఈ ఫారంపై సంతకాలు చేస్తారు.

30. Prayer మరియు **Court Fee** యొక్క పాత్ర ఏమిటి**?**

Ans: Written Statementలో ప్రార్థన అనేది వాది యొక్క దావాను కొట్టివేయమని (dismiss) కోరడం లేదా కౌంటర్ క్లెయిమ్ (Counter Claim) దాఖలు చేసి, తనకు అనుకూలంగా ఉపశమనం కోరడం.

Court Fee: రిటన్ స్టేట్‌మెంట్ దాఖలు చేయడానికి సాధారణంగా కోర్టు ఫీజు ఉండదు. అయితే, ప్రతివాది కౌంటర్ క్లెయిమ్ లేదా సెట్-ఆఫ్ (Set-off) క్లెయిమ్ చేస్తే, ఆ క్లెయిమ్ యొక్క విలువ (Suit Valuation) ఆధారంగా కోర్టు ఫీజు చెల్లించాలి.

31. Judgment వ్రాసే విధానం ఏమిటి**?** దానిలోని దశలు ఏమిటి**?**

Ans: CPC లోని **O.XX R.5.** తీర్పును వ్రాసేటప్పుడు ఈ క్రింది దశలు పాటించాలి. ఇష్యూస్/ప్రశ్నల నిర్ధారణ (Determination of Issues). సాక్ష్యం యొక్క రికార్డింగ్ (Summary of Evidence). కారణాలు మరియు నిర్ణయాలు (Reasons and Decisions), ప్రతి సమస్యకు చట్టం మరియు సాక్ష్యాల ఆధారంగా కోర్టు తన నిర్ణయాన్ని చెప్పడం. ఫలితం (Result Portion): ఇది తీర్పు యొక్క తుది భాగం, ఇందులో దావాను డిక్రీ (Decree) చేయడం లేదా కొట్టివేయడం (Dismiss) గురించి తీర్పును ప్రకటిస్తారు,

32. Execution (EP) అంటే ఏమిటి**?** డిక్రీని ఎలా అమలు చేయవచ్చు**?**

Ans: Execution అంటే కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు లేదా డిక్రీని (Judgment or Decree) చట్టబద్ధంగా అమలు (enforce) చేయడం as O.21CPC. CPC లోని O.XXI కింద డిక్రీని ఈ క్రింది పద్ధతుల్లో అమలు చేయవచ్చు: ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకోవడం (Recovery of Possession), ఆస్తిని జప్తు చేసి అమ్మడం (Attachment and Sale of Property), నిందితుడిని అరెస్ట్ చేయడం లేదా నిర్బంధించడం (Arrest or Detention), మెస్నే లాభాలు (Mesne Profits) లేదా ఇతర ద్రవ్య ఉపశమనాలను వసూలు చేయడం.

33. అడంగల్/పహానీలో ఎన్ని కాలమ్స్ ఉంటాయి? ఈ కేసులో వాదికి దాని ఉపయోగం ఏమిటి?

Ans: అడంగల్ లేదా పహానీలో దాదాపు 21 కాలమ్స్ వరకు ఉండవచ్చు. ఉపయోగం: ఇది గ్రామ స్థాయి రెవెన్యూ రికార్డు , దీనిలో ఆస్తిపై పట్టాదారుడు (Pattedhar) మరియు అధీనదారుడు/సాగుదారుడు (Occupant/Possessor) పేర్లు నమోదు చేస్తారు. ఈ కేసులో: ఇంజంక్షన్ దావా (Injunction Suit)లో స్వాధీనాన్ని (Possession) నిరూపించడానికి అడంగల్ చాలా ముఖ్యమైనది. ఇందులో వ్యవసాయం మరియు అధీనం గురించిన వివరాలు ఉంటాయి.

34. వాది పరీక్షించిన వివిధ సాక్ష్యాల సాక్ష్యంలో తేడా ఉందా?

Ans: అవును, తేడా ఉంటుంది. ప్రతి సాక్షి యొక్క సాక్ష్యం వారి పాత్ర మరియు వ్యక్తిగత జ్ఞానం (Personal Knowledge) ఆధారంగా మారుతుంది: వాది (Plaintiff): తనకు అనుకూలంగా కేసు యొక్క సమగ్ర వాస్తవాలను (Substantive Facts) వివరించాలి. పంచ్/కళ్ళారా చూసిన సాక్షి: వారు ప్రత్యక్షంగా చూసిన లేదా పాల్గొన్న సంఘటనల గురించి మాత్రమే సాక్ష్యం చెప్పాలి. రెవెన్యూ అధికారి: కేవలం ప్రభుత్వ రికార్డుల (Public Documents) యొక్క నిజాయితీని (Authenticity) ధృవీకరించాలి.

MISCELLANEOUS

CRIMINAL LAW

1. FIR యొక్క అంతర్లీన ఉద్దేశం ఏమిటి**?** దాని ఉపయోగం ఏమిటి**?**

Ans: FIR: First Information Report అనేది నేరం జరిగినట్లుగా మొదటగా పోలీసులకు అందిన సమాచారం. నేరాన్ని దర్యాప్తు (Investigation) చేయడానికి క్రిమినల్ న్యాయ ప్రక్రియను ప్రారంభించడం దీని ప్రధాన ఉద్దేశం.

FIR అనేది సమగ్రమైన సాక్ష్యం (Substantive evidence) కాదు. దీనిని కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పే వ్యక్తి యొక్క వాదనలను ధృవీకరించడానికి (Corroboration) లేదా ఖండించడానికి (Contradiction) మాత్రమే ఉపయోగించవచ్చు. FIRలో ఉన్న కాలమ్స్ Columns మరియు వాటి ఉద్దేశ్యం అనేది పోలీసు మాన్యువల్‌పై ఆధారపడి ఉంటుంది. వీటిలో ఫిర్యాదుదారుడి వివరాలు, నేరం జరిగిన సమయం/స్థలం, నేరం యొక్క వివరణ మొదలైన ముఖ్యమైన వివరాలు ఉంటాయి.

2. పోలీసులకు ఫిర్యాదు **(Information)** వ్రాసే విధానం ఏమిటి**?**

Ans: ఇది మొదటి సమాచారం కాబట్టి, ఈ క్రింది ముఖ్య వివరాలను స్పష్టంగా చేర్చాలి, నేరం జరిగింది అని సూచించే వాస్తవాలు (Facts), నేరం జరిగిన సమయం మరియు స్థలం (Time and Place), నేరానికి గురైన వ్యక్తి (బాధితుడు) పేరు, ముఖ్యమైన వివరాలు మాత్రమే చేర్చాలి; సాక్ష్యం లేదా చట్టపరమైన వాదనలు అనవసరం.

3. చార్జ్-షీట్ **(Charge-Sheet)** ఏ సెక్షన్ కింద దాఖలు చేస్తారు**?**

Ans: చార్జ్-షీట్ అనేది నేరంపై దర్యాప్తు (Investigation) పూర్తి చేసిన తరువాత, ఇన్వెస్టిగేటింగ్ ఆఫీసర్ (IO) కోర్టు ముందు కేసును నిరూపించడానికి తయారుచేసే నివేదిక. ఇది పాత చట్టంలో S.173(2) కింద దాఖలు చేయబడేది. కొత్తగా ప్రవేశపెట్టిన భారతీయ నాగరిక సురక్షా సంహిత (BNSS) లో ఈ నిబంధన S.193 కింద కవర్ చేయబడింది. చార్జ్-షీట్‌లో నేరం జరిగిన విధానం, కేసును నిరూపించడానికి ఉపయోగించే సాక్షులు (Witnesses), డాక్యుమెంట్లు, మరియు దర్యాప్తు అధికారి (IO) యొక్క తుది నిర్ణయం వంటి ముఖ్యమైన వివరాలు ఉంటాయి. ఇది కోర్టు కాగ్నిజెన్స్ తీసుకోవడానికి మరియు విచారణ (Trial) ప్రారంభించడానికి ఆధారం అవుతుంది.

4. What are Contents of a Charge-sheet?

Ans: చార్జ్-షీట్ అనేది దర్యాప్తు యొక్క సారాంశం (summary of investigation) మరియు నేరాన్ని కోర్టు ముందు నిరూపించడానికి IO యొక్క కార్యాచరణ ప్రణాళిక. నేరం జరిగిన స్థలం మరియు సమయం, నేరం జరిగిన విధానం, నిందితుడిపై నేరం మోపబడిన సెక్షన్లు, సాక్షులు (Witnesses - వారి పాత్రలతో సహా), దస్తావేజులు (Documents), స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువులు (Seized property), మరియు IO యొక్క తుది నిర్ధారణ. చార్జ్-షీట్ యొక్క తర్కం ఏమిటంటే, ఇది సాక్ష్యాధారాల చట్టం (Evidence Act) యొక్క పరిధిలో నిందితుడి నేరాన్ని సందేహానికి తావు లేకుండా (beyond reasonable doubt) నిరూపించడానికి అవసరమైన అన్ని సంబంధిత వాస్తవాలను (relevant facts) మరియు సాక్ష్య మూలాలను (evidence sources) కోర్టుకు తెలియజేయడం.

5. చార్జ్-షీట్ యొక్క ఉద్దేశం ఏమిటి**?**

Ans: చార్జ్-షీట్ (Police Report) అనేది దర్యాప్తు (Investigation) యొక్క ముగింపును సూచించే పత్రం. ఉద్దేశం: నిందితుడిపై నేరాన్ని మోపడానికి ప్రాసిక్యూషన్ సిద్ధంగా ఉందని కోర్టుకు నివేదించడం. కోర్టు కాగ్నిజెన్స్ (Cognizance) తీసుకోవడానికి, చార్జ్ (Charge) ఫ్రేమ్ చేయడానికి మరియు ట్రయల్ నిర్వహించడానికి ఇది ప్రాథమిక ఆధారం.

6. ఫారం నెం**. 66 (Form No. 66)** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: ఫారం నెం. 66 అనేది కేసు డైరీ డాకెట్ షీట్ (Case Diary Docket Sheet). ఇది దర్యాప్తు సమయంలో పోలీసులు స్వాధీనం చేసుకున్న లేదా కోల్పోయిన ఆస్తి (property lost and recovered) యొక్క వివరాలను నమోదు చేయడానికి ఉపయోగించే అంతర్గత పోలీసు పత్రం. దర్యాప్తు పూర్తయిన తర్వాత, స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తి యొక్క వివరాలు మరియు దాని తదుపరి పంపిణీ (disposal) తేదీ, పద్ధతి గురించి కోర్టుకు తెలియజేయడానికి ఈ ఫారం సమర్పించబడుతుంది. ఈ పత్రం చార్జ్ షీట్‌లో భాగం కాదు, కానీ దానికి మద్దతుగా దాఖలు చేస్తారు.

7. క్రైమ్ నెం. **(Crime No.)** మరియు సి.సి. నెం. **(C.C. No.)** మధ్య తేడా ఏమిటి? ఎస్.సి. **(SC)** మరియు పి.ఆర్.సి. **(PRC)** అంటే ఏమిటి?

Ans: Cr.No: క్రైమ్ నెం: పోలీస్ స్టేషన్‌లో FIR నమోదు చేసినప్పుడు ఇచ్చే సంఖ్య - ఇది దర్యాప్తు (Investigation) దశను సూచిస్తుంది.

C.C.No: చార్జ్-షీట్ (Charge-sheet) లేదా వ్యక్తిగత ఫిర్యాదుపై కోర్టు కాగ్నిజెన్స్ తీసుకున్న తర్వాత ఇచ్చే సంఖ్య (Calendar Case Number). ఇది ట్రయల్ (Trial) దశను సూచిస్తుంది.

S.C : సెషన్స్ కేసు (Sessions Case). సెషన్స్ కోర్టు విచారించే తీవ్రమైన నేరాల కేసులు. పి.ఆర్.సి.

PRC: ప్రిలిమినరీ రిజిస్టర్డ్ కేసు (Preliminary Registered Case). మేజిస్ట్రేట్ కోర్టు ద్వారా సెషన్స్ కోర్టుకు అప్పగించబడే (Committal) కేసుల సంఖ్య (Cr.P.C. S.209). BNSS లో ఇది సెక్షన్ 232 కింద కవర్ చేయబడింది.

8. PW1 మరియు **LW1** అంటే ఏమిటి? వాటి మధ్య తేడా ఏమిటి?

1. PW1 (Prosecution Witness 1): కోర్టులో సాక్ష్యం (Evidence) చెప్పడానికి హాజరైనప్పుడు ప్రాసిక్యూషన్ (Prosecution) తరపున సాక్షిని ఈ పేరుతో పిలుస్తారు. విచారణ (Trial) దశలో సాక్షిని Oath పై పరీక్షించినప్పుడు ఈ సంఖ్య ఇస్తారు.

2.LW1 (List Witness): ఇది చార్జ్-షీట్లలో నమోదు చేయబడిన సాక్షుల జాబితా. LW1 అనేది పోలీస్ రికార్డుల్లోని కేవలం జాబితా సంఖ్య కాగా, PW1 అనేది కోర్టు ట్రయల్ సమయంలో సాక్ష్యం చెప్పడానికి వచ్చిన సాక్షికి ఇచ్చే న్యాయపరమైన హోదా.PW1 ను Examination-in-chief మరియు Cross-examination చేస్తారు.

9. చార్జ్-షీట్‌లో **LW1** నుండి **LW10** వరకు సాక్షులను ఎందుకు సూచిస్తారు?

Ans: LW (List Witness) అనేది దర్యాప్తు అధికారి కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పడానికి సిద్ధంగా ఉన్న సాక్షుల జాబితా. ఉద్దేశం: నిందితుడికి (Accused) మరియు కోర్టుకు నోటీస్ ఇవ్వడం. ఈ జాబితా ఆధారంగా నిందితుడు తన రక్షణ (Defense) కోసం సిద్ధం కావడానికి వీలుంటుంది. ఈ జాబితాలో బాధితులు, కళ్లారా చూసిన సాక్షులు, డాక్టర్లు మరియు దర్యాప్తు అధికారి ఉంటారు.

10. Charge-Sheet and Deposition సాక్షుల క్రమంలో తేడా ఉందా**?**

Ans: చార్జ్-షీట్‌లో: LW1, LW2... అనే క్రమంలో కేవలం జాబితాను సూచిస్తారు. కోర్టులో: సాక్ష్యం చెప్పేటప్పుడు వారిని PW1, PW2... (Prosecution Witness) అని పిలుస్తారు. తేడా: PW అనేది సాక్షి కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పిన క్రమాన్ని (Order of Deposition) బట్టి కోర్టు ఇచ్చే హోదా. చార్జ్-షీట్‌లో ఇచ్చిన క్రమంలోనే సాక్షులను పిలవాలనే నిర్బంధం (Compulsion) ప్రాసిక్యూషన్‌కు లేదు.

11. ఫారం నెం**. 66 (Form No. 66)** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: ఫారం నెం. 66 అనేది కేసు డైరీ డాకెట్ షీట్ (Case Diary Docket Sheet). ఇది దర్యాప్తు సమయంలో పోలీసులు స్వాధీనం చేసుకున్న లేదా కోల్పోయిన ఆస్తి (property lost and recovered) యొక్క వివరాలను నమోదు చేయడానికి ఉపయోగించే అంతర్గత పోలీసు పత్రం. దర్యాప్తు పూర్తయిన తర్వాత, స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తి యొక్క వివరాలు మరియు దాని తదుపరి పంపిణీ (disposal) తేదీ, పద్ధతి గురించి కోర్టుకు తెలియజేయడానికి ఈ ఫారం సమర్పించబడుతుంది. ఈ పత్రం చార్జ్ షీట్‌లో భాగం కాదు, కానీ దానికి మద్దతుగా దాఖలు చేస్తారు.

12. ఫిర్యాదుకు సంబంధించి కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పే విధానం ఏమిటి**?**

Ans: ఫిర్యాదుదారుడు కోర్టులో శపథం (Oath) పై సాక్ష్యం చెప్పాలి. Examination-in-Chief: సాక్షి చెప్పే అంశాలు తన ఫిర్యాదులోని వాదనలకు అనుగుణంగా (Consistent) ఉండాలి. ప్రత్యర్థి ఫిర్యాదులోని అంశాలను ఉపయోగించి ఖండించడానికి (Contradiction) ప్రయత్నిస్తారు, వాటిని ధైర్యంగా ఎదుర్కోవాలి. ఫిర్యాదు సాక్ష్యం (Corroborative Evidence) గా ఉపయోగపడుతుంది.

13. S.180 BNSS (S.161 Cr.P.C.) స్టేట్‌మెంట్ యొక్క ఉద్దేశం ఏమిటి**?**

Ans: S.180 BNSS స్టేట్‌మెంట్ అనేది దర్యాప్తు సమయంలో IO (Investigating Officer) సాక్షుల నుండి రికార్డు చేసే మౌఖిక ప్రకటన. దీని ప్రధాన ఉద్దేశం కోర్టులో సాక్షి చెప్పే సాక్ష్యాన్ని Contradiction-S.145 మాత్రమే ఉపయోగించడం. దీనికి సమగ్రమైన సాక్ష్యపు విలువ (Substantive Value) లేదు.

సంతకం: ఈ స్టేట్‌మెంట్‌పై సాక్షి సంతకం చేయకూడదు (S.181 BNSS). దీని వెనుక గల తర్కం ఏమిటంటే, సాక్షిపై పోలీసు ఒత్తిడి ఉందని ఆరోపణలు రాకుండా

ఉండటం మరియు కోర్టులో స్వేచ్ఛగా సాక్ష్యం చెప్పేందుకు వీలు కల్పించడం. ఈ స్టేట్‌మెంట్‌ను ఉపయోగించి Material Omission (ముఖ్యమైన అంశాన్ని చెప్పడంలో విఫలమవడం) ద్వారా సాక్షి విశ్వసనీయతను సవాలు చేయవచ్చు.

14. S.180 BNSS స్టేట్‌మెంట్‌కు సంబంధించి కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పే విధానం ఏమిటి**?**

Ans: S.180 BNSS స్టేట్‌మెంట్ పోలీసులకు ఇచ్చిన ప్రకటన కాబట్టి, సాక్షి దీని గురించి ప్రత్యేకంగా సాక్ష్యం చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. Opposite Counsel, (క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్) ఈ స్టేట్‌మెంట్‌ను ఉపయోగించి, సాక్షి ముఖ్యమైన అంశాలను Material Omission లేదా వాదనలకు విరుద్ధంగా చెప్పాడా (Contradiction)అని ప్రశ్నించి సాక్షిని ఖండించడానికి (Impeach Credibility) ప్రయత్నిస్తారు.

15. Scene Observation/Confession and Recovery యొక్క ఉద్దేశం ఏమిటి**?**

Ans: సీన్ అబ్జర్వేషన్**:** సంఘటనా స్థలాన్ని పరిశీలించి, రఫ్ స్కెచ్ గీయడం మరియు నేరం యొక్క భౌతిక వాస్తవాలను (Physical Facts) నమోదు చేయడం. విలువ: ఇతర సాక్ష్యాలను ధృవీకరించడానికి (Corroboration) లేదా ఖండించడానికి మాత్రమే. దర్యాప్తులో భాగం, ప్రదేశం యొక్క భౌగోళిక వివరాలు (Geographical Details మరియు రఫ్ స్కెచ్ గీయాలి.నేరానికి సంబంధించిన వస్తువుల స్థానం మరియు సాక్ష్యాలు సేకరించిన విధానాన్ని నమోదు చేయాలి.

16. పంచనామా **(Panchanama)** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: పంచనామా అనేది భారతీయ న్యాయ వ్యవస్థలో, ముఖ్యంగా క్రిమినల్ దర్యాప్తులో ఉపయోగించే ఒక అధికారిక రికార్డు పత్రం. పోలీసు అధికారులు లేదా ఇతర దర్యాప్తు అధికారులు ఒక నిర్దిష్ట చర్యను ఉదా: సంఘటనా స్థలం పరిశీలన, ఏదైనా వస్తువును స్వాధీనం చేసుకోవడం, ఇన్క్వెస్ట్ నిర్వహించడం, రికవరీ నిర్వహించినప్పుడు, ఆ చర్య యొక్క వివరాలను నమోదు చేయడానికి ఉపయోగించే పత్రమే పంచనామా.

పంచనామా **(Panchanama)** వ్రాసే విధానం**:** చర్య జరిగిన, సమయం, స్థలం మరియు చర్య యొక్క వివరణాత్మక పద్ధతి స్పష్టంగా వ్రాయబడాలి. ఉదాహరణకు, 'సంఘటనా స్థలంలో రక్తం ఆనవాళ్లు ఎక్కడ ఉన్నాయి', 'ఏ వస్తువులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు' వంటివి నమోదు చేయాలి.పంచ్‌లు (స్వతంత్ర సాక్షులు) దానిపై

తప్పనిసరిగా సంతకం చేయాలి. ఈ చర్య తప్పనిసరిగా స్వతంత్ర సాక్షుల (independent local inhabitants/panches) సమక్షంలో నిర్వహించబడుతుంది. ఈ సాక్షులు ఆ చర్యను మరియు దాని వివరాలను ధృవీకరిస్తారు. అందుకే దీనికి 'పంచ' నామా (ఐదుగురు లేదా సాక్షులు) అని పేరు వచ్చింది. ఈ పత్రం, దర్యాప్తు అధికారి చేసిన పని నిజంగా జరిగిందని, మరియు ఆ ప్రక్రియ పారదర్శకంగా (transparent) జరిగిందని కోర్టుకు నిరూపించడానికి ఉపయోగపడుతుంది.ఇది స్వతంత్ర సాక్ష్యం (Substantive Evidence) కాదు. కోర్టులో సాక్ష్యాన్ని ధృవీకరించడానికి (Corroboration) లేదా ఖండించడానికి మాత్రమే ఉపయోగపడుతుంది. BNSS (భారతీయ న్యాయ సంహిత) 2023 లో, శోధనకు సంబంధించిన నిబంధనలు సెక్షన్ 103 లో మరియు ఇన్వెస్ట్‌కు సంబంధించిన నిబంధనలు సెక్షన్ 189 లో పొందుపరచబడ్డాయి, ఇవి ఈ ప్రక్రియను కొనసాగిస్తాయి.

17. ఇన్వెస్ట్ **(Inquest)** యొక్క ఉద్దేశం ఏమిటి**?**

Ans: ఇన్వెస్ట్ యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశం, ఒక వ్యక్తి యొక్క మరణానికి గల కారణాలు మరియు పరిస్థితులను నిర్ధారించడం. మరణం ఆత్మహత్య, హత్య, ప్రమాదం లేదా సహజ కారణాల వల్ల జరిగిందా అనే విషయాన్ని తెలుసుకోవడానికి ఇది ప్రాథమిక దర్యాప్తు. చట్టం: Cr.P.C. సెక్షన్ 174 (లేదా BNSS 2023 సెక్షన్ 189). ఉపయోగం: ఇందులో గాయాల స్వభావం, మృతదేహంపై గుర్తులు మొదలైనవి రికార్డు చేస్తారు. దీని రిపోర్ట్ ధృవీకరణ (Corroboration) లేదా ఖండన (Contradiction) కోసం మాత్రమే ఉపయోగపడుతుంది; దీనికి సమగ్రమైన సాక్ష్యపు విలువ (Substantive Value) లేదు.

18. పి.ఎం.ఇ**. (PME)** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: PME అంటే పోస్ట్-మార్టం ఎగ్జామినేషన్ (Post-Mortem Examination)3. నేరంలో మరణం (Death) సంభవించినప్పుడు, ఆ మరణానికి గల కారణాన్ని (cause), సమయాన్ని మరియు విధానాన్ని (mode and manner) నిర్ధారించడానికి వైద్య అధికారి (Medical Officer) మృతదేహంపై నిర్వహించే పరీక్ష ఇది. చట్టపరమైన హోదా: PME నివేదిక కోర్టులో నిరూపించబడాలి మరియు దీనిని నిపుణుడి అభిప్రాయం (Expert Opinion) కింద పరిగణించవచ్చు. నూతన చట్టం ప్రభావం: కొత్త చట్టాలలో, BNS సెక్షన్ 23 (భారతీయ న్యాయ సంహిత - Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023) క్రింద నేరంగా పరిగణించబడే సంఘటనలలో, PME నివేదిక ముఖ్యమైన పాత్ర

పోషిస్తుంది. సాక్ష్య విలువ: ఈ రిపోర్ట్ సాక్ష్యాన్ని ధృవీకరించడానికి (Corroboration) మరియు ఖండించడానికి (Contradiction) ఉపయోగపడుతుంది. అయితే, దీనికి సమగ్రమైన సాక్ష్యపు విలువ (Substantive Value) లేదు.

19. మెడికల్ రిపోర్ట్ **(PME)** వ్రా సే విధానం ఏమిటి**?**

Ans: గాయాల స్వభావం (Nature), రకం (Type), వాటి సమయం (Time), ఉపయోగించిన ఆయుధం (Weapon) మరియు మరణానికి లేదా గాయానికి కారణం వంటి సాంకేతిక అంశాలను స్పష్టంగా నమోదు చేయాలి. ఇది నిపుణుడి అభిప్రాయం (Expert Opinion) విలువను కలిగి ఉంటుంది.

20. Explain about Confession and Recovery?

Ans: పోలీసుల ముందు నిందితుడు చేసిన కన్ఫెషన్ (Confession) కోర్టులో నిరూపించబడదు. అయితే, నిందితుడు ఇచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా నేరానికి సంబంధించిన ఏదైనా భౌతిక వస్తువును (Material Fact) కనుగొంటే (రికవరీ), Evidence Act సెక్షన్ 27 కింద ఆ రికవరీ భాగం మాత్రమే ఆమోదయోగ్యం అవుతుంది. నిందితుడు ఇచ్చిన ఏ నిర్దిష్ట సమాచారం (Specific Information) ఆధారంగా, ఏ భౌతిక వస్తువు (Physical Fact) కనుగొనబడింది అనే విషయాన్ని మాత్రమే can be proved in Court. ఇది పంచ్‌ల సమక్షంలో రికార్డు చేయబడుతుంది. It has only corroborative and contradictory value.

21. Test Identificaiton Parade (TIP) యొక్క ఉద్దేశం ఏమిటి**?**

Ans: సాక్షికి నిందితుడితో ముందుగా పరిచయం (Prior Acquaintance) లేనప్పుడు, నిందితుడిని మొదటిసారి సరిగ్గా గుర్తించగలడో లేదో నిర్ధారించడానికి మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో నిర్వహించే ప్రక్రియ. నిందితుడి యొక్క గుర్తింపును (Identity) బలోపేతం చేసి, సాక్షి వాదనలకు కోర్టులో విశ్వసనీయత పెంచుతుంది.

22.ఇన్వెస్ట్**/**రికవరీ**/**పంచనామాకు సంబంధించి కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పే విధానం ఏమిటి**?**

Ans: సాక్షి (పంచ్) ఆ చర్యలలో (proceedings) పాల్గొన్నట్లు మరియు ఆ పత్రాలపై సంతకం చేసినట్లు ధృవీకరించాలి క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్: ప్రత్యర్థి సాక్షి ఆ చర్యలను నిజంగా చూసాడా లేదా కేవలం పోలీసుల అభ్యర్థన మేరకు సంతకం చేసాడా అని

సవాలు చేస్తారు. సాక్షి ఆ సమయంలో జరిగిన సంఘటనలను స్పష్టంగా మరియు వివరంగా వివరించగలగాలి.

23. FIR, Inquest మొదలైన వాటిపై సంతకాలు ఎందుకు అవసరం**?**

Ans: FIR, ఇన్క్వెస్ట్, పంచనామా మరియు రికవరీ స్టేట్‌మెంట్లపై స్వతంత్ర సాక్షులు (Independent Witnesses/Panches) సంతకాలు చేయడం అనేది ఆ చర్యలు నిజాయితీగా (Bonafide) మరియు చట్టబద్ధంగా (Legally) దర్యాప్తు అధికారిచే జరిగాయని నిరూపించడానికి. ప్రాముఖ్యత: సంతకాలు లేకపోతే, ఆ చర్యలు కల్పితమైనవి (Fabricated) అని నిందితుడు కోర్టులో వాదించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. చట్టం: Cr.P.C. సెక్షన్ 174 (ఇన్క్వెస్ట్) మరియు సెక్షన్ 100 (శోధన/పంచనామా) స్వతంత్ర సాక్షుల అవసరాన్ని నిర్దేశిస్తాయి.ప్రాసిక్యూషన్ (Prosecution) మరియు ట్రయల్ (Trial).

24. చార్జ్ వివరణ విధానం **(Method of Description of Charge)** ఏమిటి**?**

Ans: చార్జ్ అనేది నిందితుడిపై మోపబడిన నేరారోపణ యొక్క స్పష్టమైన నోటీస్. It is framed by the Court in Warrant cases Sessions Case. ఇది తప్పనిసరిగా ఈ అంశాలను కలిగి ఉండాలి: నేరం పేరు (Name of the offence), చట్టంలోని సెక్షన్ (Section of law), నేరం జరిగిన సమయం మరియు స్థలం (Time and place), బాధితుడి పేరు (Person against whom the offence is committed), నేరం యొక్క స్వభావం (Nature of accusation).

25. చార్జ్ ఫ్రేమింగ్ **(Framing Charge)** యొక్క ఉద్దేశం ఏమిటి**?**

Ans: నిందితుడికి తనపై మోపబడిన నేరారోపణ గురించి స్పష్టమైన మరియు ఖచ్చితమైన నోటీస్ (Notice) ఇవ్వడం. తద్వారా నిందితుడు తనకు వ్యతిరేకంగా ఉన్న నేరాన్ని అర్థం చేసుకుని రక్షణకు (Defense) సిద్ధం కావడానికి వీలు కల్పించడం. ప్రాముఖ్యత: చార్జ్ ఫ్రేమ్ చేసిన తర్వాతే, నేరాన్ని అంగీకరిస్తే శిక్ష విధించవచ్చు లేదా అంగీకరించకపోతే ట్రయల్ ముందుకు సాగుతుంది, i,e., కోర్టులో సాక్షుల విచారణ (Examination of Witnesses)

26. Examination-in-Chief లో **'I know the accused'** అని సాక్షి ఎందుకు అడుగుతారు**?**

Ans: నిందితుడిని గుర్తించడం (Identity) నేర విచారణలో కీలక అంశం. కళ్లారా చూసిన సాక్షికి నిందితుడితో ముందుగా పరిచయం (Prior Acquaintance) ఉంటే, అది సాక్షి యొక్క వాదనకు విశ్వసనీయతను (Credibility) పెంచుతుంది.

27. Examination-in-Chief చివర్లో **'I was examined by police'** అని ఎందుకు చెబుతారు**?**

Ans: సాక్షి కోర్టులో చెప్పిన సాక్ష్యం, పోలీసులకు మునుపు ఇచ్చిన వాదనకు (Previous Statement - S.180 BNSS) అనుగుణంగా (Consistent) ఉందని నిరూపించడానికి. ఈ ప్రకటన సాక్ష్యం యొక్క విశ్వసనీయతను పెంచుతుంది మరియు Evidence Act S.157 కింద మునుపటి వాదనను ధృవీకరించడానికి (Corroboration) ఉపయోగపడుతుంది.

28. సాక్షిని క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ చేయకపోతే ఏమి జరుగుతుంది**?**

Ans: సాక్షిని క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ చేయకుండా వదిలేస్తే, ఆ సాక్షి Examination-in-Chief లో చెప్పిన వాదనలను నిందితుడు లేదా ప్రత్యర్థి అంగీకరించినట్లుగా (Admitted) కోర్టు భావించే అవకాశం ఉంటుంది. ప్రాముఖ్యత: నిందితుడి తరపున, ఆ వాదనలకు వ్యతిరేకంగా విశ్వసనీయతను సవాలు చేయలేదు అని కోర్టు అర్థం చేసుకుంటుంది, ఇది నిందితుడికి ప్రతికూలంగా మారవచ్చు.

29.Hostile Witness విషయంలో **S.154 BSE** కింద అనుమతి ఎందుకు కోరుతారు**?**

Ans: Hostile Witness: తనను పిలిచిన పార్టీకి (ఉదా. ప్రాసిక్యూషన్) అనుకూలంగా కాకుండా, వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యం చెప్పే సాక్షి. సాక్షి Hostile గా మారినప్పుడు, అతన్ని పిలిచిన న్యాయవాది కూడా క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ చేయడానికి కోర్టు అనుమతి కోరుతారు. దీని ద్వారా ఆ సాక్షి మునుపటి వాదనను (Previous Statement) చూపించి అతన్ని ఖండించడానికి (Contradiction) వీలవుతుంది.

30. Cross-examination లో **'It is false to state that...'** మరియు **'It is not true to suggest that...'** మధ్య తేడా ఏమిటి?

Ans: ఈ పదబంధాలు రెండూ సాక్షి యొక్క వాదనను ఖండించడానికి లేదా సవాలు చేయడానికి ఉపయోగించే న్యాయపరమైన భాష (Legal Language). 'It is false to state that...': ఇది సాక్షి చెప్పిన వాదన పూర్తిగా తప్పు అని బలంగా నిరాకరించడానికి (Strong Denial) వాడే పద్ధతి. 'It is not true to suggest that...': ఇది సాక్షికి వ్యతిరేక వాదనను ఉంచడానికి మరియు "నేను ఈ విషయాన్ని అంగీకరించడం లేదు" అని చెప్పడానికి వాడే సాధారణ పద్ధతి.

31. Cross-examination లో నిరాకరణ **(Denial)** ఇవ్వడం అవసరమా?

Ans: Yet, ఇది తప్పనిసరి. సాక్షి Examination-in-Chief లో చెప్పిన ముఖ్యమైన అంశాలను క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్‌లో నిరాకరించకపోతే, ఆ అంశాలను నిందితుడు లేదా ప్రత్యర్థి అంగీకరించినట్లుగా (Admitted) కోర్టు భావిస్తుంది. నిరాకరణ ఇవ్వకపోతే, ఫైనల్ ఆర్గ్యుమెంట్స్ సమయంలో ఆ సాక్షి యొక్క వాదన నిజం కాదు అని వాదించే అవకాశం కోల్పోతారు.

32. S.315BNSS అంటే ఏమిటి? దాని ప్రాముఖ్యత ఏమిటి?

Ans: S.315 BNSS అనేది ఒక నిందితుడికి తనపై ఉన్న నేరారోపణ అంశాలను వివరించి, వాటిపై తన వివరణను ఇచ్చే హక్కును కల్పించే కీలకమైన ప్రక్రియ. Prosecution యొక్క Evidence పూర్తయిన తర్వాత, Court స్వయంగా నిందితుడికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న నిర్దిష్ట నేరారోపణ అంశాలను (Incriminating Evidence) mother tongueలో వివరిస్తుంది. నిందితుడు తనకు వ్యతిరేకంగా వచ్చిన సాక్ష్యం గురించి తెలుసుకోవడానికి మరియు వివరణ ఇవ్వడానికి ఇది న్యాయపరమైన అవకాశం. ఈ సమయంలో నిందితుడు శపథం (Oath) తీసుకోడు. అందువల్ల, ఇక్కడ అతను చెప్పే సమాధానాలను False Evidence కింద పరిగణించరు. నిందితుడు చెప్పే సమాధానాలు అతనిపై శిక్ష విధించడానికి స్వతంత్ర ఆధారం (Substantive basis) కావు. అయితే, తన Defense గురించి సమాచారం ఇవ్వడానికి మరియు తన కేసును వివరించడానికి ఇది ముఖ్యమైన అవకాశం.

33. S.315 BNSS. సమయంలో ఏవైనా డాక్యుమెంట్లు దాఖలు చేయవచ్చా**?**

Ans: అవును, దాఖలు చేయవచ్చు. కోర్టు నిందితుడికి తనపై ఉన్న నేరారోపణ అంశాలను వివరించే సమయంలో, నిందితుడు తన Defenseకు మద్దతుగా డాక్యుమెంట్లను సమర్పించే హక్కు గురించి వివరిస్తుంది. నిందితుడు ఈ సమయంలో కోర్టు అనుమతితో తన నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించే లేదా రక్షణ వాదనకు మద్దతునిచ్చే డాక్యుమెంట్లను సమర్పించవచ్చు (Tender). BNSS సెక్షన్ 356 (4) నిందితుడు కోరుకుంటే తన రక్షణలో డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాలను దాఖలు చేయడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

34. Accussedని **Defense witnss**గా ఎలా తీసుకురావాలి**?**

Ans: డిఫెన్స్ విట్నెస్: నిందితుడి తరపున సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి హాజరయ్యే వ్యక్తిని డిఫెన్స్ విట్నెస్ అంటారు. **S.358 BNSS** ప్రకారం, నిందితుడు తనంతట తానుగా కోర్టు అనుమతితో తన కేసులో సాక్షిగా (Defense Witness) హాజరుకావచ్చు. అయితే, క్రిమినల్ కేసుల్లో నిందితులు సాధారణంగా సాక్షిగా హాజరుకావడానికి సాహసించరు. ఇందుకు కారణం, క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ సమయంలో వారి వాదనలకు విరుద్ధమైన లేదా తమకు హానికరమైన అంశాలు (incriminating facts) బయటపడే అవకాశముండటమే.

35. Judgment వ్రాసే విధానం ఏమిటి**?**

Ans: S.381 BNSS తీర్పు అనేది న్యాయపరమైన నిర్ణయం యొక్క ముగింపు. ఇందులో ఈ అంశాలు తప్పక ఉండాలి:

1. Points for Determination

2. సాక్ష్యం యొక్క రికార్డింగ్**:** ప్రాసిక్యూషన్ మరియు డిఫెన్స్ సాక్ష్యాల సారాంశం.

3. Reasons and Decisions: ప్రతి సమస్యకు సంబంధించి,సాక్ష్యాధార చట్టం (Evidence Act) మరియు కేసు చట్టాల (Case Laws) ఆధారంగా కోర్టు తన నిర్ణయాలను వివరించడం.4. ఫలితం (Result Portion): విడుదల (Acquittal) లేదా శిక్ష (Conviction) మరియు శిక్ష యొక్క వివరాలు (Order on Sentence) ఉంటాయి

36. న్యాయవాది **sentencing policy** మరియు **Probation of Offenders Act** గురించి సమగ్ర అవగాహన ఉండాలి కాదా**?**

Ans: అవును, ఇది అత్యంత అవసరం. న్యాయవాది కోసం sentencing policy మరియు **Probation of Offenders Act, 1958** పై సమగ్ర అవగాహన కలిగి ఉండడం అత్యంత అవసరం. sentencing policy గురించి అవగాహన ఉండడం వల్ల కోర్టులో accused యొక్క హక్కులను సమర్థంగా రక్షించవచ్చు మరియు court discretion ను ప్రభావితం చేయవచ్చు. Probation, sentence suspension, లేదా conditional release వంటి alternative sentencing schemes ను తెలుసుకోవడం ద్వారా, జైలు శిక్ష తప్పించే అవకాశాలు అధికమవుతాయి. Probation కోసం eligibility, conditions, మరియు probation officer యొక్క పాత్రలను అవగాహన చేసుకోవడం కూడా కీలకం. sentencing policy ను court లో వాదిస్తూ accused కోసం **leniency** మరియు **rehabilitation** సాధించడం సాధ్యమవుతుంది. కేవలం accused హక్కులను రక్షించడం మాత్రమే కాక, సామాజిక పునర్విన్యాసం **(social reintegration)** కూడా ఈ అవగాహన ద్వారా సాధ్యమవుతుంది. Sentencing policy మరియు Probation of Offenders Act పై అవగాహన → legal strategy లో సమర్థత, court లో favorable outcomes, మరియు సమగ్ర న్యాయం delivery కోసం ముఖ్యమైన సాధనం.

37. కేసు అబేట్‌మెంట్ **(Abatement)** అంటే ఏమిటి**?**

'అబేట్‌మెంట్ ఆఫ్ కేసు' అంటే చట్టం ప్రకారం ఒక కేసు ముగిసిపోవడం లేదా నిలిచిపోవడం. శిక్షాస్మృతి (Criminal Procedure) ప్రకారం, నేరం యొక్క బాధ్యత వ్యక్తిగతమైనది (personal liability)2. అందువల్ల, నిందితుడు (Accused) మరణించినట్లయితే, ఆ నిందితుడికి వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేసిన క్రిమినల్ అప్పీల్స్ (Criminal Appeals) సాధారణంగా BNSS సెక్షన్ 435 (పాత Cr.P.C. S.394) కింద ముగిసిపోతాయి (abate). ఇదే సూత్రాన్ని విచారణలకు (Trials) కూడా వర్తింపజేస్తారు, ఎందుకంటే మరణించిన వ్యక్తికి శిక్ష విధించడం సాధ్యం కాదు4.అందువల్ల, నిందితుడు మరణిస్తే కేసు ముగుస్తుంది5. BNSS (భారతీయ నాగరిక సురక్షా సంహిత)లో, సెక్షన్ 435 ఈ అబేట్‌మెంట్ నియమాన్ని నిర్దేశిస్తుంది.

38. Calendar case అంటే ఏమిటి**? Split Up, Alternative Charge, LPC** అంటే ఏమిటి**?**

Ans: Calendar case అనేది కోర్టులో విచారణకు వచ్చిన కేసులకు (ముఖ్యంగా మేజిస్ట్రేట్ కోర్టులో విచారించే కేసులకు) కోర్టు ఇచ్చే సంఖ్య. దీనిని C.C. No. (Calendar Case Number) అని అంటారు.

Split Up (కేసు విభజన): ఒక కేసులో కొంతమంది నిందితులు హాజరుకాని సందర్భంలో, హాజరైన వారి కోసం కేసును తాత్కాలికంగా విభజించడం. Alternative Charge (ప్రత్యామ్నాయ నేరం):Cr.P.C. సెక్షన్ 216 ప్రకారం, నిందితుడు చేసిన నేరంపై స్పష్టత లేనప్పుడు, ప్రత్యామ్నాయ సెక్షన్ల కింద నేరాలను మోపడం (ఉదా. S.302 IPC లేదా S.304 IPC). LPC (Long Pending Case): దీర్ఘకాలంగా పెండింగ్‌లో ఉన్న కేసులను సూచించడానికి వాడే పరిభాష.

*****

This isn't just a book, it's a Shadow Senior.

Hon'ble Justice **Shri K. Surender**
Judge, High Court of Madras

A lifelong arsenal of timeless insights, this book inspires advocates to master trial advocacy with unwavering spirit, civility, nobility, and enduring excellence.

Shri B. Shivananda Prasad
Senior Advocate (Former Advocate General)
High Court for the State of Telangana

A timeless torch for trial court practice, this book inspires strategic mastery and guides generations of advocates toward excellence in courtroom skill and professional judgment.

Hon'ble Justice **Sridevi**
Former High Court Judge

Website: - akklawassociates.com
Email Id: - akklawassociates@gmail.com
YouTube: - https://www.youtube.com/@AKK-Insights
Phone No: - 7799153369, 7997534569

Office Address:
Plot No. 7&8, Beside SBI Bank, Dwarakanagar Colony,
Bandlaguda Jagir, Gandipet Mandal,
Ranga Reddy District, Hyderabad- 500086

Printed at
Surya Graphics
Hyd. 27603339, 9849022838